

Jaarstukken 2018

Gemeente Eijsden-Margraten

JAARSTUKKEN 2018

Postadres
Gemeente Eijsden-Margraten
Postbus 10
6269 ZG Margraten

Telefoonnummer

043-4588488

Faxnummer

043-4588400

Vestiging Margraten,
bezoekadres
Amerikaplein 1
6269 DA Margraten

Email

info@eijsden-margraten.nl

Website

www.eijsden-margraten.nl

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Aan de Raad.....	4
Leeswijzer	15
DEEL 1 JAARVERSLAG.....	17
Deel 1A Programmaverantwoording	17
Programma 1 Dienstverlening	18
1.1 <i>Beleidsveld: Professionaliteit in dienstverlening</i>	<i>20</i>
1.2 <i>Beleidsveld: Samenwerking in de (Eu)regio, marketing en branding</i>	<i>23</i>
1.3 <i>Beleidsveld: Veiligheid algemeen</i>	<i>25</i>
Programma 2 Burgerschap	27
2.1 <i>Beleidsveld: Zorg en welzijn</i>	<i>30</i>
2.2 <i>Beleidsveld Onderwijs.....</i>	<i>35</i>
2.3 <i>Beleidsveld Werk en inkomen.....</i>	<i>37</i>
Programma 3 Landschap	39
3.1 <i>Beleidsveld: Landschap en natuur</i>	<i>40</i>
3.2 <i>Beleidsveld: Recreatie en toerisme</i>	<i>43</i>
3.3 <i>Beleidsveld: Meer met de Maas.....</i>	<i>46</i>
Programma 4 Ondernemerschap.....	48
4.1 <i>Beleidsveld: Landschappelijk verantwoord ondernemen</i>	<i>49</i>
4.2 <i>Beleidsveld: Midden- en kleinbedrijf</i>	<i>51</i>
Programma 5 Gemeenschap	53
5.1 <i>Beleidsveld: Openbare ruimte.....</i>	<i>55</i>
5.2 <i>Beleidsveld: Cultureel erfgoed</i>	<i>57</i>
5.3 <i>Beleidsveld: Vitale kernen.....</i>	<i>60</i>
5.4 <i>Beleidsveld: Leefbaarheid/verenigingen/vrijwilligers</i>	<i>64</i>
5.5 <i>Beleidsveld: Sport(voorzieningen)</i>	<i>68</i>
5.6 <i>Beleidsveld: Betere bereikbaarheid</i>	<i>70</i>

5.7. Beleidsveld: Riolering	72
Programma 6 Bedrijfsvoering	73
6.1 Beleidsveld: Besturingsfilosofie en organisatie-ontwikkeling.....	75
6.2 Beleidsveld: Duurzaamheid	77
6.3 Beleidsveld: Afvalverwijdering	78
6.4 Beleidsveld: Financiën	80
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	84
Onvoorziene uitgaven en incidentele baten en lasten	85
Deel 1B Paragrafen	87
Lokale heffingen.....	88
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	96
Kapitaalgoederen.....	107
Financiering.....	115
Bedrijfsvoering	117
Verbonden partijen.....	123
Grondbeleid.....	148
Rechtmatigheid	154
DEEL 2 JAARREKENING	156
Overzicht van baten en lasten	157
Balans	158
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	160
Toelichting op de balans.....	169
Staat van herkomst en besteding middelen (kasstroomoverzicht)	196
Single Information Single Audit 2018.....	197
BIJLAGEN.....	199
A Overzicht restantkredieten ultimo 2018.....	200
B Recapitulatie per taakveld	201

Aan de Raad

Aan de gemeenteraad

Betreft:

Jaarstukken 2018

1. Doel van het raadsvoorstel

Deze jaarstukken zijn een inhoudelijke en financiële verantwoording op programmaniveau, gebaseerd op de programma's die de raad bij de start van deze raadsperiode 2014 - 2018 heeft vastgesteld. We presenteren de informatie zodanig dat u een goed beeld krijgt van het door ons gevoerde beleid in het boekjaar 2018. Daarbij stellen we vast dat het saldo van de jaarrekening 2018 € 224.186 negatief bedraagt.

2. Inleiding

Het jaar 2018 stond voor een deel in het teken van de gemeenteraadsverkiezingen. In dat licht is een overdrachtsdocument opgesteld dat belangrijke input vormde voor het raadsprogramma en het bestuursakkoord. Zowel het raadsprogramma als het bestuursakkoord hebben geleid tot een omslag op onderdelen en een nadere intensivering van inzet die vertaald zijn in de meerjarenbegroting 2019 – 2023. In onderhavig document vindt de verantwoording plaats van hetgeen in de begroting 2018 is opgesteld.

“De zaken op orde, investeren in kwaliteit!” was het thema van de begroting 2018. Als gemeente ondersteunen wij dit door bestaande kwaliteiten zichtbaar te maken en te versterken, kwaliteiten meer bekendheid te geven door ze te verbinden met elkaar. Op deze wijze wordt Eijsden-Margraten ervaren als een uniek gebied om in te leven, te wonen en te werken, ‘dicht bij het leven’, samen, met elkaar. Onderstaand wordt in beeld gebracht hoe we hier in 2018 verder inhoud hebben gegeven.

Mens & samenleving

In 2018 zijn met de buitensportverenigingen gesprekken gevoerd over de actuele ontwikkelingen, het vrijwilligersbestand en de accommodaties. De website www.kompas-eijsdenmargraten.nl is operationeel. Deze wordt gevuld met info voor inwoners en verenigingen. Deze info richt zich op het beweegaanbod maar ook op deskundigheidsbevordering van verenigingen.

Vrijwilligers en mantelzorgers hebben wij professionele ondersteuning geboden, hun organisaties hebben wij gesubsidieerd. Tevens hebben wij een bedrag van € 200 verstrekt aan zorgvragers als compliment aan hun mantelzorgers. Mantelzorgers zijn onmisbaar voor onze gemeenschap.

Er zijn 10 huiskamerprojecten gerealiseerd. De huiskamer is een belangrijke ontmoetings- en verbindingsplek voor gemiddeld 300 vaste bezoekers per week. Deze huiskamers worden gerund door ongeveer 70 actieve vrijwilligers. Zij organiseren veel activiteiten voor de bezoekers. De inzet van vrijwilligers is mogelijk door goede faciliteiten door de gemeente. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan een betere kwaliteit van leven van onze ouderen in de gemeente.

Binnen het sociaal domein wordt er lokaal en regionaal samengewerkt. In het kader van de toekomstagenda Maastricht-Heuvelland 2022 is het actieplan 2018-2019 vastgesteld. In het actieplan staan een aantal projecten benoemd. Het betreft projecten ten aanzien van cliënt ondersteuning, eigen kracht, overgang 18-

naar 18+, 1 gezin en 1 plan en doorbreek de patronen, algemeen toegankelijke dagbesteding, tevredenheidsonderzoek en passend onderwijs. Deze ingezette projecten zijn verbonden met de doelstellingen van de Toekomstagenda. Het stimuleren van de individuele en collectieve eigen kracht waarbij onze inwoners centraal staan is het uitgangspunt. Dit moet onder andere leiden tot blijvende ondersteuning daar waar dit noodzakelijk is.

In het kader van kunst, cultuur en sport zijn diverse evenementen en activiteiten georganiseerd. Door onze buurtcoaches zijn bijvoorbeeld de uitmarkt en het sportgala georganiseerd. Deze evenementen waren een groot succes. Er is ook verbinding gemaakt tussen onderwijs en kunst en cultuur. Door de structurele kunsteducatie Eijsden-Margraten worden aan de kinderen van onze basisscholen basisvaardigheden van toneel, muziek, beeldende kunst aangeboden. Dit gebeurt in samenwerking met de verenigingen en organisaties uit de regio. In het kader van de gezondheidsbevordering zijn fitheidstesten georganiseerd en geven wij invulling aan Jongeren op gezond gewicht (JOGG).

De Europese aanbesteding voor de bibliotheekdiensten is in de markt gezet. Het heeft niet geleid tot een afronding van het aanbestedingstraject.

Stichting Heuvelland Bibliotheken is akkoord gegaan met het continueren van haar diensten in 2019.

Daarmee is de continuering van de bibliotheekdiensten voor 2019 geborgd. Het jaar 2019 zal worden benut om andere opties voor de uitvoering van het bibliotheekwerk 2020 te onderzoeken en in gesprek te gaan met mogelijke uitvoerders. Stichting Heuvellandbibliotheken wordt hierbij nauw betrokken.

Leefomgeving

In 2018 zijn de resterende woningen aan de Veldjesstraat/ Veldje gesloopt. Er is een aanvraag omgevingsvergunning ingediend voor de te realiseren 15 sociale huurappartementen aan het Veldje.

In de Veldjesstraat is de riolering vervangen. Er is aan de zuidzijde een nieuwe insteekweg aangelegd en dit gebied is verder bouwrijp gemaakt.

Eind 2018 is het woningbouwprogramma Poelveld nagenoeg ingevuld. Er zijn nog een paar kavels te koop. De afbouw van de openbare ruimte vindt plaats in de periode tot en met 2020 en wordt vervolgens (per 2022) aan de gemeente in beheer en onderhoud overgedragen.

In 2018 zijn alle 25 projectmatige woningen van fase 1 van woningbouwproject Bloesemgaard te Margraten opgeleverd. De bouw van de 14 projectmatige woningen van fase 2 is gestart. Vijf bouw kavels zijn ingevuld.

Ook zijn in 2018 alle 14 halfvrijstaande en vrijstaande woningen van fase 3 verkocht, startbouw juni 2019.

Op de Pater Kusterweg te Cadier & Keer is gestart met een vijftal woningen.

Bovendien is eind 2018 intensief met de regio en Provincie gewerkt aan de regionale en de daaruit leidende eerdergenoemde lokale Woonvisie "Samen bouwen aan de toekomst".

Vanuit landschap is gewerkt aan landschapsprojecten met daarbij ook aandacht voor erfgoed, beleidsmatige advisering en (sub)regionale samenwerking. Uitvoeringsgerichte projecten hebben met name betrekking op aanplant en planvoorbereiding, zoals:

- in Termaar is een berm opnieuw ingericht met landschapselementen;
- aan de Pisartlaan zijn 144 bomen aangeplant ter vervanging van de oude kastanjelaan;
- in Bemelen is met buurtbewoners een schetsplan gemaakt voor een dorpsboomgaard; en via een aanplantregeling van IKL zijn bij en door particulieren landschapselementen zoals hoogstamboomgaarden en hagen aangeplant;

- rond Noorbeek wordt gewerkt aan natuurontwikkeling met inwoners onder andere op het perceel Visweg en nabij Panorama. Dit in de vorm van poelen met stapelmuren voor beschermde amfibieën;
- de eerste 24 van 56 bomen voor het verlengen van de Kasteellaan van Eijsden naar Navagne zijn geplant;
- in Margraten zijn bloembollen in een berm nabij de wijk Bloesemgaard en richting de school geplant, om een kleurrijke en bloemrijke berm te bewerkstelligen aan de rand van Margraten;
- het toekomstig belevingsperceel en klimaatbos op de Riesenbergring is pachtvrij en gereed voor gebruik gemaakt;
- het voormalige dennenbosje naast de Amerikaanse begraafplaats is opnieuw ingericht met hoogstamfruitbomen en een omzoming van hagen en struweel;
- voor het Rijks monumentaal Ursulinepark in Eijsden is een concept plan voor herinrichting opgesteld;
- met IVN Limburg is gestart aan de voorbereiding van de aanleg van Tiny Forests samen met inwoners, verenigingen en scholen;
- in Schey is een dorpsontmoetingsplek gecreëerd rond de waterput van Schey en is nader archeologisch onderzoek gedaan naar het voorkomen van een vermeende Laathof;
- een plan van aanpak en subsidieaanvraag voor het plan van opwaardering en beter leefbaar maken van de vuursteenmijnen en het op te richten infocentrum archeologie & landschap in Rijckholt is in concept gereed;
- de voorbereiding voor een participatieproject bloemrijke bermen, is samen met externe partijen (overheid, verenigingen en belangenorganisaties) in voorbereiding om te kijken waar de (potentieel) meest waardevolle bermen in de gemeente zijn en wat verbetermaatregelen zijn. Ook zijn de kansen voor meer groen in voortuinen en extra aanvulling van hoogstamboomgaarden en hagen bekeken en zijn projectplannen voorbereid;
- aan het provinciaal project PIO Noorbeek (platteland in ontwikkeling) wordt meegewerkt en wordt gekeken om de verbindingzone Herkenradergrub als separate natuurverbinding nader te optimaliseren als ecologische verbindingzone tussen twee Natura 2000 gebieden in onze gemeente;
- op sub regionale schaal wordt meegewerkt aan het uitvoeringsprogramma Nationaal Landschap Zuid-Limburg waar mogelijk;
- tenslotte loopt een onderzoek naar een op te richten provinciaal landschapsfonds.

Er is een sterke verwevenheid tussen landschap en toerisme in ons mooie heuvelland. Alleen landschap is echter niet voldoende. Daarom zijn om het toerisme te bevorderen de volgende projecten in 2018 opgepakt:

- aanpassing van het fietsknooppuntennetwerk in kern Eijsden;
- ontwikkeling en uitgave in samenwerking met de Lijn50 en VVV van het Heuvelland Magazine;
- ontwikkeling en uitgave van een Cultuurroute Eijsden in samenwerking met Eijdsens Verleden;
- ontwikkeling en uitgave van een Herdenkingsroute 14/18;
- herdruk van bestaande T&R brochures / Ommetjes;
- ontvangst van het event Cross Border Rally in het kader van de grenscorrectie;
- project Eugene Dubois;
- fruitpersdagen;
- ontvangst van Tour de Limbourg;
- organisatie Limburgs Wielergala;
- bijdragen aan verschillende events (Margratentocht, Landmarkt, Uitmarkt, Slipjacht, etc);
- onderhoud van verschillende routes (MTB, Fiets en in mindere mate wandelroutes);
- onderhoud en opwaardering Belevingsboomgaarden.

Betreffende de onderlinge relaties is een duurzame balans tussen de landschappelijke en economische waarde van het buitengebied, toerisme & recreatie en de agrarische sector wenselijk. Hieromtrent is het programma Buitengewoon Buitengebied in 2017 gestart en in 2018 voortgezet. Het programma is overkoepelend en integraal ten aanzien van de thema's landbouw, landschap, natuur en toerisme. Tijdens de Raadsinformatieavond d.d. 4 juli 2018 is de voortgang omtrent het Buitengewoon Buitengebied en de Agrarische bouwkvavels aan bod gekomen.

Om het gewenste resultaat te bereiken, is het Buitengewoon Buitengebied verdeeld in een tweetal fases te weten de ophaalfase en de fase van visievorming. De ophaalfase is in 2018 afgerond en in 2019 worden de kernwaarden Buitengewoon Buitengebied ter vaststelling aan de Raad voorgelegd.

Deze kernwaarden Buitengewoon Buitengebied zorgen ook weer voor de bouwstenen voor de nog op te stellen Omgevingsvisie. De Omgevingsvisie wordt in 2019 verder opgesteld.

In dit geheel neemt de Maas binnen de gemeente Eijsden-Margraten een prominente plaats in. Zowel in het coalitieprogramma 2014-2018 als in de strategische visie wordt de potentie van de Maas volop erkend en beschreven. De opgave(n) die worden gevraagd in het kader van hoogwaterveiligheid (Deltaprogramma) vragen voor een intensieve en structurele aanpak van het Maasgebied. De Maas biedt diverse kansen op het gebied van toerisme, recreatie, landschap, economie en ruimtelijke ontwikkelingen.

In 2018 is de 'Ontwikkelvisie Zuidelijk Maasdal' vastgesteld. De Ontwikkelvisie is opgesteld in het kader van de hoogwateropgave op grond van het nationale Deltaprogramma hoogwaterveiligheid. Deze visie beschrijft hoogwatermaatregelen en kansen, wensen en ambities voor het zuidelijk Maasdal richting 2050. De Ontwikkelvisie dient als bouwsteen voor het verdere onderzoek over de hoogwaterveiligheidsopgave.

In 2018 is de Gebiedsvisie Middenteras verder opgepakt. Het Middenteras betreft het gebied tussen Bemelen en Mesch waar de overgang van het Maasdal naar het Hoogterras zichtbaar is.

Ingestoken is op een gefaseerde aanpak. Fase 1 betreft het komen tot een visie betreffende dit grote gebied. De opdracht hiervoor is verleend aan een extern bureau. Fase 2 betreft het nader uitwerken van de in fase 1 geduide ontwikkelingsgebieden en het opstellen van uitvoeringsprogramma's per ontwikkelingsgebied. Dit staat gepland voor 2019.

In 2018 heeft de afdeling Openbare Ruimte zich erop gericht de basis op orde te krijgen. Hiervoor is een afdelingsplan opgesteld met daarin vermeld de te ondernemen stappen. Zo is in 2018:

- een meerjareninvesteringsplan (MIP) opgesteld en vastgesteld;
- er is gestart met de implementatie van het beheerprogramma Openbare Ruimte;
- er is gestart het proces omtrent de afhandeling van meldingen te optimaliseren;
- we zijn gestart met de implementatie van cameratoezicht op bedrijventerreinen;
- de openbare ruimte is op basis kwaliteitsniveau onderhouden;
- op regionaal niveau is de waterproblematiek opgepakt;
- er is een prominente rol gegeven aan burgerparticipatie bij projecten;
- het planmatige onderhoud van gemeentelijke voorzieningen (vastgoed) is op basis van het vastgestelde werkplan uitgevoerd;
- alle oneigenlijke gebruikers van 2-meterstroken vanuit de ruilverkaveling in het buitengebied zijn vóór de verjaringstermijn van 20 jaar aangeschreven;
- het groot onderhoud aan gemeentelijke wegen is conform planning uitgevoerd;
- diverse civieltechnische projecten zijn voorbereid, opgestart en uitgevoerd;

- door de buitendienst is daar waar wenselijk of noodzakelijk de groenstructuur geoptimaliseerd of in een historische staat teruggebracht;
- daar waar nodig is extra aandacht geweest voor bloeiend assortiment ten bate van bijen op de overgang van kern naar buitengebied;
- er zijn, in nauw overleg met de vereniging Hockeer, twee watervelden gerealiseerd in Cadier en Keer;
- er is in overleg met VV Keer een kunstgrasveld gerealiseerd in Cadier en Keer;
- de verkeersveiligheid van de Mergellandroute is nader beoordeeld en in kaart gebracht. Daarnaast worden frequent snelheidscontroles uitgevoerd.

Interne veiligheidsprotocollen inclusief huisregels medewerkers, bezoekers en bezoekersregistratie zijn opgetuigd dan wel van een update voorzien én vastgesteld.

Een mogelijke samenwerking op het gebied van Openbare Orde en Veiligheid is onderzocht. Een bestuurlijk akkoord is een feit. Samenwerking kan in 2019 verder worden vormgegeven.

Het gemeentelijke klimaat- en energiebeleidsplan 2018-2040 met daaraan het verbonden uitvoeringsprogramma 2018 is in 2018 vastgesteld. Dit plan voorziet in energieneutraliteit in uiterlijk 2040 voor alle doelgroepen binnen de gemeente. Voor deze opgave staat de gemeentelijke overheid niet alleen aan de lat. Ook andere doelgroepen, zoals inwoners en bedrijfsleven zullen maatregelen moeten nemen

Dichtbij het leven

Wij zijn een Cittaslow-gemeente: authentiek en ambachtelijk, maar ook bewust samenlevend en samenwerkend. In 2018 is deelgenomen aan de World Assembly Cittaslow in Mirande (Frankrijk). De Assembly is de officiële jaarvergadering van de vereniging Cittaslow. Deze deelname heeft bijgedragen aan het bepalen van de vervolg aanpak om Cittaslow meer te verankeren in de gemeente maar ook om de samenwerking in de regio meer te bevorderen.

In de periode september 2019 – mei 2020 is het 75 geleden dat Nederland is bevrijd. Een deel van het programma van 75 Liberation wordt, evenals voorheen, door de gemeente geregistreerd en gefaciliteerd. geregeld en bekostigd. Anders dan voorheen is er dit keer voor gekozen om ook een deel van het programma tot stand te laten komen door een participatietraject, waarbij de initiatieven vanuit de gemeenschap voor subsidie in aanmerking komen.

In dit geval heeft het college gekozen voor de vaststelling van een tenderregeling. Dat is een systeem waarbij op grond van kwalitatieve criteria een rangorde kan worden bepaald. Er is sprake van een vergelijkende toets waarbij het transparantiebeginsel en gelijkheidsbeginsel een belangrijke rol spelen. De tenderprocedure is in 2018 opengesteld voor vrijwilligers(organisaties), kunstenaars en schrijvers enz. gevestigd/woonachtig in de gemeente Eijsden-Margraten.

Ons materieel erfgoed, zoals Rijksmonumenten willen we niet alleen behouden en conserveren, maar een zinvolle bestemming geven. In 2018 is onze visie gecontinueerd om via uiteenlopende activiteiten ons materieel erfgoed beleefbaar te maken. Hieromtrent hebben o.a. de volgende activiteiten plaats gevonden:

- open Monumentendag 9 september bij Kasteel Eijsden met thema “In Europa”;
- nationale archeologiedagen op de Uitmarkt 13 oktober (vuursteenmijn beleving);
- verhalen verzameld over de beeldbepalende panden i.s.m. lokale heemkundeverenigingen;
- speerpunt ArcheoRoute bij Fort Navagne geplaatst;
- subsidies verstrekt aan instandhouding van niet-rendabele monumenten, beeldbepalende panden en archeologie projecten (onderzoek naar kasteel Beusdael Bemelen);

- erfgoed Nieuwsbrief;
- deelname aan provinciaal project “Herbestemming van leegstaand erfgoed in nationaal landschap Zuid-Limburg”.

Samenwerking & Lobby

In 2018 hebben wij gewerkt aan de agenda van Lijn 50. Het betreft de projecten Omgevingswet, de Trambaanfietsroute, Beheer Openbare Buitenruimte, Samenwerking Backoffice Sociaal Domein en Toerisme op lijn 50.

Tevens is gewerkt aan het koersdocument en de gemeenschappelijke waarden lijn 50 samenwerking.

Betreffende de omgevingswet is gewerkt aan een impactanalyse en is bekeken in hoeverre hiermee samen met de lijn 50 gemeenten kan worden opgetrokken.

In 2018 is de definitieve versie realisatieovereenkomst Trambaanfietsroute Maastricht-Aken ondertekend. Het tracé van de zogeheten Trambaanfietsroute tussen Maastricht en Aken wordt nog aangepast. Dit om tegemoet te komen aan de geuite wensen van de deelnemers van het in 2018 doorlopen participatietraject.

Inzake het Beheer Openbare Buitenruimte willen de drie samenwerkende Lijn 50 gemeenten dicht bij de burger staan en zaken die de burger direct raken, zelf blijven uitvoeren. Er is daarom uitdrukkelijk gekozen voor het behoud van lokale kernteams buitendienst. De kracht van deze teams zit vooral in de verbinding die de medewerkers/kantonniers maken met de omgeving. De kracht van de samenwerking wordt vooral gezocht in het gezamenlijk inzetten van specialismen (kwaliteit) dan wel in het gezamenlijk uitbesteden van werkzaamheden (efficiency).

Toerisme op lijn 50 is eveneens een strategisch samenwerkingsthema. Voor elk van de gemeenten is het toerisme een belangrijke economische drager. In afstemming met VVV Zuid-Limburg en toeristisch-recreatieve ondernemers is een aantal kansrijke samenwerkingsprojecten geïnventariseerd in 2018. De ondernemers hebben aangegeven dat het idee van een toeristenpas Lijn 50, ten behoeve van de branding/marketing van dit gebied en informatieverstrekking aan toeristen, op hun draagvlak kan rekenen. Het zou een pas moeten zijn, die recht geeft op gratis openbaar vervoer voor verblijfsgasten in de Lijn 50-gemeenten door heel Zuid-Limburg, inclusief een dagretour naar Aken. Deze insteek wordt in 2019 verder verkend met de provincie Limburg, OV-concessiehouder Arriva en de VVV.

Samenwerken doen wij niet alleen op het gebied van lijn 50 maar op meerdere vlakken. Zo is in 2018 wederom veelvuldig samengewerkt. Te denken valt aan de verschillende samenwerkingsverbanden in het sociaal domein, betreffende Liberation met de provincie, internationaal in het kader van o.a. XBMob en Cittaslow en met diverse verbonden partijen. Daarnaast zijn in 2018 op het gebied van samenwerking de eerste stappen gezet binnen het Middengebied, waarbij in samenwerking met prof. Soete een eerste start is gemaakt met het verkennen van hetgeen ons verbindt en wat de thema's moeten worden die binnen het Middengebied moeten leiden tot economische structuurversterking.

Organiseren

2018 was een bewogen jaar, zowel bestuurlijk als ambtelijk.

Anders Durven Doen: een nieuwe raad, een nieuw college met nieuwe uitdagingen, en dat in een dynamische omgeving waarbij de organisatie tevens te kampen had met uitval door ziekte. Een nieuwe bestuurlijke koers, die rond de zomer is bekrachtigd en waarmee in de 2^e helft van het jaar gestart is met de uitvoering.

Als gevolg van de FER en het nieuwe bestuursakkoord hebben college en management nader in elkaar geïnvesteerd, hetgeen geleid heeft tot een visie en missie voor de organisatie, een besturingsfilosofie voor het College en een gezamenlijk handelingskader dat vertaald is in een Manifest.

In 2018 is het sociaal team structureel organisatorisch ingebed. De conclusies na de pilot 2015 -2017 waren positief. Er is aansluitend een start gemaakt met opleidingen van de medewerkers en een start met de verdere transformatie.

Ter versterking van de kwaliteit van de gemeentelijke bedrijfsvoering is in 2018 geïnvesteerd in opleiding en kennis met betrekking tot Lean en is de basis gelegd voor het genereren van stuurinformatie en vernieuwde bedrijfsvoeringsdocumenten voor management, College en Raad. Met als resultaat een nieuwe opzet van de programmabegroting. In het licht van het ziekteverzuim zijn diverse maatregelen genomen gericht op het implementeren van het eigen-regie-model. Tevens is een nieuw e-HRM systeem geïntroduceerd en is verder geïnvesteerd in het kwalitatief versterken van het cluster HRM. In capacitaire zin zijn voorbereidingen getroffen om in 2019 te kunnen investeren op de onderdelen groen, civiel en vastgoed. Daarnaast is een kwartiermaker VTH geworven om de organisatie, werkwijze en procesgang op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving begin 2019 nader in kaart te brengen. Mede in het licht van de ontwikkelingen rondom de omgevingswet en een werkwijze die meer aansluit bij de ontwikkelingen en behoeften in de samenleving moet dit vervolgens leiden tot een doorontwikkeling van dit cluster. Tevens zijn voorstellen uitgewerkt om op het gebied van communicatie een kwaliteitsslag te maken die in 2019 zijn beslag moet gaan krijgen. Daarnaast zijn in de 2^e helft van 2018 voorbereidingen getroffen om te komen tot een dienstverleningsvisie. Het concretiseren van de dienstverleningsvisie en het door vertalen hiervan naar een dienstverleningsconcept krijgt zijn vervolg in 2019.

In 2018 is een dashboard ontwikkeld betreffende stuurinformatie voor het management. Hierin zijn bedrijfsvoeringsgerichte Kritieke Prestatie-Indicatoren (KPI's) doorgevoerd waarop gestuurd wordt. De verdere doorontwikkeling van dit dashboard en de sturing op deze KPI's vindt in 2019 plaats.

Om processen zo effectief en efficiënt mogelijk in te richten is in 2018 het leantraject binnen de organisatie opgestart. Een 4-tal medewerkers zijn opgeleid om leantrajecten te begeleiden en eind 2018 is met het eerste leantraject begonnen en dit krijgt in 2019 een vervolg met meerdere processen. Het leanproces wordt samen met de medewerkers, die werkzaam zijn in het proces, doorlopen. Naast het zo effectief en efficiënt inregelen van het proces zit de kracht van de verandering erin dat deze verandering in het leanproces door de medewerkers, die werkzaam zijn in het proces, zelf wordt bedacht en doorgevoerd. Dit onder begeleiding van de, hiervoor, opgeleide medewerkers.

In mei 2018 is de AVG in werking getreden. Dit betreft een aanscherping van de reeds bestaande Wet Bescherming Persoonsgegevens met een aanvulling betreffende het recht op dataportabiliteit en het recht op vergetelheid.

Intern zijn een Functionaris Gegevensbescherming en twee Privacyofficers benoemd. Samen met de CISO (Chief Information Security Officer) vormt dit het AVG-team van de gemeente Eijsden-Margraten. Dit betreffen de informerende, ondersteunende, adviserende en toezichthoudende rollen betreffende de AVG binnen de organisatie.

Samenvatting financiële situatie

Programma	Begroting 2018	Rekening 2018	Afwijking 2018	Toelichting
1. Dienstverlening	€ 3.218.935,00	€ 3.234.809,26	€ -15.874,26	
1.4 Mutatie reserves programma 1	€ 60.000,00	€ 60.000,00	€ -	
Saldo na bestemming	€ 3.278.935,00	€ 3.294.809,26	€ -15.874,26	nadeel
2. Burgerschap	€ 7.387.476,00	€ 7.964.626,42	€ -577.150,42	
2.4 Mutatie reserves programma 2	€ -803.713,00	€ -1.344.295,02	€ 540.582,02	
Saldo na bestemming	€ 6.583.763,00	€ 6.620.331,40	€ -36.568,40	nadeel
3. Landschap	€ 817.448,00	€ 789.996,24	€ 27.451,76	
3.4 Mutatie reserves programma 3	€ -2.500,00	€ -2.500,00	€ -	
Saldo na bestemming	€ 814.948,00	€ 787.496,24	€ 27.451,76	voordeel
4. Ondernemerschap	€ -350.366,00	€ -354.761,32	€ 4.395,32	
4.3 Mutatie reserves programma 4	€ -125.504,00	€ -125.504,00	€ -	
Saldo na bestemming	€ -475.870,00	€ -480.265,32	€ 4.395,32	voordeel
5. Gemeenschap	€ 6.537.358,00	€ 6.603.553,86	€ -66.195,86	
5.8 Mutatie reserves programma 5	€ 229.110,00	€ 411.904,43	€ -182.794,43	
Saldo na bestemming	€ 6.766.468,00	€ 7.015.458,29	€ -248.990,29	nadeel
6. Bedrijfsvoering	€ -16.731.360,00	€ -16.762.992,45	€ 31.632,45	
6.5 Mutatie reserves programma 6	€ -236.884,00	€ -250.651,00	€ 13.767,00	
Saldo na bestemming	€ -16.968.244,00	€ -17.013.643,45	€ 45.399,45	voordeel
Totaal Generaal	€ -	€ 224.186,42	€ -224.186,42	nadeel

Zoals uit voorgaand overzicht blijkt sluit de jaarrekening 2018 met een nadelig saldo van € 224.186.

In de afzonderlijke programma's is een gedetailleerde analyse gemaakt van de verschillen. Onderstaand wordt volstaan met een toelichting op de grootste afwijkingen.

Programma 1 Dienstverlening

Hier zijn geen majeure afwijkingen te melden.

Programma 2 Burgerschap

Het nadeel bij dit programma ad. € 577.150 wordt voornamelijk veroorzaakt op de beleidsvelden Zorg en Welzijn nadeel € 812.025, Onderwijs voordeel € 53.604 en Werk en inkomen voordeel € 181.271.

Het nadeel bij Zorg en Welzijn wordt voornamelijk veroorzaakt door Jeugdzorg, € 1.078.526 en kosten sociaal team € 104.077. Hier tegenover staan minder kosten op het gebied van Wmo € 214.182 en minder kosten 3d's algemeen ad. € 184.393. Op de bladzijdes 33 en 34 vindt u een uitgebreidere toelichting.

Bij het beleidsveld Onderwijs is het voordeel behaald doordat in 2018 geen gebruik is gemaakt van het leerlingen vervoer Noorbeek/Mheer. Zie voor de gedetailleerde analyse van het voordeel bladzijde 36.

Het beleidsveld Werk en inkomen laat een voordeel zien van € 181.271. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een voordeel op de post WWB € 331.285 (daling aantal bijstandsgerechtigden) en een nadeel op de posten bijstand besluit zelfstandigen € 53.753 en minimaregelingen € 98.787. Voor een uitgebreidere toelichting wordt verwezen naar bladzijde 38.

Het voordeel op de reserves ad. € 540.582 is ontstaan doordat in werkelijkheid meer aan de reserve sociaal domein is onttrokken dan dat op begrotingsbasis was voorzien. Een en ander is het gevolg van de hoger gerealiseerde kosten.

De totaal analyse vindt u terug onder programma 2.

Programma 3 Landschap

Hier zijn geen majeure afwijkingen te melden.

Programma 4 Ondernemerschap

Hier zijn geen majeure afwijkingen te melden.

Programma 5 Gemeenschap

Het nadeel bij dit programma ad. € 66.196 is voornamelijk ontstaan door een nadeel op de beleidsvelden Openbare ruimte € 118.406 en Sportvoorzieningen € 87.549 en een voordeel op de beleidsvelden Cultureel Erfgoed € 72.016, en Vitale kernen € 45.371.

Het nadeel bij de openbare ruimte wordt veroorzaakt de hogere kosten gladheidsbestrijding en hogere kosten recreatieve voorzieningen. Voor een gedetailleerde toelichting wordt verwezen naar bladzijde 56.

Het nadeel bij het beleidsveld Sportvoorzieningen wordt voornamelijk veroorzaakt bij de buitensportaccommodaties. Bij de nieuwe subsidieverordening zijn namelijk de subsidies met de huurinkomsten gesaldeerd. Er is echter vergeten hierbij de apart geraamde huurinkomsten af te ramen. Daarnaast is nog een nadeel betreffende het onderhoud aan de groene sportvelden. Voor een gedetailleerde toelichting wordt verwezen naar bladzijde 68.

Het voordeel bij het beleidsveld Cultureel Erfgoed is veroorzaakt door het verlopen van de subsidiebeschikking in 2018. Hierdoor is geen subsidie uitgekeerd. Voor een gedetailleerde toelichting wordt verwezen naar bladzijde 59.

Het voordeel bij het beleidsveld Vitale kernen wordt voornamelijk veroorzaakt door de tussentijdse winstneming bij bestemmingsplan Karreweg ad. € 200.000 en een nadeel bij gemeenschapshuizen, bestemmingsplannen, MFA Margraten en vergunningen. Voor een gedetailleerde toelichting wordt verwezen naar bladzijde 63.

Het nadeel bij de reserves van programma 5 wordt veroorzaakt door de tussentijdse winstneming bij bestemmingsplan Karreweg ad. € 200.000, een extra aanwending van de post reserve gemeenschapshuizen conform de nota gemeenschapshuizen en een mindere aanwending van de bruteringsreserve in verband met lagere kapitaallasten.

Programma 6 Bedrijfsvoering

Hier zijn geen majeure afwijkingen te melden.

Kredieten

Op bladzijde 200 is een financieel overzicht gegeven van de investeringsprojecten tot en met 2018, Geconcludeerd kan worden dat alle investeringsprojecten binnen de geraamde budgetten zijn gebleven.

Kader

Het belangrijkste is dat we met deze jaarstukken verantwoording afleggen over het door ons gevoerde beleid en de middelen die we daarvoor hebben ingezet. Met het vaststellen van deze jaarstukken ontlast u ons dan ook ten aanzien van het door ons gevoerde financiële beheer.

Deze jaarstukken vormen een onderdeel van de jaarlijkse planning en control cyclus. In de programmabegroting kijken we vooruit en geven we antwoord op de drie W-vragen: Wat willen we bereiken? "Wat gaan we daarvoor doen?" en "Wat mag het kosten?" In de jaarstukken blikken we terug aan de hand van drie andere W-vragen: Wat wilden we bereiken? "Wat hebben we daarvoor gedaan?" en "Wat heeft het gekost?" De jaarstukken vormen daarbij het eindpunt van de cyclus 2018, maar tegelijkertijd het startpunt van de cyclus 2020. Met andere woorden, de conclusies van deze jaarstukken zijn voor ons een belangrijke informatiebron bij het vaststellen van de programmabegroting 2020.

De jaarstukken geven inzicht in de realisatie van de doelen die u in de strategische visie, het raadsprogramma en de programmabegroting heeft geformuleerd. Daarbij hanteren we wel een informatie niveau dat past bij de controlerende rol die u als raad heeft en gebruiken daarbij de regels die u hieromtrent heeft vastgesteld in de Financiële verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet. In artikel 10 van de financiële verordening is opgenomen dat afwijkingen die groter zijn dan 10% met een minimum van € 7.500 per budget/kostenplaats in de jaarrekening worden toegelicht.

Naast het resultaat op de diverse programma's is in 2018 de algemene reserve toegenomen van € 8,9 miljoen naar € 9,5 miljoen. Na bestemming van het rekeningssaldo door uw raad zal het tekort ad. € 224.186 ten laste van de algemene reserve worden gebracht. De bestemmingsreserves dalen van € 15,5 miljoen naar € 13,8 miljoen. Dit vooral als gevolg van de onttrekking aan de reserve sociaal domein ad. € 1,3 miljoen. De voorzieningen zijn iets gedaald, van € 5,6 miljoen aan het begin van 2018 naar € 5,5 miljoen aan het einde van 2018. De daling van de voorzieningen heeft voornamelijk te maken met een herbeoordeling van de post dubieuze debiteuren SZMH.

Van het weerstandsvermogen kan geconcludeerd worden dat dit op basis van de vastgestelde ratio's uitstekend is. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing is dit verder toegelicht.

Het samenstellen van de jaarstukken vinden we terug in diverse wetten en regelingen. Zo staat in de Gemeentewet dat we de jaarstukken vóór 15 juli aan het college van Gedeputeerde Staten van Limburg moeten toezenden. En in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) staan allerlei bepalingen waaraan de jaarstukken in technische zin moeten voldoen. De hierboven genoemde en door u vastgestelde Financiële verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet vormt een belangrijk kader waarmee wij bij de samenstelling van deze jaarstukken rekening hebben gehouden.

Leeswijzer

De programmarekening is een omvangrijk boekwerk vol financiële, cijfermatige gegevens en tekstuele toelichtingen hierop. Om u wegwijs te maken in de programmarekening en er tevens voor te zorgen dat u uit de programmarekening de maximale informatie haalt, hebben we deze leeswijzer opgesteld.

De programmarekening bestaat uit het jaarverslag en de jaarrekening. Het jaarverslag geeft een beeld van de programmaverantwoording en de paragrafen. De jaarrekening bestaat uit:

- het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting;
- de balans en de toelichting;
- een verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SISA);
- een bijlage met het overzicht restant kredieten.

Programmaverantwoording

In dit onderdeel treft u een overzicht aan van de verantwoording per programma. Dit overzicht komt overeen met de actiepunten van het Coalitieprogramma uit de programmabegroting 2018. Met behulp van een verkeerslichtenmodel wordt aangegeven hoe het staat met de voortgang van de betreffende actie, Wat hebben we ervoor gedaan? Hiervoor geldt de volgende toelichting:

De actie is niet ingezet in 2018.

De actie is ingezet en nog niet geheel afgerond in 2018.

De actie loopt conform planning in 2018, omdat het meerjarig geraamd is.

De actie is geheel afgerond in 2018.

Een x in de kolom 2018 betekent dat het actiepunt van toepassing is in de betreffende jaarschijf.

Per programma wordt voor de afzonderlijke beleidstaken ingegaan op een drietal W-vragen:

- Wat willen we bereiken?*

De teksten vermeld onder “wat willen we bereiken?” bevatten een beschrijving van de actie zoals opgenomen in het Coalitieprogramma.

- Wat hebben we ervoor gedaan?*

De teksten onder “wat hebben we ervoor gedaan?” vermelden op welke wijze door uw raad en het college, op grond van de programmabegroting 2018-2021, uitvoering is gegeven aan de actie / opdracht. Dit is verder vorm gegeven door het eerder genoemde verkeerslichtenmodel.

- Wat heeft het gekost?*

Vervolgens is onder “wat heeft het gekost” een financiële verantwoording opgenomen, die bestaat uit:

- een overzicht van het saldo per beleidsveld/kostenplaats en het saldo per programma;

- een specificatie van het saldo van de reserves;
- een analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijzigingen en de realisatie. De te analyseren onderdelen zijn aangegeven met een nummer.

De inleidende teksten opgenomen onder de beleidsvelden komen uit het door uw raad vastgestelde raadsprogramma 2014 – 2018.

De financiële afwijkingen zijn geanalyseerd conform de financiële verordening.

Artikel 10 Financiële afwijkingen baten en lasten

1. *Afwijkingen die groter zijn dan 10% met een minimum van € 7.500 per kostenplaats worden in de jaarrekening bij de programma's toegelicht.*

Indicatoren

Zoals in 2016 actief met u gedeeld voorziet de begroting 2017 voor het eerst in de verplichte indicatoren. Ook in deze jaarrekening zijn deze indicatoren weer opgenomen. Het valt wel op dat de realiteitswaarde van de indicatoren nog altijd in ontwikkeling is. Zo zijn nog niet voor alle indicatoren up to date gegevens beschikbaar.

Paragrafen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat in de programmarekening een aantal paragrafen verplicht wordt opgenomen. De paragrafen zijn bedoeld als verslag over het in het afgelopen jaar gevoerde beleid ten aanzien van beheersmatige aspecten.

DEEL 1 JAARVERSLAG

Deel 1A Programmaverantwoording

Programma 1 Dienstverlening

Het programma Dienstverlening is verdeeld in de volgende beleidsvelden:

- Professionaliteit in dienstverlening
- Samenwerken in de (Eu)regio, marketing en branding
- Veiligheid algemeen

Wat heeft het gekost?

Programma			Begroting 2018	Rekening 2018	Afwijking 2018	Toelichting
1. Dienstverlening	lasten	1.1 Professionaliteit in dienstverlening	€ 2.042.549,00	€ 2.074.489,52	€ -31.940,52	nadeel
		1.2 Samenwerken in de (Eu)regio, marketing en branding	€ 115.272,00	€ 107.600,74	€ 7.671,26	voordeel
		1.3 Veiligheid algemeen	€ 1.562.507,00	€ 1.611.818,93	€ -49.311,93	nadeel
		Totaal lasten	€ 3.720.328,00	€ 3.793.909,19	€ -73.581,19	nadeel
	baten	1.1 Professionaliteit in dienstverlening	€ -450.193,00	€ -487.701,67	€ 37.508,67	voordeel
		1.2 Samenwerken in de (Eu)regio, marketing en branding	€ -	€ -	€ -	
		1.3 Veiligheid algemeen	€ -51.200,00	€ -71.398,26	€ 20.198,26	voordeel
		Totaal baten	€ -501.393,00	€ -559.099,93	€ 57.706,93	voordeel
	Saldo voor bestemming	1.1 Professionaliteit in dienstverlening	€ 1.592.356,00	€ 1.586.787,85	€ 5.568,15	voordeel
		1.2 Samenwerken in de (Eu)regio, marketing en branding	€ 115.272,00	€ 107.600,74	€ 7.671,26	voordeel
		1.3 Veiligheid algemeen	€ 1.511.307,00	€ 1.540.420,67	€ -29.113,67	nadeel
		Totaal voor bestemming	€ 3.218.935,00	€ 3.234.809,26	€ -15.874,26	nadeel
		1.4 Mutatie reserves programma 1	€ 60.000,00	€ 60.000,00	€ -	
	Saldo na bestemming		€ 3.278.935,00	€ 3.294.809,26	€ -15.874,26	nadeel

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Waarde E-M	Waarde 25.000- 50.000	Waarde NL
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt	111 2017	115	131
Harde kern jongeren	Aantal per 10.000 inwoners	KLPD	0,5 2014	1,3	1,3
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS, statline	0,1 2017	1	2,2
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,1 2017	3,7	5,1
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,9 2017	2,3	2,9
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,7 2017	4,8	6,3
Aandeel dat zich wel eens onveilig voelt in de buurt	%	CBS	78 2016	97	92
Waardering inwoners algehele gemeentelijke dienstverlening	Score 1-10	CBS	6,7 2017	6,7	6,8

De volgende verbonden partijen dragen bij aan het programma Dienstverlening

- Veiligheidsregio Zuid-Limburg

Voor nadere informatie over deze verbonden partijen, waarin onze gemeente participeert, verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden partijen bladzijde 123.

1.1 Beleidsveld: Professionaliteit in dienstverlening

De gemeente Eijsden-Margraten kiest voor een klantgerichte organisatie, waarin dienstverlening breed wordt ingevuld. Het betreft niet alleen de dienstverlening van de gemeente, bestuurlijk en ambtelijk. Het betreft ook de regie – en waar bepaald – de feitelijke invulling van de gemeente zelf op diverse beleidsterreinen, vooral op het vlak van de decentralisatieopgaven, participatie, zorg en jeugd. Breder nog is de invulling, die van burgers inzet en ondersteuning vraagt, naar zorgbehoevenden in de vorm van mantelzorg en vrijwilligers, maar ook de inzet van burgers in verenigingen, kernen en buurten. Hiermee raken we het begrip ‘burgerkracht’ uit de Strategische Visie, een essentieel onderdeel van dit programma. Het dienstverleningsconcept wordt doorgezet, qua structuur en organisatie, maar vooral ook qua houding en cultuur van onze medewerkers. Elementen daarvan zijn:

- I. Open en transparante communicatie van de gemeente – in alle fasen van het proces – naar burgers, belanghebbenden en maatschappelijke partners.
- II. Het stimuleren van de gemeenschapszin, aanhakend bij de bestaande structuren van buurten en verenigingen en gericht op optimalisatie van de participatiegedachte.
- III. Vormgeving van participatie als een wederkerig proces van betrokkenheid: voor de inbreng die van de burger wordt gevraagd, wordt hem actieve deelname aan het proces, dat leidt tot besluitvorming, teruggegeven.
- IV. Duidelijkheid, kwaliteit en een korte doorlooptijd staan centraal in onze serviceverlening. Dit leggen we vast in een kwaliteitshandvest.
- V. Overbodige regels worden afgeschaft, minder vergunningen en één loketgedachte staan centraal bij onze dienstverlening. Wij helpen de klant, zoals we zelf geholpen willen worden. Deregulering is onze inspiratie.

ACTIE PUNT BEGR.	WAT WILLEN WE BEREIKEN	WAT GAAN WE ERVOOR DOEN 2018 BEGROTING 2018	JAARREKENING 2018	2018	Algerond
1.1.1	De gemeente publiceert de gemeenteberichten in twee in de gemeente verschijnende media, voor een maximumbedrag van € 40.000 op jaarbasis.	Tot en met 2018 wordt conform de overeengekomen contracten in de 2 weekbladen gepubliceerd.	Per 31 december 2018 is het contract met VIA Limburg beëindigd. Het contract met De Etalage is verlengd.	x 20.000	
1.1.2	Het Service Centrum in Eijsden functioneert goed en zal open blijven zolang als – uit monitoring – blijkt dat ± 30% van onze klanten van dit loket gebruik maakt. De service wordt gecheckt op basis van de bestuurlijke intentie dat 80% van de direct leverbare dienstverleningstaken van de gemeente via dat loket wordt uitgeoefend. Afspraken in het Service Centrum en aan huis zijn daarbij mogelijk.				V
1.1.3	Digitalisering en vormen van burgergericht werken zijn leidend, zoals ontvangst op afspraak en aanpassing van de beschikbaarheid van ambtenaren aan die van de burger. Beschikbaarheid wil onder meer zeggen: werkzaam zijn, indien nodig ook buiten bestaande kantooruren.	Uit het klantwaarde onderzoek blijkt dat onze klanten snel en goed geholpen willen worden. Deze resultaten vormen de basis voor de inrichting van ons dienstverleningsconcept waarvoor een project gerichte aanpak is opgesteld. In het kader van de digitalisering worden vergunningen digitaal afgehandeld en voor evenementen is de digitale Evenement Assistent operationeel.	Het concept-visie document dienstverlening is afgerond en kan voor besluitvorming in procedure worden gebracht. De begeleidingsgroep participatie is betrokken in het te volgen proces en de manier waarop burgers betrokken worden voor de voortgang van het proces dienstverlening. Digitale afhandeling van vergunningen is gedeeltelijk geïmplementeerd. De evenementenassistent is operationeel.		
1.1.4	Op vergunningaanvragen bij de gemeente wordt binnen twee weken beslist.				V
1.1.5	Flexibele inzet van BOA's, ook buiten de kantooruren.				V

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2018	Rekening 2018	Afwijking 2018	Toelichting
1.1 Professionaliteit in dienstverlening	6002001 Representatie en voorlichting	€ 141.061,00	€ 131.293,14	€ 9.767,86	voordeel
	6003000 Burgelijke stand	€ 340.950,00	€ 361.367,87	€ -20.417,87	nadeel
	6003003 Verkiezingen	€ 48.907,00	€ 59.906,91	€ -10.999,91	nadeel 1
	6003010 Rijbewijzen	€ 10.000,00	€ 12.180,00	€ -2.180,00	nadeel
	6003030 Naturalisaties	€ 190,00	€ 160,32	€ 29,68	voordeel
	6003040 Gemeentelijke basisadministratie	€ 20.445,00	€ 21.046,75	€ -601,75	nadeel
	6004000 Burgelijke stand opbrengsten	€ -36.000,00	€ -39.737,91	€ 3.737,91	voordeel
	6004010 Rijbewijzen opbrengsten	€ -110.850,00	€ -106.039,91	€ -4.810,09	nadeel
	6004020 Reisdocumenten opbrengsten	€ -117.177,00	€ -125.369,15	€ 8.192,15	voordeel
	6004030 Naturalisaties opbrengsten	€ 1.000,00	€ -4.130,00	€ 5.130,00	voordeel
	6004040 Gem. basisadministratie (opbr.)	€ -24.000,00	€ -25.624,27	€ 1.624,27	voordeel
	6723020 Handhaving milieu	€ 51.650,00	€ 31.124,14	€ 20.525,86	voordeel 2
	6822010 Bouw- en woningtoezicht	€ 1.025.417,00	€ 1.036.173,89	€ -10.756,89	nadeel
	6822030 Welstand	€ 35.400,00	€ 26.291,96	€ 9.108,04	voordeel 3
	6822040 Vastgoedregistratie	€ 205.363,00	€ 208.144,11	€ -2.781,11	nadeel
Totaal 1.1 Professionaliteit in dienstverlening		€ 1.592.356,00	€ 1.586.787,85	€ 5.568,15	voordeel

Toelichting afwijkingen - Saldo

1 Verkiezingen

Het nadeel is het gevolg van het niet begroten van de kosten voor de verkiezingsavond, het inschakelen van een extern bureau voor instructie stembureauleden en de aankoop van vijf stemhokjes.

2 Handhaving milieu

In het bestuursakkoord is voor 2018 € 25.000 opgenomen ten behoeve van bredere en efficiëntere inzet van de Boa's. Aan de uitvoering hiervan ligt eerst een onderzoek ten grondslag. Dit onderzoek is in 2018 opgestart, voor 1 april 2019 dient een plan van aanpak opgeleverd te worden.

3 Welstand

Dit betreft de vrijval van de presentiegelden welstand 2017.

1.2. Beleidsveld: Samenwerking in de (Eu)regio, marketing en branding

Het takenpakket van onze gemeente kan niet worden uitgevoerd zonder samenwerking. In Zuid-Limburg gebeurt dat op de schaal van Zuid-Limburg (formuleren strategisch beleid) en op het niveau Maastricht-Heuvelland in de vorm van het Heuvellandcontract, december 2013 (doorvertaling strategisch beleid).

Eijsden-Margraten is dé grensgemeente bij uitstek met een unieke ligging in de regio. Internationale samenwerking, primair met België maar ook met Duitsland, is daarom belangrijk en noodzakelijk. Provincie, stad Maastricht en omliggende gemeenten hebben beleid geformuleerd, waartoe de gemeente Eijsden-Margraten zich moet verhouden. Samenwerking in de (Eu)regio ligt vooral op terreinen als werkgelegenheid, economie, toerisme, mobiliteit, onderwijs en cultuur.

De uitvoering van het beleid, dat samen met anderen wordt ontwikkeld, geschiedt door de gemeenten al dan niet in samenwerking. De gemeente Eijsden-Margraten staat – strevend naar goed nabuurschap – open voor die samenwerking, op basis van het uitgangspunt 'als samenwerking mogelijk is, is zij noodzakelijk' en wil zo een sterke en betrouwbare partner zijn. Dat geldt ook voor nieuwe zich aandienende beleidsterreinen.

Leidend principe daarbij is de Strategische Visie, die aangeeft dat via samenwerking, privatisering en uitbesteding de dienstverlening kan worden geoptimaliseerd en daardoor kosten kunnen worden bespaard. Deze intenties zullen worden vastgelegd in een protocol dat leidraad zal zijn bij het initiëren van samenwerking in de toekomst. Daarbij worden mogelijke kostenbesparingen in beeld gebracht. Verder moet gedacht worden aan de samenwerking met zorginstellingen, met ondernemingen en jumelages in de (Eu)regio.

Met het authentieke landschap, ruime cultureel erfgoed, de Maas en veelvuldig bezochte Amerikaanse militaire begraafplaats staat Eijsden-Margraten toeristisch op de kaart. Toch ligt er een uitdaging voor de gemeente om de eigen waarden actief te vermarkten en tevens bij te dragen aan de branding van het Heuvelland. Het uitgangspunt is dat de marketing samen met VVV Zuid-Limburg en ondernemers wordt verzorgd. Daarbij is de Maas een belangrijke identiteitsdrager, met verder te benutten ontwikkelingspotentieel voor Eijsden-Margraten. Ook is oriëntatie op een potentieel verdere toeristische ontwikkeling en vermarkting van de noord-zuid as tussen Valkenburg en Voeren/Luik, naast de oost-west as tussen Aken en Maastricht relevant.

ACTIE PUNT BEGR.	WAT WILLEN WE BEREIKEN	WAT GAAN WE ERVOOR DOEN 2018 BEGROTING 2018		2018	Afgerond
1.2.1	Opstellen van een plan van aanpak voor de branding van Eijsden-Margraten, in afstemming met Limburg Economic Development en VVV Zuid-Limburg. Hieraan is de profilering als fiets-gemeente te relateren.	Op basis van de evaluatie in 2017 zal het vervolg voor wat betreft branding en storytelling nader worden bepaald. De communicatiestrategie met de daarbij behorende organisatie/rollen worden geëvalueerd en moeten leiden tot een nieuwe visie op communicatie. Het lidmaatschap Cittaslow wordt gecontinueerd. Eén keer per vijf jaar vindt certificering plaats. Om het lidmaatschap te behouden is netwerken van groot belang. Bovendien moet Cittaslow en Dicht bij het leven bij elkaar gebracht worden. Cittaslow gaan we in en met het samenwerkingsverband Lijn 50 promoten. Het budget om het lidmaatschap van Cittaslow te kunnen continueren is veel te laag gebleken. Cittaslow is als onderdeel van toerisme aan te merken.	De visie op communicatie is niet vastgesteld. Op basis van een onderzoek van extern bureau Dietz is vorm gegeven aan 3 sporen: 1) nieuwe structuur van het cluster communicatie; 2) het communicatiever maken van de organisatie en 3) het efficiënter organiseren van de operationeel (inkoop) organisatie van communicatie. Er hebben sessies met stakeholders plaatsgevonden met de doelstelling vorm te geven aan de positionering van de gemeente, qua imago en qua "merk". Conclusie is dat het merk van "Dichtbij het leven" opnieuw in zijn kracht moet worden gezet. In navolging hiervan is gestart met gesprekken die als input dienen voor een plan van aanpak (voortzetting in 2019). Cittaslow en toerisme is in Lijn 50 verband verankerd.	x	
1.2.2	Opstellen van een lobbyplan met betrekking tot kernthema's zoals wonen, cultureel erfgoed en kunst & cultuur, landschap en milieu, openbare ruimte en toerisme & recreatie. Het plan is gericht op het verwerven van additionele kennis en financiële middelen op provinciaal en Europees niveau.	We hebben ervoor gekozen om ons niet op plannen te richten. Middels een praktische insteek zullen ook in 2018 lobbytrajecten doorlopen worden voor projecten.	De lobby- of samenwerkingsagenda heeft inmiddels een plaats gekregen in een vertaling van het bestuursakkoord naar de Programmabegroting 2019-2022. Op basis daarvan zal een programmatische regio-agenda voor samenwerking in 2019 worden uitgewerkt en bestuurlijk en ambtelijk organisatorisch adequaat worden verankerd. Het versterken van het DNA "dichtbij het leven" en Cittaslow-gedachte staan daarbij voorop. De Lijn 50-gemeenten krijgen hierbij de voorkeur. Ook de samenwerking in Europees verband zal worden verbreed en verdiept.		

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2018	Rekening 2018	Afwijking 2018	Toelichting
1.2 Samenwerken in de (Eu)regio, marketing en branding	6005000 Bestuurlijke samenwerking	€ 115.272,00	€ 107.600,74	€ 7.671,26	voordeel
Totaal 1.2 Samenwerken in de (Eu)regio, marketing en branding		€ 115.272,00	€ 107.600,74	€ 7.671,26	voordeel

1.3 Beleidsveld: Veiligheid algemeen

Veiligheid is ook een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Mensen moeten veilig zijn en zich veilig (kunnen) voelen in en om het huis, in het verkeer en ongehinderd op straat kunnen komen, overdag en 's avonds. Van de overheid mag onder meer verwacht worden dat zij erop toeziet dat dat mogelijk is, door preventieve maatregelen en handhaving t.a.v. drugs en (drugs gerelateerde) overlast. Van alle burgers mag verwacht worden dat zij zich gedragen met respect voor elkaar en elkaar aanspreken op onfatsoenlijk gedrag. Beleidsinstrumenten zijn preventie (voorlichting, samenwerking met ouders, scholen en verenigingen), toezicht en handhaving.

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2018	Rekening 2018	Afwijking 2018	Toelichting
1.3 Veiligheid algemeen	6120000 Regionale brandweer	€ 1.308.841,00	€ 1.395.086,93	€ -86.245,93	nadeel
	6120010 Brandweerkazeme	€ -16.954,00	€ -17.826,81	€ 872,81	voordeel
	6120020 Pro-actie	€ 41.000,00	€ 20.821,71	€ 20.178,29	voordeel 1
	6120030 Bedrijfs hulpverlening	€ 2.350,00	€ 1.205,75	€ 1.144,25	voordeel
	6140000 Veiligheidsbeleid	€ 154.337,00	€ 126.079,27	€ 28.257,73	voordeel 2
	6140004 Vergunningverlening bijzondere wetten	€ -5.500,00	€ -11.603,45	€ 6.103,45	voordeel
	6140010 Dierenbescherming	€ 27.233,00	€ 26.657,27	€ 575,73	voordeel
	Totaal 1.3 Veiligheid algemeen	€ 1.511.307,00	€ 1.540.420,67	€ -29.113,67	nadeel

Toelichting afwijking – saldo

1 Pro-actie

Als gevolg van de Drinkwaterwet en veranderingen in de financiële omgeving van WML, heeft WML haar kostentoe wijzing en margebeleid gewijzigd. Hierdoor zijn de tarieven van verschillende producten en diensten veranderd; waaronder ook het brandkraanrecht en datalevering en controle brandkranen.

2 Veiligheidsbeleid

De meerkosten als gevolg van de doorontwikkeling van de veiligheidsregio zijn in 2018 nog niet doorgevoerd waardoor de kosten lager uitvallen dan verwacht werd.

ACTIE PUNT BEGR.	WAT WILLEN WE BEREIKEN	WAT GAAN WE ERVOOR DOEN 2018 BEGROTING 2018		2018	Algerond
1.3.1	Met betrekking tot de vestiging van coffeeshops heeft de gemeente Eijsden-Margraten het volgende beleid: A. In de gemeente worden geen coffeeshops gevestigd.	Het beleid van de afgelopen jaren wordt ongewijzigd voortgezet. Overigens worden er geen ontwikkelingen meer verwacht.	Op dit front hebben zich geen verdere ontwikkelingen voorgedaan.		
	B. De aanpak van de overlast wordt via regionaal beleid vastgelegd met als inzet terugdringing van die overlast.	Wij voeren het met de politie en de gemeente Maastricht overeengekomen programma uit.	In 2018 is het meldpunt drugsoverlast beschikbaar geweest, doch heeft er afbouw plaatsgevonden en is het meldpunt per 31-12-2018 opgehouden te bestaan. Via de meldkamer van politie kunnen meldingen nog steeds worden gedaan en worden deze door het basisteam Heuvelland opgepakt en afgehandeld. De grensoverschrijdende acties genaamd "Etoile" vinden nog steeds plaats. In 2018 hebben 2 "Etoile" acties plaatsgevonden. Daarnaast heeft het Basisteam Heuvelland 3 handhavingsacties georganiseerd.	x	
	C. Met inachtneming van de uitspraak van de Raad van State, maar ook uitgaande van het standpunt dat er veilige en van drugoverlast gevrijwaarde school-thuis routes moeten zijn, gaat de gemeente het gesprek aan met de gemeente Maastricht over de voorgenomen vestiging van coffeeshops aan de Kobbeweg met als doel om die vestiging alsnog te voorkomen.	De uitvoering van het spreidingsplan is niet meer relevant. We blijven het dossier volgen.	De uitvoering van het spreidingsplan is niet meer actueel. In 2018 hebben zich geen wijzigingen in deze voorgedaan.	x	
1.3.2	Het vliegverkeer boven de gemeente, in het bijzonder boven Mesch en Eijsden, veroorzaakt veel hinder en onrust. De gemeente zal haar invloed optimaliseren bij de daarvoor verantwoordelijke overheden, teneinde die hinder terug te brengen.	Het college blijft zich inzetten voor een vermindering van de overlast met als uitgangspunt een herstel van de situatie vóór de luchtruimwijziging begin 2013."	Op 19 juli 2018 heeft opnieuw overleg plaats gevonden tussen ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en de gemeente Eijsden-Margraten. Daarbij werd afgesproken dat van gemeentewege de monitoringsgegevens over de periode vanaf 2017 ontvangen zouden worden en dat in het derde kwartaal 2018 een expertmeeting zal plaatsvinden tussen de Belgische en Nederlandse luchtverkeersleiders om zodoende op operationeel niveau tot een aanvaardbare oplossing te komen. Op 31 oktober 2018 vond in het gemeentehuis Eijsden-Margraten een voorlichtingsavond plaats, die in het teken stond van de ervaren geluidsoverlast vliegverkeer luchthaven Bierset en MAA. Daarbij was de focus vanuit de aanwezigen vooral gericht op acties om de toenemende overlast te verminderen. Op 6 november 2018 nam de raad een motie van GroenLinks aan, waarbij het college verzocht wordt om tot een aantal acties te komen. Op basis van de motie alsook de input tijdens de informatieavond op 31 oktober 2018 heeft het college eind 2018 besloten een actielijst uit te laten werken. Daarbij wordt gedacht aan een onderzoek naar de haalbaarheid van de volgende acties: - organiseren elektronische petitie (incl. mediawatching) - opname banner m.b.t. gegevens indiening klachten - uitvoering punten motie 6-11-2018 - uitvoering onafhankelijk deskundig onderzoek werkgelegenheid - benoeming lobbyist - overleg met deskundigen - agenderen onderwerp voor regionale overlegstructuren GGD Zuid-Limburg, Economische Samenwerking Zuid-Limburg en BO Nationaal Landschap Zuid-Limburg.	x	
1.3.4	De technische staat van de kerncentrale Tihange veroorzaakt veel onrust. De gemeente zal op alle daartoe geëigende fronten die onrust naar voren brengen, zodat ten aanzien van de kerncentrale de gepaste besluiten worden genomen en uitgevoerd.	In 2018 continueren wij de ingezette strategie en blijven wij (inter)nationale aandacht vragen voor de veiligheid van de kerncentrale Tihange en blijven we aandringen op de sluiting van de centrale.	In 2018 is er een bezoek gebracht aan de provincie Luik en de stad Huy. Door middel van deze gesprekken is inzicht verkregen in hun aanpak rampenbestrijding en crisisbeheersing. Behoudens het verkregen inzicht ligt het bevoegd gezag bij het Rijk en bleven wij zowel ambtelijk als bestuurlijk aandacht houden voor de veiligheid van de kerncentrale Tihange.	x	
1.3.5	De Mergellandroute (o.a. doorgaande weg Eckelrade naar Hoogcruts) verkeersveilig maken voor de schooljeugd en fietsers door gescheiden fietsstroken te maken. De uitvoering van dat plan wordt bespreekbaar gemaakt binnen het meerjaren-investeringsplan wegen. Ingezet wordt op het verwerven, waar mogelijk, van steun van de provincie Limburg.	Nog niet alle punten zijn afgewikkeld. Naar verwachting wordt deze in 2018 afgehandeld.	De inspectie wijst uit, dat een gedeelte van de hagen in slechte staat verkeert. Met de aannemer zijn in januari 2019 afspraken gemaakt, hoe de situatie in 2019 verbeterd gaat worden.		
1.3.6	Kosten verhalen op de vernier en de vervuiler van de openbare ruimte.				V
1.3.7	Meewerken aan mobiel cameratoezicht, daar waar nodig (als uiterste middel).	Er wordt gewerkt aan een voorstel voor de inzet van camerabeveiliging op de bedrijventerreinen en het retailpark. In het voorstel worden tevens de benodigde middelen inzichtelijk gemaakt.	Op 13 november 2018 heeft het college ingestemd met het inzetten van cameratoezicht incl. onderhoud en het uitlezen van de beelden met goedkeuring van de politie op de bedrijventerreinen te Eijsden, Gronsveld en Margraten en het retailpark te Gronsveld. De verdere uitwerking is belegd binnen het team Openbare Ruimte met advisering van AJZ, OOV en de gemeente Maastricht. In december 2018 hebben reeds gesprekken plaatsgevonden. Realisatie zal in 2019 plaatsvinden. De raad wordt geïnformeerd als de planning van de werkzaamheden incl. tijdljn gereed is.	x	
1.3.8	Gerelateerd aan het landelijk beleid, wordt in de gemeente Eijsden-Margraten een pilot gestart voor een centrale (kna)vuurwerklek en/of voor het aanwijzen van vuurwerkwrije zones.				V

Programma 2 Burgerschap

Het programma Burgerschap is verdeeld in de volgende beleidsvelden:

- Zorg en welzijn
- Onderwijs
- Werk en inkomen

Wat heeft het gekost?

Programma			Begroting 2018	Rekening 2018	Atwijking 2018	Toelichting
2. Burgerschap	lasten	2.1 Zorg en welzijn	€ 12.779.481,00	€ 13.546.312,39	€ -766.831,39	nadeel
		2.2 Onderwijs	€ 1.477.905,00	€ 1.508.271,61	€ -30.366,61	nadeel
		2.3 Werk en inkomen	€ 7.267.227,00	€ 7.112.534,40	€ 154.692,60	voordeel
	Totaal lasten		€ 21.524.613,00	€ 22.167.118,40	€ -642.505,40	nadeel
	baten	2.1 Zorg en welzijn	€ -10.281.021,00	€ -10.235.826,57	€ -45.194,43	nadeel
		2.2 Onderwijs	€ -249.377,00	€ -333.347,50	€ 83.970,50	voordeel
		2.3 Werk en inkomen	€ -3.606.739,00	€ -3.633.317,91	€ 26.578,91	voordeel
	Totaal baten		€ -14.137.137,00	€ -14.202.491,98	€ 65.354,98	voordeel
	Saldo voor bestemming	2.1 Zorg en welzijn	€ 2.498.460,00	€ 3.310.485,82	€ -812.025,82	nadeel
		2.2 Onderwijs	€ 1.228.528,00	€ 1.174.924,11	€ 53.603,89	voordeel
		2.3 Werk en inkomen	€ 3.660.488,00	€ 3.479.216,49	€ 181.271,51	voordeel
	Totaal voor bestemming		€ 7.387.476,00	€ 7.964.626,42	€ -577.150,42	nadeel
		2.4 Mutatie reserves programma 2	€ -803.713,00	€ -1.344.295,02	€ 540.582,02	voordeel
	Saldo na bestemming		€ 6.583.763,00	€ 6.620.331,40	€ -36.568,40	nadeel

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Waarde E-M	Waarde 25.000- 50.000	Waarde NL
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	Verwey Jonker Instituut	1,15 2015		1,45
Kinderen in uitkeringsgezinnen	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut	1,98% 2015	4,30%	6,58%
Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	12,10% 2018	11,30%	11,70%
Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	1,10% 2018	1,10%	1,20%
Jongeren (t/m 23 jaar) met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	0,30% 2018	0,30%	0,40%
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD	600	600	650
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	0 2017	1,2	1,82
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	11,7 2017	23,5	26,58
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	DUO	1,70% 2016-2017	1,40%	1,90%

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Waarde E-M	Waarde 25.000- 50.000	Waarde NL
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-74 jaar	LISA	397 2018	579,5	663
Netto participatiegraad	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	67,10% 2017	67,40%	65,80%
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Verwey Jonker Instituut	0,97% 2012	1,21%	66,60%
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	14,7 2018	26,2	40,1
Personen met een lopend re-integratietraject	Aantal per 1.000 inwoners van 15-74 jaar	CBS	8,8 2018	13,4	15,3

De volgende verbonden partijen dragen bij aan het programma Burgerschap.

- Sociale Zaken Maastricht Heuvelland

- Centrumregeling Inkoop Jeugdzorg
- Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zuid-Limburg (GGD Zuid-Limburg)
- Omnibuzz
- MTB Regio Maastricht NV
- Stichting Podium24
- Annex BV / Stichting Re-integratie inbesteding Maastricht en Mergelland (SRIMM)
- Anti-discriminatievoorziening Limburg

Voor nadere informatie over deze verbonden partijen, waarin onze gemeente participeert, verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden partijen bladzijde 123.

2.1. Beleidsveld: Zorg en welzijn

Decentralisatie van zorg voor ouderen (WMO) en jeugdzorg

Ieder mens heeft het recht om mee te tellen en mee te doen. Onze inwoners moeten gezond en veilig kunnen opgroeien, hun talenten kunnen ontwikkelen en naar vermogen kunnen meedoen in onze samenleving. We streven naar een maatschappij waarin onze burgers zelfredzaam zijn en zich bij elkaar betrokken voelen. Een maatschappij die de mogelijkheden biedt aan haar burgers om collectief en individueel tot ontplooiing te komen. Een maatschappij waarin mensen zo veel als mogelijk in hun eigen onderhoud en hun eigen inkomen kunnen voorzien. Daar waar mensen niet voor zichzelf kunnen zorgen, faciliteren wij dat zij ondersteuning vinden zodat zij weer zelfredzaam worden en zo veel als mogelijk op eigen kracht mee kunnen doen in de samenleving.

De gemeente heeft er vanaf 2015 taken bij gekregen ten gevolge van decentralisaties binnen het zogeheten 'sociale domein'. Daaronder vallen jeugdzorg (Jeugdwet), maatschappelijke ondersteuning (WMO), en werk & inkomen (Participatiewet). De gemeente wordt verantwoordelijk voor vrijwel alle vormen van ondersteuning (van licht tot zwaar), voor zover die niet intramuraal is. De gemeente wil die taken graag op zich nemen om zo goed voor haar burgers te kunnen zorgen. Door dit bij de gemeente neer te leggen worden grotere samenhang, afstemming en efficiëntie beoogd (minder langs elkaar heen werken, minder onnodig langdurige/zware zorg waar met lichtere ondersteuning volstaan kan worden, afscheid van 'perverse prikkels' van zichzelf in stand houdende systemen). De visie op mens en maatschappij verandert daarmee ('de verzorgingsstaat voorbij') en vindt haar neerslag in de nieuwe wet- en regelgeving. De voorzieningen, inclusief personele vormgeving, worden binnen de totale rijksbijdragen gerealiseerd. Als mocht blijken dat de kosten de rijksbijdragen gaan overschrijden kan alleen maar via aparte besluitvorming tot beschikbaarstelling van extra middelen worden gekomen. Het accent bij onze taak ligt op het voeren van de regie over wat instellingen, zorgverleners, vrijwilligers/mantelzorgers en burgers samen met de gemeente gaan doen. De decentralisatieoperatie op het vlak van participatie, ouderenzorg (WMO) en jeugdzorg is/wordt op rijksniveau laat afgerond. Daardoor is er onduidelijkheid over inhoud en budget. Desondanks is de gemeente bezig met de voorbereiding van de overgang en de invoering (transitie en transformatie).

De wijze waarop transitie en transformatie worden georganiseerd zal daarom via de weg van de geleidelijkheid worden vorm gegeven. Enerzijds zal daarbij invulling moeten worden gegeven aan fysieke voorzieningen waar mensen met hun zorgvraag terecht kunnen. Anderzijds zal de bepaling van de zorg en de uitvoering ervan in een of andere vorm gestalte moeten krijgen.

Duidelijk is dat daarmee mogelijkheden als huiskamergesprekken, inzet van vrijwilligers en mantelzorgers, samenwerking op de schaal van Zuid-Limburg, goede afstemming met de participanten in het veld (zorgaanbieders, de burger zelf, de verzekeraars) worden vormgegeven. Wij maken daarmee gebruik van de professionaliteit van instellingen, huisartsen en verpleegkundigen.

Vast staat in elk geval dat inzet op basis van solidariteit van vrijwilligers en mantelzorgers, kortom 'burgerkracht' geboden is. Deze vorm van meedoen en meetellen betekent een cultuuromslag voor inwoners, professionals en gemeenten. Mensen zijn primair zelf verantwoordelijk voor de invulling van hun leven. Het is een proces dat gezamenlijk doorlopen zal moeten worden.

Zo gaat het versterken van de eigen kracht van de burger over vormen van zelfsturing en zelforganisatie, over maatschappelijke innovatie en over nieuwe vormen van burgerparticipatie. Met andere woorden: er komt een nieuw evenwicht tussen overheid en samenleving, waarbij de gemeente vooral faciliteert en regisseert. Dit betekent in de praktijk dat de gemeente ondersteuning biedt aan de eigen kracht van inwoners. Daarnaast komt er een integrale, afgestemde toegang tot de zorg, die dicht bij de burger wordt georganiseerd, op maat en klantvriendelijk. Deze wordt zo betaalbaarder en doelmatiger. Bedien de burger op maat; dat is niet meer dan nodig, maar ook niet minder dan noodzakelijk, samenhangend (integraal) en goed georganiseerd (één gezin, één plan, één regisseur'). De position paper 'Het sociale domein in Eijsden-Margraten 2013-2015' geldt als referentiekader bij dit programma.

ACTIE PUNT BEGR.	WAT WILLEN WE BEREIKEN	WAT GAAN WE ERVOOR DOEN 2018 BEGROTING 2018		2018	Algerond
2.1.1	Daar waar mensen buiten de boot dreigen te vallen, treedt de overheid op als vangnet. Dit heeft betrekking op alle decentralisaties in het sociale domein. Eijsden-Margraten profileert zich als een sociale gemeente.	In 2018 wordt uitvoering gegeven aan de door de raden van de regio Maastricht-Heuvelland vastgestelde Toekomstagenda Sociaal Domein. Deze plannen zijn gericht op zowel de uitvoering van de Jeugdzorg, WMO als ook de Participatiewet, derhalve de integrale opgave in het kader van de decentralisaties.	Wij hebben alle wettelijk verplichte maatwerkvoorzieningen in het sociaal domein beschikbaar gesteld voor onze inwoners. Voor de periode 2018-2019 is er actieplan opgesteld.	x	
2.1.2	Overheadkosten in de zorgtaken dienen te worden geminimaliseerd. Voor Eijsden-Margraten is dit een uitgangspunt. Bij alle decentralisaties in het sociale domein wordt uitgegaan van het systeem van bestuurlijk aanbesteden.	In 2018 worden de nieuwe raamovereenkomsten voor de komende beleidsperiode afgesloten. De regionale samenwerking t.b.v. beleidsontwikkeling, beleidsuitvoering, inkoop en aanbesteding en administratieve backoffice worden geëvalueerd en opnieuw ingevuld voor de komende beleidsperiode. Een regionaal en een lokaal actieplan voor het Sociaal Domein 2018-2020 worden vastgesteld. De steeds hogere eisen voor wat betreft controle zorgen voor extra overhead- en administratiekosten.	Via het systeem van bestuurlijk aanbesteden hebben wij de wettelijk verplichte maatwerkvoorzieningen ingekocht en beschikbaar gesteld voor onze inwoners. De samenwerking met de regiogemeenten bij de inkoop van deze voorzieningen was onder meer gericht om de kosten voor deze voorzieningen te minimaliseren en zo laag mogelijke, doch reële tarieven te realiseren en de overheadkosten te drukken. In 2019 wordt een er verscherpt controleprotocol inkoop jeugd gehanteerd. Verder heeft er in verband met de ervaringen 2018 een aanmelding plaatsgevonden bij de 'Visitatiecommissie financiële beheerbaarheid sociaal domein' van de VNG.	x	
2.1.3	De toegang tot Jeugdzorg wordt georganiseerd vanuit het Sociaal Team Gezin, in nauwe samenhang met andere zorgtaken van de gemeente. Vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin staat preventie, informatie en advies over opvoeden en opgroeien centraal.				V
2.1.4	Goede bereikbaarheid van sociale- en gezondheidsvoorzieningen. Leidend is niet de fysieke afstand van gebruikers tot een sociale-/gezondheidsvoorziening, maar de beschikbaarheid ervan.	De contracten met de nieuwe vervoerders hebben de einddatum 31 december 2018 met een mogelijke verlenging tot maximaal 31 december 2019. Er worden besluiten genomen omtrent de contracten met de vervoerders. Hetzelfde geldt voor de regie over het vervoer. De planning en andere operationele taken blijven tot minimaal eind 2018 nog bij de vervoerders en zullen daarna in de mobiliteitscentrale van Omnibuzz geïntegreerd worden. Hoofddoel blijft goede bereikbaarheid	Wij hebben er voor gezorgd dat de bereikbaarheid van de zorgvoorzieningen voor onze inwoners zijn gerealiseerd. Dit is gebeurd door de inzet van collectief vraagafhankelijk vervoer (Omnibuzz) en het verwerken van de vervoerscomponent in de tarieven voor ingekochte zorgvoorzieningen. Opvallend is dat het gebruik van het collectief vervoer in onze gemeente Eijsden-Margraten relatief op een wat lager niveau ligt dan bij andere Omnibuzz gemeenten.	x	
2.1.5	Gezondheidszorg: preventie geldt als speerpunt.	De regionale doelstelling 2016-2025 is om de Zuid-Limburgse levensverwachting op gelijk niveau te brengen met de landelijke verwachting. Hierbij wordt ingezet op een zichtbare stijging van de gezondheidstoestand van de Limburgers. De uitvoering hiervan ligt bij de GGD, de speerpunten worden opgesteld door de Provincie.	De evaluatie van de praktijkondersteuner is in 2018 afgerond en heeft ertoe geleid dat deze functie op structurele basis wordt gecontinueerd. De pilot met Buurtgezinnen is in 2018 voortgezet en ook het project met scholen is voortgezet. Alle scholen hebben nu meegedaan en de evaluatie staat gepland voor 2019. De pilot jeugd 'meedoen' wordt eind 2019 geëvalueerd. Regionaal Gezondheidsbeleid (Zuid-Limburg): in 2018 zijn gemeenten, GGD en andere partners op een andere manier met elkaar gaan samenwerken. Er is gezamenlijk beleid gemaakt wat samen uitgevoerd wordt. Dit vraagt een nieuwe manier van werken van zowel de gemeenten als van de GGD. In 2018 is gestart met een nieuwe manier van samenwerken (andere overlegstructuren, gemeenten gaan meer inzet leveren, stuurgroep gezondheidsbeleid is opgericht). Er wordt toegewerkt om niet alleen te opereren vanuit het gezondheidsdomein maar met allianties op het snijvlak van gezondheid, onderwijs en economie. In 2018 hebben de portefeuillehouders gezondheid geconcludeerd dat een gewijzigde koers nodig is om een trendbreuk te kunnen realiseren. Daarom is een plan van aanpak Trendbreuk opgesteld. Dit plan is opgesteld door de 18 gemeenten, GGD en provincie. Dit geeft weer op welke manier we als regio een Trendbreuk willen gaan realiseren om de gezondheidsachterstanden in Zuid-Limburg t.o.v. de rest van Nederland weg te werken. In het kader van Jongeren op gezond gewicht (JOGG) is een aantal projecten gestart en / of voortgezet. Het betreft beweegvriendelijk schoolplein, gezonde school team Fit en de gezonde sportkantine. Ook is er een samenwerking met de consultatiebureaus. De samenwerking vraagt aandacht voor gezonde voeding en water drinken	x	
2.1.6	Als basis voor de te maken afspraken met partners geldt:				
	A. Dat verpleegplaatsen worden gelokaliseerd in De Bron in Eijsden, de Appelgaard in Margraten.				V
2.1.6	B. Dat zorgplaatsen in tehuizen geleidelijk aan worden omgebouwd tot appartementen voor zorgbehoevenden.	1. We zetten in op kleinschalige woonvormen voor zorgbehoevenden in hun directe omgeving. 2. We zorgen voor beschikbaarheid van algemeen toegankelijke voorzieningen en dagbestedingsmogelijkheden voor kwetsbare burgers in hun directe omgeving. 3. We zorgen voor professionele ondersteuning van kwetsbare burgers in hun directe omgeving. De gemeente heeft hierin uitsluitend een faciliterende rol.	Wij hebben in 2018 geen concrete verzoeken ontvangen voor het realiseren van zorgplaatsen. Op het beoogde doel voor 2018 ("Wat willen wij bereiken", het ombouwen van zorgplaatsen in tehuizen naar appartementen voor zorgbehoevenden), hebben wij echter geen invloed. Deze tehuizen zijn eigendom van derden en worden gehuurd door (de grotere) zorgpartijen.	x	
	C. Dat wij welwillend staan ten opzichte van alternatieve vormen van wonen voor mensen met een beperking en voor ouderen.	Bij de actualisatie van bestemmingsplannen wordt het bestaande beleid gecontinueerd	In 2018 hebben wij geen concrete aanvragen voor deze (alternatieve) woonvormen ontvangen.	x	

ACTIE PUNT BEGR.	WAT WILLEN WE BEREIKEN	WAT GAAN WE ERVOOR DOEN 2018 BEGROTING 2018	JAARREKENING 2018	2018	Algerond
2.1.7	Initiatieven voor huiskamerprojecten voor ouderen, waaronder lopende projecten, treden wij welwillend tegemoet, waarbij maximaal één project per kern de norm is. Uitgangspunt is optimaal/multifunctioneel gebruik van bestaande accommodaties.	We streven er naar dat in elke kern een huiskamer actief is. Inmiddels zijn er al 7 huiskamers gerealiseerd en zijn er 3 in aantocht.	De huisvesting en faciliteiten voor 10 gerealiseerde huiskamers hebben wij geoptimaliseerd. In totaal 5 huiskamers zijn gehuisvest in de gemeentelijke gebouwen en/of leeg staande lokalen van de basisscholen. Wij hebben extra inzet voor professionele ondersteuning van de vrijwilligers van de huiskamers gerealiseerd.	x	
2.1.8	De regierol binnen het sociale domein wordt ingevuld via een aanbestedingsbeleid en geobjectiveerde procedures en criteria.	Op basis van vastgestelde beleids- en financiële kaders hebben we nieuwe meerjaren dienstverleningsovereenkomsten afgesloten in het kader van de Wmo en Jeugdhulp. Voor 2018 worden de bestaande inkoopcontracten met een jaar verlengd. In 2018 wordt een nieuw aanbestedingstraject opgestart in Maastricht-Heuvellandverband.	Het toepassen van het systeem van bestuurlijk aanbesteden het sociaal domein heeft ruimte geboden om de regierol van de gemeente zo optimaal mogelijk in te vullen. De afgesloten dienstverleningsovereenkomsten bevatten bepalingen met de geobjectiveerde procedures en (kwaliteits)criteriën voor het leveren van diensten door de gecontracteerde zorgaanbieders. De nieuw vastgestelde verordeningen en uitvoerende besluiten (Wmo en Jeugd) bevatten procedures en criteria betreffende toegang tot de zorgvoorzieningen in het sociaal domein.	x	
2.1.9	Via preventieve actie, gericht op de zorg, wordt fraude voorkomen en via controle wordt gehandhaafd.	Als aanvullende maatregel streven wij ernaar om het aantal zorgaanbieders in stand te houden om daarmee te kunnen blijven kiezen uit de diverse aanbieders, de concurrentie in stand te houden en de vertrouwde met de werkwijze van diverse zorgaanbieders te vergroten.	We hebben protocol "High trust, high penalty" toegevoegd aan de dienstverleningsovereenkomsten. In 2018 hebben we kwartaalgesprekken met de zorgaanbieders gevoerd. Materieel controles hebben plaatsgevonden bij jeugd zorgaanbieders naar aanleiding van de accountsverklaringen. Dit wordt door het team Inkoop Maastricht gedaan. De financiële controle bij zorgaanbieders Wmo wordt gedeeltelijk door ZorgLokaal (backoffice Wmo) en de gemeente uitgevoerd.	x	
2.1.10	De totale kosten die met de gemeentelijke zorgtaken te maken hebben, zijn niet hoger dan de rijksbijdragen, die daarvoor worden ontvangen. Mochten de kosten de bijdragen toch overschrijden, dan is een apart besluit nodig van het college dan wel van de gemeenteraad.	De voorgenomen overheveling van de integratie-uitkeringen Sociaal Domein naar de algemene uitkering wordt nog onderzocht.	De kosten die met de gemeentelijke zorgtaken samenhangen zijn gestegen in 2018., met name Zorg in Natura voor wat betreft Jeugdhulp. Vanaf 2019 zijn de integratie-uitkeringen Sociaal Domein overgeheveld naar de algemene uitkering.	x	

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2018	Rekening 2018	Afwijking 2018	Toelichting
2.1 Zorg en welzijn	6623000 Participatiebudget	€ 397.987,00	€ 355.564,97	€ 42.422,03	voordeel 1
	6661000 WMO Hulpmiddelen	€ 450.000,00	€ 281.755,95	€ 168.244,05	voordeel 2
	6662002 WMO algemene voorzieningen	€ 542.000,00	€ 496.041,64	€ 45.958,36	voordeel 3
	6662003 Huiskamers	€ 60.439,00	€ 28.407,34	€ 32.031,66	voordeel 4
	6662010 WMO maatwerk 18+	€ 3.120.235,00	€ 3.233.080,18	€ -112.845,18	nadeel
	6667000 Eigen bijdrage PBG	€ -300.000,00	€ -260.316,17	€ -39.683,83	nadeel 5
	6670000 Welzijnswerk	€ 1.047.910,00	€ 1.008.874,26	€ 39.035,74	voordeel
	6670010 3d's algemeen	€ 535.233,00	€ 350.839,78	€ 184.393,22	voordeel 6
	6670100 Overig maatschappelijk werk	€ 31.458,00	€ 29.539,00	€ 1.919,00	voordeel
	6670401 Jeugd- /jongerenwerk (ov subsidies)	€ 3.000,00	€ -	€ 3.000,00	voordeel
	6670500 Ouderenwerk	€ 19.130,00	€ 13.600,00	€ 5.530,00	voordeel
	6671000 Jeugdgezondheidszorg maatwerk	€ 119.847,00	€ 90.845,49	€ 29.001,51	voordeel 7
	6671001 Sociaal team	€ 941.216,00	€ 1.045.292,78	€ -104.076,78	nadeel 8
	6682000 Jeugdzorg	€ 4.656.018,00	€ 5.734.543,95	€ -1.078.525,95	nadeel 9
	6714000 Basisgezondheidszorg	€ 485.927,00	€ 481.462,65	€ 4.464,35	voordeel
	6715000 Jeugdgezondheidszorg uniform deel	€ 361.018,00	€ 393.912,00	€ -32.894,00	nadeel
	6923000 Uitkering deelfonds sociaal domein	€ -9.972.958,00	€ -9.972.958,00	€ -	
	Totaal 2.1 Zorg en welzijn	€ 2.498.460,00	€ 3.310.485,82	€ -812.025,82	nadeel

Toelichting afwijkingen – saldo

1 Participatiebudget

In de Tweede Bestuursrapportage 2018 heeft een incidentele bijraming plaatsgevonden. Deze was gebaseerd op een prognose van SZMH op grond van hun bestuursrapportage. Bij de afrekening 2018 is gebleken dat € 30.630 minder aan reïntegratievoorzieningen is uitgegeven. Het overige verschil is te verklaren uit het feit dat er minder is uitgegeven aan groeibanen dan begroot.

2 WMO Hulpmiddelen

In 2018 zijn er met name minder aanvragen voor woonvoorzieningen geweest ten opzichte van voorgaande jaren. Het verschil zit in het aantal verstrekte woonvoorzieningen/PGB's voor hulpmiddelen in 2017, waarbij 4 cliënten goed waren voor € 94.500 aan kosten. Deze kosten zijn in 2018 niet gemaakt, terwijl in de begroting rekening gehouden was met een stijging.

3 WMO algemene voorzieningen

De overschrijding op deze post is met name veroorzaakt doordat het budget voor mantelzorgwaardering voor het maximaal beschikbare bedrag van € 114.000 in de begroting staat, terwijl het totaal aan aanvragen goed is voor € 67.400.

4 Huiskamers

De kapitaallasten voor de Huiskamers vallen lager uit dan begroot, doordat een aantal investeringen niet geactiveerd zijn. Ook vallen de kosten voor gas, water en licht mee, alsmede de algemene kosten voor de huiskamers.

5 Eigen bijdrage PGB

Het totaal aan verstrekte PGB's is gedaald; de trend is dat de kosten verschuiven naar Zorg in Natura. Doordat het totaal aan PGB's daalt, dalen ook de eigen bijdragen.

6 3D's algemeen

De kosten voor advisering en begeleiding en de uitvoeringskosten binnen de 3D's zijn lager dan begroot. Doordat de afgelopen jaren ervaring is opgedaan hoeft minder externe kennis ingevlogen te worden en kunnen meer taken intern worden opgepakt.

7 Jeugdgezondheidszorg maatwerk

Er heeft een verschuiving van kosten van jeugdgezondheidszorg maatwerk naar uniform plaatsgevonden. Dit was reeds aangepast in de bestuursrapportage, maar door de stijging van het aantal geboortes ten opzichte van de prognose is de verschuiving groter geweest.

8 Sociaal team

De overschrijding op deze post is met name ontstaan door vervanging van zieke medewerkers bij het sociaal team.

9 Jeugdzorg

De kosten voor de jeugdzorg zijn in 2018 flink gestegen. Vooral de kosten van Landelijke Transitie-arrangementen (zeer specialistische zorg die niet door het Inkoopteam in Maastricht collectief is ingekocht) en de Zorg in Natura zijn gestegen. Enerzijds is het aantal afgegeven arrangementen hoger, anderzijds is de gemiddelde prijs per arrangement ook gestegen ten opzichte van voorgaande jaren.

2.2. Beleidsveld Onderwijs

Het belang van goed onderwijs, zo dicht mogelijk bij de mensen staat niet ter discussie. De kwaliteit van het basisonderwijs is gebaat met adequate voorzieningen in goed uitgeruste gebouwen. De beslissingsbevoegdheid met betrekking tot de instandhouding van basisscholen ligt primair bij de schoolbesturen. De gevolgen van een dergelijk besluit vragen van de gemeente – waar nodig – flankerend beleid. De onderwijsvisie is het kader voor het te voeren beleid voor het voortgezet onderwijs. Op het punt van voorzieningen in de openbare ruimte en bij openbare gebouwen ten behoeve van gehandicapten is het Platform Zorgdragers Eijsden-Margraten onze gesprekspartner.

ACTIE PUNT BEGR.	WAT WILLEN WE BEREIKEN	WAT GAAN WE ERVOOR DOEN 2018 BEGROTING 2018	JAARREKENING 2018	2018	Afgerond
2.2.1	A. De huisvestingskosten van het speciaal onderwijs in Cadier en Keer worden in het brede kader van Maastricht-Heuvelland gezien. De financiële gevolgen zullen aan de hand van de uitkomsten nader worden ingevuld. Per saldo is daarvoor de reserve van 1,5 miljoen euro beschikbaar.	Het overleg om te komen tot besluitvorming over de toekomstige positie van de SOVSO-school Cadier en Keer is nog lopende, waarbij rekening gehouden wordt met de geformuleerde uitgangspunten.	Bij brief d.d. 11 december jl. is uw raad geïnformeerd over de besluitvorming rond het project voor de herbestemming van het voormalige LTS-gebouw en de nieuwe overeenkomst die met Alterius is afgesloten. Het schooljaar 2018-2019 wordt nog gezien als een overgangsjaar. 31 maart 2019 is een harde datum waarop wij duidelijkheid willen krijgen van Alterius, zodat vervolgens definitieve besluitvorming kan plaats vinden.	x 96.000	
	B. Mocht, nadat een oplossing voor het betreffende huisvestingsprobleem is gevonden, dit bedrag niet nodig blijken te zijn, dan wordt het aangewend voor de afboeking op de boekwaarde van het schoolgebouw aan de Kampweg, dat wordt verkocht of herbestemd.	Dit is afhankelijk van de uitkomst van 2.2.1 A. en zal (voor zover dan nog relevant) te zijner tijd worden opgepakt.	Dit is afhankelijk van de uitkomst van 2.2.1 A. en zal (voor zover dan nog relevant) te zijner tijd worden opgepakt.	x	
2.2.2	Taalonderwijs in Frans en/of Duits wordt bevorderd. Het volgen van technisch onderwijs zal worden bevorderd om de kansen van jongeren op de arbeidsmarkt te vergroten (uitvoering Deltaplan Betatechniek als uitvloeisel van de Lissabon-akkoorden). Aanhaking op provinciale plannen is hierbij uitgangspunt.	Het project Buurtalen wordt uitgevoerd. De uitwerking zal twee sporen volgen, namelijk het regionale spoor en het lokale spoor voor de gemeente zelf.	Er is met de scholenstichting afgesproken dat het onderwerp buurtalen op de agenda komt met het periodieke overleg met schooldirecteuren in 2019.	x	
2.2.3	Er wordt ingezet op integrale kindcentra (IKC). In Eijsden, Margraten en Gronsveld zijn de ontwikkelingen gestart. Bibliotheekvoorzieningen worden daaraan gekoppeld.	Afspraken worden gemaakt over de samenwerking tussen de kinderopvang (inclusief peuteropvang) en de basisscholen op bestuurlijk niveau en op de werkvloer. Het gaat om het afstemmen over en overdragen van kinderen die extra ondersteuning krijgen, over de zorgstructuur, het pedagogische plan en het educatie	Uitvoering conform begroting. De gemeente initieert periodiek bestuurlijke overleggen tussen de kinderopvang en het schoolbestuur om zo samenwerking in integrale kindcentra te initiëren. In IKC Mheer is een BOS-project voor een bibliotheekvoorziening gerealiseerd.	x	
2.2.4	Bibliotheeken worden aangepast aan de eisen van de nieuwe media. Subregionale bibliotheken worden samen met andere Heuvelland-gemeenten en de gemeente Maastricht ontwikkeld. Fusering tot één organisatie wordt daarbij nagestreefd.	Per 1 januari 2018 is het streven om één bibliotheek organisatie te vormen. Het is mogelijk dat er bij dit fusietraject kosten worden gemaakt, die volgens afspraak worden voldaan door de betrokken gemeenten en de Stichting Heuvellandbibliotheek. Op dit moment is er nog geen inzicht in deze mogelijke kosten. Eveneens is het doel om te komen tot basispakketten, een basisdienstverlening die de bibliotheekorganisatie verleent aan alle betrokken gemeenten. Het is nu nog niet inzichtelijk hoeveel deze basisvoorziening zal gaan kosten. Daarnaast is het voor elke gemeente mogelijk om een zogenaamd pluspakket af te nemen, bijvoorbeeld op het gebied van culturele activiteiten. Wanneer de afname van basis- en pluspakket meer is dan de huidige subsidie aan de bieb, dan is er extra geld voor nodig. Dat is nu echter nog niet aan te geven.	Na een adequate voorbereiding is de Europese aanbesteding voor de bibliotheekdiensten op 4 september 2018 in de markt gezet. Op 15 oktober 2018 sloot de inschrijvingstermijn voor deze aanbesteding. Wij hebben één inschrijving ontvangen, Centre Ceramique. Betreffende inschrijver voldeed niet aan de fundamentele voorwaarden welke gesteld zijn in § 3.5.3. van de Aanbestedingsleidraad (een niet bestek-conforme inschrijving). Om deze reden wordt de inschrijving ongeldig verklaard en afgewezen. Stichting Heuvelland Bibliotheek gaat akkoord met het continueren van hun diensten in 2019. Daarmee is de continuïteit van de bibliotheekdiensten voor 2019 geborgd. Het jaar 2019 zal worden benut om andere opties voor uitvoering van bibliotheekwerk te onderzoeken en in gesprek te gaan met mogelijke uitvoerders. Stichting Heuvellandbibliotheek wordt hierbij nauw betrokken. De gemeenten Vaals, Valkenburg en Eijsden-Margraten spreken de wens uit in dit traject gezamenlijk te blijven optrekken. De gemeenteraad zal actief worden betrokken bij de inhoudelijke uitwerking over de rol en de taak van een bibliotheek.	x	

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2018	Rekening 2018	Afwijking 2018	Toelichting
2.2 Onderwijs	6420000 Basisonderwijs, excl. Onderwijshuisvesting	€ 20.000,00	€ 14,16	€ 19.985,84	voordeel 1
	6421000 Basisonderwijs, onderwijshuisvesting	€ 119.396,00	€ 115.744,71	€ 3.651,29	voordeel
	6421001 MFA Eijsden	€ 532.514,00	€ 487.866,10	€ 44.647,90	voordeel
	6431000 Bijzonder voortgezet onderwijs	€ 132.020,00	€ 141.529,24	€ -9.509,24	nadeel
	6440000 Openbaar voortgezet onderwijs	€ 110,00	€ -	€ 110,00	voordeel
	6441000 Huisv. voortgezet onderwijs	€ 30.488,00	€ 30.487,92	€ 0,08	voordeel
	6480000 Leerlingenvervoer	€ 308.000,00	€ 308.338,98	€ -338,98	nadeel
	6480010 Leerplicht	€ 86.000,00	€ 90.943,00	€ -4.943,00	nadeel
Totaal 2.2 Onderwijs		€ 1.228.528,00	€ 1.174.924,11	€ 53.603,89	voordeel

Toelichting afwijkingen – saldo

1 Basisonderwijs excl. Onderwijshuisvesting

Op deze post waren de kosten voor de bus die de basisschoolleerlingen van Noorbeek naar Mheer bracht begroot. Deze kosten zijn in 2018 niet gemaakt.

2.3. Beleidsveld Werk en inkomen

Iedereen heeft recht op werk. Werk draagt bij aan de ontplooiing van mensen en daarmee aan hun eigenwaarde. Werk realiseren voor iedereen gaat niet zomaar, maar vergt inspanningen van de betrokkenen, de ondernemingen en de overheid. De realisering van het uitgangspunt is daarmee primair een verantwoordelijkheid van iedere burger, waarbij de overheid zich verplicht moet voelen te ondersteunen, daar waar de vereiste inspanningen zijn gedaan maar het resultaat uitblijft. De overheid levert haar bijdrage door het scheppen van een attractief ondernemingsklimaat, door werk te bevorderen en door mensen te begeleiden vanuit de bijstand naar werk, door ondernemingen te stimuleren mensen met weinig ervaring op de arbeidsmarkt en gehandicapten een werkplek te geven en door bepaalde werkplekken te subsidiëren. Het afbouwproces van de sociale werkvoorziening berust bij de gemeente. Deze verantwoordelijkheid wordt vorm gegeven via de MTB.

Eijsden-Margraten heeft in vergelijking met de haar omliggende gemeenten een laag werkloosheidspercentage. Zelfgenoegzaamheid is echter ongepast. Nog steeds staan (ook in Eijsden-Margraten) té veel mensen aan de kant. Voor de komende jaren wordt er voor het eerst sinds jaren weer een (lichte) economische groei verwacht. Dit vertaalt zich nog niet direct in een toename van het aantal banen maar wel in een stijging van het aantal vacatures dat in eerste instantie flexibel zal worden ingevuld. Het is zaak om mensen, die nu nog in een uitkeringssituatie zitten of door lichamelijke dan wel psychische beperkingen een afstand tot de arbeidsmarkt hebben, goed voor te bereiden op arbeid. Zij en langdurig werklozen en kostverdieners van gezinnen met kinderen krijgen extra aandacht.

Intensieve begeleiding van deze groep is geboden. Ook tijdelijk werk kan bijdragen tot het opdoen van arbeidsritme. Daarnaast zal gezocht moeten worden naar slimme combinaties van beleidsterreinen om mensen aan het werk te krijgen, bijvoorbeeld met de WMO. Voor een gemeente met iets meer dan 25.000 inwoners is het daarom geboden om met omliggende gemeenten samen te werken. Leidend principe is dat niemand aan de kant staat.

ACTIE PUNT BEGR.	WAT WILLEN WE BEREIKEN	WAT GAAN WE ERVOOR DOEN 2018 BEGROTING 2018	JAARREKENING 2018	2018	Afgerond
2.3.1	Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kunnen arbeidservaring en -ritme opdoen door het verrichten van werkzaamheden voor WMO-geïndiceerden (klussendienst, boodschappenservice, was- en strijkservice enz.).	Belangrijkste doelstelling van de Participatiewet is economische zelfstandigheid, te bereiken via regulier werk. Door het verbinden van diverse projecten met elkaar ontstaat er samenhang en kan een inwoner gemakkelijk door- en uitstromen. Daarbij wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan concurrentievervalsing en verdringing van reguliere arbeid. De Wet Verdringingstoets wordt nauwgezet gevolgd.	Om inwoners met een bijstandsuitkering financieel zo zelfredzaam mogelijk te maken, wordt er maatwerk geboden en gekeken welke cliënt op basis van zijn vastgestelde arbeidsvermogen het meest passende traject aangeboden kan worden. Omdat er verbinding is gemaakt op het gebied van diagnose, plaatsing en ontwikkeling zijn er doorlopende leerlijnen ontwikkeld waardoor door- en uitstroom is bevorderd.	x	
2.3.2	Groepen die het moeilijk hebben op de arbeidsmarkt, zoals 45-plussers en jongeren, krijgen prioriteit en worden begeleid via trainingen. Dat geldt ook als de 'nieuwe economie' van mensen andere competenties vraagt. Via om- en bijscholing zal deze groep weer aantrekkelijk gemaakt moeten worden voor de arbeidsmarkt. Een goede afstemming tussen UWV, gemeente (sociale dienst), onderwijs en bedrijfsleven is daarbij onontbeerlijk.	Vanuit de maatwerkgedachte staat de individuele situatie van de inwoner en diens mogelijkheden altijd voorop. Er is dan ook aandacht voor de specifieke positie van jongeren en 45-plussers, zowel in het Participatiewetbeleid als bij de uitvoering daarvan. Er wordt intensief samengewerkt en afgestemd op arbeidsmarktniveau (Zuid-Limburg) aan thema's als jeugdwerkloosheid, grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling, talentontwikkeling etc.	Kwetsbare doelgroepen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt (statushouders, 45-plussers en jongeren van 18-27 jaar) krijgen specifieke begeleiding die op hun situatie is afgestemd, waardoor ze sneller doorstromen dan wel uitstromen naar de arbeidsmarkt of onderwijs.	x	
2.3.3	De gemeente Eijsden-Margraten werkt mee aan de vorming van één gemeenschappelijke sociale dienst, waardoor de gevaren van de kwetsbaarheid van de organisatie worden omgebogen in een voordeel voor de gemeente.	Bij de optimalisatie van de samenwerking tussen de diverse uitvoeringsdiensten op het gebied van werk en inkomen (uitvoeringsorganisaties Sociale Zaken Maastricht Heuvelland, Podium24, Annex BV en MTB), wordt ingezet op het waarborgen van de onderlinge samenhang. Door het verbinden van de uitvoeringsdiensten die afzonderlijk bezig zijn met het uitvoeren van diverse projecten, ontstaat er samenhang en kan een inwoner gemakkelijk door- en uitstromen.	De uitvoeringsorganisaties Sociale Zaken Maastricht-Heuvelland (SZMH), Podium24, MTB en Annex BV werken samen waardoor de dienstverlening op elkaar is afgestemd en er doorlopende leer- en werklijnen zijn ontwikkeld op het gebied van diagnose, plaatsing en ontwikkeling, waardoor de doorstroom is verbeterd en de uitstroom is versneld.	x - 50.000	

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2018	Rekening 2018	Afwijking 2018	Toelichting
2.3 Werk en inkomen	6610000 WWB	€ -129.218,00	€ -460.503,02	€ 331.285,02	voordeel 1
	6610010 SZMH	€ 948.850,00	€ 1.029.095,50	€ -80.245,50	nadeel
	6610100 Bijstandbesluit zelfstandigen	€ -44.647,00	€ 9.106,12	€ -53.753,12	nadeel 2
	6611000 Sociale werkvoorziening	€ 2.430.612,00	€ 2.347.840,08	€ 82.771,92	voordeel
	6614000 Minima regelingen	€ 454.891,00	€ 553.677,81	€ -98.786,81	nadeel 3
Totaal 2.3 Werk en inkomen		€ 3.660.488,00	€ 3.479.216,49	€ 181.271,51	voordeel

Toelichting afwijkingen – saldo

1 WWB

Het aantal bijstandsgerechtigden is gedurende het jaar gedaald. De onderschrijding op deze post is dan ook te verklaren door de lagere kosten voor bijstandsuitkeringen. Verder is het grootste deel van het verhaal van debiteuren met betrekking tot sociale zaken op deze post verantwoord, terwijl deze debiteuren ook betrekking hebben op de posten Bijstandbesluit zelfstandigen en Minimaregelingen.

2 Bijstandbesluit zelfstandigen

Een deel van de terugvorderingen van debiteuren met betrekking tot sociale zaken waren op deze post begroot, terwijl deze op de post WWB zijn verantwoord.

3 Minima regelingen

Een deel van de terugvorderingen van debiteuren met betrekking tot sociale zaken waren op deze post begroot, terwijl deze op de post WWB zijn verantwoord.

Programma 3 Landschap

Het programma Landschap is verdeeld in de volgende beleidsvelden:

- Landschap en natuur
- Recreatie en toerisme
- Meer met de Maas

Wat heeft het gekost?

Programma			Begroting 2018	Rekening 2018	Afwijking 2018	Toelichting
3. Landschap	lasten	3.1 Landschap en natuur	€ 379.195,00	€ 332.240,42	€ 46.954,58	voordeel
		3.2 Recreatie en toerisme	€ 535.381,00	€ 561.501,60	€ -26.120,60	nadeel
		3.3 Meer met de Maas	€ 23.222,00	€ 22.626,80	€ 595,20	voordeel
		Totaal lasten	€ 937.798,00	€ 916.368,82	€ 21.429,18	voordeel
	baten	3.1 Landschap en natuur	€ -111.850,00	€ -108.622,58	€ -3.227,42	nadeel
		3.2 Recreatie en toerisme	€ -2.500,00	€ -11.750,00	€ 9.250,00	voordeel
		3.3 Meer met de Maas	€ -6.000,00	€ -6.000,00	€ -	
		Totaal baten	€ -120.350,00	€ -126.372,58	€ 6.022,58	voordeel
	Saldo voor bestemming	3.1 Landschap en natuur	€ 267.345,00	€ 223.617,84	€ 43.727,16	voordeel
		3.2 Recreatie en toerisme	€ 532.881,00	€ 549.751,60	€ -16.870,60	nadeel
		3.3 Meer met de Maas	€ 17.222,00	€ 16.626,80	€ 595,20	voordeel
		Totaal voor bestemming	€ 817.448,00	€ 789.996,24	€ 27.451,76	voordeel
		3.4 Mutatie reserves programma 3	€ -2.500,00	€ -2.500,00	€ -	
		Saldo na bestemming	€ 814.948,00	€ 787.496,24	€ 27.451,76	voordeel

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Waarde E-M	Waarde 25.000- 50.000	Waarde NL
Klantw aardeonderzoek: w aardering landschap(beheer) / toerisme	Score 1 -10	Eigen KWO	*		
Bodemgebruik: Agrarisch Bebouw ing Natuur / bos	Hectare (ha) Totale oppervlakte EM 7.740 (2017)		A: 6.109 B: 628 NB: 469		
Aantal agrarische bedrijven: Akkerbouw Vee Fruit Gemengd	Aantal in EM 211 Agrarische bedrijven volgens bestemmingsplannen		A:9 V:80 F:38 G:41 N:43		
Verhouding (%) papieren (vrije) ruimte met vastgestelde ruimte in bestemmingsplannen			*		
Dynamisch voorraadbeheer, leegstand en toekomstperspectief agrarische bedrijven			*		

* Deze indicatoren zijn niet beschikbaar en zullen derhalve vanaf begrotingsjaar 2020 niet meer worden opgenomen.

3.1 Beleidsveld: Landschap en natuur

Eijsden-Margraten heeft een prachtig coulisselandschap, divers en kleinschalig met vele beek- en droogdalen. De gemeente herbergt zowel het Heuvelland, Plateau alsook het Maasdal. Dit landschap heeft Europese erkenning gekregen, door de aanwijzing van gebieden met een Natura 2000-status. Daarmee maken het Savelsbos, de Bemelerberg/groeve 't Rooth en de Noorbeemden/Hoogbos onderdeel uit van een Europees netwerk met kenmerkende dieren en planten. Diep verscholen in het Savelsbos ligt zelfs een wereldmonument: de vuursteenmijn van Rijckholt, het oudste industrieel-archeologisch monument van Nederland. Een winplaats van vuursteen uit de prehistorie is te vinden op één van de hoogst gelegen plekken in Eijsden-Margraten, het Eiland van Banholt. Dit gebied behoort tot de geomorfologisch oudste gebieden van het Nationaal Landschap Zuid-Limburg.

Veel highlights en bijzondere kenmerken heeft het landschap van Eijsden-Margraten. Het cultureel erfgoed is omvangrijk te noemen met 395 Rijksmonumenten en de enige Amerikaanse begraafplaats in Nederland te Margraten. Maar ook kleine elementen bepalen mede het karakter van de gemeente. Voorbeelden hiervan zijn de holle wegen, grubben, hagen, hoogstamboomgaarden en wegruizen.

Dit buitengewone, veelzijdige landschap van Eijsden-Margraten binnen het Nationaal Landschap Zuid-Limburg dient te worden gekoesterd, behouden en ontsloten. Als kader daarvoor hanteert de gemeente een Landschapsontwikkelingsplan, dat een integrale visie geeft op de gewenste ontwikkeling van het landschap. Het LOP reikt, als een stimulerend document, de basis aan voor uitvoeringsgerichte projecten waarmee uitgangspunten en doelstellingen van het landschapsbeleid verwezenlijkt kunnen worden.

Vanwege de sterke verwevenheid van het landschap met toerisme & recreatie en de agrarische sector, is het van groot belang dat er kruisbestuiving plaatsvindt over de grenzen van deze functies heen. Wenselijk is een duurzame balans tussen de landschappelijke en economische waarde van het buitengebied, toerisme & recreatie en de agrarische sector. Daarvoor zijn sleutelacties:

- het creëren van bewustwording en beleving
- ontsluiting van het landschap
- realisatie van grotere groen-ontwikkelpunten
- beheer van het landschap
- ontwikkeling van het cultureel erfgoed.

Elk van deze sleutelacties heeft een doorvertaling gekregen in de actiepunten die zijn genoemd onder 'wat gaan we ervoor doen', met dien verstande dat actiepunten ten aanzien van het (im)materieel erfgoed zijn opgenomen in beleidsveld 5.2.

ACTIE PUNT BEGR.	WAT WILLEN WE BEREIKEN	WAT GAAN WE ERVOOR DOEN 2018 BEGROTING 2018	JAARREKENING 2018	2018	Afgerond
3.1.1	In het kader van landschapsbeheer wordt een grotere betrokkenheid van instanties (corporaties / andere externe partijen) bij dit beheer toegejuicht en gestimuleerd. Bronsgroen natuurbeheer, zoals verwoord in provinciale plannen, vormt de leidraad. Voorbeelden zijn groenonderhoud, agrarisch en particulier landschapsbeheer en (biologisch) boeren.	We gaan meewerken aan de voorbereiding van een provinciaal landschapsfonds ter behoud en bevordering van hagen en hoogstam fruitbomen en andere kleine landschapselementen. Dit om deze in stand te houden of extra aan te planten in kwetsbare gebieden. Ook willen we meer aandacht vragen voor de aanleg van bloemrijke akkers.	De voorbereiding voor een participatieproject bloemrijke akkerranden zijn opgepakt. Met Natuurlijk Limburg als trekker gaan we met provincie, NMF, IVN en inwoners de (potentieel) meest waardevolle bermen in de gemeente en verbetermaatregelen in kaart brengen. Daarnaast is duidelijk geworden dat we in 2019 een regeling gaan opstellen voor een nieuw of aangepast akkerrandpakket. Een concept plan van aanpak is gereed. Eind 2018 is gebleken dat het op te richten provinciaal landschapsfonds in eerste instantie als pilot gestart wordt samen met de 15 Zuid-Limburgse gemeenten.	x 10.000	
3.1.2	Aan beheer van het landschap wordt ook bijgedragen door het actief aanpakken van illegaal grondgebruik en aantasting/vernieling van kleine landschapselementen.	We hebben in totaal circa 340 percelen zonder dat er een overeenkomst aan ten grondslag ligt. Dit wordt opgepakt. Daarnaast wordt onrechtmatig gebruik in het buitengebied en binnen de kom in kaart gebracht en opgepakt.	In het najaar 2018 zijn de illegale gebruikers van de 2-meterstroken de eerste keer aangeschreven. Aan de gebruikers die niet gereageerd hebben op de eerste aanschrijving, zijn door de deurwaarder per exploit een tweede brief overhandigd. Dit alles vóór 1 november 2018. In december zijn de reacties geïnventariseerd. In 2019 wordt dit project verder ten uitvoer gebracht. Tevens worden de overige percelen (binnen de bebouwde kom) aangepakt.	x 15.000	
3.1.3	Behoud van typische beplanting zoals hoogstamboomgaarden, bomen en struweel (b.v. door burgerparticipatie).	We gaan groenstructuren en kleine landschapselementen bijplanten en/of aanplanten, bestaand en nieuw in combinatie met het jaarprogramma LOP en IKL middels aanplantregeling voor particulieren. Hierbij krijgt een nader te bepalen kern in Eijsden-Margraten gratis bomen, heesters of hagen ter beschikking indien dit past binnen de kaders van het LOP. Via de regeling IKL kan dit tegen gereduceerd tarief. Beide waar mogelijk met burgerparticipatie. Extra aandacht komt er voor het monumentale bomenbestand ivm ziektes, bedreigingen en aftakeling door ouderdom.	Samen met het IKL is bij en door particulieren op 6 locaties aangeplant. Daarbij is 310 meter haag geplant en 40 hoogstamfruitbomen. Het perceel rond de waterput in Schey is uitgerasterd en geschikt gemaakt voor graslandbeheer met schapen. Rond Noorbeek is gewerkt aan een planvoorstel voor natuurontwikkeling met inwoners, onder andere op het perceel Visweg, nabij Panorama en rond de voetbalvelden. Op particulier terrein is een poel met stapelmuur aangelegd voor amfibieën en libellen. Voor een gemeentelijk perceel is samen met een werkgroep (bewoners) van Bemelen een plan opgesteld voor een dorpsboomgaard; een hoogstamfruit boomgaard als ontmoetingsplek en speelplek. In Margraten-Noord is een perceel opnieuw ingericht met landschapselementen als hagen, solitaire bomen en knottbomen.	x	
3.1.4	De budgetten voor de LOP-projecten en Vitaal Platteland worden samengevoegd tot één LOP-budget Eijsden-Margraten; daarvoor is jaarlijks € 100.000 beschikbaar en toe te wijzen op basis van een door het College van B&W vast te stellen jaarplan, dat ter kennis wordt gebracht van de gemeenteraad.	Eind 2017 wordt het LOP programma 2018 opgesteld en begin 2018 in de raadscommissie FE gepresenteerd. LOP projecten zijn: Natuurontwikkeling Kleine Landschaps Elementen (KLE'S), Optimalisatie van de recreatieve padenstructuur, Versterking van de groenstructuur en informatievoorzieningen landschap, Behoud en ontwikkeling Cultuurhistorische parels, Integrale visie Gebiedsontwikkeling midden terras, PIO Noorbeek en LEADER Zuid-Limburg	De eerste 24 van 56 bomen voor het verlengen van de Kasteellaan zijn geplant. In Margraten zijn bloembollen in een berm nabij de school geplant, om een kleurrijke en bloemrijke berm te bewerkstelligen aan de rand van Margraten. Een plan van aanpak en subsidieaanvraag voor het plan van opwaardering en beter beleefbaar maken van de vuursteenmijnen en het op te richten infocentrum archeologie & landschap in Rijkholt is in concept gereed. In dit kader is voorbereidend werk getroffen voor drie korte eigentijdse filmproducties over de vuursteenmijn, het landschap en archeologie onderwerpen in afstemming met Citaatlow en Dichtbij het leven. Hierover heeft afstemming plaats gevonden met LEADER Zuid-Limburg om in 2019 tot subsidieaanvraag te komen. Het toekomstig belevingsperceel en klimaatbos op de Riesenbergring is pachtvrij en gereed voor gebruik gemaakt. Middels natuurlijke ontwikkeling wordt dit verder ontwikkeld. Het voormalige dennenbosje naast de Amerikaanse begraafplaats is opnieuw ingericht met hoogstamfruitbomen en een omzoming van hagen en struweel. Voor het Rijksmonumentaal Ursulinerpark in Eijsden is een concept plan voor herinrichting opgesteld. Met IVN Limburg is gestart aan de voorbereiding van de aanleg van Tiny Forests samen met inwoners, verenigingen en scholen. In het buitengebied zijn geen nieuwe recreatieve paden aangelegd. De gebiedsontwikkeling middenteras is opgepakt door het projectbureau, waarbij is gewerkt aan een projectplan met een brede participatie vanuit gebruikers. PIO Noorbeek zie onderstaand (3.1.5).	x 100.000	
3.1.5	In relatie tot de provinciale Landschapsnota initieert de gemeente grotere groen-ontwikkelprojecten, zowel met een korte termijn als lange termijn perspectief. Voorbeeld: ruilverkavelingsprojecten.	Landschapsprojecten hebben bij voorkeur een grensoverschrijdend karakter, denk aan gezamenlijke invulling van het natuurnetwerk Nederland of verbetering van recreatieve ontsluiting. Er wordt aansluiting gezocht bij de nadere uitwerking van het uitvoeringsprogramma Nationaal Landschap Zuid-Limburg en het provinciaal project "Platteland in ontwikkeling" (PIO). In onze gemeente is dat rond Noorbeek. Op subregionale schaal gaan we een programma opstellen voor landschapsprojecten.	Uitvoering PIO Noorbeek loopt, maar wordt vanuit de provincie niet als prioritair gezien. Binnen deze opgave is tevens bekeken om de verbindingzone Herkenradergrub als separate natuurverbinding nader te optimaliseren als ecologische verbindingzone tussen twee Natura 2000 gebieden in onze gemeente. Dit moet komend jaar nader uitgewerkt worden. Op subregionale schaal is besloten om geen separaat projectenprogramma op te stellen maar aan te sluiten/ deel te nemen aan het uitvoeringsprogramma Nationaal Landschap Zuid-Limburg waar mogelijk. Dit werkt met door provincie benoemde hefboomprojecten. Dit heeft nog geen concrete landschapsprojecten opgeleverd in Eijsden-Margraten, behalve het nader op te richten landschapsfonds (zie 3.1.1). Aan het hefboomproject bevorderen biodiversiteit is individueel als gemeente gewerkt met burgerinitiatieven in Noorbeek (zie 3.1.3).	x	

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2018	Rekening 2018	Afwijking 2018	Toelichting
3.1 Landschap en natuur	6341000 Overige agrarische zaken	€ 46.611,00	€ 41.159,93	€ 5.451,07	voordeel
	6550000 Natuurbescherming	€ 220.734,00	€ 182.457,91	€ 38.276,09	voordeel
Totaal 3.1 Landschap en natuur		€ 267.345,00	€ 223.617,84	€ 43.727,16	voordeel

Toelichting afwijking – saldo

1 Natuurbescherming

Enkele projecten zijn goedkoper uitgevallen dan aanvankelijk geraamd. Twee aanplant projecten hebben vertraging opgelopen en kunnen doordat de uitvoering in het voorjaar pas plaatsvindt, ook dan pas worden

afgerekend. Het project Vuursteenmijn heeft ook enige vertraging opgelopen waardoor de kosten pas in 2019 gemaakt gaan worden.

3.2 Beleidsveld: Recreatie en toerisme

Het landschap wordt ook gebruikt voor recreatie en trekt vele toeristen. De uitstraling van het hoogwaardige landschap en zijn gebruik speelt bij de bezoekers een belangrijke rol. De agrarische bebouwing, maar ook de 'koe in de wei' maken daar onderdeel van uit. De stelling in de Strategische Visie dat de omvang van het toerisme in onze gemeente kan en moet toenemen is daarbij uitgangspunt. De nadruk ligt op kleinschalig en natuurgericht toerisme dat gericht is op landschap en cultuurhistorie. Geen grootschalige toeristische attracties dus, maar een gastvrij gebied voor wandelaars, fietsers en rust zoekenden.

Initiatieven van burgers en bedrijven, m.n. ook jonge ondernemers om impulsen te geven voor verbreding, uitbreiding en intensivering worden gesteund en gefaciliteerd. De gemeente helpt bij het organiseren van gemeenschappelijke marketing en belangenbehartiging. Daartoe wordt een samenhangend plan van actiepunten opgesteld waarin de mogelijke vormen van alternatieve invulling worden opgenomen zoals bed & breakfast, revitalisering van campings, vernieuwing van accommodaties.

Door zich aldus te positioneren is Eijsden-Margraten een natuurlijke partner voor omliggende toeristische gebieden als Maastricht, Valkenburg, het Heuvelland, de Voerstreek en het Maasdal. Werken in Eijsden-Margraten betreft naast de agrarische sector en recreatie en toerisme tevens industrie, ambacht en dienstverlening en zorg.

ACTIE PUNT BEGR.	WAT WILLEN WE BEREIKEN	WAT GAAN WE ERVOOR DOEN 2018 BEGROTING 2018	JAARREKENING 2018	2018	Algerond
3.2.1	Er dient door de markt fors geïnvesteerd te worden in de kwaliteit van de toeristische accommodaties, zodat er in Eijsden-Margraten meer bezoekers zijn die hier langer vertoeven (overnachten). De gemeente ondersteunt ondernemers en faciliteert initiatieven, als de inpassing een verbetering voor de omgeving oplevert. De gemeente stelt een aanvalsplan op met beleid en stimuleringsmaatregelen. Verbetering en revitalisering van bestaande (verouderde) vakantieverblijven en campings maakt daar onderdeel van uit. Dit plan vormt een operationele doorvertaling van de toeristische gebiedsvisie van Eijsden-Margraten.	Het aanvalsplan behelst een voortzetting van het kwaliteitsverbeterings - en stimuleringstraject zoals dat in 2016 is ingezet door middel van: 1) Kennis- en expertiseoverdracht en advisering van ondernemers in de verblijfssector (ook in de keten Horeca en Dagrecreatie) op het gebied van conceptontwikkeling, hospitality, prijsstelling, kwalitatieve uitstraling, tools aandragen etc. 2) Individuele begeleiding bij opstart en (door)ontwikkeling van de onderneming.	1) In het kader van het genoemde kwaliteitsverbeterings- en stimuleringstraject heeft opnieuw kennis- en expertiseoverdracht en advisering plaatsgevonden aan een tiental ondernemers in de Verblijfssector (ook in de keten Horeca en Dagrecreatie) uit Eijsden-Margraten. Dit op het gebied van conceptontwikkeling, hospitality, prijsstelling, kwalitatieve uitstraling, tools aandragen etc. Het gaat hierbij om individuele begeleiding bij de opstart en (door)ontwikkeling van de onderneming. 2) Met de Stichting Noorbeek Natuurlijk is een collectief initiatief genomen met het oog op kwaliteitsbeleving door meerwaarde van Noorbeek en omgeving te etaleren (focus op rendementsverhoging bedrijfsvoering, mogelijkheden voor inzet social media en de inzet van toeristische intermediairs).		
3.2.2	Er wordt jaarlijks maximaal € 25.000 geïnvesteerd in (nieuwe) knooppunten van wandel-, fiets- en vaarroutes waarbij de scope wordt gelegd op het Heuvelland maar ook op verbindingen met Maastricht, Luik, Aken, Riemst en de Voerstreek op basis van de LOP-agenda. Het budget kan o.a. ook worden aangewend voor kwaliteitsverbetering van bestaande routes.	Voortzetting, verbetering en doorontwikkeling van het netwerk van knooppunten en routes. Hiertoe behoort de ontwikkeling van nieuwe routes en het continueren, verbeteren van bestaande routes. Op de agenda staan nieuwe routes als een volledig herziende Cultuurroute in Eijsden, een Herdenkingsroute 14-18 in Eijsden eo. en een Ommetje Noorbeek. Tevens kan in dit kader worden genoemd de voorbereiding van een Interreg project gericht op duurzame fietsmobiliteit (mede in relatie tot toerisme).	Aanvullend zijn in de kern Eijsden de fietsknooppunten geoptimaliseerd en afgestemd op de nieuw gerealiseerde parkeerplaatsen (Station). Voor de projectaanvraag Interreg XB Mob is in december 2018 de beschikking afgegeven, dus het partnerschap kan nu aan de slag. Op verzoek van Interreg wordt vanaf december 2018 afgestemd over de verdere aanpak, mede in relatie tot het te volgen aanbestedingstraject (2019).	x 25.000	
3.2.4	De oude trambaan Maastricht-Aken ontwikkelen als fietspad dat aansluit op het fietsroutenetwerk Aken-Troisvierge in Luxemburg. Het geïmporteerde budget van € 250.000 gebruiken voor de aanleg ervan. Dit project draagt bij aan de beleving / bewustwording van het landschap.	Naar verwachting kan in het eerste kwartaal van 2018 het ontwerpbestemmingsplan Trambaanfietsroute ter inzage worden gelegd en aangeboden worden aan de gemeentelijke raden. Parallel aan het verloop van deze planologische procedure, is voor 2018 de uitvoering van de bestekfase gepland.	In 2018 is een participatie traject ingezet middels het instellen van werkgroepen en een klankbordgroep. In november 2018 heeft de klankbordgroep een advies uitgebracht aan de Stuurgroep Trambaanfietsroute. De Stuurgroep Trambaanfietsroute heeft dit advies gedeeltelijk gevolgd. Op 19 november 2018 zijn de raden hierover geïnformeerd middels een raadsinformatiebrief. Hierin is aangegeven dat de Stuurgroep niet heeft gekozen voor een van de vier alternatieven uit de Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA) maar een nieuwe route heeft gevormd. Een route die luistert, waar haalbaar, naar de uitkomsten van het participatietraject maar ook past binnen de uitgangspunten van de Trambaanfietsroute, zoals oorspronkelijk bedoeld. Op 10 december 2018 heeft de Stuurgroep dit mondeling teruggesproken aan de Klankbordgroep. De Klankbordgroep leden hebben in dit overleg onder andere verzocht om toch voor Cadier en Keer alternatieven, waarbij de Zwarte weg en de Achterweg niet worden aangedaan, nogmaals te bekijken. De Stuurgroep heeft toegezegd dit nogmaals nader te onderzoeken. Dit onderzoek is naar verwachting medio februari afgerond. De raden zullen vervolgens over de uitkomsten geïnformeerd worden.	x	
3.2.5	Voortzetting en verbreding van het lopende project Met Fruit erop Uit. In dekking van de geraamde kosten wordt voorzien door verhoging van de toeristenbelasting in 2015.				V
3.2.6	Projectmatige uitvoering van de toeristische gebiedsvisie waarbij het DNA van iedere kern leidend is. Hierbij is afstemming met initiatieven rondom de openbare ruimte vereist. Concreet aandachtspunt is het parkeren in de toeristische kernen (zoals met name in Eijsden aan de Maas).	Toeristische kwaliteitsimpuls dorpskernen: Schetsplanontwikkeling en -voorbereiding gericht op uniforme kwalitatieve uitstraling en verbetering van de (historische) dorpskernen, pleinen en terrassen (en functies daarvan) zoals Kerkplein te Mesch. Begin 2016 is het vergunning parkeren in de oude kern van Eijsden ingesteld. Dit is voor een deel de oplossing voor de parkeerproblemen in de oude kern van Eijsden. Dit moet nog geoptimaliseerd worden. Op dit moment wordt een verkeerscirculatieplan (VCP) opgesteld gericht op versterking van het historisch centrum. Dit VCP zal inzicht verschaffen in de gewenste toekomstige verkeersstructuur, waarbij rekening wordt gehouden met toekomstige infrastructurele en ruimtelijke ontwikkelingen. Een ontwerp van de reconstructie van de Diepstraat maakt tevens deel uit van dit VCP. Het VCP is eind 2017 gereed. Na vaststelling kan de uitvoering 2018 opgestart worden maar dit is mede afhankelijk van de financiële impact.	In 2018 is de voorbereiding opgestart voor de opwaardering van het kerkplein te Mesch. Het Eraclesplein is opgeknapt in nauw overleg met de bewoners. Het verkeerscirculatieplan is opgesteld. De vervolgactie uit dit plan worden uitgevoerd in 2019.	x	
3.2.7	Inzetten op de verdere profilering als fietsgemeente in bredere zin, onder meer door het promoten van fietsen en het faciliteren van voorzieningen (breedtesport). De aanbevelingen van het rapport 'Fietsgemeente Eijsden-Margraten: genieten vanaf het fietszadel' (mei 2014) worden vervat in een meerjarig projectplan. Jaarlijks geraamde kosten (zie rechterkolommen) worden mede gebruikt om cofinanciering aan te trekken. Naast fietsen zijn in de branding meegenomen: Fruit-Folklore-Fun.	Het project heeft een looptijd tot eind 2017. De invulling na 1 januari 2018 hangt af van de evaluatie van het project. Aandachtspunten hierbij zijn de e-bikes en het mountainbiken.	Het project is afgerond; De verdere ontwikkeling van het toeristisch fietsen is opgenomen als onderdeel van de brede toeristische visie	x 15.000	
3.2.8	Projectontwikkeling op grond van een Meerjaren-Toeristisch-Recreatief Ontwikkelingsplan (TOP).	Ten behoeven van Fun, Leisure & Landschap wordt een kwaliteitsverbeteringsproject gestart: 1) Kwaliteit van ondernemen in Cittaslow Toerisme en 2) Stimulering/bevordering samenwerking ondernemers in Cittaslow Toerisme.	1) Zie ook 3.2.1. 2) Medio 2018 werd een Inspiratietocht voor ondernemers georganiseerd gericht op storytelling en het belang van de kracht van de regio te etaleren. Centraal stond de verbinding landschap, erfgoed en streekgastronomie als pijlers van Cittaslowtoerisme. 3) In samenwerking met Zuyd Hogeschool en een kopgroep van ondernemers is een kans- en knelpuntenanalyse gemaakt met als doel Cittaslowtoerisme als kwaliteitsbeleving te laten renderen. E.e.a. werd vervolgd met interactieve inspiratiesessies en proactief begeleiden van een adviestraject van Zuyd Hogeschool op het gebied van ondernemerschap in Cittaslow. De aanbevelingen zijn vervat in een rapportage.	x 25.000	

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2018	Rekening 2018	Afwijking 2018	Toelichting
3.2 Recreatie en toerisme	6560020 Evenementen	€ 108.833,00	€ 98.271,83	€ 10.561,17	voordeel
	6560030 Toerisme	€ 424.048,00	€ 451.479,77	€ -27.431,77	nadeel
Totaal 3.2 Recreatie en toerisme		€ 532.881,00	€ 549.751,60	€ -16.870,60	nadeel

3.3 Beleidsveld: Meer met de Maas

In het kader van het Interreg IV-B-project 'Numerical', waarin Eijsden-Margraten Europees partner is, is in 2014 strategisch onderzoek verricht. Het betreft vooronderzoek naar de mogelijkheden om, via de oude grensmaas langs Eijsden en Visé, de vaarroute voor kleine schepen (pleziervaart) te herstellen en ontsluiting bij de stuw van Lixhe mogelijk te maken. Hierdoor kan een scheiding van beroeps- en pleziervaart tot stand komen, die wenselijk is in verband met de veiligheid voor de pleziervaart bij Eijsden als gevolg van realisatie van de Sluis in Ternaaien en Trilogieport (derde binnenhaven van Europa) in 2016 respectievelijk 2017. De bereikbaarheid van de kern Eijsden via de Maas biedt veel economische en toeristische mogelijkheden.

Tevens dienen hiertoe de economische koppelkansen voor Eijsden-Margraten in beeld te worden gebracht met het oog op verdere extensieve kwalitatieve ontwikkeling van toerisme en recreatie op en rond de Maas, Meer met de Maas dus.

Samen met partners worden de mogelijkheden onderzocht voor deelname aan een volgend Europees programma teneinde de strategische plannen verder vorm en inhoud te kunnen geven.

Medio 2015 zal er namelijk in het kader van het huidige Interreg IV-B-project 'Numerical' een internationaal 'go-moment' zijn op basis waarvan partijen gezamenlijk in een nieuw programmaproject zullen stappen. Tevens is onlangs bij de Provincie de vraag neergelegd om als Euregionale aandacht regio gebiedsontwikkeling Maas te kunnen worden aangemerkt (evenals Midden-Limburg Maasplassengebied) waarbij structurele aandacht vanuit Provincie wellicht ook nog mogelijkheden voor financiële ondersteuning gaat bieden. Voor de detailuitwerking van de plannen binnen het kader van een nieuw Europees programma houden we rekening met cofinanciering 50/50 waarbij nu geraamd € 100.000 voor rekening van Eijsden-Margraten komt.

ACTIE PUNT BEGR.	WAT WILLEN WE BEREIKEN	WAT GAAN WE ERVOOR DOEN 2018 BEGROTING 2018	JAARREKENING 2018	2018	Algerond
3.3.1	In Eijsden wordt een aanlegsteiger voor pleziervaartuigen aangelegd. Met betrekking tot de financiering wordt ook ingezet op het aantrekken van geld van derden.	De aanleg van de steiger is afhankelijk van de uitkomsten van de op te stellen ontwikkelingsvisie. Zie ook 3.3.3.	zie 3.3.3	x	
3.3.2	Continueren van de projecten Visé, Eijsden, Riemst en Maastricht (VERM) en Numerical. De gevolgen van de ontwikkelingen in dit gebied zullen actief worden gevolgd om tijdig te kunnen inspelen op ontwikkelingen die voor de gemeente van belang zijn of die om een reactie van de gemeente vragen.	Zie 3.3.3.	zie 3.3.3		
3.3.3	Opstellen gebiedsplan voor de Bovenmaas; uitwerking van enerzijds de hoogwaterveiligheidsopgave en anderzijds de mogelijke ontwikkelingen gelegen binnen het rivierbed van Eijsden-Margraten.	De afspraken uit de intentieverklaring tussen de gemeente Eijsden-Margraten, de provincie en Rijkswaterstaat inzake de Ontwikkelingsvisie Maas zijn naar een bredere samenwerking getrokken. Samen met de gemeente Maastricht, de provincie en het Waterschap Limburg wordt een Ontwikkelingsvisie Zuidelijk Maasdal opgesteld. Op deze manier worden de hoogwatermaatregelen integraal onderzocht en wordt met de vier partijen gezamenlijk gewerkt aan de hoogwateropgave. In 2017 is deze samenwerking bekrachtigd in een ondertekende Samenwerkingsovereenkomst, waarbij het Ministerie van I en M en Rijkswaterstaat bij de verdere uitwerking zullen ondersteunen. In 2018 wordt verder uitvoering gegeven aan het opstellen van een overall gebiedsplan. De top-zeven maatregelen die samen met de gemeente Maastricht zijn onderzocht en opgesteld worden verder uitgewerkt. De vaststelling van de Ontwikkelingsvisie Zuidelijk Maasdal wordt voorzien voor juli 2018.	De Ontwikkelvisie Zuidelijk Maasdal is op 20 februari 2018 door de gemeenteraad vastgesteld. Op grond van deze visie is het MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport)-proces voortgezet. In 2018 is er in het kader van het MIRT-proces een concept-MIRT-onderzoek en een concept-MIRT-startbeslissing opgesteld met de samenwerkende partijen. In 2019 moet dit leiden tot een formele MIRT-aanvraag. Voor Eijsden-Margraten is er het Plassengebied (Oosterplas) tot en met de kern Eijsden verder uitgewerkt. Hierin is een volledige toekomstvisie en ambitie voor het gebied uitgewerkt. Tevens is de landschappelijke, economische en toeristische ambitie van deze maatregel gekoppeld met het programma Nationaal Landschap. Het Zuidelijk Maasdal is één van de acht zones binnen dit programma.	x 5.000	

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2018	Rekening 2018	Afwijking 2018	Toelichting
3.3 Meer met de Maas	6223000 Voetveer	€ 2.222,00	€ 3.726,80	€ -1.504,80	nadeel
	6240000 Waterkering, afwatering en landwinning	€ 15.000,00	€ 12.900,00	€ 2.100,00	voordeel
Totaal 3.3 Meer met de Maas		€ 17.222,00	€ 16.626,80	€ 595,20	voordeel

Programma 4 Ondernemerschap

Het programma schap is verdeeld in de volgende beleidsvelden:

- Landschappelijk verantwoord ondernemen
- Midden- en kleinbedrijf

Wat heeft het gekost?

Programma			Begroting 2018	Rekening 2018	Afwijking 2018	Toelichting
4. Ondernemerschap	lasten	4.1 Landschappelijk verantwoord ondernemen	€ 20.000,00	€ 19.307,34	€ 692,66	voordeel
		4.2 Midden en klein bedrijf	€ 178.800,00	€ 187.595,01	€ -8.795,01	nadeel
		Totaal lasten	€ 198.800,00	€ 206.902,35	€ -8.102,35	nadeel
	baten	4.1 Landschappelijk verantwoord ondernemen	€ -	€ -	€ -	
		4.2 Midden en klein bedrijf	€ -549.166,00	€ -561.663,67	€ 12.497,67	voordeel
		Totaal baten	€ -549.166,00	€ -561.663,67	€ 12.497,67	voordeel
	Saldo voor bestemming	4.1 Landschappelijk verantwoord ondernemen	€ 20.000,00	€ 19.307,34	€ 692,66	voordeel
		4.2 Midden en klein bedrijf	€ -370.366,00	€ -374.068,66	€ 3.702,66	voordeel
		Totaal voor bestemming	€ -350.366,00	€ -354.761,32	€ 4.395,32	voordeel
		4.3 Mutatie reserves programma 4	€ -125.504,00	€ -125.504,00	€ -	
		Saldo na bestemming	€ -475.870,00	€ -480.265,32	€ 4.395,32	voordeel

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Waarde E-M	Waarde 25.000- 50.000	Waarde NL
Funciemenging	%	LISA	41% 2017	47%	52,40%
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inw oners in de leeftijd van 15 t/m 74 jaar	LISA	128,2 2018	119,4	125

4.1. Beleidsveld: Landschappelijk verantwoord ondernemen

In Eijsden-Margraten speelt de landbouw een belangrijke rol. De basis voor agrarische en ook toeristische bedrijven is het landschap. Agrarische bedrijfsvoering, natuurbeheer en recreatief verblijf zijn de hoofdvormen van gebruik van het landschap. Gestreefd wordt naar een toekomstbestendige, maar tegelijkertijd omgevingsbewuste landbouw. Grootschalige bedrijven passen daar niet in. Maatschappelijke veranderingen hebben echter vooral invloed op de landbouw en de fruitteelt. Deze sector staat voor grote uitdagingen en moet, om te overleven, inspelen op vele ontwikkelingen. Te noemen zijn een noodzakelijke schaalvergroting, innovatienoodzaak, verduurzaming van de bedrijfsvoering en de multifunctionele landbouw.

Allen die willen/moeten veranderen, beoogt de gemeente te bemoedigen, stimuleren en faciliteren door eigen beleid en bemiddeling ten opzichte van andere overheden. Voor het concentreren van agrarische bedrijfsvoering/gebouwen worden oplossingen gevraagd, óf gekoppeld aan industrieterreinen óf op apart daarvoor bestemde plaatsen (agrarische bedrijfsterreinen). Het verspreid uitbreiden en vergroten van bedrijfsgebouwen is uit het oogpunt van landschap en natuur ongewenst. Om de fruitteelt verder te kunnen innoveren en diensten te kunnen leveren in het kader van natuur- en landschapsbeheer, stimuleert de gemeente ondernemers waar mogelijk. De gemeente maakt zich sterk voor een vitaal buitengebied, voor inhoudelijke vernieuwing, verbreding en verruiming van productiemogelijkheden en bestemming. Het uitgangspunt is functioneel grondgebruik teneinde kwaliteitsverlies van het landschap in te dammen.

Actuele aandachtspunten zijn:

- De bedrijfsvoering in monumentale complexen met behoud van deze monumentale en/of karakteristieke waarden. Bij herbestemming van monumentale panden, alternatieve functies invullen naar het voorbeeld van het familiemuseum in Eijsden.
- De behoefte aan een verbreding van bedrijfsactiviteiten (wonen, zorg, recreatie en toerisme). Agrarische bedrijven met toekomstperspectief dienen de ruimte te krijgen zich verder te ontwikkelen en zich aan te passen aan de marktomstandigheden. Met kwalitatief goede inpassingsplannen is dat ook mogelijk in het buitengebied (ja, tenzij-principe).
- Verbetering van het maatschappelijk draagvlak van de agrarische ondernemer.
- Noodzakelijk overleg over het schrappen c.q. wijzigen van stankcirkels, die een belemmering vormen voor bedrijfsontwikkelingen in relatie tot de bescherming van het buitengebied.
- Attent zijn op het sluipenderwijs verdwijnen van landschapselementen.

ACTIE PUNT BEGR.	WAT WILLEN WE BEREIKEN	WAT GAAN WE ERVOOR DOEN 2018 BEGROTING 2018	JAARREKENING 2018	2018	Afgerond
4.1.1	De gemeente zet in op het behouden van levensvatbare, indien mogelijk kleinschalige, bedrijven in de agrarische sector. Met agrarische bedrijven die stoppen wordt overlegd over andere emplooi mogelijkheden.	In 2017 is de bestuursopdracht buitengewoon buitengebied vastgesteld. Doel is om een aanpak te ontwikkelen om de agrarische sector binnen de context van de landschappelijke omstandigheden een duurzame toekomst te geven. Deze aanpak wordt niet ontwikkeld met alleen agrariërs maar in verbinding met betrokken partijen (burgers, bedrijven en andere partijen).	De inventarisatie agrarische bouwkwavels heeft, wegens omstandigheden, vertraging opgelopen. De inventarisatie is afgerond. Begin 2019 worden de resultaten middels een rapportage opgeleverd. De bestuursopdracht Buitengewoon Buitengebied is opgesplitst in twee fasen. De eerste fase betreft : ophalen. Wat vinden mensen belangrijk in het buitengebied. Hiertoe is een proces opgestart waarbij de raad nauw betrokken is. Sleutelfiguren, stakeholders (belangenorganisaties), shareholders (inwoners, ondernemers en ieder ander die wil mee praten), het burgerpanel, de raad, het college en de ambtelijke organisatie is bevestigd over waar zij trots op zijn in het buitengebied, welke kansen en uitdagingen zij zien en wat hun kleurenfoto is voor het buitengebied. Begin 2019 worden de uitkomsten van deze overleggen verdiept in zgn. ontwikkeltafels. Medio 2019 start de fase van visievorming.	x	
4.1.2	Concentratie van agrarische bedrijfsvoering op of nabij industrieterreinen of aparte agrarische bedrijfsterreinen wordt onderzocht, een en ander in overleg en overeenstemming met de provincie.	Zie 4.1.1., de bestuursopdracht buitengewoon buitengebied.	zie 4.1.1		
4.1.3	Versterken van streekproducten, inclusief het bijdragen aan de promotie ervan.	In het kader van de Euregiole positionering van streekproducten uit Eijsden-Margraten faciliteert de gemeente streekgastronomische evenementen en de bijbehorende regiopromotie.	1) De Stichting La Saison Culinaire de L'Euregio wordt ondersteund vanuit de verbinding met Cittaslow en bevordering Streekgastronomie als pijler binnen Toerisme-Recreatie (Fruit & Food). Naast het voorzitterschap vanuit de portefeuille Cittaslow wordt het initiatief ondersteund in de stimulering/bevordering van de verbinding van toeristische promotie van Maastricht, Zuid-Limburg en de Euregio als streek van de smaak. La Saison is een kennis- en netwerkorganisatie op het gebied van streekgastronomie, met de focus op het herfstseizoen. Het speelt in en verbindt gemeenten, ondernemers, streekproducenten en leveranciers met het oog op de wensen en behoeften van de markt. 2) In het kader van het Impulstraject Vitale Fruitteelt Limburg op Koers is met ondersteuning van de gemeente Eijsden-Margraten, LLTB-Arvalis, Rabobank Centraal Zuid-Limburg en de Coöperatieve Fruitveiling Zuid-Limburg o.a. een aanzet gegeven voor innovatie en risicospreiding binnen de fruitteeltsector. Differentiatie van product, proces en keten maken hier onderdeel van uit. Met name de verbinding met Streekgastronomie biedt kansen. Hierbij kan gedacht worden aan: regionalisering en identificering (Lekker Limburgs Fruit), nieuwe verbindingen in de keten van fruitteelt en streekgastronomie, Fruit als gezonde voeding en opwaardering reststromen door verwerking tot nieuwe producten. Tevens wordt gewerkt aan nieuwe concepten voor de Korte Ketten binnen streekgastronomie (van grondstof tot consument). De innovatie is gericht op authenticiteit en kwaliteit van het (nieuwe) product, business en risicospreiding.	x 20.000	

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2018	Rekening 2018	Afwijking 2018	Toelichting
4.1 Landschappelijk verantwoord ondernemen	6560040 Streekproducten	€ 20.000,00	€ 19.307,34	€ 692,66	voordeel
Totaal 4.1 Landschappelijk verantwoord ondernemen		€ 20.000,00	€ 19.307,34	€ 692,66	voordeel

4.2. Beleidsveld: Midden- en kleinbedrijf

Industrie, ambacht, dienstverlening en zorg

Buiten de agrarische bedrijvigheid zijn er vele ondernemingen in Eijsden-Margraten. De behoefte aan nieuwe vestigingsplaatsen wordt primair opgevangen door herbestemming van gebouwen en door kleinschalige projecten in de kernen. De verdere ontwikkeling van de winkelcentra in Eijsden en Margraten en de revitalisering van de gespreide voorzieningen in de kernen kan voorts tot een extra impuls aan de werkgelegenheid leiden. De gemeente zal verder de ambachtelijke bedrijfstak stimuleren door vooral in de sector food productie van streekproducten te stimuleren, mensen kansen te geven tot promotie van hun producten, onder andere via streekmarkten en door het verkopen van producten op markten elders en het bevorderen van nieuwe verkooppunten. De nieuwe ontwikkelingen in de zorg zullen leiden tot andere vormen van werkgelegenheid, meer verspreid over de kernen. De gemeente bevordert die ontwikkeling.

De ontwikkeling van het toenemend aantal startende ondernemers en ZZP-ers wordt door de gemeente begeleid door hun initiatieven te faciliteren en door een op hen afgestemde toepassing van wet- en regelgeving enerzijds en door het ontwikkelen van een bedrijfsverzamelgebouw in een bestaand gebouw anderzijds, een en ander met respect voor de omgeving.

Dit beleid vergroot het economisch draagvlak en maakt Eijsden-Margraten aantrekkelijk. Samen optrekken met het Heuvelland en Maastricht, België en Duitsland is daarbij een noodzakelijke voorwaarde.

ACTIE PUNT BEGR.	WAT WILLEN WE BEREIKEN	WAT GAAN WE ERVOOR DOEN 2018 BEGROTING 2018	JAARREKENING 2018	2018	Afgerond
4.2.1	Bedrijventerrein Panneslager tussen Eijsden en Maastricht wordt niet meer ontwikkeld.				V
4.2.2	Bedrijventerrein Zoerbeemden in Eijsden, het bedrijventerrein Gronsveld en Aan de Fremme in Margraten moeten ruimte kunnen blijven bieden aan lokale ondernemers, onder meer via een op het bedrijventerrein te plaatsen bedrijfsverzamelgebouw.				V
4.2.3	De nog aanwezige ruimte op de bedrijfssterreinen wordt geïnventariseerd om inzicht te krijgen in de nog beschikbare capaciteit en daarmee het potentieel t.b.v. werkgelegenheidsbevordering.				V
4.2.4	Bij de inrichting/revitalisering van de terreinen wordt meer groen gebruikt.				V
4.2.5	Het realiseren van een bedrijfsverzamelgebouw door marktpartijen op een andere plek – niet zijnde het buitengebied - behoort eveneens tot de mogelijkheden.	Indien een initiatief zich voordoet zal er een positieve insteek zijn.	Er hebben ons nog geen initiatieven bereikt. Een proactieve benadering is vooralsnog niet opgepakt.	x	
4.2.6	De drie bedrijventerreinen worden qua parkmanagement ondergebracht in het SIM (Samenwerking Industrietrein Maastricht).	Alleen bedrijventerrein Gronsveld is aangesloten bij SIM. Voor de overige bedrijventerreinen is er bestuurlijk periodiek overleg.	Het periodiek overleg is in 2018 gecontinueerd, waarbij de belangstelling bij de overige bedrijventerreinen om aan te sluiten bij SIM nogmaals is gepeild. Draagvlak ontbreekt zodat alleen Gronsveld aangesloten blijft.	x 10.000	
4.2.7	De gemeente heeft een bijdrage verleend aan Limburg Economic Development (LED 2020) en Brainport Zuid-Limburg.				V
4.2.8	De gemeente heeft periodiek overleg met ondernemers, met betrekking tot zowel de detailhandel als ook de bedrijventerreinen.	Structureel wordt ingezet op een goede samenwerking tussen de gemeente en de ondernemers. Regelmatig wordt een bestuurlijk overleg gepland met de gemeente en de ondernemers. Jaarlijks wordt er een ondernemersavond georganiseerd waar lokale ondernemers met elkaar kunnen kennismaken en netwerken. Ook het project "grenzeloos ondernemen" wordt voortgezet in 2018.	Op 16 mei 2018 heeft een ondernemersavond plaatsgevonden. De voorbereiding voor de ondernemersavond 2019 is in november 2018 opgestart. Een aantal ondernemers uit Margraten hebben het initiatief genomen een ondernemersbeurs te organiseren en de ondernemersavond 2019 zal de start zijn van dit event in het najaar van 2019.	x	

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2018	Rekening 2018	Afwijking 2018	Toelichting
4.2 Midden en klein bedrijf	6310000 Economisch beleid	€ 146.732,00	€ 160.606,36	€ -13.874,36	nadeel
	6311000 Baten marktgelden	€ 3.175,00	€ -841,23	€ 4.016,23	voordeel
	6330000 Nutsbedrijven	€ -520.273,00	€ -533.833,79	€ 13.560,79	voordeel
Totaal 4.2 Midden en klein bedrijf		€ -370.366,00	€ -374.068,66	€ 3.702,66	voordeel

Programma 5 Gemeenschap

Het programma Gemeenschap is verdeeld in de volgende beleidsvelden:

- Openbare ruimte
- Cultureel erfgoed
- Vitale kernen
- Leefbaarheid/verenigingen/vrijwilligers
- Sport(voorzieningen)
- Betere bereikbaarheid
- Riolering

Wat heeft het gekost?

Programma			Begroting 2018	Rekening 2018	Afwijking 2018	Toelichting	
5. Gemeenschap	lasten	5.1 Openbare ruimte	€ 3.743.794,00	€ 3.871.237,04	€ -127.443,04	nadeel	
		5.2 Cultureel erfgoed	€ 532.275,00	€ 450.073,67	€ 82.201,33	voordeel	
		5.3 Vitale kernen	€ 2.936.494,00	€ 2.946.759,24	€ -10.265,24	nadeel	
		5.4 Leefbaarheid/verenigingen/vrijwilligers	€ 1.200.195,00	€ 1.107.112,83	€ 93.082,17	voordeel	
		5.5 Sport(voorzieningen)	€ 1.438.393,00	€ 1.486.296,10	€ -47.903,10	nadeel	
		5.6 Betere bereikbaarheid	€ 27.179,00	€ 28.589,40	€ -1.410,40	nadeel	
		5.7 Riolering	€ 3.536.612,00	€ 3.201.007,08	€ 335.604,92	voordeel	
		Totaal lasten	€ 13.414.942,00	€ 13.091.075,36	€ 323.866,64	voordeel	
		baten	5.1 Openbare ruimte	€ -31.400,00	€ -40.436,77	€ 9.036,77	voordeel
			5.2 Cultureel erfgoed	€ -75.250,00	€ -65.064,35	€ -10.185,65	nadeel
5.3 Vitale kernen			€ -2.687.075,00	€ -2.742.710,89	€ 55.635,89	voordeel	
5.4 Leefbaarheid/verenigingen/vrijwilligers			€ -195.485,00	€ -126.186,89	€ -69.298,11	nadeel	
5.5 Sport(voorzieningen)			€ -351.761,00	€ -312.115,52	€ -39.645,48	nadeel	
5.6 Betere bereikbaarheid			€ -	€ -	€ -		
5.7 Riolering			€ -3.536.613,00	€ -3.201.007,08	€ -335.605,92	nadeel	
Totaal baten			€ -6.877.584,00	€ -6.487.521,50	€ -390.062,50	nadeel	
		Saldo voor bestemming	5.1 Openbare ruimte	€ 3.712.394,00	€ 3.830.800,27	€ -118.406,27	nadeel
			5.2 Cultureel erfgoed	€ 457.025,00	€ 385.009,32	€ 72.015,68	voordeel
	5.3 Vitale kernen		€ 249.419,00	€ 204.048,35	€ 45.370,65	voordeel	
	5.4 Leefbaarheid/verenigingen/vrijwilligers		€ 1.004.710,00	€ 980.925,94	€ 23.784,06	voordeel	
	5.5 Sport(voorzieningen)		€ 1.086.632,00	€ 1.174.180,58	€ -87.548,58	nadeel	
	5.6 Betere bereikbaarheid		€ 27.179,00	€ 28.589,40	€ -1.410,40	nadeel	
	5.7 Riolering		€ -1,00	€ -	€ -1,00	nadeel	
	Totaal voor bestemming		€ 6.537.358,00	€ 6.603.553,86	€ -66.195,86	nadeel	
		5.8 Mutatie reserves programma 5	€ 229.110,00	€ 411.904,43	€ -182.794,43	nadeel	
		Saldo na bestemming	€ 6.766.468,00	€ 7.015.458,29	€ -248.990,29	nadeel	

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Waarde E-M	Waarde 25.000- 50.000	Waarde NL
Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig	%	VeiligheidNL	11,9 2016	9,5	8
Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser	%	VeiligheidNL	2 2016		5
Niet sporters	%	RIVM/CBS	50,70% 2016	49,10%	48,60%
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	4,87 2016	6,6	7,2
Demografische druk	%	CBS, statline	79,00% 2018	77,4	69,60%

De volgende verbonden partijen dragen bij aan het programma Gemeenschap

- Gemeenschappelijke regeling sanering afvalwaterlozingen buitengebied

Voor nadere informatie over deze verbonden partijen, waarin onze gemeente participeert, verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden partijen bladzijde 123.

5.1 Beleidsveld: Openbare ruimte

De openbare ruimte is het visitekaartje van de gemeente. De inrichting ervan behoort in harmonie te zijn met de landschappelijke omgeving. Veel groen in de openbare ruimte behoort daarbij, zowel in de kernen als de bedrijventerreinen.

Onze openbare ruimte bestaat uit wegen, trottoirs, fietspaden, parkeerplaatsen, plantsoenen, gazons, hagen, solitaire bomen en bosplantsoenen. Over het algemeen genomen is het onderhoud goed. Omdat we de waarde van ons wegenareaal evenals het openbaar groen belangrijk vinden hebben we qua onderhoud geen onderscheid gemaakt in verschillende onderhoudsniveaus. Zowel de wegen binnen de bebouwde kom als de wegen op de bedrijventerreinen worden op B-kwaliteit onderhouden, sober en doelmatig. Dit geldt ook voor onze groenvoorziening. Wel hebben wij vooral rondom de kerken c.q. centra de buitendienst verzocht hier extra aandacht aan te besteden. Zowel voor het wegenareaal als het groenareaal zijn er beheersplannen opgesteld. Ten aanzien van het areaal wegen is er een meerjareninvesteringsplan opgesteld. In het meerjareninvesteringsplan worden wegen opgenomen die van zeer slechte kwaliteit zijn waarbij regulier onderhoud niet meer voldoende is om de staat van de weg veilig en comfortabel te krijgen, zoals bijvoorbeeld de Keerestraat tussen Eckelrade en Cadier en Keer. Daarnaast vindt uiteraard afstemming plaats met rioleringswerkzaamheden. Zodra de riolering moet worden vervangen, wordt tevens de bovenbouw (wegen, trottoirs en parkeerplaatsen) gerenoveerd. Ook wordt binnen deze plannen extra aandacht geschonken aan het groen en de verkeersveiligheid. Zo ontstaan integrale projecten in de openbare ruimte.

De gemeente en de burger zijn daar gezamenlijk verantwoordelijk voor. Goed onderhouden, groen, verzorgd en functioneel voor de gemeenschappen zijn basiscriteria. Het bestaande areaal van wegen is vooralsnog de basis voor het onderhoudsplan van de gemeente.

ACTIE PUNT BEGR.	WAT WILLEN WE BEREIKEN	WAT GAAN WE ERVOOR DOEN 2018 BEGROTING 2018		2018	Afgerond
5.1.1	Aandacht voor en tegengaan van verloeding van openbare ruimte en leegstaande panden, waaronder het beeldbepalend klooster in Rijkholt. De gemeente is initierend of faciliterend, afhankelijk van het pand.	De openbare ruimte blijven wij, op basis kwaliteitsniveau onderhouden. In 2017 hebben we extra aandacht gehad voor het Burgemeester Ronckersplein en het Kerkplein in Mesch. In 2018 krijgt de Diepstraat in Eijsden extra aandacht.	Conform de vastgestelde onderhoudsmaatregelenlijst 2018 zijn nieuwe asfaltdekkingen aangebracht op de volgende straten: Van Schalyunhofstraat, Holstraat, Linderweg, Reutjesstraat, Molenweg, gedeelte Sprinkstraat, Burg. Ronckersplein, Wesch, en Bredeweg. Op de Clermonstraat en Tiendstraat zijn alle verhardingen vervangen. De onderhoudswerkzaamheden op de Emmastraat en Ulvend zijn uitgesteld en doorgeschoven naar 2019. Reconstructie Terhorst en Grotestraat in Banholt zijn i.v.m. werkzaamheden van Nutsbedrijven uitgesteld en zullen meteen na de Carnaval 2019 gestart worden. Verder zijn op diverse locaties asfaltreparaties uitgevoerd en trottoirs herstraat. De projecten Kerkplein Mesch en Diepstraat Eijsden zijn in voorbereiding genomen. Het klooster in Rijkholt is geen gemeentelijk eigendom.	x	
5.1.2	Meer vergroenen van kernen en bedrijfsterrinen, samen met de ondernemers.	Door de buitendienst wordt daar waar wenselijk of noodzakelijk de groenstructuur geoptimaliseerd of in een historische staat teruggebracht. Bij omvorming van groen in de kern komt extra aandacht voor de geschiktheid van de plek in relatie tot het te plaatsen groen (voldoende groeiplaatsomstandigheden). Tevens wordt gekeken of duurzamere beplanting aangebracht kan worden of beplanting (heesters) toepassen die specifiek een bijdrage leveren aan het reduceren van bijvoorbeeld fijnstof. Waar zinvol is extra aandacht voor bloeiend assortiment ten bate van bijen op de overgang van kern naar buitengebied. Voor de bedrijfsterrinen zie 4.2.4.	Door de buitendienst is daar waar wenselijk of noodzakelijk de groenstructuur geoptimaliseerd of in een historische staat teruggebracht. Daar waar nodig is extra aandacht geweest voor bloeiend assortiment ten bate van bijen op de overgang van kern naar buitengebied.	x	
5.1.3	Meerjarig onderhoud in de openbare ruimte vindt plaats op basisniveau (sober en doelmatig).	Per 1 januari 2018 komt wederom een gedeelte van Poelveld in beheer bij de gemeente, evenals Bloesemgaard in Margraten en Het Veldje in Eijsden. Om het onderhoud van deze arealuitbreiding op basis kwaliteitsniveau mogelijk te maken zijn extra middelen noodzakelijk. Deze zijn opgenomen in de begroting	De openbare ruimte is ook in 2018 op basis kwaliteitsniveau onderhouden. De gemeente kent nauwelijks leegstand van gemeentelijke gebouwen.	x	

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2018	Rekening 2018	Afwijking 2018	Toelichting
5.1 Openbare ruimte	6210010 Gladheidsbestrijding	€ 53.740,00	€ 75.964,76	€ -22.224,76	nadeel 1
	6210020 Openbare verlichting	€ 375.250,00	€ 378.799,98	€ -3.549,98	nadeel
	6210100 Wegen	€ 1.660.956,00	€ 1.649.734,43	€ 11.221,57	voordeel
	6210200 Verkeersregelinstanties	€ 16.585,00	€ 13.651,44	€ 2.933,56	voordeel
	6210300 Overige verkeersmaatregelen	€ 135.997,00	€ 136.830,95	€ -833,95	nadeel
	6560000 Openbaar groen	€ 1.413.866,00	€ 1.493.937,91	€ -80.071,91	nadeel
	6560010 Recreatievoorzieningen	€ 56.000,00	€ 81.880,80	€ -25.880,80	nadeel 2
Totaal 5.1 Openbare ruimte		€ 3.712.394,00	€ 3.830.800,27	€ -118.406,27	nadeel

Toelichting afwijking – saldo

1 Gladheidsbestrijding

Door de weersomstandigheden begin en eind 2018 zijn meer gladheidsbestrijdingsacties uitgevoerd dan begroot. Dit betekent dat meer strooizout is aangeschaft en dat meer kosten voor de uitvoering van de gladheidsbestrijding zijn gemaakt. Normaal gezien zou het tekort gedekt worden uit de reserve gladheidsbestrijding. Door het feit dat de afgelopen jaren de kosten van de gladheidsbestrijding hoger waren dan begroot is de reserve leeg. Hierdoor zal het tekort ten laste van het saldo van de jaarrekening vallen.

2 Recreatievoorzieningen

Gezien het feit dat de gemarkeerde wandelpaden vervangen gaan worden door knooppuntenroutes zijn de nieuwe wandelroutes (2016, 2017 en 2018) niet opgenomen in het onderhoudsbestek “gemarkeerde wandelroutes” dat in uitvoering is bij de MTB. Het is noodzakelijk aan deze nieuwe routes onderhoud uit te voeren waardoor extra kosten worden gemaakt. Ook hebben de hevige regenbuien van eind mei (omgeving Cadier en keer en Bemelen) enkele wandelpaden geheel uitgespoeld waardoor deze over grote lengtes geheel opnieuw aangelegd hebben moeten worden. Gezien het feit dat deze wandelpaden allemaal in hellingen lagen was de reparatie moeizaam en dus kostbaar.

5.2. Beleidsveld: Cultureel erfgoed

Cultureel erfgoed

De gemeente Eijsden-Margraten is rijk aan monumenten, dorpsgezichten, karakteristieke objecten en staat bol van tradities, gebruiken en folkloristische uitingen.

In totaal zijn 395 rijksmonumenten waaronder kerken, kastelen, beschermde buitenplaatsen, molens en voormalige kloosters zoals het Ursulinencomplex in Eijsden en het kloostercomplex Hoogcruts en woningen. De veelheid en veelzijdigheid van culturele en natuurlijke overblijfselen en aanwezige gebouwen, kerken, kastelen, grubben, graften en boomgaarden maken dit gebied zo bijzonder en aantrekkelijk.

Het culturele erfgoed en de cultuurbeleving in onze gemeente leeft op omdat een klimaat groeiende is dat dit erfgoed er is voor en van ons allen. De door de raad vastgestelde bouwstenennotitie (d.d. 13 december 2013) is een belangrijk vertrekpunt om het rijk geschakeerd culturele leven in al zijn verscheidenheid verder vorm te geven, zowel op het gebied van muziek, beeldende kunst, podiumkunsten en literatuur.

De gemeente spant zich in om deze rijksmonumenten te behouden en te conserveren, maar zorgt er tegelijkertijd voor dat de monumenten een zinvolle bestemming behouden of krijgen en hanteert in dat verband een soepel beleid. Het bewaren en activeren van het immaterieel erfgoed wordt door de gemeente ondersteund door een soepel vergunningenbeleid (eventuele meerjarige vergunningen), het ruim baan geven aan initiatieven vanuit de gemeenschap en het promoten van dit erfgoed.

Een erfgoedverordening wordt voorbereid en aan de raad ter vaststelling voorgelegd. Het doel is gebouwen een beschermde status te geven, waardoor eigenaren de mogelijkheid krijgen om subsidies te vragen van andere overheden en instellingen, actief met bescherming van monumentale gebouwen en gebruiken. De gemeente wil hiermee uitstralen dat aandacht voor het cultureel erfgoed meer is dan alleen een kwestie van geldelijke ondersteuning.

ACTIE PUNT BEGR.	WAT WILLEN WE BEREIKEN	WAT GAAN WE ERVOOR DOEN 2018 BEGROTING 2018	JAARREKENING 2018	2018	Algerond
5.2.1	Deelname aan gemeentelijke, regionale en grensoverschrijdende projecten met betrekking tot het cultureel erfgoed. Het betreft materieel maar ook immaterieel erfgoed, inclusief streektaal/dialect.	We zetten in op het behouden en stimuleren van cultureel erfgoed en de samenwerking met de Euregio. Op basis van de inventarisatie van tradities die in 2017 is opgeleverd, focussen we in 2018 op de Euregionale traditie van de cramignon, en hebben de ambitie om deze traditie op te laten nemen in de nationale inventaris immaterieel erfgoed. Dit doen we in samenwerking met een nader te formeren werkgroep met (Euregionale) deskundigen. We stimuleren en bevorderen het gebruik van streektaal en dialect met de campagne Kal Plat. Deze campagne is gestart in 2016 en heeft als doel om het gebruik van dialect opnieuw in een positief daglicht te stellen, gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek. We doen dit door de organisatie van verschillende activiteiten in de (eu)regio voor een brede doelgroep. In 2018 zullen de activiteiten meer wetenschappelijk onderlegd zijn en zich vooral richten op bewustwording van de zogenaamde sleutelfiguren en instanties in het onderwijs. Ambitie is om ism Maastricht, Heuvellandgemeenten en Provincie een provinciaal taalbeleid in te zetten. De jaarlijkse monumentendag zal ook in 2018 worden georganiseerd, we sluiten qua datum en thema aan op de nationale organisatie. Ook sluiten we in 2018 wederom aan bij de nationale archeologiedagen met een speciale focus op het thema vuursteen.	De Provincie Limburg heeft een taalbeleid geformuleerd waarin gemeenten worden opgeroepen om zelf actief naar buiten te treden met beleid en activiteiten. We hebben in onze contacten met de Provincie duidelijk aangegeven een actieve rol te willen spelen. Op dit moment wordt de laatste hand aan het Provinciaal taalbeleid door de Raad vEUR uit Limburgs gelegd. Er is een koppeling gemaakt tussen dialect spreken en het muziekeducatie programma op de basisscholen van de gemeente. Tijdens Carnaval 2019 zal dit tot uiting komen in diverse activiteiten. De nationale archeologiedagen zijn dit jaar gekoppeld aan de Culturele Uitmarkt op 13 oktober j.l.. Tijdens de Uitmarkt was er een archeologiestand, waarbij een zeecontainer helemaal ingericht was als vuursteenmijn met een beleefteffect. In 2018 heeft Eijsden-Margraten samen met enkele andere Limburgse gemeenten deelgenomen aan het provinciaal project Visie Erfgoed & Ruimte (VER) dat door Gelders Genootschap wordt uitgevoerd. Doel was het in kaart brengen van de leegstandsopgave rondom erfgoed, het verbinden van vraag en aanbod en het samenstellen van een zogenaamd instrumentenkoffer waarmee gemeenten en anderen bij dit vraagstuk betrokken partijen zoals erfgoed eigenaren en makelaars leegstaand erfgoed kunnen herbestemmen. Het project is één van de hefboomprojecten binnen het Uitvoeringsprogramma van Nationaal Landschap Zuid-Limburg. Eind 2018/begin 2019 wordt het project afgerond.	x 15.000	
5.2.2	De notitie immaterieel en materieel erfgoed wordt in 2015 voorbereid. Naar het zich nu laat aanzien, vloeien hieruit concrete uitvoeringsprojecten voort die we in 2016 zullen voorbereiden c.q. realiseren.				V
5.2.3	Mede-organisatie van een monumentendag en aanvulling van zo'n dag met uitingen van het gemeentelijk immaterieel erfgoed.	Ook in 2018 organiseert de gemeente de jaarlijkse Open Monumentendag. Qua thema en datum sluiten we aan op de landelijke organisatie. Dat betekent ook dat we kunnen meeliften op de landelijke promotie. Wederom zal gezocht worden naar een passende monumentale locatie voor het centrale programma, met als randprogramma een route langs overige opengestelde monumentale panden in de gemeente. Bij de invulling van de Open Monumentendag wordt ook een relatie gelegd met de sector kunsten.	De Open Monumentendag heeft plaatsgevonden op 9 september 2018, met als centrale locatie Kasteel Eijsden.	x	
5.2.4	Invulling van de openbare ruimte in de beschermde dorpskernen krijgt extra aandacht.	Zie 5.1.3.	In 2018 zijn onder andere de projecten Kerkplein Mesch en Diepstraat voorbereid. De projecten Breusterstraat en Ronckersplein zijn uitgevoerd. In beide projecten zijn hoogwaardige materialen aangebracht.	x	
5.2.5	Koppeling van het cultureel erfgoed aan projecten op het gebied van toerisme en cultuur.	We zetten ons in voor het behoud en de beleefbaarheid van cultureel erfgoed en gaan daarbij integraal te werk in de ambtelijke werkgroep Cultuur, Natuur en Toerisme. Zo zetten we ons bijvoorbeeld in voor het behoud van de vuursteenmijn in Rijkholt. Daarnaast zoeken we naar nieuwe mogelijkheden van invulling voor groeve 't Rooth. De zichtbaarheid en beleefbaarheid van de archeologische site Navagne wordt vergroot. We bekijken de mogelijkheden om op internationaal niveau meer samen te werken met de omliggende gemeenten vanuit o.a. de Citta Slow gedachte, wandel- en fietsroutes en cultureel erfgoed.	In 2018 heeft Eijsden-Margraten zich aangemeld als deelnemer aan het provinciaal Archeoroute-project met locatie fort Navagne. VVV Midden-Limburg heeft in opdracht van de Provincie dit project ontwikkeld met als doel een toeristische route met als thema archeologie, het verkopen van archeologische sites door heel Limburg, d.m.v. fysieke landmarks (speerpunt) en een app (virtual reality, etc.). In oktober zijn de eerste landmarks onthuld in Beesel, Weert en Venray. De landmark voor onze gemeente is ontwikkeld en onthuld in december 2018. Daarnaast hebben de Nationale Archeologie Dagen een plek gekregen op de Uitmarkt op 13 oktober j.l., waar een zeecontainer was geplaatst waarin kinderen de vuursteenmijn konden beleven en een archeologen-diploma ontvingen. Ook was er een archeologie- en ecologiebedrijf aanwezig met een educatieve stand. De jaarlijkse beeldende kunst manifestatie Plateaukunst heeft in augustus 2018 plaatsgevonden. Dit jaar was tijdens de manifestatie Plateaukunst de aftrap van het leader traject. Het betrof een reflectie op Groeve 't Rooth door studenten van de ABK Maastricht. Dit project is onderdeel van de leader aanvraag van Plateaukunst 2.0, om zich te ontwikkelen tot een tweejaarlijkse land art manifestatie.	x	
5.2.6	De rijkdom aan groot en klein cultureel erfgoed in onze gemeente wordt prominent onder de aandacht gebracht. Daar liggen ook kansen voor ondernemingen die kleinschalige projecten opzetten (kruisen, kapellen, (historische) verenigingen, begraafplaatsen, etc.).	Er is samenwerking met heemkundeverenigingen en jonkheden om de uitvoering van tradities en het gebruik van dialect te stimuleren en te faciliteren zodat deze niet verloren gaan. Aan de hand van verhalen rondom beeldbepalende panden wordt ook bewustwording gecreëerd voor niet-monumentaal erfgoed. Ook wordt er ingezet op archeologie door het onderzoeken en zichtbaar maken van archeologisch interessante en waardevolle plekken. Hierbij wordt nauw samengewerkt met amateurarcheologen.	Om het erfgoed onder de aandacht te brengen, evenals de actuele financiële mogelijkheden zoals restauratiefonds leningen en overheidssubsidies en projecten rondom erfgoed die door de gemeente worden geïnitieerd is de nieuwsbrief 'Erfgoed Nieuws #2' digitaal uitgebracht. Daarnaast is een initiatief van de heemkundevereniging van Bemelen om archeologisch onderzoek te laten doen naar de restanten van een voormalig kasteel in Bemelen gesteund middels de bijdragegrondslag voor kleine cultuurhistorische relikten en archeologie in de Subsidieverordening Cultureel Erfgoed.	x	
5.2.7	Historische verenigingen (o.a. heemkunde) worden gestimuleerd om de rijkdom van onze cultuur via projecten uit te dragen en de jeugd erbij te betrekken.	Op het gebied van cultureel erfgoed wordt nauw samengewerkt met heemkundeverenigingen en de jonkheden. De gemeente en de heemkundekringen komen regelmatig bijeen om van gedachte te wisselen en afspraken te maken. Voorbeelden zijn het inventariseren van materieel en immaterieel erfgoed, de open monumentendag, de diverse dialecten en archeologische projecten.	Het project rondom de verhalen over de beeldbepalende panden, dat in samenwerking met enkele lokale heemkundeverenigingen is in 2018 afgerond. De verhalen worden in 2019 gecommuniceerd. Het eerste verhaal is reeds gepubliceerd in de Erfgoed Nieuwsbrief en de Etalage bij een oproep tot het aanleveren van verhalen. Samenwerkende Heemkundeverenigingen Eijsden-Margraten heeft ingezet op het AEZEL project, een digitaal platform waarbij informatie over cultureel erfgoed uit de lokale omgeving vastgelegd wordt. Stichting Eugene Dubois heeft initiatief genomen voor de inrichting van een permanente educatieve tentoonstelling genaamd 'De Boom van het Leven' in het Familiemuseum.	x 10.000	

ACTIE PUNT BEGR.	WAT WILLEN WE BEREIKEN	WAT GAAN WE ERVOOR DOEN 2018 BEGROTING 2018	JAARREKENING 2018	2018	Afgerond
5.2.8	Verder onderzoek naar de realisatie van een Memorial Center in relatie tot de Amerikaanse Erebegraafplaats. In dat kader opstarten van een proces, dat antwoord moet geven op de vragen: wat doen, wanneer en hoe?	De gemeente hecht waarde aan het feit dat de lokale liberation community zoveel als mogelijk een passende plaats krijgt in of verbonden is aan het visitorcenter. De ABMC zal de lokale liberation-community en de gemeente betrekken bij de realisatie van het visitor center voor wat betreft de inhoud.	De ABMC heeft de ontwerpfase van het visitor center begin van dit jaar gestart waarbij een aantal geselecteerde architecten door de ABMC is benaderd voor een ontwerp. Inmiddels is de architect gekozen (KAAN architecten) en die is op dit moment bezig met de locatiekeuze op de begraafplaats, waarna het ontwerp van het visitor center zelf zal worden gemaakt. De gemeente wordt daarover periodiek geïnformeerd en ook betrokken bij het proces. In dat kader is onlangs een inspiratiedocument (bidbook) gemaakt dat binnenkort zal worden aangeboden aan de ABMC. Met het inspiratiedocument of bidbook doet de gemeente aan de ABMC een handreiking en aanbod over de content van het visitor center met als doel de lokale liberation community een passende plaats en mogelijkheden te geven.	afh. van besluit ABMC	
5.2.9	Opstellen van een erfgoedverordening.				V

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2018	Rekening 2018	Afwijking 2018	Toelichting
5.2 Cultureel erfgoed	6002002 Gemeente- / streekarchief	€ 115.796,00	€ 110.706,03	€ 5.089,97	voordeel
	6540000 Kunst	€ 45.941,00	€ 46.531,78	€ -590,78	nadeel
	6540010 Culturele activiteiten	€ 129.276,00	€ 135.877,86	€ -6.601,86	nadeel
	6541101 Archeologie	€ 3.000,00	€ 1.981,25	€ 1.018,75	voordeel
	6724000 Lijkbezorging	€ 162.530,00	€ 98.824,42	€ 63.705,58	voordeel 1
	6732000 Begraafplaatsrechten	€ -75.000,00	€ -65.064,35	€ -9.935,65	nadeel 2
	6821000 Beheer gemeentelijke monumenten	€ 75.482,00	€ 56.152,33	€ 19.329,67	voordeel 3
Totaal 5.2 Cultureel erfgoed		€ 457.025,00	€ 385.009,32	€ 72.015,68	voordeel

Toelichting afwijkingen – saldo

1 Lijkbezorging

De jaarlijkse subsidie aan de kerkbesturen voor het onderhoud van de begraafplaatsen is vanwege van het verlopen van de beschikking niet in 2018 uitgekeerd. Bij het afgeven van de nieuwe beschikking zal dit worden hersteld. De hiervoor benodigde middelen zullen via de eerste bestuursrapportage 2019 worden aangevraagd.

2 Begraafplaatsrechten

De begrote inkomsten aan begraafplaatsrechten zijn gebaseerd op een meerjarig gemiddelde.

De reden voor het nadeel - minder inkomsten dan begroot – is dat in 2018 minder begravingen en verlengingen zijn geweest dan oorspronkelijk begroot.

3 Beheer gemeentelijke monumenten

Er is een tweetal subsidie-aanvragen vooralsnog geweigerd doordat de aanvrager de bouwwerkzaamheden heeft uitgesteld of omdat nog gegevens, die de aanvrager moet aanreiken, ontbreken. De bijdrage aan het project Vuursteenmijn is in 2018 nog niet ingezet en er zijn minder aanvragen voor de subsidie niet-rendabele rijksmonumenten (totaal restant €19.000).

5.3. Beleidsveld: Vitale kernen

De vele kerkdorpen, die Eijsden-Margraten rijk is en waarvan de meeste nog ingebed liggen in een prachtige groene omgeving, verdienen blijvende bescherming. Door deze kwalitatief hoogstaande dorpse structuur in het mooie landschap van Maasdal en Heuvelland onderscheiden wij ons immers van de stad en van verstedelijkte regio's. De gevolgen van de demografische ontwikkelingen en de overheveling van zorgtaken naar de gemeenten maken het nodig keuzes te maken met betrekking tot voorzieningen en regie. Er zijn verschuivingen zichtbaar in beschikbaarheid en bereidheid tot inzet van burgers in de kernen. Niet elk kerkdorp kan nieuwe woningen krijgen en een compleet set van voorzieningen hebben.

De woningbouw is primair gericht op de lokale behoefte en daar waar mogelijk ook voor mensen van buiten als basis voor krachtige lokale gemeenschappen. Gedacht wordt hierbij aan starters en jonge gezinnen, ook van buiten de gemeente, omdat Eijsden-Margraten ook voor hen die elders in Maastricht en Heuvelland werken een aantrekkelijke vestigingsplaats kan zijn. Verder voor ouderen, die specifieke wensen hebben, waaraan via aanpassing van eigen woningen en gerichte zorgwoningen kan worden voldaan. Dat gebeurt binnen de grenzen van de kernen. Het leefmilieu wordt daardoor versterkt en de gemeenschap is sterker. Buiten de kernen zal in vrijkomende agrarische gebouwen en stallen de mogelijkheid om nieuwe woonvormen te creëren moeten worden toegelaten.

Dat alles overigens binnen de nota Ruimte en de provinciale streekplannen geboden mogelijkheden en via flexibele regelgeving, uniform en transparant.

Ten aanzien van de voorzieningen is het nodig duidelijkheid te verschaffen. Een richtinggevend kader op thema's is gewenst voor de voorzieningen in de vitale kernen. Op basis daarvan werkt in de komende periode de bevolking in de kernen zelf aan haar vitaliteit en kunnen zo nodig besluiten worden genomen over de voorzieningen per kern, eventuele clustering en invulling van het begrip 'burgerkracht'. Vitaliteit blijkt niet alleen uit het aantal voorzieningen in een kern. Het blijkt vooral ook uit gemeenschapszin, sociale cohesie, initiatieven vanuit de bevolking om ontwikkelingen te entameren en om problemen op te lossen, zoals leegstand onroerend goed, beëindiging van bedrijven en initiatieven te ondersteunen op het terrein van de landbouw, zorg en dergelijke. Leefbaarheid is daarbij een sleutelwoord. De vitaliteit van de kernen wordt bepaald door de mate waarin er samenhang is binnen de in de kern aanwezige gemeenschap. Gemeenschapszin, goed nabuurschap en zorg voor elkaar zijn daarbij essentiële kenmerken.

Zo grijpen de speerpunten op het vlak van volkshuisvesting en de revitalisering van vitale kernen in elkaar. De coalitievormende partijen hebben de overtuiging dat door een gezamenlijke inspanning van bewoners, maatschappelijke organisaties en de gemeente slimme keuzes kunnen worden gemaakt en nieuwe impulsen kunnen worden gegeven die de uitdagingen die voor ons liggen kunnen realiseren.

ACTIE PUNT BEGR.	WAT WILLEN WE BEREIKEN	WAT GAAN WE ERVOOR DOEN 2018 BEGROTING 2018	JAARREKENING 2018	2018	Algerond
5.3.1	Passende woonruimte dient gezocht te worden in de bestaande woningvoorraad.	Op 18 oktober 2016 heeft de raad de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg vastgesteld. Een van de uitgangspunten van deze visie is dat de bestaande woningvoorraad getransformeerd moet worden naar de verwachte toekomstige woonbehoefte. Met andere woorden nieuwe woningbouwinitiatieven dienen zo veel mogelijk gerealiseerd te worden binnen de bestaande woningvoorraad. Ook in 2018 dienen plannen getoetst te worden aan de uitgangspunten van dit beleid.	In 2018 zijn enkele aanvragen voor een omgevingsvergunning van particulieren ontvangen om hun bestaande woningen levensloopbestendig te maken. De gevraagde vergunningen zijn verleend. Opgemerkt wordt dat de meeste activiteiten voor het levensloopbestendig(er) maken van een woning vergunningvrij zijn.	x	
5.3.2	Via planvorming en vergunningenbeleid wordt doorstroming op de woningmarkt (huur en koop) bevorderd. Oftewel bouwen c.q. verbouwen stimuleren, zodat doorstroming ontstaat.	De lokale woonvisie (zie 5.3.3.) gaat in op de beleidsdoelen voor de lokale woningmarkt met als doel hierop effectief te kunnen sturen.	Idem als 5.3.1, waarbij opgemerkt wordt dat mede door inspanning van Eijsden-Margraten de provinciale Omgevingsverordening het mogelijk maakt om meer maatwerk te kunnen bieden (vastgesteld d.d. 14-12-2018). Dit heeft er onder meer toe geleid dat vanwege de huidige woningmarktsituatie het compensatiebeleid van de SWWZL (tijdelijk) minder stringent zal worden toegepast.	x	
5.3.3	Het woningbouwbeleid is gericht op de doelgroepen starters en jonge gezinnen uit gemeente en regio. Het beleid is afgestemd op betaalbare woningen en voorzieningen, toekomstgericht en toegankelijk.	De raad heeft op 4 april 2017 het college opdracht gegeven voor het samenstellen van een lokale woonvisie en deze in de eerste helft van 2018 aan de raad ter vaststelling voor te leggen. Het huisvesten/ de woonbehoefte van bepaalde doelgroepen komen hierin onder andere aan de orde. De lokale woonvisie geeft inzicht hoe binnen de kader van de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg de woonbehoefte voor deze doelgroepen ingevuld moet worden.	De in december jl. vastgestelde provinciale Omgevingsverordening biedt maatwerk mogelijkheden om dit beleid voort te zetten. Het beoogde woonbeleid, dat ook vertaald wordt in het bestuursakkoord van het huidige college, zal verder vertaald worden in de Lokale Woonvisie, die in april 2019 aan de raad ter vaststelling wordt aangeboden.	x	
5.3.4	Ruimte wordt gegeven aan de ontwikkeling van het UMON-terrein in Eijsden.	De Park&Ride wordt in november / december 2017 opgeleverd. In 2018 zijn er geen werkzaamheden meer voor de Park & Ride en de stationsomgeving. Na de aanleg van de Park&Ride en het optimaliseren van de stationsomgeving wordt samen met Maastricht Bereikbaar het vervoersnet verbeterd middels de gedragscampagne van Maastricht Bereikbaar. Ten aanzien van het achterliggend terrein wordt een onderzoek verricht naar de financiële haalbaarheid van een zonnepanelenveld. In het kader van het project Park&Ride worden de hekwerken en de poort zodanig geplaatst dat het achterliggend terrein bereikbaar blijft.	Ten aanzien van het UMON-terrein wil ontwikkelaar Leudal in het voorjaar 2019 een omgevingsvergunning voor de aanleg van een zonnepanelen park bij de gemeente indienen en bij het ministerie een SDE+ subsidie aanvragen. De gedragscampagne Maastricht Bereikbaar is in 2018 gestart en P&R Eijsden is hierin meegenomen.		
5.3.5	Bij de transformatie van particulier onroerend goed heeft de gemeente een faciliterende rol c.q. hanteert een ruimhartig vergunningenbeleid.	Waar zich een particulier initiatief aanmeldt dat past binnen het gemeentelijk beleid wordt ruimhartig medewerking verleend.	Er wordt uitvoering gegeven aan het integraal omgevingsbeleidsplan VTH 2017-2021. De diepgang van de toetsing is afhankelijk van het soort bouwwerk en het gebruik. Tevens wordt uitvoering gegeven aan het principe "ja, mits". In de tweede helft van 2018 was sprake van grote personeelsuitval door ziekte waardoor vertraging in de afhandeling van taken is ontstaan. Hierdoor is het effect van de extra vergunningverlener die is ingezet voor een snellere afhandeling verloren gegaan en is achterstand in met name de principeverzoeken ontstaan.	x	
5.3.6	Daar waar de agrarische bedrijfsvoering uiteindelijk moet leiden tot herbestemming van agrarische bedrijven is ook wonen en zorg een mogelijke bestemming.	Initiatieven die passend zijn binnen het beleid ten aanzien van wonen en zorg worden positief benaderd.	In 2018 is één verzoek (St. Jozefstraat) hiervoor ontvangen en hieraan is medewerking verleend.	x	
5.3.7	Bewaken/faciliteren van functioneel (bedrijfsgebonden) grondgebruik en adequate kwalitatieve herbestemming.	Het functioneel herbestemmen vloeit voort uit het Besluit ruimtelijke ordening waarin de ladder van duurzame verstedelijking is verankerd. De mogelijkheden van functioneel herbestemmen zijn ook afhankelijk van overige regelgeving, zoals bestemmingsplan en milieuzoneringen. Op grond van het POL 2014 en de Provinciale Omgevingsverordening zijn op Zuid-Limburgse schaal afspraken gemaakt over de ontwikkeling en herbestemming (transformatie) van woningen en bedrijven. Deze ontwikkelingen zijn / worden vastgelegd in voor de gemeente bindende (structuur) visies.	Voornemen begroting 2018 is niet gewijzigd. De ontwikkelingen worden bovendien meegenomen in de voorbereidingen van onze Omgevingsvisie en het Omgevingsplan.	x	
5.3.8	(Geheel) Poelveld in Eijsden en (geheel) Heiligenweg in Margraten worden afgebouwd c.q. gerealiseerd.	Het plan Poelveld bevindt zich in een afrondende fase. De laatste kavels (plm. 50) worden in 2018 in ontwikkeling gebracht. De afwerking van de openbare ruimte wordt verder opgepakt aansluitend aan de voortgang bebouwing. Heiligenweg: In 2017 / 2018 wordt samen met de	Eind 2018 is het woningbouwprogramma Poelveld nagenoeg ingevuld. Er zijn nog een paar kavels te koop. De afbouw van de openbare ruimte vindt plaats in de periode tot en met 2020 en wordt vervolgens (per 2022) aan de gemeente in beheer en onderhoud overgedragen.	x	
5.3.9	In alle andere kernen worden alleen nog de huidige vastgestelde uitbreidingsplannen ontwikkeld.	Er worden geen nieuwe uitbreidingsplannen meer ontwikkeld. De bestaande plannen worden voortgezet.	Aan het beleidsvoornemen is in 2018 invulling gegeven. Hiervoor wordt bovendien verwezen naar het huidige bestuursakkoord, waarin de ambitie op dit punt opnieuw wordt opgepakt.	x	
5.3.10	Ouderen dienen - zo lang zij dat wensen en kunnen - de mogelijkheid te houden om in hun eigen woning en kern te kunnen blijven wonen; de verschillende mogelijkheden tot aanpassing van woningen worden geïnventariseerd.	In 2017 is beleid geformuleerd ten aanzien van wonen en zorg. In 2018 wordt dit beleid nader uitgevoerd. Daarnaast maakt huisvesting van ouderen en zorgbehoevenden onderdeel uit van de lokale woonvisie. Deze wordt in de eerste helft van 2018 aan de raad ter vaststelling voorgelegd. Hierin zal de (toekomstige) woonbehoefte van deze doelgroep alsmede hoe hieraan invulling wordt gegeven (bijvoorbeeld extra zorgwoningen realiseren, langer thuiswonen faciliteren) aan de orde komen.	In 2018 zijn geen concrete woningbouwplannen hiervoor vergund. De Wmo-aanvragen zijn door ons Sociaal Team via de reguliere wijze en conform de in 5.3.10 gestelde benadering in behandeling of afgehandeld. Ook hier wordt in het huidige bestuursakkoord aandacht voor gevraagd.	x	
5.3.11	Voorzieningen in de dorpskernen, zo dicht mogelijk bij de bewoners en aansluitend bij de lokale behoeften, waarbij primair wordt gedacht aan basisvoorzieningen en culturele ontmoetingslokaliteiten. Als principe geldt: bereikbaarheid is belangrijker dan nabijheid.	Ingezet wordt op kleinschalige woonvormen voor zorgbehoevenden in hun directe omgeving. We zorgen voor beschikbaarheid van algemeen toegankelijke voorzieningen en dagbestedingsmogelijkheden voor kwetsbare burgers in hun directe omgeving. In dit kader is het streven dat in elke kern een huiskamer actief is.	In 10 dorpskernen hebben wij huiskamerprojecten gerealiseerd. De projecten zijn gericht op culturele en ontmoetingsactiviteiten voor ouderen. Wij faciliteren professionele dagbestedingsactiviteiten voor ouderen en inwoners met beperkingen in kern Margraten, Eijsden en Mheer. Wij hebben educatieve en culturele activiteiten van de Volksuniversiteit in de dorpskernen gericht op ouderen gesubsidieerd. Wij hebben sport- en beweegactiviteiten voor ouderen (Meer bewegen voor ouderen) in diverse dorpskernen gesubsidieerd. Wij hebben het digitale buurtform Mooi Mergelland gefaciliteerd.	x	

ACTIE PUNT BEGR.	WAT WILLEN WE BEREIKEN	WAT GAAN WE ERVOOR DOEN 2018 BEGROTING 2018	JAARREKENING 2018	2018	Afgerond
5.3.12	Op 't Veldje in Eijsden komt voor 2016 een kwalitatieve parkeervoorziening, ter ontlasting van de parkeerdruk in het centrum en als onderdeel van de ontwikkeling Op 't Veldje. Wij betalen maximaal de helft van deze investering.				V
5.3.13	Het Centrumplan Margraten wordt afgewikkeld in overleg met de betrokkenen. Een maximale extra investering van € 100.000 is daarvoor voorzien, uit het restantkrediet van het gemeentehuis.				V
5.3.14	Met de laatste fase van het Centrumplan Eijsden wordt gestart in de eerste helft van 2014, nu 75% van het volume zo snel is uitgegeven. Tot en met 2018 wordt jaarlijks maximaal € 200.000 in de realisatie van het plan gestopt.				V

Wat heeft het gekost?

Algemeen

We merken op dat bij de grondexploitatie sprake is van een gesloten systeem. Dat betekent dat de lasten en baten in samenhang met elkaar moeten worden gezien. Kortom, er worden spiegelboekingen gemaakt naar de aan de grondexploitatie verbonden investeringskredieten. Afwijkingen in lasten en baten tussen begroot en werkelijk inzake grondexploitatie zijn daarom – behoudens uitzonderingen (zie hierna) - niet van invloed op het rekeningssaldo; per saldo resultaatteffect nihil. Verder is het met ingang van 2017, in verband met nieuwe richtlijnen van BBV, verplicht tussentijds winst te nemen conform de zogenaamde POC (Percentage of Completion) methode. Voorheen werd deze winst aan het einde van de looptijd genomen.

De exploitatie opzetten zijn jaargrenzen overschrijdend. In dit overzicht wordt slechts gekeken binnen de jaarschijf 2018.

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2018	Rekening 2018	Afwijking 2018	Toelichting
5.3 Vitale kernen	6670200 Gemeenschapshuizen	€ 110.974,00	€ 135.691,86	€ -24.717,86	nadeel 1
	6810010 Bestemmingsplannen	€ 572.244,00	€ 647.852,77	€ -75.608,77	nadeel 2
	6810030 BP kern Margraten	€ 25.862,00	€ 25.861,68	€ 0,32	voordeel
	6810060 MFA Margraten	€ 204.568,00	€ 232.468,36	€ -27.900,36	nadeel 3
	6810130 Poelveld	€ -	€ -	€ -	
	6810300 Gemeentelijk kwaliteitsmenu	€ -154.375,00	€ -154.674,16	€ 299,16	voordeel
	6820001 Woningbouwprogramma	€ 152.858,00	€ 143.373,71	€ 9.484,29	voordeel
	6822090 WABO	€ -	€ -	€ -	
	6822120 Planschade	€ 13.405,00	€ 6.313,83	€ 7.091,17	voordeel
	6822260 Gemeentegebouwen	€ 99.685,00	€ 97.343,24	€ 2.341,76	voordeel
	6822300 Woonwagencentra	€ 22.738,00	€ 22.737,60	€ 0,40	voordeel
	6823000 Vergunningen (WABO)	€ -644.032,00	€ -599.274,03	€ -44.757,97	nadeel
	6830000 Bouwgrondexploitatie	€ -5.148,00	€ -3.500,28	€ -1.647,72	nadeel
	6830040 BP Bemelen	€ -134.800,00	€ -134.848,37	€ 48,37	voordeel
	6830050 BP Karreweg Sint Geertruid	€ -	€ -200.000,00	€ 200.000,00	voordeel 4
	6830080 Exploitatie bestemmingsplan Heiligerweg	€ -	€ -	€ -	
	6830090 Expl best.pln. Noorbeek Bogmanplein	€ 8,00	€ 3,48	€ 4,52	voordeel
	6830110 Exploitatie bestemmingsplan Amerikaplein	€ -	€ 63,00	€ -63,00	nadeel
	6830120 Exploit. bp. Noorbeek Septemberlaan	€ 607,00	€ -	€ 607,00	voordeel
	6830130 Exploitatie bestemmingsplan Eckelrade	€ -17.500,00	€ -17.689,10	€ 189,10	voordeel
	6830170 Centrumplan Eijsden	€ -	€ -	€ -	
	6830180 Exploitatie BP Partounstraat	€ 2.325,00	€ 2.324,76	€ 0,24	voordeel
	6830190 Veldje	€ -	€ -	€ -	
	6830200 Marathon	€ -	€ -	€ -	
Totaal 5.3 Vitale kernen		€ 249.419,00	€ 204.048,35	€ 45.370,65	voordeel

Toelichting afwijkingen – saldo

1 Gemeenschapshuizen

We hebben meer aanvragen voor verbouwingen gemeenschapshuizen gehad, het tekort wordt onttrokken aan de reserve.

2 Bestemmingsplannen

Dit verschil is tweeledig, enerzijds op het onderdeel salarissen (nadeel) en anderzijds voor de invoering van de omgevingswet (voordeel).

- De analyse op de salarissen vindt u terug onder de paragraaf Bedrijfsvoering, overzicht personele kosten.
- Het andere verschil wordt veroorzaakt doordat nog laat in het jaar kosten te verwachten waren voor de invoering van de omgevingswet. Deze zijn uiteindelijk in 2018 toch niet nodig gebleken voor de omgevingswet.

3 MFA Margraten

Er zijn minder huurinkomsten dan geraamd in verband met een faillissement van een gebruiker. In 2018 is het nog niet gelukt een nieuwe huurder te vinden.

4 BP Karreweg Sint Geertruid

In 2018 zijn meer kavels verkocht dan oorspronkelijk geraamd. Dit heeft in 2018 gevolgen gehad voor de tussentijdse winstneming (POC-methode). Deze winstneming € 200.000 is via de reserve bestemmingsplannen afgestort in de algemene reserve.

5.4. Beleidsveld: Leefbaarheid/verenigingen/vrijwilligers

Leefbaarheid is een containerbegrip, waaronder zowel de inrichting van de kernen, gemeenschapszin en sociale cohesie vallen. Dit totaal van wat mensen doen zeggen dat het goed wonen, werken en leven is in een dorp of gemeenschap is de basis en drijfveer van het Heuvelland en Eijsden-Margraten. Verenigingen, ons cultureel erfgoed in de vorm van tradities, gebruiken en zichtbare relicten uit ons verleden, de inrichting van de kernen, het voorzieningenniveau en samenleven van nu, gemeenschapszin zijn de zichtbare uitingen daarvan. Zo maken jong en oud samen de samenleving. De vele en verscheidene verenigingen spelen in dit geheel een essentiële rol. Zij bepalen de sfeer in de verschillende kernen en laten de betrokkenheid van de inwoners zien.

Zij vormen de sociale smeerolie van de kernen. Prioriteit is dat de teruglopende belangstelling voor kaderfuncties bij verenigingen moet worden gekeerd, omdat vitale verenigingen essentieel zijn voor de sociale cohesie in de kernen. De gemeente faciliteert de verenigingen op dit punt.

Solidariteit met hen die er alleen voor staan is een essentieel onderdeel van gemeenschapszin. Vooral in de preventieve fase van zorg voor ouderen moet er bijzondere aandacht zijn voor sociaal isolement en armoede. Het armoedebeleid wordt voortgezet.

ACTIE PUNT BEGR.	WAT WILLEN WE BEREIKEN	WAT GAAN WE ERVOOR DOEN 2018 BEGROTING 2018	JAARREKENING 2018	2018	Afgerond
5.4.1	Vrijwilligers en mantelzorgers worden ondersteund omdat zij een belangrijke rol vervullen in de gemeenschap en vanwege hun hulp aan burgers, die dat nodig hebben. Over de rol van vrijwilligers en mantelzorgers op dit vlak van gemeenschapsopbouw en in de ouderen-, gehandicapten-, en jongerenzorg wordt een beleidsnotitie aangeboden aan en besproken in de raad. In de notitie wordt het beleid uiteengezet, dat gericht is op evenwichtige inzet en ondersteuning/ balans.	1. Wanneer er geschikte buurtverbinders gevonden zijn draait het buurtplatform in minimaal twee kernen. 2. We hebben 2 projecten gericht op respijtzorg. 3. We realiseren algemeen toegankelijke professionele dagopvang/dagbesteding. 4. In elke dorpskern is maximaal één huiskamer actief. Indien er zich initiatieven aandienen, worden deze door de gemeente positief ontvangen en ondersteund.	Vrijwilligers van informele en mantelzorgers hebben wij professionele ondersteuning geboden, hun organisaties hebben wij gesubsidieerd. Tevens hebben wij een bedrag van 200 euro verstrekt aan zorgvragers als compliment aan hun mantelzorgers. Ondersteuning aan vrijwilligers en mantelzorgers is uitgevoerd binnen de kaders van de beleidsnotitie, deze beleidsnotitie is besproken in de raad.	x	
5.4.2	Bij het afschaffen van zorg ondersteunt de gemeente in de uitwerking van alternatieven.	1. We hebben nieuwe raamovereenkomsten afgesloten met zorgaanbieders in het kader van de Wmo en Jeugdhulp. 2. We hebben huishoudelijke hulp opnieuw aanbesteed en meerjaren contracten met aanbieders afgesloten. 3. We hebben nieuwe algemeen toegankelijke voorzieningen gerealiseerd. 4. We hebben nieuwe burgerinitiatieven ondersteund.	Wij hebben algemeen toegankelijke ondersteuningsvoorzieningen en diensten beschikbaar gesteld: wij hebben zorgvrijwilligers/informele zorg ondersteund en gefaciliteerd, wij hebben mantelzorg ondersteund en gefaciliteerd, wij hebben welzijnswerk beschikbaar gesteld, wij hebben vrijwillige hulpdienst ondersteund en gefaciliteerd, wij hebben huiskamers ondersteund en gefaciliteerd, wij hebben gratis cliëntenondersteuning beschikbaar gesteld.	x	
5.4.3	Naast de ondersteuning en stimulering van verenigingen heeft de gemeente ook aandacht voor individuele burgers met betrekking tot de veelzijdige wijze waarop zij hun bijdrage leveren aan gemeenschap en cultuur, waarbij ook de ongeorganiseerde jeugd een plaats heeft.	De buurtcoaches richten zich op het ontwikkelen van een sportief en cultureel aanbod voor alle inwoners, jong en oud. Wanneer geschikte buurtverbinders worden gevonden draait het digitale buurtplatform in minimaal twee kernen. De sportraad richt zich op de belangen van georganiseerde en ongeorganiseerde sporters en verenigingen. De sportraad brengt gevraagd en ongevraagd advies uit aan de gemeente	De buurtcoaches hebben hun programma conform opzet uitgevoerd. Zie hiervoor ook 5.4.6. Het buurtplatform www.mooimergelland.nl breidt uit, en is actief in de kernen. De vrijwilligers krijgen ondersteuning vanuit de gemeente. Met verschillende verenigingen is overleg over de multifunctionele inzet van hun accommodatie en samenwerkingsvormen. Er wordt bijvoorbeeld gebruik gemaakt van sportaccommodaties t.b.v. dagbesteding of beweegactiviteiten voor mensen met beginnende dementie. Op het gebied van cultuur draagt het tweemaandelijks kunstcafé en de jaarlijkse culturele Uitmarkt bij aan het zichtbaar maken van lokale aanbieders, en het participeren van bewoners aan culturele activiteiten.	x	
5.4.4	Het subsidiebeleid wordt herijkt. Deze herijking heeft geen bezuinigingsoogmerk, omdat het belang van verenigingen voor onze gemeenschap onverkort wordt onderschreven. Oogmerk is het beleid te evalueren en de criteria voor subsidietoekenning tegen het licht te houden en te relateren aan doel en noodzaak. Daarbij is uitgangspunt dat subsidie vooral een investering is in vereniging, mensen en gemeenschap en minder wordt gezien als een kostenpost. Resultaat moet zijn een verdieping van het beleid en – waar nodig – een aanpassingen en ondersteunen van				V

ACTIE PUNT BEGR.	WAT WILLEN WE BEREIKEN	WAT GAAN WE ERVOOR DOEN 2018 BEGROTING 2018	JAARREKENING 2018	2018	Algerond
5.4.5	Avontuurlijke en goed onderhouden speelvoorzieningen voor kinderen zijn nodig in alle kernen. Waar dat aan de orde is worden bestaande voorzieningen verwijderd of gerevitaliseerd.	Het extra budget maakt het mogelijk om naast het jaarlijks planmatig onderhoud andere ook vervangingen op te pakken. Dit wordt samen met buurtverenigingen opgepakt.	Aanpassingen zijn doorgevoerd aan het speeltuintje in Banholt en een toestel is geplaatst in Oost Maarland. De tweede inspectie heeft plaatsgevonden en naar aanleiding hiervan zijnde herstelwerkzaamheden uitgevoerd.	x	
5.4.6	Organisatie van culturele dorpsactiviteiten worden van harte gefaciliteerd (in het kader van vergunningen).	Evenementen worden eenduidig aangevraagd en vergund via de Evenement Assistent.	Evenementen zijn eenduidig aangevraagd en vergund via de Evenement Assistent. Daar waar mogelijk heeft de gemeente gefaciliteerd zoals in dit actiepunt is aangegeven.	x	
	Organisatie van culturele dorpsactiviteiten worden van harte gefaciliteerd (in het kader van activiteiten).	De buurtcoaches blijven zich richten op het verbinden en organiseren van initiatieven op het gebied van sport, bewegen en cultuur. Zij vervullen een actieve rol in de uitvoering van de uitvoeringsnota's kunst & cultuur, sport en bewegen en gezondheid. De buurtcoach staat hierbij midden in het veld om optimaal in verbinding te kunnen staan met de wijk, burgers, scholen, verenigingen en andere instellingen. De belangrijkste thema's zijn: 1. Sportieve, gezonde en culturele buurten 2. Culturele Rijkdom 3. Bewegen op maat 4. Spelbepalers en verenigingen.	De uitvoering heeft conform planning plaatsgevonden. Er is gewerkt aan cultuuronderwijs op scholen, sport- en beweegactiviteiten, ondersteuning sport en cultuurprojecten: - kunstcafé's, - SKEM structurele kunst educatie basisscholen - natuur en milieueducatie (opschoonacties, afvalkunst) - Uitmarkt - minibiebs updaten - music kids concerts - JOGG - ondersteuning sportraad - kids triathlon - sportdorp Eijsden afronding - fittesten - website www.kompas-eijsdenmargraten.nl - introductie beweegpas - koningsspelen - iron kids - start sportdorp Margraten - sportgala	x	
5.4.7	Geen overbodige en bureaucratische regels voor verenigingen en vrijwilligers.				V
5.4.8	De gemeente initieert de onderlinge contacten van verenigingen en bevordert zo de uitwisseling van kennis en ervaringen. Deskundigheid wordt door de gemeente bevordert door voorlichting en instructie.	Ook in 2018 worden de buurtcoaches ingezet bij het leggen van verbindingen in de buurt als het gaat om verenigingen, onderwijs, zorg etc. Zie hiervoor ook 5.4.6. en 5.4.3. De sportraad stimuleert middels de opgerichte website emsport.nl de contacten tussen de verenigingen. De gemeente organiseert in samenwerking met de sportraad de bevordering van deskundigheid. De buurtcoaches en de sportraad bieden verenigingen ondersteuning bij het bevorderen van deskundigheid.	De website www.kompas-eijsdenmargraten.nl is in de lucht. Deze wordt gevuld met info voor inwoners en verenigingen. Deze info richt zich op het beweegaanbod maar ook op deskundigheidsbevordering van verenigingen.	x	
5.4.9	De vastgestelde bouwstenennotitie Kunst & Cultuur wordt ambitieus opgepakt en verder uitgewerkt.	De Uitvoeringsnota Kunst en Cultuur 2016-2018 is vastgesteld en wordt conform uitgevoerd.	Algerond		V

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2018	Rekening 2018	Afwijking 2018	Toelichting
5.4 Leefbaarheid/verenigingen/vrijwilligers	6510000 Bibliotheek	€ 330.102,00	€ 329.516,80	€ 585,20	voordeel
	6511000 Muziek(onderwijs)	€ 255.640,00	€ 213.752,50	€ 41.887,50	voordeel 1
	6511001 Emancipatie	€ 10.772,00	€ 9.635,00	€ 1.137,00	voordeel
	6580000 Speelvoorzieningen	€ 61.051,00	€ 46.192,23	€ 14.858,77	voordeel 2
	6580010 Mediazaken	€ 13.200,00	€ 13.870,00	€ -670,00	nadeel
	6621000 Vluchtelingenwerk	€ 12.500,00	€ 11.500,00	€ 1.000,00	voordeel
	6621010 ROA	€ 16.978,00	€ 22.573,63	€ -5.595,63	nadeel
	6621020 COA	€ -27.031,00	€ 5.215,84	€ -32.246,84	nadeel 3
	6650000 Kinderopvang	€ 145.770,00	€ 111.915,78	€ 33.854,22	voordeel 4
	6650001 Gastouderopvang	€ 35.000,00	€ 27.199,05	€ 7.800,95	voordeel 5
	6670300 Buurtcoach	€ 82.115,00	€ 119.387,99	€ -37.272,99	nadeel 6
	6670400 Jeugd- / jongerenwerk	€ 68.613,00	€ 70.167,12	€ -1.554,12	nadeel
Totaal 5.4 Leefbaarheid/verenigingen/vrijwilligers		€ 1.004.710,00	€ 980.925,94	€ 23.784,06	voordeel

Toelichting afwijkingen – saldo

1 Muziek (onderwijs)

De definitieve afrekening van de voorschotten met Kumulus omtrent de kosten voor muziekonderwijs over 2018 dient nog plaats te vinden. Afhankelijk van deze afrekening kan het zijn dat een klein gedeelte van de kosten over 2018 in 2019 verantwoord wordt.

2 Speelvoorzieningen

In november 2018 is in de 2e bestuursrapportage € 10.000 bijgeraamd voor de aanleg van een speelveldje in Scheulder. Vanwege het tijdsbestek en het feit dat dit gerealiseerd moet worden in samenspraak met de inwoners van Scheulder is dit nog niet uitgevoerd. De verwachting is dat dit medio 2019 gerealiseerd gaat worden.

3 COA

De overschrijding op dit budget is driedelig:

1. Ten eerste zijn er als gevolg van te late facturering door Vluchtelingenwerk Limburg, kosten (in totaal € 46.243) uit 2016 (ad €11.504) en 2017 (ad € 31.489) ten laste van het budget 2018 verantwoord.
2. Ten tweede zijn extra, onvoorziene kosten (ad € 14.754) geweest bij de huisvesting van een gezin.
3. Ten derde zijn in 2018 als gevolg van een inhaalslag op de achterstand in de realisatie van de taakstelling uit 2016 en 2017, extra statushouders (bovenop de taakstelling) gehuisvest, in totaal 44 personen (taakstelling in 2018 betrof 35). Deze statushouders ontvangen allemaal minimaal gedurende een half jaar begeleiding en ondersteuning door Vluchtelingenwerk Limburg, hetgeen extra kosten (ad € 1.485 per statushouder) met zich mee heeft gebracht. Uitgaande van 9 extra gehuisveste statushouders, betekent dat in totaal € 13.365 extra kosten.

4 Kinderopvang

De afrekening met betrekking tot peuteropvang over 2017 heeft in 2018 plaatsgevonden; dit betrof een teruggave.

5 Gastouderopvang

De kosten voor inspectie van gastouderopvanglocaties, uitgevoerd door de GGD, zijn in 2018 lager uitgevallen dan begroot.

6 Buurtcoach

De cofinanciering is niet gerealiseerd. De mogelijkheden tot cofinanciering zijn verkend. Diverse gesprekken hebben niet tot cofinanciering geleid. Ondanks dat het initiatief buurtcoach wel ondersteund wordt zijn er voor de instellingen momenteel geen mogelijkheden hier binnen hun organisatie geld voor vrij te maken. De geraamde inkomst aan cofinanciering is derhalve niet gerealiseerd.

5.5. Beleidsveld: Sport(voorzieningen)

Op basis van de in de startnotitie accommodatiebeleid vastgestelde uitgangspunten, wordt een projectplan opgesteld om te komen tot een integrale visie op beheer en leegstand van accommodaties. Het doel is het op elkaar afstemmen van vraag en aanbod naar maatschappelijke accommodaties, waarbij de toekomstige ontwikkelingen (o.a. krimp, vergrijzing en decentralisatie) in acht worden genomen. Verder is er aandacht voor het privatiseren van de sportaccommodaties; met de verenigingen is hieromtrent overleg opgestart. Het is de bedoeling met een pilot te starten. Onderzocht wordt voorts de mogelijkheid om een onderhoudsfonds voor de jeugd- en jongerenverenigingen in het leven te roepen, naar het voorbeeld van de gemeenschapshuizen.

ACTIE PUNT BEGR.	WAT WILLEN WE BEREIKEN	WAT GAAN WE ERVOOR DOEN 2018 BEGROTING 2018	JAARREKENING 2018	2018	Afgerond
5.5.1	Behoud van zwembad De Treffer in de kern Eijsden met maximaal een jaarlijkse bijdrage van € 200.000 conform de huidige huurovereenkomst.				V
5.5.2	Verantwoord privatiseren van de accommodaties van verenigingen die zelf hun accommodatie willen gaan beheren. De gemeente start een pilot op.				V

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2018	Rekening 2018	Afwijking 2018	Toelichting
5.5 Sport(voorzieningen)	6530000 Bevordering sportdeelname	€ 113.500,00	€ 99.138,37	€ 14.361,63	voordeel 1
	6530101 Sporthal 't Vroendel	€ 94.975,00	€ 94.974,84	€ 0,16	voordeel
	6530107 Tennisaccommodaties	€ 117.901,00	€ 118.132,11	€ -231,11	nadeel
	6530108 Sporthal de Hoven	€ 43.987,00	€ 44.227,00	€ -240,00	nadeel
	6530109 Binnensportaccommodaties	€ 285.022,00	€ 286.042,45	€ -1.020,45	nadeel
	6530110 Buitensportaccommodaties	€ -58.380,00	€ -12.438,43	€ -45.941,57	nadeel 2
	6530300 Zwembad de Treffer	€ 174.311,00	€ 176.261,67	€ -1.950,67	nadeel
	6531000 Groene sportvelden	€ 315.316,00	€ 367.842,57	€ -52.526,57	nadeel 3
Totaal 5.5 Sport(voorzieningen)		€ 1.086.632,00	€ 1.174.180,58	€ -87.548,58	nadeel

Toelichting afwijking – saldo

1 Bevordering sportdeelname

In het bestuursakkoord is € 10.000 beschikbaar gesteld voor de Zwem-regeling. Het totaal van de aanvragen in 2018 is slechts € 4.800 geweest. Verder is de subsidie voor de stichting wielersport € 8.500 lager vastgesteld.

2 Buitensportaccommodaties

Deze afwijking houdt verband met de herziening van de subsidieverordening, waarbij bruto lasten (subsidies) en bruto baten (huurinkomsten) gesaldeerd zijn. De subsidies zijn reeds volledig afgeeraamd, de huurinkomsten stonden nog voor het volledige bruto bedrag in de begroting.

3 Groene sportvelden

Het in de begroting opgenomen bedrag op deze post is bestemd voor het regulier onderhoud van groene sportvelden, het groot onderhoud van groene sportvelden en de mollenbestrijding op groene sportvelden. Het groot onderhoud op het sportcomplex van BMR is niet opgenomen in dit bedrag. Het onderhoud is conform gemaakte afspraken uitbesteed aan de firma die de nieuwe sportvelden heeft aangelegd. Het bedrijf dat deze velden normaliter in onderhoud heeft, had aangegeven deze velden zo niet in onderhoud te willen nemen.

Hierdoor is besloten dat de aannemer die de velden had aangelegd ook verantwoordelijk werd gesteld voor het onderhoud voor de duur van 2 jaar. Deze periode is gebruikt om de velden wel op basiskwaliteit te brengen. Deze kosten bedragen € 41.215. Het overige groot onderhoud is conform bestek uitgevoerd. Door de extreme droogte en de hoge temperaturen zijn we in 2018 genoodzaakt om, daar waar geen beregeningsinstallatie is, de velden te sproeien met behulp van tractor en watervat. De kosten daarvan waren € 6.125. Na uitvoering van het groot onderhoud op het hoofdveld van VV Eijsden bleek dat er een bacterie in een groot gedeelte van het veld aanwezig was. Hierdoor hebben we 700 m2 gras moeten vervangen door speciale graszoden. De kosten hiervan bedroegen € 9.625. Al deze kosten samen hebben ervoor gezorgd dat het in de begroting opgenomen bedrag is overschreden.

5.6. Beleidsveld: Betere bereikbaarheid

Het is in het belang van alle inwoners en bezoekers van de gemeente Eijsden-Margraten dat alle kernen onderling en naar buiten toe goed bereikbaar zijn. Dat houdt mensen mobiel en straalt grote gastvrijheid uit. Samenwerking is daarbij noodzakelijk, omdat mobiliteit het niveau van de gemeente overstijgt.

Een goed openbaar vervoer, dat de kerndorpen optimaal bereikbaar maakt, is van essentieel belang voor het functioneren van het Heuvelland. Door de inwoners wordt dat van hogere waarde geschat dan het behouden van een compleet voorzieningenpakket in iedere kern.

Een accent ligt daarbij op jongeren, die elders onderwijs volgen, en ouderen. De provinciale vervoersvisie wordt onderschreven, waar zij beoogt onnodig vervoer (rondrijden van lege bussen) te bestrijden door aanpassingen. De verandering van beleid van aanbod- naar vraag gestuurd wordt onderschreven, omdat daardoor meer openbaar vervoer wordt aangeboden waar dat nodig is en minder waar dat verantwoord kan. Het openbaar vervoer in de kleine kernen wordt daardoor geoptimaliseerd en daarop is ons beleid gericht.

Los van de OV-concessie die op dit moment in procedure is, zijn voor de gemeente Eijsden-Margraten van belang:

- I. De verbindingen van Maastricht - Eijsden - Luik.
- II. De verbinding van Maastricht – Noorbeek – Gulpen-Wittem.
- III. De verbinding Maastricht - Vaals - Aken.

Verder zijn kruisverbindingen essentieel, zoals die tussen Eijsden en Margraten via de buurtbus.

Het doelgroepenvervoer op verzoek completeert de voorzieningen om tot de gewenste integraliteit te komen. De gemeente zal op basis van die doelstellingen – eventueel via de provincie – de initiatieven nemen die tot die optimalisering leiden, waaronder vervoer op maat in de vorm van een collectief vraagafhankelijk vervoersysteem. Ook voor de bereikbaarheid van Eijsden-Margraten voor toeristen is een dergelijk openbaar vervoer van essentieel belang. Daarnaast is veilig verkeer een belangrijk onderwerp. Veilig verkeer, waaronder maximum snelheden en geluidsoverlast zijn daarbij centrale thema's. In verblijfsgebieden wordt de verkeerssnelheid beperkt.

De gemeente voert een integraal parkeerbeleid. Onderzocht gaat worden of die invulling wellicht gecompleteerd moet worden met P&R. Het parkeerbeleid zal niet alleen het wonen maar ook recreatie en toerisme en bedrijven moeten ondersteunen. Dat alles moet gebeuren met respect voor de omgeving in de kernen en in de groene omgeving.

ACTIE PUNT BEGR.	WAT WILLEN WE BEREIKEN	WAT GAAN WE ERVOOR DOEN 2018 BEGROTING 2018	JAARREKENING 2018	2018	Algerond
5.6.1	Wij zetten in op het behoud van het openbaar vervoersnet en behoud van het treinstation in Eijsden.	De Park & Ride is gerealiseerd en de stationsomgeving van het station Eijsden is geoptimaliseerd. Samen met Maastricht Bereikbaar (MB) wordt het vervoersnet verbeterd middels de gedragscampagne van MB. De inzet blijft gericht op dat de Heuvellandlijn doorgetrokken wordt tot Eijsden/Luik.	Het verlichtingssysteem via zonnecellen is geïnstalleerd en operationeel. Tevens is de elektrische oplaadpaal geplaatst. Vervolgens is de Park&Ride afgewerkt, opgeleverd en opengesteld op 7 februari 2018. De provincie en Maastricht Bereikbaar gaan nu verder met de gedragscampagne ter promotie van de P&R en het vervoersnet, de gemeente participeert hierin. Binnen toekomstbeeld OV 2040 hebben het rijk, provincies, metropoolregio's, vervoerders en ProRail in nauwe samenwerking een visie ontwikkeld op de rol van openbaar vervoer in het Nederlandse mobiliteitssysteem in 2040. Binnen deze visie worden een aantal thema's beschreven waarbinnen de koppeling tussen ruimtelijke ontwikkeling en openbaar vervoer naar voren komt. Uitgangspunt is dat het OV steeds meer onderdeel gaat worden van bredere mobiliteitsketens waar ook bijvoorbeeld de fiets en automobilititeit een rol in speelt. Het OV (en ook andere modaliteiten) zullen daartoe hun oriëntatie moeten aanpassen van OV-ketens naar mobiliteitsketens. De knooppunten (treinstations en andere overstappunten) waar de verschillende modaliteiten samenkomen, moet zich gaan positioneren in deze nieuwe mobiliteitsketens. Als onderdeel van het werkspoor ketens en knooppunten onderzoeken bovenstaande partijen samen met het College van Rijksadviseurs wat dit precies betekent voor de ruimtelijke organisatie van knooppunten in zowel haar stedelijke context als in het mobiliteitsnetwerk. Binnen dit onderzoek wordt de ruimtelijke kant van deze thema's inzichtelijk gemaakt door middel van ontwerpend onderzoek op drie locaties, om zo de kansen, opgaven en (on)mogelijkheden verder te verkennen. De geselecteerde locaties zijn representatief voor verschillende plekken in het land. Knooppunt Eijsden is geselecteerd als representatieve plek voor een Klein station op perifere locatie binnen een stedelijke regio. De studie knooppunt Eijsden is in concept afgerond en wordt begin 2019 gepresenteerd aan raads- en commissieleden.		
5.6.3	Komen tot andere verkeersremmers dan de huidige drempels.	Bij reconstructies en groot onderhoudswerkzaamheden worden de drempels waar mogelijk vervangen door verkeersremmers. Aan de J.S. Bachstraat in Eijsden zullen de drempels verlaagd of weg genomen worden.	Er zijn in 2018 geen drempels verwijderd. Het aanpassen van de drempels J.S. Bachstraat is in het onderhoudsprogramma doorgeschoven naar planjaar 2019, omdat dit een groter (financiële) ingreep is, waarvoor in 2018 geen middelen meer ter beschikking waren.	x	
5.6.4	School-thuis routes voor schoolgaande jeugd worden veilig ingericht.	Bij elke reconstructie wordt dit meegenomen.	De gemeente heeft Veilig Verkeer Nederland (VvN) gevraagd om samen met basisschool De Den te Mheer een onderzoek op te starten naar een veilige school-thuisroute. De directie van de basisschool heeft te kennen gegeven, dat ze hieraan niet verder willen meewerken, omdat zij van mening is dat ze ouders niet om medewerking konden vragen. In 2019 zullen we bij een aantal andere basisscholen een opstart maken.	x	

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2018	Rekening 2018	Afwijking 2018	Toelichting
5.6 Betere bereikbaarheid	6212000 Openbaar Vervoer	€ 12.000,00	€ 13.409,92	€ -1.409,92	nadeel
	6214000 Parkeervoorzieningen	€ 15.179,00	€ 15.179,48	€ -0,48	nadeel
Totaal 5.6 Betere bereikbaarheid		€ 27.179,00	€ 28.589,40	€ -1.410,40	nadeel

5.7. Beleidsveld: Riolering

Inzameling van het binnen gemeentelijk gebied geproduceerd afvalwater:

Het kader voor het duurzaam in stand houden van ons gemeentelijk rioleringsstelsel is het verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan (vGRP) 2013-2016 van de gemeente Eijsden-Margraten én het Afvalwaterplan Maas en Mergelland. Beide plannen zijn in nauwe samenwerking met de buurgemeenten Maastricht, Gulpen-Wittem, Valkenburg aan de Geul, Meerssen, Simpelveld, Vaals en het waterschap Roer en Overmaas opgesteld. Bovenstaande gemeenten zijn verenigd in het samenwerkingsverband Maas & Mergelland.

Inzameling van het hemelwater dat niet mag of kan worden gebruikt voor lokale waterhuishouding.

Nieuw in het beleid is het actief benutten van de openbare ruimte om hemelwater af te voeren waardoor wateroverlast beperkt wordt. Kader hiervoor is het verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan (vGRP) 2013-2016 van de gemeente Eijsden-Margraten én het Afvalwaterplan Maas en Mergelland.

Daarbij wordt binnen de planvoorbereiding van projecten, in- en uitbreidingsplannen al in een vroeg stadium rekening gehouden met het aspect water. Er wordt ruimte gereserveerd voor water, waarbij de watertoets hierbij een belangrijk instrument vormt. Op nieuwbouwlocaties binnen de aangewezen infiltratiegebieden wordt minimaal 80% van het verhard oppervlak van het riool afgekoppeld. De retentie van water in een gebied kan plaatsvinden in een open natuurlijke buffer of in een ondergrondse bergingskoker. Afhankelijk van de bodemgesteldheid en de ligging van de locatie kan, al dan niet geforceerd, infiltratie plaatsvinden.

Er wordt gestreefd om zoveel mogelijk hemelwaterafvoer afgekoppeld te houden van het rioleringsstelsel. Transport van het ingezamelde water naar een geschikt lozingspunt (waaronder ook het voorkomen van wateroverlast) waarbij:

- ongewenste emissies naar oppervlaktewater, bodem en grondwater wordt voorkomen;
- zo min mogelijk overlast voor de omgeving wordt veroorzaakt (in de breedste zin van het woord) en
- wateroverlast wordt beperkt tot enkele malen 'water op de straat' en geen wateroverlast op particuliere of bedrijfseigendommen.

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2018	Rekening 2018	Afwijking 2018	Toelichting
5.7 Riolering	6560001 Openbaar groen	€ 38.800,00	€ 37.194,80	€ 1.605,20	voordeel
	6722000 Riolen en rioolgemalen	€ 3.156.483,00	€ 3.163.812,28	€ -7.329,28	nadeel
	6726000 Baten rioolrechten	€ -3.195.284,00	€ -3.201.007,08	€ 5.723,08	voordeel
Totaal 5.7 Riolering		€ -1,00	€ -	€ -1,00	nadeel

Programma 6 Bedrijfsvoering

Het programma Bedrijfsvoering is verdeeld in de volgende beleidsvelden:

- Besturingsfilosofie en organisatieontwikkeling
- Duurzaamheid
- Afvalverwijdering
- Financiën

Wat heeft het gekost?

Programma			Begroting 2018	Rekening 2018	Afwijking 2018	Toelichting
6. Bedrijfsvoering	lasten	6.1 Besturingsfilosofie en organisatie-ontwikkeling	€ 1.427.522,00	€ 1.708.403,36	€ -280.881,36	nadeel
		6.2 Duurzaamheid	€ 227.852,00	€ 211.694,82	€ 16.157,18	voordeel
		6.3 Afvalverwijdering	€ 2.402.650,00	€ 2.432.562,88	€ -29.912,88	nadeel
		6.4 Financiën	€ 8.843.206,00	€ 8.791.288,14	€ 51.917,86	voordeel
		Totaal lasten	€ 12.901.230,00	€ 13.143.949,20	€ -242.719,20	nadeel
	baten	6.1 Besturingsfilosofie en organisatie-ontwikkeling	€ -	€ -454.800,64	€ 454.800,64	voordeel
		6.2 Duurzaamheid	€ -	€ 0,18	€ -0,18	nadeel
		6.3 Afvalverwijdering	€ -2.402.651,00	€ -2.432.562,88	€ 29.911,88	voordeel
		6.4 Financiën	€ -27.229.939,00	€ -27.019.578,31	€ -210.360,69	nadeel
		Totaal baten	€ -29.632.590,00	€ -29.906.941,65	€ 274.351,65	voordeel
	Saldo voor bestemming	6.1 Besturingsfilosofie en organisatie-ontwikkeling	€ 1.427.522,00	€ 1.253.602,72	€ 173.919,28	voordeel
		6.2 Duurzaamheid	€ 227.852,00	€ 211.695,00	€ 16.157,00	voordeel
		6.3 Afvalverwijdering	€ -1,00	€ -	€ -1,00	nadeel
		6.4 Financiën	€ -18.386.733,00	€ -18.228.290,17	€ -158.442,83	nadeel
		Totaal voor bestemming	€ -16.731.360,00	€ -16.762.992,45	€ 31.632,45	voordeel
	Saldo na bestemming	6.5 Mutatie reserves programma 6	€ -236.884,00	€ -250.651,00	€ 13.767,00	voordeel
			€ -16.968.244,00	€ -17.013.643,45	€ 45.399,45	voordeel

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Waarde E-M	Waarde 25.000- 50.000	Waarde NL
Hernieuw bare elektriciteit	%	RWS	3,60%		5,90%
			2016		
Omvang huishoudelijk restafval	KG / inw oner	CBS	92	171	205
			2017		
Formatie	Fte per 1.000 inw oners	Eigen gegevens	6,33	6,1	8
Bezetting	Fte per 1.000 inw oners	Eigen gegevens	5,86	6,3	8,3
Apparaatskosten	Kosten per inw oner	Eigen gegevens	464,57	onbekend	onbekend
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen gegevens	13%	onbekend	onbekend
Overhead	% van totale lasten	Eigen gegevens	17%	onbekend	onbekend
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	245	244	230
			2018		
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	798	660	649
			2018		
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	871	734	721
			2018	2016	2016

De volgende verbonden partijen dragen bij aan het programma Bedrijfsvoering

- GR Reinigingsdienst Rd4
- NV Reinigingsdiensten Rd4
- Regionale uitvoeringsdienst Zuid-Limburg
- NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank)
- Waterleiding Maatschappij Limburg NV
- Enexis Holding NV
- Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV
- Verkoop Vennootschap BV
- CBL Vennootschap BV
- Vordering op Enexis BV
- CSV Amsterdam BV
- Bodemzorg Limburg BV
- Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen
- Gegevenshuis

Voor nadere informatie over deze verbonden partijen, waarin onze gemeente participeert, verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden partijen blz 123.

6.1 Beleidsveld: Besturingsfilosofie en organisatie-ontwikkeling

In de context van maatschappelijke vernieuwing, samenwerking en bezuinigingen heeft de gemeente drie grote opgaven uit te voeren, die veel vragen van bestuur en organisatie:

I. Vitaal houden van de kernen

Door middel van:

- een gevarieerd woningaanbod met bij de ontwikkeling passende woningen voor starters, jonge gezinnen en ouderen (scheiden wonen en zorg)
- het formuleren van beleid ten aanzien van de spreiding en clustering van voorzieningen over de kernen, waardoor dit aspect in een breder perspectief wordt geplaatst
- stimulering van de sociale cohesie, nabuurschap en gemeenschapszin via zelfsturing/ participatie.

II. Heroriëntatie op de primaire functie van het landschap

Door middel van:

- innovatie, herinrichting en zo nodig functiewijziging
- onder meer door de herstemming van agrarische bedrijven en door het stimuleren van recreatie en toerisme
- met inachtneming van het landschap en de regelgeving, maar tegelijkertijd met een reëel oog voor de noden van de exploitanten van natuur en landschap.

III. Oppakken van de door de rijksoverheid gedecentraliseerde taken

Op het vlak van participatie aan het arbeidsproces, zorg voor ouderen en jeugdzorg door middel van:

- het realiseren van een passende infrastructuur
- het 'omdenken' in het daadwerkelijk organiseren en zo nodig verlenen van de uit die decentralisaties voortvloeiende ondersteuning met als uitgangspunt 'niet meer dan nodig, maar ook 'niet minder dan noodzakelijk'.

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2018	Rekening 2018	Afwijking 2018	Toelichting
6.1 Besturingsfilosofie en organisatie-ontwikkeling	6001000 Raad / commissies	€ 356.000,00	€ 340.620,49	€ 15.379,51	voordeel
	6001001 Burgemeester	€ 155.700,00	€ 166.497,14	€ -10.797,14	nadeel
	6001002 Wethouders	€ 722.676,00	€ 546.287,29	€ 176.388,71	voordeel 1
	6006000 Griffierfunctie	€ 183.146,00	€ 192.197,80	€ -9.051,80	nadeel
	6006010 Rekenkamer	€ 10.000,00	€ 8.000,00	€ 2.000,00	voordeel
Totaal 6.1 Besturingsfilosofie en organisatie-ontwikkeling		€ 1.427.522,00	€ 1.253.602,72	€ 173.919,28	voordeel

Toelichting afwijking – saldo

1 Wethouders

Deze post bestaat uit de wedde van de huidige en voormalige wethouders. De onderschrijding is voornamelijk ontstaan op de post voormalige wethouders. Er is een extra storting APPA plan voormalige wethouders terugontvangen wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Daarnaast is op basis van een actuariële waarde berekening de eigen voorziening in ons voordeel bijgesteld. Verder zijn er geen kosten geweest voor de re-integratie van de aftredende wethouders en is de eigen voorziening gedeeltelijk aangewend voor de betaling van wedde voormalige wethouders. In totaal bedraagt de onderschrijding op voormalige wethouders € 139.000. De onderschrijding bij de huidige wethouders is veroorzaakt door nog een te ontvangen positieve afrekening wedde huidige wethouders. Dit in verband met het terug gaan van het aantal wethouders van 5 naar 4.

6.2 Beleidsveld: Duurzaamheid

De noodzaak om duurzamer om te gaan met grondstoffen en milieu wordt groter. Via milieubeleid, vergunningverlening en stimulering van duurzaam ondernemen draagt de gemeente bij aan deze duurzaamheidsovereenkomst.

ACTIE PUNT BEGR.	WAT WILLEN WE BEREIKEN	WAT GAAN WE ERVOOR DOEN 2018 BEGROTING 2018	JAARREKENING 2018	2018	Afgerond
6.2.1	Er komt een stimulerings- en subsidieregeling van jaarlijks maximaal € 100.000 voor lokale duurzaamheidsprojecten bij particulieren. Het betreft duurzaamheidsprojecten in de volle breedte.	Eind 2017 is de raad een Energievisie voorgelegd ter vaststelling. In 2018 zal dit beleid op basis van de daaraan verbonden uitvoeringsprogramma's worden uitgevoerd.	Bij schrijven van 3 oktober 2018 werden de leden van uw raad geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van het uitvoeringsprogramma klimaat en energie 2018. Voor zover de hierin opgenomen actiepunten nog niet zijn opgepakt dan wel uitgevoerd, zullen deze worden meegenomen in het in het nog vast te stellen meerjarig energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022.	x 100.000	

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2018	Rekening 2018	Afwijking 2018	Toelichting
6.2 Duurzaamheid	6723000 Milieu algemeen	€ 96.000,00	€ 91.034,00	€ 4.966,00	voordeel
	6723050 Ongediertebestrijding	€ 14.005,00	€ 23.316,34	€ -9.311,34	nadeel 1
	6723280 Natuur-milieu-educatie	€ 6.800,00	€ 3.920,14	€ 2.879,86	voordeel
	6820002 Duurzaamheid	€ 111.047,00	€ 93.424,52	€ 17.622,48	voordeel 2
Totaal 6.2 Duurzaamheid		€ 227.852,00	€ 211.695,00	€ 16.157,00	voordeel

Toelichting afwijkingen – saldo

1 Ongediertebestrijding

Vanaf 01-01-2018 is het verboden om chemische bestrijdingsmiddelen toe te passen in de openbare ruimte. Hierdoor moet de ongedierte bestrijding (luizen in bomen op locatie waar dit overlast kan opleveren, buxus mot, taxus kever en eikenprocessierups) op alternatieve methodes worden uitgevoerd. Deze alternatieve bestrijding is minder effectief dan de chemische bestrijding waardoor er meerdere behandelingen noodzakelijk zijn wat extra kosten met zich meebrengt. Ook de steeds drogere zomer met extreem hoge temperaturen, voor langere periodes, zorgt voor een extreme explosie van groei van ongedierte waardoor intensievere bestrijding noodzakelijk is. Ook dit heeft bijgedragen in de extra gemaakte kosten.

2 Duurzaamheid

Net als voorgaand jaar zijn ook dit jaar werkzaamheden uitgezet die een langere doorlooptijd hebben waardoor de kosten niet binnen het kalenderjaar gemaakt zijn. Daarnaast hebben een aantal van de geplande projecten in 2018 om uiteenlopende redenen (nog) niet geleid tot feitelijke uitvoering.

6.3 Beleidsveld: Afvalverwijdering

ACTIE PUNT BEGR.	WAT WILLEN WE BEREIKEN	WAT GAAN WE ERVOOR DOEN 2018 BEGROTING 2018	JAARREKENING 2018	2018	Afgerond
6.3.1	De leges hondenbelasting worden mede aangewend voor de inrichting van losloopegebieden en voor de aanschaf van poepbakken voor honden.	Optimaliseren van bestaande losloopegebieden en aanleg van een nieuw losloopegebied. Indien noodzakelijk bijplaatsen van hondenpoepbakken en het ontwikkelen van een wandel-app.	Incidentele verzoeken voor bijplaatsen van afvalbakken zijn apart getoetst. Naar aanleiding van een overleg van de hondenklankbordgroep met de portefeuillehouder (eind 2018) zal in 2019 gezocht worden naar locatie voor een hondenlosloopegebied in Cadier en Keer.	x 10.000	

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2018	Rekening 2018	Afwijking 2018	Toelichting
6.3 Afvalverwijdering	6210030 Bermen	€ 81.918,00	€ 64.898,33	€ 17.019,67	voordeel 1
	6210040 Straatreiniging	€ 216.074,00	€ 241.957,42	€ -25.883,42	nadeel 2
	6560101 Afvalverwijdering plantsoenen	€ 15.000,00	€ 21.973,80	€ -6.973,80	nadeel
	6721000 Beleid-voortichting afval	€ 4.814,00	€ 4.811,19	€ 2,81	voordeel
	6721010 Restafval en GFT	€ 1.314.519,00	€ 1.513.041,77	€ -198.522,77	nadeel 3
	6721020 Kringloopgoederen	€ 74.740,00	€ 75.685,51	€ -945,51	nadeel
	6721030 Papier afval	€ 33.016,00	€ 27.525,93	€ 5.490,07	voordeel
	6721040 Glas afval	€ -39.899,00	€ -52.935,24	€ 13.036,24	voordeel 4
	6721050 KCA afval	€ -	€ 2.723,04	€ -2.723,04	nadeel
	6721060 Grof huishoudelijk afval	€ 14.315,00	€ 12.676,24	€ 1.638,76	voordeel
	6721070 Milieupark	€ -13.435,00	€ -14.020,65	€ 585,65	voordeel
	6721085 Milieuparken	€ 300.050,00	€ 122.053,46	€ 177.996,54	voordeel 5
	6721090 Deconstructiemateriaal	€ 1.350,00	€ 417,14	€ 932,86	voordeel
	6721110 Bijdrage ASL	€ 6.000,00	€ 406,97	€ 5.593,03	voordeel
	6721130 Inzameling kunststofverpakkingen	€ -32.654,00	€ -968,59	€ -31.685,41	nadeel 6
	6721140 Hondenpoep	€ 12.000,00	€ 2.658,67	€ 9.341,33	voordeel 7
	6721190 Bedrijfsvoering Rd4	€ 178.517,00	€ 218.225,16	€ -39.708,16	nadeel 8
	6723030 Bodembescherming	€ 9.500,00	€ 6.291,00	€ 3.209,00	voordeel
	6723290 Zwerfafval	€ -	€ -4.525,59	€ 4.525,59	voordeel
	6725000 Reinigingsrechten	€ -2.175.826,00	€ -2.242.895,56	€ 67.069,56	voordeel
Totaal 6.3 Afvalverwijdering		€ -1,00	€ -	€ -1,00	nadeel

Toelichting afwijkingen – saldo

1 Bermen

In 2017 is het nieuw vastgestelde bermenbeleid aanbesteed. De uitkomst hiervan is lager dan het in de begroting opgenomen bedrag.

2 Straatreiniging

Op deze post worden alle kosten geboekt van de reiniging die door de buitendienst wordt uitgevoerd. Hierbij moet gedacht worden aan het legen van de prullenbakken in de openbare ruimte die twee keer per week worden geleegd, het opruimen van illegale stortingen, het vegen van de wegen in de gemeente, het opruimen van olie-, diesel- of moddersporen waarvan de veroorzaker niet te achterhalen is en het reinigen van wegen naar aanleiding van modderstromen die ontstaan na hoosbuien. Het feit dat het aantal en de hoeveelheid illegale stortingen blijft toenemen, het aantal olie-, diesel- en moddersporen waarvan de veroorzaker niet te achterhalen is blijft toenemen, de hoosbuien heviger worden waardoor er grotere modderstromen voorkomen en de prijzen jaarlijks worden geïndexeerd zorgt ervoor dat het in de begroting opgenomen bedrag niet toereikend is.

3 Restafval en GFT

De overschrijding wordt enerzijds veroorzaakt door een stijging van de tarieven voor afvalverwerking en anderzijds door de kosten btw, als gevolg van meer uitgaven. De btw kosten kunnen echter weer via het btw-compensatiefonds worden teruggevorderd. Zie beleidsveld 6.4 financiën, blz. 83.

4 Glasafval

De opbrengsten van glas zijn fors gestegen, daarnaast heeft er ook een stijging van de hoeveelheden plaats gevonden, waardoor de totale gerealiseerde opbrengst hoger is dan begroot.

5 Milieuparken

In 2018 is een positief resultaat ontstaan als gevolg van het resultaat in de jaarrekening 2017 van Rd4. Het positieve resultaat van 2017 is voornamelijk gerealiseerd door het gewijzigde acceptatie- en tarievenbeleid, waardoor de inkomsten bij gemeenten zijn gestegen.

6 Inzameling kunststofverpakkingen

De vergoeding voor PMD is gedaald. Daarnaast zijn de volumes fors toegenomen. Hierdoor zijn de kosten hoger dan de opbrengsten.

7 Hondenpoep

Het budget is niet geheel benut omdat het de bedoeling was om in 2018 nog een 4e losloopgebied te realiseren (budget zou benut worden voor omheining, bankje, afvalbak). Dat is nog niet gelukt omdat we nog steeds op zoek zijn naar een geschikte locatie, maar deze nog niet gevonden hebben. De zoektocht naar een geschikte locatie voor een hondenlosloopgebied is overgedragen aan de hondenklankbordgroep.

8 Bedrijfsvoering Rd4

In 2018 is er een negatief resultaat ontstaan als gevolg van het negatieve resultaat in de jaarrekening 2017 van Rd4 op het onderdeel bedrijfsvoering.

6.4 Beleidsveld: Financiën

De komende periode staat in het teken van bezuiniging: kortingen op het gemeentefonds en decentralisatie van taken met beperkte budgetoverheveling. De meerjarenbegroting 2013, waarin een meerjarig gezond en solide beleid is verwerkt, is het uitgangspunt. De daarin opgenomen ombuigingen zijn uitgangspunt bij de concretisering van het beleid en bij de uitvoering van de actiepunten. De organisatie wordt opgedragen om de vinger aan de pols te houden en tijdig het bestuur te informeren via periodieke rapportages. De mandaatregelingen worden daarop aangepast.

Verdere uitgangspunten zijn, naast het zorgdragen voor een - sluitende- gemeentebegroting in één oogopslag (BIO):

- geen onnodige belastingverhoging, exclusief inflatiecorrectie;
- toepassing van het profijtbeginssel;
- toepassing van het beginsel 'de vervuiler betaalt';
- een efficiënte en effectieve inrichting van de organisatie (lean and mean).

ACTIE PUNT BEGR.	WAT WILLEN WE BEREIKEN	WAT GAAN WE ERVOOR DOEN 2018 BEGROTING 2018	JAARREKENING 2018	2018	Afgerond
6.4.1	Tariefdifferentiatie in de rioolheffing, waarvoor de burger naar rato van de hoeveelheid vervuuld water betaalt. Bij gebruikers die meer dan 400 m ³ afvoeren, brengen we een gebruikersheffing in rekening.	Vanaf 1 januari 2018 gaat het nieuwe Gemeentelijk Rioleringsplan in dat eind 2017 is aangeboden aan de raad. Het nieuwe tarief dat in rekening gebracht gaat worden is een gedifferentieerd tarief op basis van het waterverbruik. We gaan meerdere verbruikscategorieën hanteren waarbij een duidelijk verschil is tussen hoog en laag verbruik.	In 2018 is geen werkgroep geformeerd. Dit zal in 2019 plaatsvinden. De werkgroep zal de tariefdifferentiatie nader uitwerken.	x	
6.4.2	Kwalitatief beheer van de openbare ruimte door regulering aanplakken (pilot aanplakzuil).	In 2017 wordt beoordeeld of er een mogelijke uitbreiding dient te komen van het aantal aanplakzuilen. In 2018 wordt uitvoering gegeven aan hetgeen dat in 2017 wordt bepaald.	De pilot is in 2017 geëvalueerd en in 2018 zijn 2 extra aanplakzuilen geplaatst in de kernen Cadier en Keer en Gronsveld.	x 10.000	
6.4.3	De kosten van energie kunnen worden beperkt door gebruik te maken van zonne-energie en biomassa. De gemeente vervult op milieugebied in het algemeen en op dit punt in het bijzonder een voorbeeldfunctie. Er is een relatie van dit actiepunt met de punten 6.2.1 en 6.4.6; financiële middelen worden geput uit punt 6.2.1	Verdere uitvoering wordt gegeven aan het project "zorgeloos zonnepanelen" en het project "dubbel duurzaam".	Beide projecten zijn in 2018 in uitvoering geweest. Met name het zonnepanelen project is goed verlopen. Van het project Dubbel Duurzaam is aanzienlijk minder gebruikt gemaakt. Ten aanzien van een mogelijke verbreding van duurzaamheidsmaatregelen wordt het project Dubbel Duurzaam in 2019 geëvalueerd.	x	
6.4.4	Meer oplaadpunten voor elektrische voertuigen. Financiële middelen worden geput uit actiepunt 6.2.1.	Indien onverhoopt een overdracht van de gemeentelijke oplaadpunten niet haalbaar is willen wij vooralsnog geen nieuwe punten realiseren. De indruk bestaat dat de grootste vraag aan oplaadpunten in deze gemeente gelegen zal zijn bij het zakelijk verkeer en het toerisme. De bestaande oplaadpunten zijn nu voldoende.	Er zijn in 2018 nauwelijks ontwikkelingen geweest. In het kader van de reconstructie zijn oplaadpunten voor elektrische auto's overwogen. Verzoeken zijn/worden daar waar mogelijk apart getoetst.	x	
6.4.5	Coöperatieve vormen van kleinschalige energie-opwekking in wijken of rondom agrarische bedrijven worden door de gemeente gestimuleerd. Er is een relatie van dit actiepunt met actiepunt 6.2.1; financiële middelen worden geput uit actiepunt 6.2.1	Voorzetting van beleid voortvloeiend uit de in 2017 vast te stellen energievisie alsmede daaraan verbonden uitvoeringsprogramma's.	In 2018 heeft er onderzoek plaats gevonden naar de mogelijkheden voor duurzame energie opwek bij de bedrijven Velling Zuid-Limburg, Pq en Ever Zinc. Daarbij handelt het om de plaatsing van zonnepanelen en/of gebruik van proceswater. Daarbij is gebleken dat in potentie mogelijkheden aanwezig zijn. Bij de verdere uitwerking zal gekeken worden naar de gebruiksmogelijkheden voor de bedrijven zelf dan wel mogelijkheden voor energiecoöperaties.	x	
6.4.6	Bij vervanging en vernieuwing wordt LED verlichting als straatverlichting gebruikt met respect voor de karakteristiek van de omgeving. (Bekostiging uit reguliere begroting.)	In 2018 wordt een nieuw Beleidsplan OVL opgesteld. Onlangs is de overeenkomst openbare verlichting verlengd. Hierbij gaat een inhaalslag van het vervangen van LED-verlichting gemaakt worden.	Er is geen nieuw beleidsplan vastgesteld. Het vigerende beleid uit 2012 is nog steeds actueel en hoeft niet aangepast te worden. Jaarlijks wordt een uitvoeringsplan opgesteld op basis van het beleid. In de opdracht 2018 zijn 522 armaturen en 18 masten vervangen. Dit heeft bijgedragen aan de inhaalslag.	x	
6.4.7	De financiering van projecten die zich daarvoor lenen, zoals duurzaamheidsprojecten, vindt plaats via crowdfunding.	Er staan geen projecten op de nominatie die zich lenen voor crowdfunding. Indien zich duurzaamheidsprojecten voordoen, die zich lenen voor crowdfunding zal getracht worden om deze financieringsvorm ook daadwerkelijk te benutten.	Er hebben zich tot en met eind 2018 geen projecten voorgedaan die in aanmerking komen voor crowdfunding.	x	
6.4.8	De inzameling van bruikbaar afval en hergebruik van water, ook regenwater en zaken als het composteren en verkorten van kringlopen en hergebruik van reststoffen, zijn zaken die vanuit de gemeente blijvend in gang gezet moeten worden. Dit betreft gecontinueerde uitvoering van bestaand beleid.	De doelstelling van max. 100 kg restafval/inw (VANG-doelstelling) is reeds in 2016 behaald. In 2018 zal dit beleid worden gecontinueerd.	Sinds najaar 2018 wordt naast het composteren tevens de opvang van regenwater gestimuleerd. Regentonnen worden tegen een verlaagd tarief aan inwoners beschikbaar gesteld. Een verdere verlaging van het restafval middels verdergaande maatregelen om recycling/hergebruik te stimuleren is nagestreefd doch er moet rekening mee worden gehouden dat dit steeds moeilijker zal worden. Het laaghangend fruit is inmiddels geoogst. In 2018 is wel het gescheiden inzamelen van luiers en matrassen opgepakt.	x	

ACTIE PUNT BEGR.	WAT WILLEN WE BEREIKEN	WAT GAAN WE ERVOOR DOEN 2018 BEGROTING 2018	JAARREKENING 2018	2018	Algerond
6.4.9	Benchmark onderzoek om inzicht te krijgen in de uitgaven per taakgebied. In een periode van 3 jaar wordt, telkens voor 1 thema per jaar, een benchmark onderzoek uitgevoerd in relatie tot (een) andere gemeente(n). De thema's zijn: bedrijfsvoering (2015), het fysieke domein (2016) en het sociale domein (2017).	Het organisatieontwikkeltraject (OOT) wordt in 2018 verder gestalte gegeven. Hierin geldt de basis in orde. De mogelijkheden van benchmarking worden in het OOT-traject telkens overwogen en wanneer zinvol ook ingezet.	In 2018 is de personeelsmonitor van het A+O fonds als benchmarkinstrument opgepakt als input voor verdere doorontwikkeling van HRM-beleid. Daarnaast is een negental Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) rondom HRM, financiën en dienstverlening ontwikkeld en vertaald in een dashboard. Door het werken met KPI's in dashbordvorm wordt onze stuurinformatie in toenemende mate beschikbaar en wordt deze de komende jaren verbreed en uitgediept. Op grond hiervan vindt vanaf Q1 2019 gerichtere sturing plaats rondom bedrijfsvoeringszaken in zijn algemeenheid en de dienstverlening in het bijzonder.	x	
6.4.10	In het kader van handhaving wordt: a. een plan van aanpak opgesteld b. ingezet op bestuurlijke aanpak van bedrijventerreinen/integrale controles en c. de inning op de toeristenbelasting gecontroleerd: zie de geraamde bedragen in de rechter kolommen.	Er wordt gewerkt op basis van een vooraf vastgesteld jaarprogramma.	Het Uitvoeringsprogramma 2018 is uitgevoerd. Begin 2019 wordt het jaarverslag opgesteld en daarna ter kennisneming aan de raad aangeboden. Door de BsGW is de controle op de toeristenbelasting uitgevoerd	x	
6.4.11	In 2015 wordt een inventarisatie verricht ter voorbereiding op een structurele kostenverlaging met ingang van 2016. Verlaging kosten overheid via samenwerking met andere overheden.	We blijven de huidige samenwerkingsverbanden beheren. Uit de resultaten van het onderzoek met betrekking tot het zelf heffen en innen van leges (momenteel door BsGW) zal blijken welke gevolgen dit heeft voor onze organisatie.	In het kader van kostenreductie is op het vlak van inkoop- en aanbesteding met diverse partijen samengewerkt om effectief zaken in te kopen. Voorbeelden hiervan zijn aanbestedingen rondom luchtfotografie en printers. Voor andere samenwerkingsinitiatieven blijkt dat kwetsbaarheidsreductie en toegang tot specialistische informatie vaak realistischere drijfveren zijn dan directe kostenbesparingen. Vanaf 2018 zijn specialistische, uitvoerende taken rondom het beheer van geo-registraties overgedragen aan het Gegevenshuis. Daarnaast is een nulmeting uitgevoerd met betrekking tot de toestand van onze archieven. In dat licht wordt voorgesorteerd op de aansluiting op een E-depot voor duurzame archivering. De regionale archiefdiensten zijn door het rijk aangewezen voor het beheer van E-depots. Aansluiting hierop dient op termijn plaats te vinden in de vorm van een Gemeenschappelijke Regeling. Daarentegen is de samenwerking met de gemeente Maastricht op het gebied van e-Hrm juist vanuit efficiency en effectiviteit beëindigd en vervangen door een samenwerking met een professionele marktpartij.	x	
6.4.12	De gemeente vereist in het kader van deregulering niet meer vergunningen dan er nodig zijn; meerjarige vergunningen voor periodieke evenementen worden vaker toegepast.	Het meldingssysteem voor eenvoudige, jaarlijks terugkerende evenementen is vastgesteld in de APV. Om een goede communicatie tussen de diverse belanghebbende zoals de veiligheidsorganisatie, evenementenorganisator en gemeente te waarborgen wordt gebruik gemaakt van de Evenement Assistent, een	De evaluatie van de Evenement Assistent is door beperkte personele bezetting vertraagd tot begin 2019. Er zijn niet meer vergunningen dan nodig waren vereist.	x	
6.4.13	Via een kwalitatieve versterking van de ambtelijke organisatie wordt de afhankelijkheid van externe bureaus verminderd en een kostenreductie gerealiseerd.	In december 2016 heeft het college een reorganisatiebesluit genomen OOT, fase 1. Daarmee zijn de randvoorwaarden gecreëerd om de organisatie in te richten op de toekomst: integraal, procesgericht, en efficiënt. Per 1 september 2017 gaat de organisatie zich kwalitatief doorontwikkelen (fase 2) binnen de nieuwe structuur en onder een nieuwe leiding. Wij voorzien dat in fase 2 een tijdelijke investering nodig is om de organisatie kwantitatief en kwalitatief op orde te krijgen. We zullen de transformatie moeten begeleiden van ist naar soll, zowel wat betreft extra capaciteit in deze fase, alsook een gerichte begeleiding in opleiding, ontwikkeling en coaching van medewerkers en team. Kwantiteit: investering in capaciteit We hebben 5 FTE (gemiddeld salaris ad € 67.000) tijdelijk (3 jaar) benodigd om de verandering te ondersteunen. Nadien moet kwalitatieve verbetering hebben geleid tot stabilisering en een terugval mogelijk zijn naar een formatiegrootte van 150 FTE en een terugval van het ziekteverzuim van 5% naar 4%. 	Zoals reeds aangegeven in de tweede bestuursrapportage 2018 hebben wij diverse acties ingezet om de ambtelijke organisatie kwalitatief te versterken en daarmee de afhankelijkheid van externe bureaus te verminderen. Zoals elk jaar gebeurt dit via het continu ontwikkelen van onze individuele medewerkers door opleidingen, trainingen en coaching te stimuleren en te faciliteren. Daarnaast is een aantal acties uitgezet en (deels) afgerond welke direct of indirect bijdragen aan de boven genoemde doelstelling. Vanaf het 3e kwartaal 2018 zijn veel acties ingezet – zowel gericht op de korte als langere termijn – om het verzuim terug te dringen naar een acceptabel niveau. Onder andere een Arbostuurgroep en een Sociaal Medisch Team zijn ingericht, de uitvoering van een Risico Inventarisatie en Evaluatie is in voorbereiding, waarbij we ondersteund worden door een gekwalificeerd en onafhankelijk arbo-adviesbureau. Er zijn diverse verzuimtrainingen georganiseerd, waarbij gebruik wordt gemaakt van bestaande casussen binnen onze organisatie. Door het contract met de arbo-dienst aan te passen en met name de spreekuurcapaciteit van onze bedrijfsarts te verbuizen, zijn zowel onze leidinggevende als de verzuimende medewerker zelf beter gefaciliteerd om de re-integratie te bespoedigen. In het vierde kwartaal van 2018 zijn bijvoorbeeld diverse KPI's ontwikkeld voor het optimaliseren van de bedrijfsvoering. Met name door de implementatie van e-HRM krijgen we meer stuurinformatie ter beschikking om onze personele capaciteit met name kwalitatief te versterken en kwantitatief beheersbaar te houden. De gereed zijnde of gevorderde ontwikkelplannen van de afdeling geven de contouren aan om onder andere met behulp van het ter beschikking gestelde transformatiebudget tijdelijk menskracht in te zetten, waardoor de voorgenomen ontwikkelingen worden gerealiseerd om uiteindelijk de gewenste formatie zowel kwantitatief als kwalitatief in 2020 te bereiken. Door het hoge ziekteverzuimpercentage zijn wij echter genoodzaakt om vervanging van langdurig afwezige medewerkers te regelen. Hierdoor zijn wij in sommige taakvelden afhankelijker geworden van detachingsbureaus. In een aantal gevallen merken wij dat door de toenemende vraag op de arbeidsmarkt het aanbod van gekwalificeerde krachten laag is, waardoor vacatures soms moeilijker in te vullen zijn. Mede in dat licht nemen wij als lijn 50 gemeenten in gezamenlijkheid deel aan het traineeprogramma van de Provincie Limburg, waardoor wij de beschikking krijgen over 1 à 2 trainees, die naast het leveren van een productieve bijdrage door hun actuele kennis van een bepaald vakgebied de innovatieve kracht van onze organisatie te versterken. Inmiddels is een trainee werkzaam bij ons projectbureau.	x	

ACTIE PUNT BEGR.	WAT WILLEN WE BEREIKEN	WAT GAAN WE ERVOOR DOEN 2018 BEGROTING 2018	JAARREKENING 2018	2018	Algerond
6.4.14	Het efficiënt en effectief (lean and mean) inrichten van de organisatie, o.a. door de mogelijkheden te onderzoeken (eventueel als pilot) naar het uitgeven van werk en delen van diensten (shared services). Hiermee zal de kwaliteit toenemen en wordt de onafhankelijkheid beter geborgd, waarmee mogelijk op de langere termijn ook kostenbesparingen kunnen worden gerealiseerd. Shared services: samenwerking actief inzetten met betrekking tot overheden, maar ook met betrekking tot het maatschappelijk middenveld. Dit hoeft niet op personeel betrekking te hebben. Het eventueel afstoten van vastgoed zou wellicht tot een kostenbesparing kunnen leiden, of bijvoorbeeld het slim(mer) inkopen van energie.	Procesmanagement zal ook in de jaren 2018 en verder worden gecontinueerd. Er dient zorg te worden gedragen voor de verankering van procesmanagement (lean) in de organisatie. Deze structurele borging / aanpak kan mogelijk organisatorische / financiële consequenties met zich mee brengen.	Om kwaliteits- en efficiencyverbeteringen in processen te organiseren is geïnvesteerd in opleiding en kennis met betrekking tot Lean. Hierbij zijn zogenaamde green- en yellow belt functies ingevoerd. De gevorderde green belts ondersteunen de organisatie met het organiseren van kwaliteits- en procesverbeteringen. De yellow belts dragen zorg voor de borging van beoogde veranderingen op de werkvloer. Daarnaast is een plan van aanpak opgesteld voor het lean ontwikkelen van processen. Dit plan is afgestemd met geleerde processen rondom het door ontwikkelen van onze dienstverlening en het ontwikkelen van stuurinformatie. Op basis hiervan worden met de sleutelfiguren processen volgens de principes van lean ontwikkeld. Voorrang is gegeven aan het actualiseren van het proces "meldingen openbare ruimte". Tevens is gestart met de actualisering van de processen op het gebied van Wmo en jeugd, hetgeen een vervolg krijgt op het gebied van vergunningverlening, inkoop & aanbesteding en telefonie/correspondentie.	x	
6.4.15	Belastingverhoging wordt alleen besproken als de noodzaak daartoe aanwezig is. Dit actiepunt is uitsluitend relevant indien de meerjarenbegroting 2015-2018 niet op andere wijze sluitend kan worden gemaakt.	Voor 2018 en verder gaan wij uit van een financieel sluitende begroting, passend binnen de door uw raad gestelde kaders. Hierin is, conform uw eerder genomen besluiten, een structurele verhoging ad. 3% op de OZB opbrengst opgenomen.	Dit betreft een uitgangspunt bij het bepalen van de begroting. In de begroting 2018-2021 is een structurele verhoging van 3% OZB opbrengst opgenomen en deze is zo uitgevoerd.	x	

Wat heeft het gekost?

Beleidsveld	Kostenplaats	Begroting 2018	Rekening 2018	Afwijking 2018	Toelichting
6.4 Financien	6040001 Algemene personeelkosten*	€ 913.296,00	€ 673.483,86	€ 239.812,14	voordeel 1
	6040002 Huisvesting*	€ 441.015,00	€ 456.338,80	€ -15.323,80	nadeel
	6040003 Financiën en informatiemanagement*	€ 3.397.410,00	€ 3.387.446,55	€ 9.963,45	voordeel
	6040004 Servicebureau*	€ 1.953.414,00	€ 2.024.385,77	€ -70.971,77	nadeel
	6040005 Mens en samenleving*	€ 286.589,00	€ 261.533,10	€ 25.055,90	voordeel
	6040006 Fysieke leefomgeving*	€ 500.135,00	€ 415.019,91	€ 85.115,09	voordeel 2
	6040007 Openbare ruimte*	€ 1.068.622,00	€ 1.075.436,94	€ -6.814,94	nadeel
	6040008 Directie en HRM*	€ 369.010,00	€ 379.757,25	€ -10.747,25	nadeel
	6050000 Treasury	€ -66.793,00	€ -88.659,40	€ 21.866,40	voordeel 3
	6913000 Beleggingen deelnemingen	€ -132.276,00	€ -132.485,67	€ 209,67	voordeel
	6921000 Algemene uitkering	€ -17.711.986,00	€ -17.686.097,89	€ -25.888,11	nadeel
	6921001 Integratie-uitkering	€ -1.875.787,00	€ -1.875.787,00	€ -	
	6921002 Decentralisatie-uitkering	€ -191.201,00	€ -198.367,00	€ 7.166,00	voordeel
	6922000 Onvoorzien	€ -1.361.077,00	€ -1.094.685,83	€ -266.391,17	nadeel 4
	6931000 OZB-gebruikers	€ -420.150,00	€ -448.143,60	€ 27.993,60	voordeel
	6932000 OZB-eigenaren	€ -603.293,00	€ -634.982,96	€ 31.689,96	voordeel
	6932001 OZB-eigenaren woningen	€ -4.132.510,00	€ -4.145.619,29	€ 13.109,29	voordeel
	6935000 Forensenbelasting	€ -26.320,00	€ -31.897,60	€ 5.577,60	voordeel
	6936000 Toeristenbelasting	€ -446.793,00	€ -429.252,60	€ -17.540,40	nadeel
	6937000 Hondenbelasting	€ -144.233,00	€ -149.519,43	€ 5.286,43	voordeel
	6939000 Precariobelasting	€ -5.000,00	€ -6.209,31	€ 1.209,31	voordeel
	6940010 Invordering/heffingkstn belastingen	€ 5.000,00	€ 15,23	€ 4.984,77	voordeel
	6942000 Vennootschapsbelasting	€ -	€ 20.000,00	€ -20.000,00	nadeel 5
	6990000 Saldo na bestemming	€ -203.805,00	€ -	€ -203.805,00	nadeel 6
Totaal 6.4 Financien		€ -18.386.733,00	€ -18.228.290,17	€ -158.442,83	nadeel

*betreft bedrijfsvoeringskosten.

Toelichting afwijkingen – saldo

1 Algemene personeelskosten

Zie hiervoor de toelichting bij de paragraaf bedrijfsvoering, overzicht personele kosten.

2 Fysieke Leefomgeving

Zie hiervoor de toelichting bij de paragraaf bedrijfsvoering, overzicht personele kosten.

3 Treasury

Het voordeel op treasury heeft te maken met een voordeel op de kapitaallasten 2018. Dit voordeel is ontstaan vanwege latere realisatie van de investeringen ten opzicht van de raming.

4 Onvoorzien

De lagere baat wordt voor het grootste gedeelte veroorzaakt door de post compensabele btw afval en riool. Voor afval is € 106.000 meer aan btw gedeclareerd echter voor riool is vanwege het achterblijven van de investeringen € 375.000 minder aan btw gedeclareerd.

5 Vennootschapsbelasting

Vanaf 2016 zijn ook gemeenten vennootschapsbelasting plichtig. Dit betekent dat over de winst waarbij de gemeente in de hoedanigheid als ondernemer optreedt vennootschapsbelasting verschuldigd is. Tot en met 2018 is over de hele invoering omtrent de vennootschapsbelasting veel onduidelijk geweest. Op basis van de voorlopige aangifte zou de gemeente een vennootschapsbelasting verschuldigd zijn van € 20.000. Vanwege de grote onduidelijkheid heeft bijraming hiervan niet kunnen plaatsvinden.

6 Saldo na bestemming

Dit betreft het geprognosticeerde saldo van de begroting 2018 (inclusief bestuursrapportage en bestuursakkoord). In afwachting van het jaarrekening saldo is het saldo van de bestuursrapportage en bestuursakkoord geparkeerd en niet afgedekt uit de algemene reserve.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Overzicht algemene dekkingsmiddelen	Begroting nw 2018	Realisatie 2018	Afwijking	Voordeel/ Nadeel
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	€ 5.773.299,00	€ 5.839.415,00	€ 66.116,00	Voordeel
Algemene uitkering	€ 29.751.932,00	€ 29.733.210,00	€ -18.722,00	Nadeel
Dividend	€ 602.167,00	€ 633.423,00	€ 31.256,00	Voordeel
Saldo van de financieringsfunctie	€ -176.824,00	€ -145.849,00	€ 30.975,00	Voordeel
Overige dekkingsmiddelen	€ 1.111.277,00	€ 843.715,00	€ -267.562,00	Nadeel
Totaal	€ 37.061.851,00	€ 36.903.914,00	€ -157.937,00	Nadeel

Lokale heffingen

Van de lokale heffingen maken de OZB, hondenbelasting, (water)Toeristenbelasting, en forensenbelasting deel uit van de algemene dekkingsmiddelen. Deze heffingen hebben geen specifiek bestedingsdoel.

In de paragraaf Lokale Heffingen wordt uitgebreid ingegaan op alle lokale heffingen.

Algemene uitkering

De uitkering uit het gemeentefonds bestaat uit drie onderdelen: de algemene uitkering, de decentralisatie-uitkeringen en de integratie-uitkeringen. In dit overzicht is de volledige uitkering vermeld.

Dividenden

In de begroting hebben we dividenden geraamd van Enexis en de BNG.

Saldo Financieringsfunctie

Met de financieringsfunctie wordt het resultaat bedoeld dat gehaald wordt op het financieren van onze activiteiten. Hierbij gaat het om het resultaat tussen de rentekosten (lang en kort) en opbrengsten van uitgezette gelden.

In de paragraaf Financiering wordt nader ingegaan op het financieringsresultaat.

Overige algemene dekkingsmiddelen

Onder de overige algemene dekkingsmiddelen is een opbrengst uit compensabele btw meegenomen. Bij de tariefbepaling van de Afvalstoffenheffing en rioolheffing is – bij de invoering van het BTW-compensatiefonds – bepaald dat gemeenten hun tarieven inclusief BTW mogen bepalen. De feitelijke BTW-druk op beide beleidsvelden mag echter via het BTW-compensatiefonds teruggevorderd worden. Het derhalve optredende verschil, zijnde de BTW, mag als “overig algemeen dekkingsmiddel” ingezet worden.

Onvoorziene uitgaven en incidentele baten en lasten

Onvoorziene uitgaven

In de primaire begroting 2018 is een bedrag opgenomen voor onvoorziene uitgaven van € 52.700. Dit bedrag is bestemd voor de dekking van uitgaven die onoverkomelijk, onvermijdbaar en onvoorzien zijn. De post onvoorziene uitgaven is duidelijk ter dekking van incidentele uitgaven en mag geen structureel karakter hebben.

In 2018 is sprake van 2 begrotingswijzigingen m.b.t. onvoorziene uitgaven:

- € 2.500 ten behoeve van hulpactie giro 555 "Nederland helpt Sulawesi"
- € 50.000 zijnde resterend saldo onvoorzien ter dekking 2e bestuursrapportage 2018.

Incidentele baten en lasten

Op grond van artikel 28, lid c van het BBV dient in de toelichting een overzicht van de incidentele baten en lasten opgenomen te worden. Baten en lasten voortkomende uit éénmalige activiteiten en projecten, afwikkelingsverschillen, onvoorziene inkomsten en uitgaven alsmede (eenmalige) onttrekkingen aan de algemene reserve worden als incidentele baten en lasten beschouwd. Als definitie van het begrip 'incidenteel' is, conform de toelichting op artikel 19, onderdeel c, uitgegaan van lasten en baten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. De belangrijkste incidentele baten en lasten treft u in het volgende overzicht per programma aan. (De totale uitgaven / ontvangsten kunnen dus afwijken van het benoemde bedrag, het gaat zuiver om het incidenteel deel):

	Programma	Begroting 2018	Rekening 2018
<u>Incidentele lasten</u>			
Verkiezingsavond gemeenteraadsverkiezingen	Dienstverlening	-5.000	-3.349
Presentiegelden gemeenteraadsverkiezingen	Dienstverlening	-13.000	-11.660
Overige kosten gemeenteraadsverkiezingen	Dienstverlening	-20.000	-33.062
Opstellen raadsakkoord / bestuursakkoord	Dienstverlening	-10.000	-10.929
Bijeenkomsten digitaal opkopersregister	Dienstverlening	-2.500	0
Vergoeding eerste inrichting onderwijsleerpakket en meubilair Tangram	Burgerschap	-45.695	-45.792
Grenscorrectie	Landschap	-1.500	-133
Viering 75 jaar Liberation van september 2019 tot en met mei 2020	Landschap	-25.000	-24.876
Bijdrage promotiefilm Stichting Adoptiegraven	Landschap	-3.100	-3.000
Projectontwikkeling op grond van meerjaren toeristisch recreatief ontwikkelingsplan (TOP)	Landschap	-25.000	-58.872
Extra bijdrage Liberation Concert	Landschap	-5.000	-5.000
Bijdrage Ironman	Landschap	-16.000	-15.797
Subsidie promotiefilm Stg. Adoptie Graven Amerikaanse Begraafplaats	Landschap	-3.100	-3.000
Opstellen gebiedsplan voor de Bovenmaas	Ondernemerschap	-5.000	-5.000
Buitengewoon Buitengebied en agrarische bouwkavels Buitengebied	Gemeenschap	-107.000	-102.746
Huisvesting Grueles Kampweg Gronsveld	Gemeenschap	-35.787	-38.964
Storting ten gunste van nieuw te vormen reserve waterveld C&K / Hockeer.	Gemeenschap	-146.625	-146.625
Integriteitscontrole	Bedrijfsvoering	-7.500	-6.441
Re-integratie gewezen wethouders	Bedrijfsvoering	-16.000	0
Uitvoering duurzaamheidsprojecten gemeentelijke gebouwen	Bedrijfsvoering	-5.000	0
Friciekosten BsGW	Bedrijfsvoering	-5.000	-5.000
Kwantitatieve investering capaciteit Personeel	Bedrijfsvoering	-335.000	-301.500
Totaal incidentele lasten		-837.807	-821.747
<u>Incidentele baten</u>			
Vervallen lening MTB	Burgerschap	29.250	13.495
Aanw alg res tbv opstellen gebiedsplan Bovenmaas	Ondernemerschap	5.000	5.000
Vrijval bruglening ivm verkoop aandelen Essent	Ondernemerschap	94.298	94.322
Bijdrage algemene uitkering tbv invoering omgevingswet	Gemeenschap	30.000	30.000
Aanwending voorziening onderhoud gem sportvelden tbv nieuwe bestemmingsreserve waterveld C&K / Hockeer	Gemeenschap	146.625	146.625
Aanw alg res tbv frictiekosten BsGW	Bedrijfsvoering	5.000	5.000
Totaal incidentele baten		310.173	294.442

Deel 1B Paragrafen

Lokale heffingen

De paragraaf over de lokale heffingen bevat op basis van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten ten minste:

- de geraamde inkomsten
- het beleid ten aanzien van de lokale heffingen
- een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen
- een aanduiding van de lokale lastendruk
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

De geraamde inkomsten

Lokale heffingen vormen na de algemene uitkering de belangrijkste inkomstenbron van de gemeente. Deze heffingen kunnen verdeeld worden in:

- heffingen die dienen als algemeen dekkingsmiddel van de gemeentelijke uitgaven (belastingen).
- heffingen waar een aanwijsbare gemeentelijke prestatie tegenover staat (retributies).

In onderstaand overzicht geven we aan welke heffingen binnen onze gemeente van toepassing zijn, inclusief de bijbehorende opbrengsten.

(bedragen in duizenden)	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
Onroerende zaakbelasting (OZB)	€ 4.831	€ 5.156	€ 5.229
Afvalstoffenheffing	€ 2.267	€ 2.176	€ 2.267
Rioolheffing	€ 3.510	€ 3.195	€ 3.201
Hondenbelasting	€ 147	€ 144	€ 150
Toeristenbelasting	€ 345	€ 447	€ 429
Forensenbelasting	€ 34	€ 26	€ 32
Totaal	€ 11.134	€ 11.144	€ 11.308

Toelichting grootste verschillen:

Onroerende zaakbelastingen

De meeropbrengst is een gevolg van de areaaluitbreidingen.

Afvalstoffenheffing

De meeropbrengst aan afvalstoffenheffing is een gevolg van onder meer de aantrekkende economie waardoor ook het restafval toeneemt. In de begroting was gerekend met lagere hoeveelheden.

Toeristenbelasting

De opbrengst toeristenbelasting is € 18.000 lager dan begroot. Dit komt vanwege een te positieve bijraming in 2018 als gevolg van te verwachten inkomsten Landal te Noorbeek en Bemelen. Het aantal overnachtingen in 2018 bedraagt 280.305.

Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Alle heffingen zijn gebaseerd op door de raad vastgestelde verordeningen, met daarbij behorende tarieventabellen. Als uitgangspunt voor de jaarlijkse aanpassing van de tarieven hanteren we in principe het inflatiepercentage. De tarieven van retributies komen tot stand op basis van het principe van kostendekking.

Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen

Naam	Onroerende zaakbelasting (OZB)
Doel van de belasting/heffing	De opbrengst van deze belastingen dient als algemeen dekkingsmiddel. Tegenover de belastingopbrengsten staan geen specifieke uitgaven.
Wie is belastingplichtig?	De OZB wordt geheven van: • de eigenaren van alle woningen; • de eigenaren en gebruikers van alle bedrijfspanden, overige gebouwen en bouwgrond binnen de gemeentegrenzen.
Grondslag van de heffing	De grondslag voor de heffing is de WOZ waarde (waarde volgens de Wet Onroerende Zaken). De tarieven voor de OZB zijn mede afhankelijk van de op grond van de WOZ getaxeerde waarden.
Tarieven	Voor de OZB worden verschillende tarieven gehanteerd voor woningen en niet-woningen. De onroerende zaakbelastingen worden berekend naar een percentage van de waarde van de onroerende zaak. De tarieven zijn opgenomen in de volgende tabel.

OZB	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
Eigenaren woningen	0,1537%	0,1525%	0,1525%
Eigenaren niet-woningen	0,1547%	0,1646%	0,1646%
Gebruikers niet-woningen	0,1287%	0,1338%	0,1338%

Naam	Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten
Doel van de belasting/heffing	De opbrengsten van deze belasting worden specifiek benut ter dekking van de uitgaven voor het verwijderen van huishoudelijke afvalstoffen.
Wie is belastingplichtig?	De gebruiker van een perceel waar huishoudelijke afvalstoffen kunnen ontstaan is belastingplichtig. Dit kan een woning zijn, maar ook bijvoorbeeld een vakantiehuis naast een woonhuis.
Grondslag van de heffing	Voor de afvalstoffenheffing gelden twee grondslagen. In de eerste plaats is er een prijs per kilo aangeboden afval. Daarnaast wordt er een vastrecht gehanteerd, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen één- en meerpersoonshuishoudens.
Tarieven	Uitgangspunt is kostendekkende tarieven. Om schommelingen in de tariefstelling te voorkomen is een voorziening ingesteld. De tarieven zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Afvalstoffenheffing	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
Vastrecht per jaar 1 persoonshuishouden	€ 110,18	€ 111,83	€ 111,83
Vastrecht per jaar meerpersoonshuishouden	€ 138,60	€ 140,68	€ 140,68
Prijs per lediging :			
• 40 liter	€ 0,50	€ 0,50	€ 0,50
• 140 liter	€ 1,50	€ 1,50	€ 1,50
• 240 liter	€ 2,00	€ 2,00	€ 2,00
Prijs per kilo :			
• GFT	0-tarief	0-tarief	0-tarief
• Restafval	€ 0,22	€ 0,22	€ 0,22

Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten	
	Jaarrekening 2018
Lasten taakvelden (incl. (omslag)rente)	
2.1 Verkeer en vervoer	328.830
7.3 Afval	2.097.442
-/- Correctie BTW-compensatiefonds	-467.349
-/- Mutatie voorziening	0
7.4 Milieubeheer	6.291
Totale lasten	1.965.214
Baten taakvelden (excl. Heffingen)	
7.3 Afval	-2.432.563
-/- Correctie reinigingsrechten	2.242.896
-/- Mutatie voorziening	61.948
7.4 Milieubeheer	0
Totale baten	-127.719
Netto kosten	1.837.495
Overig toe te rekenen kosten	
Overhead	
BTW-compensatiefonds	467.349
A. Totale kosten	2.304.844
Opbrengst heffingen	
Reinigingsrechten	2.242.896
B. Totale opbrengsten	2.242.896
C. Mutatie voorziening (= A -/- B)	-61.948
Dekkingspercentage (= B / A * 100%)	97%

Naam	Rioolheffing
Doel van de belasting/heffing	De opbrengsten van deze heffing worden specifiek benut ter dekking van de uitgaven voor het in standhouden van de riolering.
Wie is belastingplichtig?	Belastingplichtig is de eigenaar van een riolaansluiting die via deze aansluiting afvalwater loost op de gemeentelijke riolering.
Grondslag van de heffing	Per aansluiting wordt er een aanslag opgelegd.
Tarieven	Uitgangspunt is een kostendekkend tarief. Om schommelingen in de tariefstelling te voorkomen is een voorziening ingesteld. De tarieven zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Rioolheffing	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
Vast bedrag per woning/eigendom	€ 300,00	€ 270,00	€ 270,00
Vast bedrag per niet-woning/eigendom	€ 300,00	€ 270,00	€ 270,00
Vast bedrag per gebruik > 400m ³	€ 123,27	€ 123,27	€ 123,27

Rioolheffing	
	Jaarrekening 2018
Lasten taakvelden (incl. (omslag)rente)	
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	37.195
7.2 Riolering	3.163.812
-/- Correctie BTW-compensatiefonds	-376.366
-/- Mutatie voorziening	-252.476
Totale lasten	2.572.165
Baten taakvelden (excl. Heffingen en mutatie voorziening)	
7.2 Riolering	-3.201.007
-/- Correctie rioolheffing	3.193.558
-/- Mutatie voorziening	0
Totale baten	-7.449
Netto kosten	2.564.716
Overig toe te rekenen kosten	
Overhead	
BTW-compensatiefonds	376.366
A. Totale kosten	2.941.082
Opbrengst heffingen	
Rioolheffing	3.193.558
B. Totale opbrengsten	3.193.558
C. Mutatie voorziening (= A -/- B)	252.476
Dekkingspercentage (= B / A * 100%)	109%

Naam	Hondenbelasting
Doel van de belasting/heffing	Deze belasting valt onder de categorie algemeen dekkingsmiddel.
Wie is belastingplichtig?	Deze belasting wordt geheven van de binnen de gemeentegrenzen wonende houder van één of meerdere honden.
Grondslag van de heffing	De heffing is gebaseerd op het aantal honden dat door een belastingplichtige wordt gehouden.
Tarieven	De tarieven zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Hondenbelasting	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
1 ^e hond	€ 65	€ 65	€ 65
2 ^e hond	€ 68	€ 68	€ 68
3 ^e en volgende hond	€ 73,50	€ 73,50	€ 73,50
Kennel	€ 110	€ 110	€ 110

Naam	(Water)toeristenbelasting
Doel van de belasting/heffing	De opbrengst van deze belasting dient als algemeen dekkingsmiddel. Daarnaast wordt een deel van de opbrengst aangewend voor de revitalisering van het toerisme en de recreatie in onze gemeente.
Wie is belastingplichtig?	Belastingplichtige is die persoon die verblijft (overnacht) in de gemeente Eijsden-Margraten zonder in het bevolkingsregister van deze gemeente te zijn opgenomen.
Grondslag van de heffing	Op grond van de verordening is per persoon per overnachting een bedrag verschuldigd.
Tarieven	Het tarief is opgenomen in onderstaande tabel.

Toeristenbelasting	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
Bedrag per persoon per overnachting (camping/kampeerboerderij)	€ 1,10	€ 1,35	€ 1,35
Bedrag per persoon per overnachting (overige verblijven)	€ 1,35	€ 1,35	€ 1,35

Een aanduiding van de lokale lastendruk

Hieronder is de gecombineerde aanslag voor 2018 voor een gezin met 2 kinderen in een woning met een WOZ waarde van € 232.000 en bij een afval aanbod van 200 kg rest afval en 22 ledigingen.

Belastingsoort	Aanslag 2018
OZB eigenaar woning	353
Rioolheffing	270
Afvalstoffenheffing	218
Totaal	841

Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid

In onze gemeente wordt de zogenaamde 100% norm voor de kwijtschelding van gemeentelijke heffingen gehanteerd. Of een belastingplichtige in aanmerking komt voor kwijtschelding wordt beoordeeld aan de hand van een inkomens- en/of vermogenstoets. Daarbij maken we gebruik van de Leidraad Invorderingswet 1990.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In artikel 11 van het BBV staat dat het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- De weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;
- Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Verder bepaalt dit artikel dat de paragraaf ten minste bevat:

- Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- Een inventarisatie van de risico's;
- Het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's.

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

Het BBV omschrijft de weerstandscapaciteit als zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. Bij de bepaling van de weerstandscapaciteit betrekken we:

- de algemene reserves;
- de stille reserves;
- de post onvoorziene uitgaven;
- de onbenutte belastingcapaciteit.

We maken onderscheid tussen de incidentele weerstandscapaciteit en de structurele weerstandscapaciteit. Incidentele weerstandscapaciteit staat voor het vermogen calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van de taken op het gewenste niveau. Hiertoe kunnen in zijn algemeenheid de reserves worden gerekend. Met de structurele weerstandscapaciteit worden de middelen bedoeld die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de bestaande taken. Tot de structurele weerstandscapaciteit behoren de onbenutte belastingcapaciteit en de post onvoorziene uitgaven. Hoewel onderstaand een toelichting wordt gegeven, is van belang te constateren dat de weerstandscapaciteit in 2018 toereikend was om risico's op te vangen.

De algemene reserve

De algemene reserve vertoont het volgende beeld:

Jaar	Stand per 1 januari (* 1 mln)	Stand per 31 december (* 1 mln)
2018	€ 9,100	€ 9,296

Voor nadere toelichting verloop zie verloopoverzicht reserves en voorzieningen, blz. 179.

De bestemmingsreserves

Een bestemmingsreserve is een afgezonderd vermogensbestanddeel waaraan uw gemeenteraad een specifieke bestemming voor bepaalde doeleinden heeft gegeven. Dit betekent dat een groot gedeelte van de bestemmingsreserve niet zondermeer vrij inzetbaar is. Uiteraard kunt u altijd een bestemming c.q. het te

bereiken doel door de inzet van een reserve wijzigen. Het totaal van de bestemmingsreserves in 2018 is als volgt:

Jaar	Stand per 1 januari (* 1 mln)	Stand per 31 december(* 1 mln)
2018	€ 15,477	€ 13,806

Totaal overzicht reserves

Jaar	Stand per 1 januari (* 1 mln)	Stand per 31 december(* 1 mln)
2018	€ 24,577	€ 23,102

Voor nadere toelichting verloop zie verloopoverzicht reserves voorzieningen, blz 179.

Onvoorziene uitgaven

In de begroting 2018 heeft u een post onvoorziene uitgaven opgenomen van € 52.700. De aanwending van de post onvoorzien in 2018 is weergegeven in het hoofdstuk 'Onvoorziene uitgaven en incidentele baten en lasten', blz 85.

De onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte die de gemeente heeft om nog extra eigen inkomsten via belastingen en heffingen te genereren. De onbenutte belastingcapaciteit kan bepaald worden aan de hand van de norm die het rijk hanteert voor het bepalen van de artikel 12-status Financiële verhoudingen wet. Volgens deze norm zijn de eigen ozb inkomsten op peil als het rektarief 0,1952% voor de eigenaren van woningen bedraagt (*bron: meicirculaire gemeentefonds 2017*). De onbenutte belastingcapaciteit bedraagt derhalve voor het jaar 2018 circa € 897.199. In 2018 hoefde deze onbenutte belastingcapaciteit niet ingezet te worden om onverwachte tegenvallers op te vangen. De afvalstoffenheffing en het rioolrecht zijn in principe kostendekkend en worden dus bij het bepalen van de onbenutte belastingcapaciteit buiten beschouwing gelaten.

Een inventarisatie van de risico's

Reguliere risico's – risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn – maken geen deel uit van de risico's in de paragraaf weerstandsvermogen. Hiervoor kunnen immers verzekeringen worden afgesloten of voorzieningen worden gevormd. Risico's die in het kader van de weerstandsvermogen wel relevant zijn kunnen – volgens het BBV – onderverdeeld worden in:

- financiële risico's ;
- risico's op eigendommen en
- risico's die samenhangen met de interne organisatie.

Financiële risico's

Garantieverplichtingen

Onder een garantieverplichting wordt verstaan het borg staan door de gemeente voor een door een stichting of vereniging aangegane geldlening. Door de borgstelling door de gemeente kan de stichting of vereniging gunstigere voorwaarden bedingen. Verdere uitwerking zie toelichting op de balans, niet in de balans opgenomen verplichtingen. Per 31 december 2018 staan we garant voor:

- Woonpunt : een 15-jarige geldlening van € 17.000.000 bestemd voor de financiering van woongelegenheden. Aflossing vindt geheel plaats aan het einde van de looptijd in 2021. Voor de onderliggende woongelegenheden geldt dat ze volledig eigendom zijn van Woonpunt en dat de gemeente het eerste recht van hypotheek heeft.

- Woonpunt : een 10-jarige geldlening van € 9.500.000 bestemd voor de financiering van woongelegenheden. Aflossing vindt plaats aan het einde van de looptijd in 2024. Voor de onderliggende woongelegenheden geldt dat ze volledig eigendom zijn van Woonpunt en dat de gemeente het eerste recht van hypotheek heeft.
- Lening Dorpshuis: In 2017 is een lening van € 208.600 verstrekt in het kader van de publieke taak aan het Dorpshuis te Mheer. De gemeente heeft als onderpand het recht van eerste hypotheek. Per 31-12-2018 bedraagt het openstaand saldo van deze lening € 198.749.
- Lening Stichting Cultureel Centrum Eijsden: In 2018 is een lening van € 400.000 verstrekt in het kader van de publieke taak aan de Stichting Cultureel Centrum Eijsden. De gemeente heeft als onderpand het pand gelegen aan de Breusterstraat 21-23 te Eijsden. Per 31 december 2018 bedraagt het openstaande saldo van deze lening € 393.000.
- Oos Heim : een garantstelling van € 250.000 inzake een uitgegeven obligatielening van 1.000 obligaties met een nominale waarde van € 250 per stuk. Per 1-6-2016 zijn alle obligaties uitgegeven. De jaarlijkse aflossing bedraagt € 8.500 (34 obligaties a € 250 zijn afgelost). De gemeente heeft als onderpand een hypotheekair recht op de opstallen (gemeenschapshuis) verkregen ad € 250.000.
- Servatius / WSW : eind jaren 80 zijn de risico's van hypothecaire geldleningen met gemeentegarantie ondergebracht bij het Waarborgfonds Sociale woningbouw (WSW) tegen een eenmalige betaling. Per 31-12-2018 staan we garant voor € 873.000.

Algemene uitkering

De algemene uitkering vormt een belangrijke risicofactor binnen de rekening. Bij het gemeentefonds is de normeringssystematiek van toepassing. Dit betekent dat de groei van het gemeentefonds is gekoppeld aan de ontwikkeling van de gecorrigeerde netto rijksuitgaven. Dalen de rijksuitgaven dan daalt ook het volume van de gemeentefondsuitkering en andersom. Aangezien de definitieve vaststelling van de netto rijksuitgaven achteraf plaatsvindt bestaat de mogelijkheid dat een gedeeltelijke verrekening van de algemene uitkering, in zowel positieve als negatieve zin, kan plaatsvinden.

Open einde regelingen

Een open einde regeling is een regeling waarbij gerechtigden geld toekomt, zonder dat van te voren te overzien is wie van deze regeling in welke mate gebruik zullen gaan maken. In de begroting zijn hiervoor bedragen geraamd conform de opgaven van de instanties die belast zijn met de uitvoering van de regelingen. Enkele relevante open einde regelingen zijn:

- Participatiewet
- Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO)
- GGD Zuid-Limburg
- Brandweer-GHOR Zuid-Limburg
- Leerlingenvervoer.
- MTB

Ministeriele regelingen

Wet Hof

Nederland is verplicht Europese afspraken omtrent de begrotingsdiscipline te verankeren in een wet. Afspraken hieromtrent zijn vastgelegd in het wetsvoorstel de Wet Hof (Wet houdbare overheidsfinanciën). Dit wetsvoorstel verplicht de gemeenten onder meer om de begroting binnen de EMU-norm te houden. Terwijl gemeenten hun begroting volgens het stelsel van baten en lasten opstellen en op basis daarvan ook wordt bepaald of de begroting in evenwicht is, komt er zo een tweede norm voor de begroting die gebaseerd is op

een ander stelsel, het kasstelsel. Het EMU-saldo van de totale collectieve sector in Nederland, waartoe ook de gemeenten behoren, is bepalend voor het oordeel of Nederland voldoet aan de euronorm. Deze euronorm en de Europese afspraak om het EMU-saldo tussen de + 0,5% en – 0,5% van het BBP te houden worden nu in de Wet Hof vastgelegd.

Het voorstel hiertoe houdt voor gemeenten onder meer in dat:

- De minister van Financiën jaarlijks na bestuurlijke overleg de EMU-norm voor elke afzonderlijk gemeente bepaalt;
- Overschrijding van die EMU-norm door de gemeente tot een boete, een korting op de algemene uitkering en onder preventief toezicht stellen door de Provincie kan leiden.

Verplicht schatkistbankieren

In het begrotingsakkoord 2013 van het rijk is afgesproken dat decentrale overheden in 2013 gaan schatkistbankieren zonder leenfaciliteit. Schatkistbankieren houdt in dat tegoeden worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Wel is sprake van een bepaalde drempel. De hoogte van de drempel is afhankelijk van de financiële omvang van een decentrale overheid. De drempel is vastgesteld op 0,75% van het jaarlijkse begrotingstotaal, met een minimum van € 250.000. Dit betekent voor de gemeente Eijsden-Margraten dat € 389.835 (0,75% van € 51.978.000) buiten de schatkist mag worden gehouden. Per balansdatum 31-12-2018 bedroeg het saldo van de rekening courant rekening schatkistbankieren € 203.981.

Risico's op eigendommen

Bouwgrondexploitatie

Ervaringen die in 2016 zijn opgedaan met oneigenlijk grondgebruik binnen de kernen doen ons overwegen om het project dat zich nu alleen richt op de 2 meter stroken in het buitengebied te verbreden naar het onrechtmatig gebruik binnen de bebouwde kom. Dit om de eigendomsrechten ook daar veilig te stellen. Een projectvoorstel wordt nader uitgewerkt. Op voorhand kan gesteld worden dat dit niet binnen de beschikbare capaciteit mogelijk is en aanvullende middelen noodzakelijk zijn. Ervaringen elders leren namelijk dat de eerste stap de aanschrijving redelijk eenvoudig is, maar dat het oppakken van de reacties die daarop volgen arbeidsintensief is. Het zal dan ook een project zijn dat meerdere jaren duurt.

Voor een uitvoerige financiële analyse verwijzen we naar de paragraaf grondbeleid, blz 148.

Beheers- c.q. onderhoudsplannen

Om de risico's op het gebied van onderhoud en beheer zoveel mogelijk in te perken is het noodzakelijk dat de gemeente beschikt over beheers- en onderhoudsplannen. Korthedshalve wordt voor het inhoudelijke hieromtrent verwezen naar de paragraaf kapitaalgoederen, blz 107.

Bodemverontreiniging

In onze gemeente is dit een risico, dat niet geheel inzichtelijk is. De financiële gevolgen van bodemverontreiniging zijn niet in kaart te brengen en zullen als het zich voordoet van geval tot geval bekeken dienen te worden.

Risico's die samenhangen met de interne organisatie

Bij de bedrijfsvoering loopt onze gemeente diverse risico's, hierbij denken wij aan de administratieve organisatie, automatisering (o.a. uitval van de computer), informatievoorziening, de interne controle en het personeelsbeleid. Te late of verkeerde informatieverstrekking, onvolkomenheden in zowel de administratieve organisatie als in de interne controle kunnen financiële consequenties hebben. Bij uitval (door ziekte of andere oorzaken) van personeel is onze gemeente kwetsbaar. Vervanging is meestal, gelet op de vakkennis op

bepaalde taakgebieden, niet adequaat mogelijk. De gemeente is tevens leverancier van heel veel informatie. Indien deze informatie onjuist is, is het risico aanwezig dat wij daarvoor aansprakelijk worden gesteld.

Planschadevergoedingen

Een planschadevergoeding is een vergoeding van de gemeente aan een derde voor schade geleden als gevolg van een planologische maatregel. De planschadevergoeding is, voor zover deze te verwachten was, opgenomen in de exploitatieopzet van betreffende uitbreidingslocatie dan wel bestemmingsplan.

Aansprakelijkheidsstellingen

De landelijke tendens is dat het aantal schadeclaims toeneemt. Als oorzaken kunnen worden genoemd het Nieuwe Burgerlijk Wetboek (invoering risico aansprakelijkheid), de Algemene Wet Bestuursrecht (aanzienlijke versterking van de positie van de burger ten opzichte van de overheid) en de toenemende mondigheid van de burgers. De risico's op het gebied van aansprakelijkheidsstelling kunnen aanzienlijk zijn, zodat het van groot belang is om schadepreventief te werken. Een goed en regelmatig onderhoud van wegen, speeltoestellen etc. (de gemeente beschikt over beheers- c.q. onderhoudsprogramma's), een klachtenlijn, het nauwkeurig naleven van procedures, adequate behandeling van ingediende bezwaarschriften etc. behoren in het kader van preventief werken tot de aandachtspunten. De gemeente is voor de wettelijke aansprakelijkheid en de bestuursaansprakelijkheid verzekerd. Wij kunnen echter niet uitsluiten dat, buiten het al bestaande eigen risico, de gemeente met claims krijgt te maken welke niet via de verzekering zijn afgedekt.

Risico's die samenhangen met gemeenschappelijk regelingen

Veiligheidsregio ZL

Er is in 2018 strak gestuurd op bewaking van de budgetten. Op sommige punten is dit te rigide gebeurd en zijn uitgaven veiligheidshalve uitgesteld. Dit heeft geleid tot een positief resultaat op de brandweerzorg in 2018. Voorgesteld wordt om de reeds eerder onttrokken € 500.000 weer toe te voegen aan de algemene reserve.

De algemene reserve wordt door het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio ZL toereikend geacht wanneer deze 100% van de berekende risico's uit het weerstandsvermogen dekt. Per ultimo 2018 dekt deze slechts 68%. Het weerstandsvermogen voor de veiligheidsregio als geheel is onvoldoende.

Gemeenschappelijk Gezondheidsdienst Zuid Limburg (GGD)

Het weerstandsvermogen van de GGD is in 2018 ten opzichte van 2017 verder verslechterd en hiermee als ruim onvoldoende te classificeren. De algemene reserve van de GGD dient volgens de gemeenschappelijke regeling minimaal 6 % van de exploitatielasten van enig jaar te zijn. Met het huidige kostenniveau zou de reserve per ultimo 2018 € 1,2 miljoen moeten bedragen. De algemene reserve bedraagt 31 december 2018 € 0,15 miljoen en is dus ruim onvoldoende om risico's en tegenvallers op te vangen. Hetgeen een extra risico betekent voor de deelnemende gemeenten.

De gemeente Eijsden-Margraten neemt 3,3% van de totale bijdrage van de 18 deelnemende gemeenten voor haar rekening.

Het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's

In 2013 heeft u de beleidsnota voor risicomanagement en weerstandsvermogen vastgesteld, waarin het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's is beschreven.

De benodigde weerstandscapaciteit kan bepaald worden op basis van de risico inventarisatie in relatie tot de in de beleidsnota vastgestelde gevolgmatrix en tolerantiematrix.

Hierbij is voorgesteld aan de tolerantiematrix onderstaand procentueel financieel risico te hangen:

0	tot en met	4 punten	0%	financieel risico
5	tot en met	9 punten	25%	financieel risico
10	tot en met	25 punten	100%	financieel risico

Rekening houdend met dit beleid en de vorenstaande geschetste risico's kan het navolgende overzicht worden opgesteld.

Risico's	Bruto bedrag per 31-12-2018	Bedrag risico per 31-12-2018	Klasse kans %	Gevolg	Tolerantie	Financieel risico per 31-12-2018
Garantieplichtingen, gemeente staat borg voor een door een stichting of vereniging aangegane geldlening						
1 15 -Jarige geldlening € 17.000.000 Woonpunt looptijd tot 2021, onder vesting van hypothecaire lening.	€ 17.000.000	€ 5.100.000	1	5	5	€ 1.275.000
2 Lening Woonpunt € 9.500.000	€ 9.500.000	€ 2.850.000	1	5	5	€ 712.500
3 Risico's hypothecaire geldleningen met gemeentegarantie ondergebracht bij Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) ultimo 2017.	€ 873.000	€ 261.900	1	4	4	€ 0
4 Obligatielening Oos Heim	€ 233.000	€ 69.900	1	3	3	€ 0
5 Lening Dorpshuis Mheer	€ 198.749	€ 59.625	1	3	3	€ 0
6 Lening Cultureel Centrum Eijssden	€ 393.333	€ 118.000	1	3	3	€ 0
Algemene uitkering						
7 Algemene uitkering, de algemene uitkering vormt momenteel een belangrijke risicofactor binnen onze meerjarenbegroting.	€ 29.759.088	€ 325.000	3	5	15	€ 325.000
Open einde regelingen						
8 Participatiebudget	€ 353.203	€ 35.320	3	3	9	€ 8.830
9 Sociale zaken Maastricht Heuvelland, gebundelde uitkering	€ 3.265.583	€ 326.558	3	5	15	€ 326.558
10 GGD (open eind financiering 10% totale budget)	€ 472.640	€ 47.264	3	3	9	€ 11.816
11 Brandweer-GHOR Zuid Limburg (open eind financiering, 10%)	€ 1.406.037	€ 140.604	3	5	15	€ 140.604
12 Gem. regeling Leerlingenvervoer (meer aanvragen dan begroot, 10%)	€ 236.133	€ 23.613	3	3	9	€ 5.903
13 MTB, niet begrote ontwikkeling aantal cliënten (10%)	€ 2.057.629	€ 205.763	3	5	15	€ 205.763
Risico's die samenhangen met de eigen gemeentelijke organisatie						
14 Planschade	€ 50.000	€ 50.000	3	2	6	€ 12.500
15 Aansprakelijkheidsstellingen	€ 50.000	€ 50.000	3	2	6	€ 12.500
Totaal						€ 3.036.974

Toelichting

- 1 t/m 6 Het risicobedrag is gebaseerd op 30% van de executiewaarde van het met hypotheek bezwaarde onroerend goed.
- 7 Het risicobedrag is gebaseerd op 25 procent punten, waarbij een procentpunt overeenkomt met € 13.000. Met andere woorden als de uitkeringsfactor met 1 procentpunt verandert, heeft dit een financiële consequentie van € 13.000.
- 8 t/m 13 Het risicobedrag is gebaseerd op 10% eigen risico.

Het weerstandsvermogen wordt bepaald door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit.

De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 10.417.666 en is de som van:

- de stand van de algemene reserve per 31-12-2018 ad € 9.520.467;
- de onbenutte belastingcapaciteit 2018 ad € 897.199.

De benodigde weerstandscapaciteit bedraagt € 3.036.974 zoals blijkt uit bovenstaande tabel.

$$\text{Weerstandsvermogen} = \frac{\text{beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{benodigde weerstandscapaciteit}}$$

In cijfers: $3,43 = \frac{€ 10.417.666}{€ 3.036.974}$

Op basis van de door uw raad vastgestelde weerstandsvermogen matrix kan worden geconcludeerd dat de ratio uitstekend is.

Score	Ratio weerstandvermogen					Oordeel
A				>	2,0	Uitstekend
B	1,4	<	X	<	2,0	Ruim voldoende
C	1,0	<	X	<	1,4	Voldoende
D	0,8	<	X	<	1,0	Matig
E	0,6	<	X	<	0,8	Onvoldoende
F				<	0,6	Ruim onvoldoende

Risico's beoordelen

De analyse bestaat uit een inschatting van de kans dat een gebeurtenis optreedt, en wat daarvan de gevolgen kunnen zijn. Met behulp van beoordelingstechnieken kan worden afgewogen hoe groot het risico is. Ieder individueel risico wordt bepaald als: kans * gevolg. Doel is om de hoge risico's te identificeren. Het waarderen van risico's behoort zoals gezegd tot de normale managementverantwoordelijkheid. In zijn aard is het een proces van taxeren en inschatten, en heeft daarmee altijd in bepaalde mate een subjectief karakter. Deze subjectiviteit beperken we zoveel mogelijk, door enerzijds ervoor te zorgen dat er altijd meerdere personen bij het proces betrokken zijn, en anderzijds waar mogelijk met onze accountant van gedachten te wisselen over

risicoprofielen binnen de overheid. Voor elk risico wordt een inschatting gemaakt van de kans dat het risico zich voordoet.

Daarbij wordt gebruik gemaakt van de volgende indeling:

Kansmatrix		
Klasse	Referentiebeelden	Kans
1	Onwaarschijnlijk (eens in de dertig jaar)	3%
2	Zelden (eens in de tien jaar)	10%
3	Mogelijk (eens in de vijf jaar)	20%
4	Zo goed als zeker (eens per jaar)	90%
5	Zeker (vaker dan eens per jaar)	100%

De inschatting van de kans kan voor verschillende risico's plaatsvinden op basis van eigen historische gegevens. Ook hier kan een beroep worden gedaan op de expertise van de accountant bij het inschatten van risico's.

Om tot een waardering van een risico te komen moeten ook de financiële gevolgen van een risico worden ingeschat. Vaak is niet exact aan te geven wat de omvang van een risico in financiële zin zal zijn. Daarom wordt bij het bepalen van de gevolgen gebruik gemaakt van een indeling in klassen:

Gevolgmatrix	
Klasse	Bandbreedte in €
1	< 50.000
2	50.000 - 200.000
3	200.000 - 500.000
4	500.000 - 1.000.000
5	> 1.000.000

Met behulp van de kansmatrix en de gevolgmatrix worden individuele risico's uniform gewaardeerd. Om vervolgens de risico's uit te drukken in een getalswaarde als uitkomst van kans * gevolg, stellen we een tolerantiamatrix op.

Toleratiematrix					
	Kans				
Gevolg	1	2	3	4	5
	2	4	6	8	10
	3	6	9	12	15
	4	8	12	16	20
	5	10	15	20	25

Kengetallen

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing worden, met ingang van deze Programmabegroting, ingevolge artikel 11 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), een aantal kengetallen opgenomen. De kengetallen maken het de leden van de gemeenteraad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van hun provincie of gemeente. De wijze waarop de kengetallen meewegen in de uiteindelijke beoordeling van de financiële positie van de mede-overheid is voorbehouden aan het horizontale controle- en verantwoordingsproces. Het kan wel behulpzaam zijn dat daarbij de kengetallen worden gerelateerd aan bijvoorbeeld de signaleringswaarden zoals die bij stresstesten worden gehanteerd.

Kengetallen	Jaarstukken 2017	Programma-begroting 2018	Jaarstukken 2018
1. Netto schuldquote	107%	131%	115%
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	65%	118%	115%
3. Solvabiliteitsratio	24%	24%	23%
4. Structurele exploitatieruimte	1%	0%	1%
5. Grondexploitatie	2%	1%	1%
6. Belastingcapaciteit	117%	111%	110%
1. Netto schuldquote	(= (A+B+C-D-E-F-G)/H * 100%)		
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H * 100%)	Jaarstukken 2017	Programma-begroting 2018	Jaarstukken 2018
A. Een raming van het totaal van de vaste schulden	€ 54.421.404	€ 61.826.263	€ 52.286.123
B./C. Een raming van het totaal van de netto vlottende schulden en overlopende passiva	€ 17.604.849	€ 4.447.805	€ 18.061.707
D. Een raming van het totaal van de volgende financiële vaste activa: uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd langer dan één jaar, uitzettingen in NL schuld papier met een rentetypische looptijd langer dan één jaar, overige uitzettingen met een rentetypische looptijd langer dan één jaar	€ 0	€ 0	€ 0
E./F./G. Een raming van het totaal van de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar, liquide middelen en overlopende activa	€ 15.555.201	€ 0	€ 10.853.407
H. Het geraamde totaal saldo van de baten, bedoeld in artikel 17 onderdeel c BBV, exclusief de mutaties reserves	€ 52.779.326	€ 50.548.745	€ 51.666.680
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	(= (A+B+C-D-E-F-G)/H * 100%)		
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen = (A+B+C-D-E-F-G)/H * 100%	Jaarstukken 2017	Programma-begroting 2018	Jaarstukken 2018
A. Een raming van het totaal van de vaste schulden	€ 54.421.404	€ 61.826.263	€ 52.286.123
B./C. Een raming van het totaal van de netto vlottende schulden en overlopende passiva	€ 17.604.849	€ 4.447.805	€ 18.061.707
D. Een raming van het totaal van alle financiële activa met uitzondering van kapitaalverstrekingen	€ 22.246.000	€ 6.747.988	
E./F./G. Een raming van het totaal van de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar, liquide middelen en overlopende activa	€ 15.555.201	€ 0	€ 10.853.407
H. Het geraamde totaal saldo van de baten, bedoeld in artikel 17 onderdeel c BBV, exclusief de mutaties reserves	€ 52.779.326	€ 50.548.745	€ 51.666.680
3. Solvabiliteitsratio	(= (A/B) * 100%)		
Solvabiliteitsratio = (A/B * 100%)	Jaarstukken 2017	Programma-begroting 2018	Jaarstukken 2018
A. Een raming van het totale eigen vermogen	€ 24.576.917	€ 22.214.504	€ 23.101.684
B. Een raming van het totaal van de passiva	€ 101.383.258	€ 91.468.424	€ 98.680.839
4. Structurele exploitatieruimte	(= ((B-A)+(D-C)) / E * 100%)		
Structurele exploitatieruimte = (((B-A)+(D-C)) / E) * 100%	Jaarstukken 2017	Programma-begroting 2018	Jaarstukken 2018
A. Structurele lasten (= geraamde totaal van de lasten bedoeld in artikel 17 onderdeel c BBV, minus het geraamde totaal van de incidentele lasten per programma bedoeld in artikel 19 onderdeel c BBV)	€ 56.756.832	€ 51.512.387	€ 53.948.836
B. Structurele baten (= geraamde totaal van de baten bedoeld in artikel 17 onderdeel c BBV, minus het geraamde totaal van de incidentele baten per programma bedoeld in artikel 19 onderdeel c BBV)	€ 56.838.694	€ 51.341.375	€ 54.251.955
C. Het beoogde totaal van de structurele toevoegingen aan de reserves bedoeld in artikel 19 onderdeel d BBV	€ 230.000	€ 230.000	€ 230.000
D. Het totaal van de structurele onttrekkingen aan de reserves bedoeld in artikel 19 onderdeel d BBV	€ 545.285	€ 555.010	€ 543.635
E. Het geraamde totaal saldo van de baten, bedoeld in artikel 17 onderdeel c BBV, exclusief de mutaties reserves	€ 52.779.326	€ 50.548.745	€ 51.666.680
5. Grondexploitatie	(= (A+B) / C * 100%)		
Grondexploitatie = (A+B) / C * 100%	Jaarstukken 2017	Programma-begroting 2018	Jaarstukken 2018
A. Een raming van het totaal van de activa van de "niet in exploitatie genomen bouwgronden"	€ 0	€ 0	€ 0
B. Een raming van het totaal van de "bouwgronden in exploitatie"	€ 1.115.155	€ 365.022	€ 274.573
C. Het geraamde totaal saldo van de baten, bedoeld in artikel 17 onderdeel c BBV, exclusief de mutaties reserves	€ 52.779.326	€ 50.548.745	€ 51.666.680
6. Belastingcapaciteit	(= E / F * 100%)		
Belastingcapaciteit = (E / F * 100%)	Jaarstukken 2017	Programma-begroting 2018	Jaarstukken 2018
A. OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	€ 356	€ 365	€ 353
B. Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	€ 300	€ 270	€ 270
C. Afvalstoffenheffing voor een gezin	€ 216	€ 218	€ 218
D. Eventuele heffingskorting voor een gezin	€ 0	€ 0	€ 0
E. Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	€ 872	€ 853	€ 841
F. Woonlasten landelijk gemiddelde voor gezin in het voorafgaande begrotingsjaar	€ 745	€ 767	€ 767

Toelichting kengetallen

Jaarlijks neemt de gemeente de landelijk voorgeschreven financiële kengetallen in de begroting op. Door de wijziging in het BBV is een geprognosticeerde balans opgenomen. Deze balans is extracomptabel tot stand gekomen. De in deze paragraaf opgenomen kengetallen zijn gebaseerd op de geprognosticeerde balans en gaan uit van ongewijzigd beleid. De combinatie van de kengetallen en de geprognosticeerde balans zijn een indicatie voor de ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente in de komende jaren.

1 Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en zegt het meest over de financiële vermogenspositie van een gemeente. De netto schuldquote geeft aan of een gemeente investeringsruimte heeft of juist op haar tellen moet passen. Daarnaast zegt het kengetal ook wat over de flexibiliteit van de begroting. Hoe hoger de schuld is, hoe meer kapitaallasten er zijn (rente en aflossing) waardoor een begroting minder flexibel wordt.

2 Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om een goed beeld te krijgen van de verstrekte leningen aan derden dient de netto schuldquote hiervoor te worden gecorrigeerd. Zo kan een hoge schuld worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten en die gelden vervolgens worden doorgeleend aan bijvoorbeeld woningbouwcorporaties die op hun beurt weer jaarlijks aflossen.

3 Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarmee de gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Anders gezegd: het aandeel van het eigen vermogen in het totaal vermogen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen hoe gezonder de gemeente.

4 Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering en eigen belastinginkomsten. Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn. Het kengetal geeft hiermee aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.

5 grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van gemeentes. De boekwaarde van de voorraad gronden is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Het kengetal geeft aan hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten van de gemeente als geheel. Hiermee wordt het belang van de grondexploitatie op de financiële positie van de gemeente inzichtelijk.

6 Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De ruimte die een gemeente heeft om haar belastingen te verhogen om bijvoorbeeld opgetreden risico's op te vangen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente

Beoordeling onderlinge verhouding tussen de kengetallen

Het is niet mogelijk een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van een gemeente. Daarom dienen ze te worden voorzien van een adequate toelichting. De waarden van de kengetallen kunnen worden ingedeeld in drie categorieën: categorie A is het minst risicovol, categorie C het meest, en categorie B is neutraal.

Op basis van onderstaand overzicht en op basis van het weerstandsvermogen kan worden geconcludeerd dat de gemeente Eijssden-Margraten een stabiele financiële positie heeft. 3 van de 6 onderdelen bevinden zich in categorie B (neutraal) en in 2 onderdelen in de categorie A (minst risicovol) en 1 onderdeel in de categorie C (risicovol) Hierover valt wel op te merken dat dit onderdeel in de begroting 2019 meerjarig naar de categorie B gaat. Daarnaast is het weerstandsvermogen uitstekend.

Kengetal	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Eijssden-Margraten 2018
1 Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%	115%
2 Netto schuldquote gecorrigeerd	<90%	90-130%	>130%	115%
3 Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%	23%
4 Structurele exploitatieruimte begroting	>0%	= 0%	<0%	1%
5 Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%	1%
6 Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%	110%

Kapitaalgoederen

De gemeente Eijsden-Margraten heeft veel openbare ruimte in beheer. In de openbare ruimte vinden veel activiteiten plaats zoals wonen, werken, verkeer en recreëren. Daarvoor zijn veel kapitaalgoederen nodig: wegen, riolering, openbaar groen, sportvelden en gebouwen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard de (jaarlijkse) lasten. Daarnaast zijn bovengenoemde kapitaalgoederen van groot belang voor de realisering van bijna alle beleidsdoelstellingen die in de programma's zijn weergegeven. In bijna ieder programma komen kapitaalgoederen voor zoals:

- Wegen;
- Openbare verlichting;
- Riolering;
- Openbaar groen en landschap
- Gebouwen.

Het beleid met betrekking tot het onderhoud van kapitaalgoederen is vastgelegd in een aantal beleidsnota's. Ten aanzien van deze beleidsnota's merken wij op dat harmonisatie van deze nota's heeft plaatsgevonden. Het betreft de volgende nota's:

Vigerende beleidsnota's 2018
Wegenbeleidsplan Eijsden-Margraten 2017-2020
Beleidsplan Openbare Verlichting Eijsden-Margraten 2013-2017
Verbreed GRP 2018-2022
Gezamenlijk afvalwaterplan Maas & Mergelland 2018-2022
LandschapsOntwikkelingsPlan (LOP) Buitengewoon Eijsden 2013
LandschapsOntwikkelingsPlan (LOP) Buitengewoon Margraten 2009
Groenstructuurplan binnen de bebouwde kom Eijsden 2004
Bomenbeleid Eijsden-Margraten 2015
Bermenbeleid 2016-2026
Meerjarenonderhoudsprogramma gemeentelijke gebouwen
Startnotitie Accommodatiebeleid (2013)

In deze paragraaf zal nader worden ingegaan op de wijze waarop het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen is geborgd in de begroting.

Wegen

Het wegenbeleidsplan Eijsden-Margraten 2017-2020 is op 7 februari 2017 door de gemeenteraad vastgesteld. Uit efficiency-oogpunt wordt er naar gestreefd om werkzaamheden parallel te laten lopen met de uitvoering van het rioolbeheerprogramma. Om dit te bewerkstelligen wordt ieder jaar het meerjarenonderhoudsprogramma geactualiseerd. In 2018 zijn de volgende reconstructies / rehabilitaties uitgevoerd, afgerond dan wel opgestart:

- Prins Willem-Alexanderstraat in Gronsveld
- Clermonstraat in Margraten
- Breusterstraat en Raadhuisplein in Eijsden
- Klein Welsden
- Gedeelte van het Burg. Ronckersplein in Margraten

Naast de reconstructies / rehabilitaties wordt jaarlijks ook groot onderhoud uitgevoerd op basis van de weginspecties. Zo zijn alle verhardingen op de Tiendstraat in st. Geertruid vervangen. En zijn nieuwe asfaltdekklagen aangebracht op Wesch in Noorbeek, Bredeweg (bibeko) Banholt, Van Schaluynhofstraat en Sprinkstraat (gedeeltelijk) in Margraten, een gedeelte van de weg achter Scheulder en de Reutjesstraat in Gasthuis.

Verder zijn op de Linderweg in Eckelrade en de Molenweg in Banholt nieuwe slijtlagen aangebracht. Verdeeld over de hele gemeente zijn meerdere grote en kleine asfaltreparaties uitgevoerd. Ook zijn op diverse locaties klinkervakken in het asfalt hersteld na de uitvoering van werkzaamheden door nutsbedrijven en/of rioolreparaties.

Het straatwerk is op enkele plaatsen aangepast. Zo is de asfaltverharding in de Papendel vervangen door klinkers net als een gedeelte van de asfaltverharding op het Burgemeester Ronckersplein.

Openbare verlichting

In 2018 heeft de planmatige vervanging van de openbare verlichting plaatsgevonden conform het onderhoudscontract met aannemer Ziut.

In de begroting 2017 was door de gemeenteraad een extra investeringsbudget beschikbaar gesteld van € 327.000 om de aanwezige achterstand in te halen en om te voldoen aan de doelstellingen van het energie-akkoord. Dit budget is gedeeltelijk doorgeschoven naar 2018 en is na uitvoering van de opdracht 2018 helemaal gebruikt. In 2018 is opdracht gegeven 522 armaturen te vervangen en tevens 18 lichtmasten. Tijdens de looptijd van de overeenkomst 2017-2026 dienen in totaal 3.217 armaturen vervangen te worden. De gemeente Eijsden-Margraten beschikt over ongeveer 5.300 masten en 5.826 armaturen.

Riolering

Op 24 oktober 2017 heeft de raad het verbreed GRP gemeente Eijsden-Margraten 2018-2022 vastgesteld. Daarnaast heeft uw raad in dezelfde vergadering het gezamenlijk afvalwaterplan Maas & Mergelland 2018-2022 vastgesteld om met de omliggende gemeenten samen te werken aan een verbeterde gezamenlijke afvoer van het afvalwater.

Uit efficiency -oogpunt streven we ernaar om de uitvoering van rioleringswerkzaamheden parallel te laten verlopen met het wegenbeheerprogramma. In 2018 is gewerkt aan de planvorming en voorbereiding van het project basisinspanning Sint-Geertruid ter hoogte van Bukel / Julianaweg.

Daarnaast zijn in 2018 de volgende werkzaamheden uitgevoerd dan wel voorbereid:

- Reiniging en inspecties riolen 2018.
- Onderhoud pompinstallaties 2018.
- Reiniging kolken en zandvangsers.
- Uitvoering reparatiebestek 2018.
- Uitvoering project Prins Willem Alexanderstraat Gronsveld.
- Uitvoering project Breusterstraat en Raadhuisplein.
- Vervangen van de riool huisaansluitingen op het Bat en de Batstegen.
- Diverse wateroverlastknelpunten in de gemeente aangepakt.
- BasisRioleringsPlan Heugem-Limmel (waarvan Eijsden-Margraten onderdeel uitmaakt) is vastgesteld.
- BasisRioleringsPlan Wijlre (waarvan Eijsden-Margraten onderdeel uitmaakt) is vastgesteld.

- Het Gemeentelijk Rioleringsplan Eijsden-Margraten in samenwerking met de partners van samenwerkingsverband Maas en Mergelland is vastgesteld.

Groen

Openbaar groen

Groen is voor de gemeente uit te splitsen in twee kapitaalgoederen, namelijk het groen binnen de bebouwde kom en het landschap.

Door de Buitendienst zijn bomen op diverse locaties vervangen (Europapark, weg van Eijsden naar Maastricht, op het schoolplein in Mesch, Hubert Smeetsstraat, winkelcentrum Eijsden, Beethovenstraat, Lijsterbes, Bellefleur, Rubgaard, Graaf van Bronckhorststraat, Rector van de Boornstraat, Bergstraat en Zeepweg. Het aanplanten van de 144 nieuwe bomen in de Pisartlaan is begin mei 2018 afgerond. Daarnaast zijn de onderhoudswerkzaamheden aan de bomen verder uitgevoerd op basis van de rapportage van de veiligheidsinspectie (VTA – inspectie) die in 2016 heeft plaatsgevonden.

In 2018 zijn de bermen gemaaid conform het in 2017 vastgestelde bermenbeleid "maaïen wat moet, bloei waar mogelijk". Het bermenbeleid, eveneens geldend binnen en buiten de bebouwde kom, is in 2017 aangescherpt met als doel een integrale benadering van dit kapitaalgoed waarbij de veiligheid op de rijweg het belangrijkste is, maar waarbij ook aandacht wordt besteed aan ecologie, landschap en landbouw.

In het openbaar groen zijn op planmatige wijze maatregelen genomen waarbij binnen het kader van de beperkte, voor openbaar groen, schaarse ruimte in de kernen wordt gekeken naar vergroting van karakteristiekversterkende, beeldbepalende vormen van openbaar groen. Daarbij is het van groot belang te streven naar een duurzame onderhoudsarme inrichting. Hier zijn de kernbegrippen sober en doelmatig van toepassing. Een aantal arbeidsintensieve plantsoenen en bosplantsoenen is omgevormd tot gazon (zie 5.1.2.) en van enkele plantsoenen is de oude beplanting vervangen door nieuwe. (station Eijsden, Bellefleur, Rector van de Boornstraat en Bergstraat)

In het algemeen onderhoudsbestek zijn hoofdzakelijk de gebieden buiten de centra opgenomen die sober en doelmatig worden onderhouden. Er is geen achterstallig onderhoud. We laten 23,6 hectare gazons maaïen (26 maaibeurten) en we onderhouden in totaal 55.000 m² sierplantsoen op basis van operationele plannen. Het onderhoudsbestek plantsoenen is afgestemd op de bedrijfsvoering Buitendienst. In dat kader onderhoudt de Buitendienst met name de centra van de kernen. Hierbij houdt men rekening met evenementen zoals de jaarlijkse bronken (processies). Voorafgaand aan evenementen besteedt de Buitendienst extra aandacht aan het centrum van de betreffende kern. De overige plantsoenen worden onderhouden door de MTB conform het geldende bestek (zeven schoffelbeurten per jaar).

Landschap

Dit jaar is landschapsonderhoud gedaan samen met verschillende externe partijen, veelal onder begeleiding van stichting IKL. Betrokken partijen waren basisscholen uit de gemeente, de hoogstambrigade Margraten, het ANWB snoeikamp, de hakhoutbrigade en enkele andere bedrijven. Het verrichte werk is met name onderhoud aan landschapselementen zoals: hoogstambomen, bosschages, graften en hagen. Door IKL zijn cursussen over ziekten en plagen gegeven en vonden er theorie- en praktijkdagen hoogstamonderhoud plaats. Bloesemtochten en een bloesem tweedaagse vonden plaats. Stichting Grueloes heeft weer padden overgezet onder aansturing van IKL. Daarnaast is gewerkt aan vrijwilligersnetwerken: geelbuikvuurpad, vroege meesterpad en vliegend hert. Tijdens de nationale natuurwerkdag hebben activiteiten plaatsgevonden in

Oost-Maarland rond het kasteel en de bosschages van het terrein van Limburgs Landschap, samen met vrijwilligers en mensen van de Moosjtum.

De eerste 24 van 56 bomen voor het verlengen van de kasteellaan zijn geplant. In Margraten zijn bloembollen in een berm nabij de school geplant, om een kleurrijke en bloemrijke berm te bewerkstelligen aan de rand van Margraten. Een plan van aanpak en subsidieaanvraag voor het plan van opwaardering en beter beleefbaar maken van de vuursteenmijnen en het op te richten infocentrum archeologie & landschap in Rijckholt, is in concept gereed. In dit kader is voorbereidend werk getroffen voor drie korte eigentijdse filmproducties over de vuursteenmijn, het landschap en archeologie onderwerpen in afstemming met Cittaslow en Dicht bij het leven. Het toekomstig belevingsperceel en klimaatbos op de Riesenbergring is pachtvrij gemaakt en gereed voor gebruik gemaakt. Middels natuurlijke ontwikkeling wordt dit verder ontwikkeld. Het voormalige dennenbosje naast de Amerikaanse begraafplaats is opnieuw ingericht met hoogstamfruitbomen en een omzoming van hagen en struweel. Voor het Rijks monumentaal Ursulinepark in Eijsden is een concept plan voor herinrichting opgesteld. Met IVN Limburg is gestart aan de voorbereiding van de aanleg van Tiny Forests samen met inwoners, verenigingen en scholen.

Gebouwen

In het accommodatie & huisvestingsbeleid wordt de actuele behoefte aan gemeentelijke huisvestingsvoorzieningen bepaald. Op basis van het door de raad vastgestelde huisvestingsbeleid worden gemeentelijke voorzieningen in stand gehouden voor de doelgroepen die hier gebruik van maken.

Onderhoud

Het benodigde onderhoud aan gemeentelijke gebouwen wordt uitgevoerd op basis van een werkplan dat het College jaarlijks vaststelt. Met een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) heeft het College inzicht in benodigde toekomstige onderhoudsuitgaven aan deze gemeentelijke gebouwen.

Het werkplan (/MJOP) gebouwen voorziet in het jaarlijkse service-onderhoud van technische installaties, het planbare -en niet planbare correctieve onderhoud, schilderwerk, reparaties aan dakbedekkingen, wettelijke inspecties, en het benodigde groot onderhoud zoals vervanging van dakbedekkingen, kozijnen, beglazing, technische installaties en sportvloeren. Bij renovaties vinden eventueel ook benodigde aanpassingen aan gebouwen plaats om te kunnen voldoen aan het hedendaagse eisen.

Het College heeft op 22 mei 2018 het werkplan onderhoud gemeentelijke gebouwen 2018 vastgesteld. Het planmatige onderhoud is in 2018 op basis van dit werkplan uitgevoerd. Het benodigde onderhoud dat om redenen nog niet is uitgevoerd, zal alsnog op een later tijdstip ter hand worden genomen. Benodigde onderhoudsuitgaven worden ten laste gebracht van de voorziening onderhoud gemeentegebouwen.

Voor de instandhouding van deze gemeentelijke gebouwen is een voorziening onderhoud gemeente gebouwen gevormd. De raad doteert voor het benodigde onderhoud jaarlijks een bedrag in deze voorziening. Het College draagt zorg voor de instandhouding van deze gemeentelijke voorzieningen.

Duurzaamheid

Doelstelling: alle gemeentelijke gebouwen in 2040 energieneutraal. De beleidsafdeling adviseert College/Raad over het gemeentelijke duurzaamheidsbeleid. Hiervoor wordt verwezen naar de beleidsnotitie duurzaamheid "Durf duurzaam" 2015-2018 dat door de raad is vastgesteld op 26 mei 2015. De leden van de raad zijn op 3 oktober 2018 over de stand van zaken van het uitvoeringsprogramma klimaat en energie 2018 schriftelijk geïnformeerd.

Met verduurzaming van gemeentelijke gebouwen zal (ook) in de toekomst rekening worden gehouden. Voor aanvullende duurzaamheidsmaatregelen dienen extra middelen beschikbaar te worden gesteld. Het huidige meerjarenonderhoudsplan voorziet (nog) niet in ingrijpende kostbare aanvullende duurzaamheidsmaatregelen.

Leegstand

Naast het onderhoud van de gebouwen is in Nederland ook het leegstandsbeleid van gebouwen actueel. In de gemeente Eijsden-Margraten is nauwelijks sprake van leegstand. De gemeente Eijsden-Margraten streeft er naar om een op vraag en aanbod afgestemd voorzieningen niveau in stand te houden. Maatschappelijke veranderingen zijn hierbij een belangrijk uitgangspunt.

Financiële recapitulatie onderhoud kapitaalgoederen.

Bedragen in Euro's		Begroting 2018	Realisatie 2018
<u>Wegen</u>			
Regulier onderhoud		€ 913.500	€ 930.037
Levensduurverlengend onderhoud (25 jaar)		€ 450.000	€ 0
Reconstructies (50 jaar) *		€ 1.824.199	€ 838.288
<u>Riolen</u>			
Exploitatielasten		€ 688.262	€ 527.810
Investerings riolering *		€ 3.209.435	€ 668.970
<u>Openbare verlichting</u>			
Projectmatige vervanging		€ 82.785	€ 87.347
Beheer & onderhoud		€ 213.400	€ 200.313
<u>Groen</u>			
Openbaar groen		€ 533.411	€ 560.939
Landschap		€ 77.324	€ 75.424
<u>Gebouwen</u>			
Saldo voorziening 01-01		€ 624.825	€ 769.556
Dotaties voorziening		€ 306.000	€ 305.999
Onttrekkingen voorziening		€ 507.104	€ 410.140
Saldo voorziening 31-12		€ 423.721	€ 665.415

* Dit betreft het MIP 2017 en MIP 2018, deze kredieten zijn beide geopend in 2018.

Wegen

Exploitatielasten

De lasten bestaan uit de kosten voor inspecties en groot & klein onderhoud van (veld)wegen.

Investerings / reconstructies

Het totaal investeringsbudget reconstructies wegen 2018 bedroeg € 1.824.199:

- Budget 2018 € 836.565
- Budget 2017 € 987.634

In onderstaande tabel zijn de door het college in 2018 beschikbaar gestelde kredieten weergegeven die ten laste komen van het totaal investeringsbudget reconstructies wegen 2018. In de kolom daarnaast staan de gerealiseerde uitgaven 2018.

De kredieten uit 2017 zijn in 2018 pas geopend. Reden hiervoor was dat in 2017 de projecten uitgevoerd zijn die in 2016 opgestart waren. Dit heeft als gevolg gehad dat in 2018 zowel de kredieten van 2017 als van 2018 geopend zijn.

Project / Bedragen en Euro's		Budget 2018	Realisatie 2018
Geoormerkt budget 2017			
Herinrichting Breusterstraat/Raadhuisstraat Eijsden ¹⁾	1	€ 528.134	€ 311.191
Realisatie basisinspanning Sint Geertruid ¹⁾	2	€ 320.000	€ 25.309
Prins Willem Alexanderstraat Gronsveld incl. De Wyert	3	€ 139.500	€ 70.876
Totaal 2017		€ 987.634	€ 407.376
Geoormerkt budget 2018			
Clermontstraat Margraten		€ 100.000	€ 104.219
Groot onderhoud 't Bat en de 3 Batstegen Eijsden	4	€ 132.165	€ 8.904
Herinrichting Diepstraat Eijsden	5	€ 173.000	€ 7.260
Activeren uren projectleiding		€ 250.000	€ 250.000
Herinrichting Burg Ronckersplein + gedeelte Sprinkstraat		€ 61.400	€ 60.529
Kerkplein Mesch	6	€ 120.000	€ 0
Totaal 2018		€ 836.565	€ 430.912
Totaal 2017 en 2018		€ 1.824.199	€ 838.288

1) Combiproject wegen & riolering.

De reconstructie van een weg met riool (combiproject) bestaat in grote lijnen uit twee fases:

- I. De planvoorbereiding : deze fase bestaat uit het verzamelen en inwinnen van gegevens zoals bodem/fundering/constructie ed., het opstellen van ontwerpen, bestekken, het houden van inwonersavonden en het houden van de aanbestedingsprocedure. Deze fase heeft een lange doorlooptijd en kost relatief weinig geld in verhouding tot het beschikbare budget.
- II. De uitvoeringsfase : hierin voert de aannemer de werkzaamheden uit. Deze fase kost meestal relatief minder tijd maar brengt wel het grootste deel van de kosten met zich mee.

Toelichting

1. Project is in 2018 voorbereid en opgestart en loopt door in 2019, oplevering in Q2 2019.
2. Voorbereiding is gestart in 2018 en loopt door in Q1 en Q2 van 2019. Uitvoering staat gepland in Q3 2019 tot en met Q1 2020.
3. Project is in 2018 uitgevoerd en technisch opgeleverd. Financiële afhandeling in Q1 2019.
4. Uitvoering is in Q3 2018 gestart. Oplevering vindt plaats in juni 2019, inclusief financiële afhandeling.
5. Project is in voorbereiding en is deels gecombineerd met het verkeerscirculatieplan Eijsden. Start na het toeristisch seizoen, in Q4 2019.
6. Voorbereiding is in 2018 opgestart in Q3. Uitvoering in Q2 2019. Oplevering juni 2019.

	V = voorbereiding				U = uitvoering				Totaal
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	
Herinrichting Breusterstraat/Raadhuisstraat Eijdsen	V	V	U	U	U	U			
	€ 63.376		€ 247.815		€ 216.943				€ 528.134
Realisatie basisinspanning Sint Geertruid			V	V	V	V	U	U	
			€ 25.309		€ 13.091		€ 281.600		€ 320.000
Prins Willem Alexanderstraat Gronsveld De Wyert	V	V	U	U	U				
	€ 16.740		€ 54.136		€ 68.624				€ 139.500
Clermontstraat Margraten	U	U	U						
	€ 12.000	€ 92.219							€ 104.219
Groot Onderhoud t Bat en de 3 Batstegen Eijdsen		V	V	U	U	U			
		€ 8.904	€ 0		€ 123.261				€ 132.165
Herinrichting Diepstraat Eijdsen			V	V	V	V	V	U	
			€ 7.260		€ 13.500		€ 152.240		€ 173.000
Herinrichting Burg, Ronckersplein + gedeelte Sprinkstraat			V	U					
			€ 7.368	€ 53.161					€ 60.529
Kerkplein Mesch				V	V	U			
				€ 0	€ 14.400	€ 105.600			€ 120.000

Riolering

Exploitatielasten

De exploitatielasten bestaan uit de directe lasten : reiniging & inspectie riolen en gemalen, onderdelen/materialen, energie, telefoon, advies, ed.

Investeringsen

Het totaal beschikbaar investeringsbudget riolering 2018 bedroeg € 3.209.435 :

- Budget 2018 € 1.368.345
- Budget 2017 € 1.841.090

In onderstaande tabel zijn de door het college in 2018 beschikbaar gestelde kredieten weergegeven die ten laste komen van het totaal investeringsbudget riolering 2018. In de kolom daarnaast staan de gerealiseerde uitgaven 2018.

Project / Bedragen en Euro's		Budget 2018	Realisatie 2018
Geormerkt budget 2017			
Prins Willem-Alexanderstraat (uitvoering)	1	€ 150.000	€ 150.000
Realisatie basisinspanning Sint Geertruid ¹⁾	2	€ 823.000	€ 65.091
Herinrichting Breusterstraat / Raadhuisstraat Eijdsen ¹⁾		€ 258.090	€ 271.224
Renovaties riool Cadier en Keer	3	€ 60.000	€ -
Relining Veldje en vervanging Veldjesstraat	4	€ 350.000	€ 75.000
Bijdrage reconstructie De Hut - De Planck	5	€ 200.000	€ -
Totaal 2017		€ 1.841.090	€ 561.315
Geormerkt budget 2018			
Persriool Blankenberg / Einderweg	6	€ 75.000	€ 24.391
Vervanging Groenerein / Wangraaf, 2 pompgemalen en persleiding	7	€ 800.000	€ -
Bat en Batstegen vervangen huisaansluitingen	8	€ 58.345	€ 65.010
RWA en RWA Diepstraat vervangen huisaansluitingen	9	€ 435.000	€ 18.254
Totaal 2018		€ 1.368.345	€ 107.655
Totaal 2017 en 2018		€ 3.209.435	€ 668.970

1) Combiproject wegen & riolering.

Toelichting

- Project is in 2018 uitgevoerd en technisch opgeleverd. Financiële afhandeling in Q1 2019.

2. Voorbereiding is gestart in 2018 en loopt door in Q1 en Q2 van 2019. Uitvoering staat gepland in Q3 2019 tot en met Q1 2020.
3. Dit krediet maakt deel uit van het totaalkrediet voor het project "Buurtgerichte aanpak Cadier en Keer". Het totaalkrediet is verspreid over de jaren 2018 t/m 2021. Dit project wordt in 2019 voorbereid en uitvoering vindt plaats vanaf Q4 2020.
4. Project is in 2018 voorbereid en opgestart. Uitvoering loopt door tot en met Q3 2019.
5. Uitvoering is afhankelijk van planning Provincie Limburg.
6. Project is eind 2018 opgestart en wordt in 2019 afgerond.
7. Dit krediet maakt deel uit van het totaalkrediet voor het project "Buurtgerichte aanpak Cadier en Keer". Het totaalkrediet is verspreid over de jaren 2018 t/m 2021. Dit project wordt in 2019 voorbereid en uitvoering vindt plaats vanaf Q4 2020.
8. Uitvoering is in Q3 2018 gestart. Oplevering vindt plaats in juni 2019, inclusief financiële afhandeling.
9. Project is in voorbereiding en is deels gecombineerd met het verkeerscirculatieplan Eijsden. Start na het toeristisch seizoen, in Q4 2019.

	V = voorbereiding				U = uitvoering				
	2018				2019				
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Totaal
Prins Willem-Alexanderstraat (uitvoering)	V	V	U	U					
	€ 18.000		€ 132.000						€ 150.000
Realisatie basisinspanning Sint Geertruid			V	V	V	V	U	U	
			€ 65.091		€ 33.669		€ 724.240		€ 823.000
Herinrichting Breusterstraat/Raadhuisstraat Eijsden	V	V	U	U					
	€ 30.971		€ 240.253						€ 271.224
Renovatie riool Cadier en Keer					V	V	V	V	
						€ 60.000			€ 60.000
Relining Veldje vervanging Veldjesstraat	V	V	V	U	U	U	U		
	€ 42.000		€ 33.000		€ 275.000				€ 350.000
Bijdrage reconstructie De Hut-De Planck	afhankelijk van Provincie								
	€ 0								€ 200.000
				V	V	U	U		
Persriool Blankenberg/Einderweg				€ 24.391	€ 0	€ 50.609			€ 75.000
Vervanging Groenereijn/Wangraag, 2 pompgemalen en persleiding					V	V	V	V	
						€ 96.000			€ 800.000
Bat en Batstegen vervangen huisaansluitingen	V	V	U	U					
	€ 7.001		€ 58.009						€ 65.010
RWA en DWA Diepstraat vervangen huisaansluitingen	V	V	V	V	V	V	V	U	
	€ 18.254				€ 33.946			€ 382.800	€ 435.000

Financiering

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten staat dat de paragraaf over de financiering in ieder geval het beleid ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille bevat.

Het beleid van de gemeente Eijsden-Margraten voor de treasuryfunctie is vastgelegd in het treasurystatuut.

Algemene interne en externe ontwikkelingen

Algemene rente ontwikkelingen

Algemene renteontwikkelingen	Gemiddeld 2014	Gemiddeld 2015	Gemiddeld 2016	Gemiddeld 2017	Gemiddeld 2018
Kasgeld	0,23%	0,08%	-0,322%	-0,38%	-/-0,38%
Rekening-courant (debet)	3,25%	3,25%	2,45%	2,45%	2,45%
Lang geld (lineair 25 jaar)	2,58%	1,57%	1,35%	1,60%	1,59%
Gemiddeld rentepercentage Eijsden- Margraten	3,28%	3,28%	3,3%	1,49%	1,49%
(bron BNG)					

Onze gemeente heeft per 31 december 2018 in totaal 6 langlopende leningen met een openstaand saldo van € 52,2 miljoen. Het gewogen gemiddelde rentepercentage van de leningenportefeuille bedraagt 1,49%. Hiervan zijn 2 leningen aangetrokken ten behoeve van Woonpunt met een totaal openstaand saldo per 31 december 2018 van € 931.605.

De plannen van het beleid voor het risicobeheer

Om het renterisico op de vlottende schuld te beperken, hanteren we een kasgeldlimiet. Als grondslag van de wettelijk toegestane omvang van de kasgeldlimiet houden we de omvang van de jaarbegroting per 1 januari voor het gehele begrotingsjaar aan, vermenigvuldigd met het percentage dat bij ministeriële regeling is vastgesteld. Dit betekent dat de korte schuld maximaal 8,5% van het begrotingstotaal mag bedragen. De korte schuld bestaat uit de opgenomen gelden met een oorspronkelijke rente-typische looptijd korter dan één jaar plus de schuld in rekening-courant en is bedoeld voor het financieren van lopende uitgaven.

Om de renterisico's op de vaste schuld te beheersen, dienen de gemeenten te voldoen aan de renterisiconorm. Hiervoor moeten we het renterisico dat we op de vaste schuld lopen berekenen. De definitie van het renterisico op de vaste schuld is: de mate waarin het saldo van rentelasten en rentebaten van een gemeente verandert door wijzigingen in het rentepercentage op leningen en uitzettingen met een oorspronkelijke rente-typische looptijd van één jaar of langer.

De uitkomst van de berekening van het renterisico op de vaste schuld dient getoetst te worden aan de renterisiconorm. De renterisiconorm houdt in, dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Concreet houdt dit in dat de gemeente ervoor moet zorgen dat in enig jaar niet meer dan 20% van de begrotingsomvang moet worden geherfinancierd. De norm is ingesteld om door een spreiding in looptijden van leningen een stabiele rentelast te bewerkstelligen.

Renterisiconorm	werkelijk 2017	prim.begroot 2018	werkelijk 2018
Omvang begroting/rekeningtotaal	€ 54.798	€ 51.978	€ 54.771
Renterisiconorm (20% van omvang begrotingstotaal)	€ 10.960	€ 10.396	€ 10.954
Aflossingen en renteherziening (netto)	€ 40.491	€ 2.135	€ 2.135
Ruimte onder de renterisiconorm	€ 0	€ 8.261	€ 8.819
Overschrijding van de renterisiconorm	€ 29.531	€ 0	€ 0

Uit bovenstaand overzicht kan worden afgeleid dat er in 2017 sprake was van overschrijding van de renterisiconorm. Deze overschrijding heeft te maken met de herstructurering van de leningenportefeuille in 2017. De (finale) aflossing van langlopende leningen bedroeg daardoor € 40.460.000.

Kasgeld

	Bedragen (x € 1.000)	
	begroting 2018	rekening 2018
Totaal jaarbegroting (lasten)	60.046	54.771
Gemiddelde netto vlottende schuld (-/-) / gemiddeld overschot vlottende middelen	22.248	6.884
Percentage maximaal kort te financieren (kasgeldlimiet)	8,50%	8,50%
Kasgeldlimiet	5.104	4.656
Overschrijding kasgeldlimiet	17.144	2.228
Ruimte ten opzichte van kasgeldlimiet		

Liquiditeitenplanning

Het liquiditeitsrisico wordt door de gemeente Eijsden-Margraten beperkt door een stringente korte termijn liquiditeitenplanning.

Bedrijfsvoering

Definitie bedrijfsvoering

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) bepaalt dat de paragraaf bedrijfsvoering in ieder geval inzicht geeft in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering bevat. De beleidsdoelstellingen voor de bedrijfsvoering vinden vooral hun oorsprong in de programma's. Bedrijfsvoering vormt hierdoor feitelijk een dwarsdoorsnede van de programma's.

De paragraaf bevat onder meer informatie over personeel & organisatie, informatie(voorziening), financieel beheer, planning en control, kwaliteitszorg en dienstverlening.

Doelstellingen en belang van gemeentelijke bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering is een klantgericht proces. Dit vertaalt zich in de volgende doelstellingen:

- *Betrouwbaar*: de gemeente heeft haar zaken voor elkaar en voert de (wettelijke) regels voorspelbaar uit en handhaaft de regels.
- *Transparant*: de gemeente biedt inzicht in de uitvoering van de programma's en de ondersteunende processen.
- *Responsief*: de gemeente anticipeert en speelt in op de maatschappelijke ontwikkelingen en de wensen van de burgers.
- *Doelmatig (efficiënt)*: de mate waarin de gewenste prestaties en beoogde maatschappelijke effecten worden gerealiseerd met een zo beperkt mogelijke inzet van middelen.
- *Doeltreffend (effectief)*: de inspanningen en uitgaven dragen op een gerichte wijze bij aan de realisatie van de beoogde doelen.
- *Rechtmatig*: de doelen worden bereikt in overeenstemming met de wettelijke kaders.

Personeel & organisatie

In 2015 is een meerjarendirectieprogramma vastgesteld met als titel "de basis op orde". In dit programma is een drietal ontwikkellijnen aangegeven waarlangs de gemeente zich ontwikkelt om de basis op orde te krijgen, te weten:

- Waarden & Waarderen
- Sturen & Verantwoorden
- Mens en Samenwerking

Vanuit deze drie ontwikkellijnen is een veranderopgave omschreven waarbij Ingezet is op:

- sturen op processen in plaats van op activiteiten
- sturen op resultaten in plaats van op taken
- integraal werken in plaats van gefragmenteerd werkzaamheden verrichten
- een samenwerkende houding met omgevingssensitiviteit laten zien
- proactief werken in plaats van een afwachter houding aannemen
- voortdurend haar klantwaarde bewaken en verbeteren

Kort samengevat heeft de programmalijn Waarden & Waarderen onze Story Dichtbij het leven opgeleverd, inclusief de oprichting van het Burgerpanel en het digitale Storyplatform www.dichtbijhetleven.nl.

De programmalijn Sturen & Verantwoorden had als doel om het sturend vermogen van de organisatie te vergroten. De informatiepiramide, de inbedding van concerncontrol in de organisatie, de reorganisatie van de

financiële functies en het steviger verankeren van de P&C-cyclus in de bedrijfsvoering zijn hiervan de meest concrete resultaten. De programmalijn Mens en Samenwerking had als doelstelling om te bepalen hoe wij ons willen verhouden tot onze omgeving (medewerkers, klanten, (bestuurlijke) partners). Dit heeft geresulteerd in een visie op strategische HRM, waarbij een verschuiving teweeg gebracht wordt van HRM als beheersdiscipline naar HRM als ontwikkelende discipline. Tevens is een basis gelegd voor een regio-agenda binnen Lijn 50 verband en zijn eerste aanzetten gedaan rondom het Middengebied. De visie op dienstverlening heeft meer tijd nodig gehad dan verwacht.

2018 was een bijzonder jaar voor de (voortdurende) ontwikkeling van onze organisatie. Er zijn drie bepalende factoren geweest waarom de organisatie niet alleen zaken heeft voortgezet, maar ook nieuwe initiatieven heeft genomen:

1. Op 1 september 2017 is gestart met het nieuwe managementteam.
2. Er is een Fusie Effect Rapportage (FER) uitgevoerd.
3. Er is een nieuwe coalitie gevormd en een nieuw College aangetreden, met als richtinggevend kader het vastgestelde raadsprogramma en het daaraan gekoppelde bestuursakkoord "anders durven doen".

In 2018 is door het nieuwe management gewerkt aan een organisatiekompas waarin een visie met een viertal kernwaarden voor de organisatie zijn gedefinieerd, te weten Betrokken, Leergierig, Open en Klantgericht. Hiermee is een basis gelegd voor de verdere doorontwikkeling van de organisatie de komende jaren.

Doelstelling van het nieuwe management is te komen tot een vitale, waardengedreven organisatie die in kwantitatieve en kwalitatieve zin investeert in de robuustheid van de organisatie, ruimte krijgt om te transformeren naar een lerende en wendbare organisatie die verbindingen weet te leggen met de samenleving en op realistische wijze uitvoering kan geven aan het gestelde ambitieniveau van de nieuwe Raad en het College. Alsook zich ontwikkelt tot een organisatie die gekenmerkt wordt door een cultuur van eigenaarschap, integraal werkt en integrale verantwoordelijkheid neemt.

In dit licht zijn door het management een viertal kernwaarden benoemd, die de komende jaren centraal zullen staan in het handelen van de organisatie, te weten Betrokken, Leergierig, Open en Klantgericht:

De verdere doorontwikkeling van de organisatie is in essentie gericht op:

- het *versterken van burgerparticipatie en het optimaliseren van de dienstverlening*, waarbij onder meer wordt ingezet op een procesgestuurde en communicatieve organisatie die werkt aan de hand van de principes van integraal management, lean- en accountmanagement. Dat betekent dat informatie, communicatie en processen efficiënt en klantgericht zijn ingericht, er voortdurende aandacht is voor kwaliteitsverbetering (basis op orde) en er wordt samengewerkt aan afdelingsoverstijgende doelen, dit alles vanuit oogpunt waarbij de klant centraal staat.

Concreet is in 2018 geïnvesteerd in opleiding en kennis met betrekking tot lean. Eind 2018 is gestart met het lean maken van het proces "meldingen openbare ruimte". Tevens is gestart met het opstellen van een concept visiedocument rondom dienstverlening, hetgeen in 2019 – in afstemming met u als raad - een vervolg zal krijgen en vertaald zal worden in een nog op te stellen implementatieplan. Om de dienstverlening op onderdelen reeds te verbeteren is eind 2018 gestart met het verbeteren van de signaalfunctie rondom overschrijding van termijnen en het gericht sturen hierop vanuit het management. Voor wat betreft het communicatiever maken van de organisatie is gestart met het doorontwikkelen van het cluster communicatie en het opstellen van een visie rondom communicatie. Rondom burgerparticipatie zijn een aantal concrete projecten opgestart. Het betreft in deze onder meer het

programma Buitengewoon Buitengebied, het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan, diverse civiel-technische projecten en de Woonvisie.

- het *investeren in bestuurlijke en organisatorische vernieuwing*, waarbij ingezet wordt op een cultuur van leiderschap en eigenaarschap en daarnaast het samenspel tussen bestuur en organisatie wordt verstevigd. Het versterken van de gezamenlijke koers, rolduidelijkheid, de wijze van interactie en bijbehorende houding en gedrag staan hierbij centraal.

Het nieuwe College is medio het jaar als team gestart met een ontwikkeltraject, hetgeen geresulteerd heeft in de totstandkoming van een besturingsfilosofie. Het College en het managementteam hebben in de tweede helft van het jaar op basis de besturingsfilosofie en het organisatiekompas een Manifest ondertekend; een handelingskader dat de basis vormt voor het optimaliseren van het samenspel tussen bestuur en organisatie. Daarnaast zijn afdelingsplannen opgesteld die de contouren aangeven rondom de doorontwikkeling van de afdelingen om adequaat antwoord te kunnen geven op ontwikkelingen, opgaven en voorgenomen ambities.

- het *uitvoering geven aan inhoudelijke ambities*. Om adequate sturing te hebben op de gestelde doelen vanuit het bestuursakkoord enerzijds en bedrijfsvoeringszaken anderzijds, wordt stuurinformatie ontwikkeld in de vorm van KPI's, dashboards en vernieuwde bedrijfsvoeringsdocumenten voor management, college en raad.

In 2018 is de personeelsmonitor van het A+O fonds als benchmarkinstrument opgepakt als input voor verdere doorontwikkeling van HRM-beleid. Daarnaast zijn een negental Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) rondom HRM, financiën en dienstverlening ontwikkeld en vertaald in een dashboard. Door te werken met KPI's in dashbordvorm gaat stuurinformatie in toenemende mate beschikbaar komen.

2018 was voor onze ambtelijke organisatie door het hoge ziekteverzuim geen gemakkelijk jaar. Wij zijn geconfronteerd met veel langdurig zieken, waarvan het gros niet werkgerelateerd. Aan het einde van het jaar hebben zich helaas enkele onvoorziene (veelal niet werkgerelateerde) ziektegevallen voorgedaan. Het gemiddelde ziekteverzuim kwam in 2018 uit op 8,5% (in 2017 was dat 7%). Het aandeel langdurig verzuim bedroeg 7% (*langdurig verzuim is verzuim langer dan 42 kalenderdagen*). De verzuimfrequentie was in 2018 lager dan in 2017 (1,08 resp. 1,23). Daarentegen was de gemiddelde verzuimduur in 2018 hoger dan in 2017; 4.591 verzuimdagen in 2018 versus 3.542 verzuimdagen in 2017.

De organisatie heeft veel energie gestoken in het terugdringen van het ziekteverzuim. Naast korte termijn acties, zijn ook acties ingezet die er op gericht zijn om op lange termijn het ziekteverzuim op een lager niveau te brengen. Onze leidinggevenden, ondersteund door HRM en onze arbodienst, hebben veel energie gestoken in de individuele casussen, waardoor het gelukt is om werkhervatting te bevorderen. Daarnaast is de samenwerking met onze arbodienst geïntensiveerd, onder andere door het uitbreiden van de capaciteit van onze bedrijfsarts, het volgen van diverse verzuimtrainingen en het gebruik van een cliëntvolgsysteem. Dit systeem stelt ons beter in staat om gegevens in het kader van ziekteverzuim te registreren, interventies te organiseren, de wet verbetering poortwachter te volgen en managementinformatie te genereren. Uiteraard met inachtneming van de wettelijke privacy-bepalingen.

De gemeente Eijsden-Margraten heeft in 2018 geïnvesteerd in opleiding en ontwikkeling van onze medewerkers. Uiteraard hebben veel collega's vaktechnische opleidingen gevolgd, maar is ook aandacht

geweest voor coachingstrajecten gericht op persoonlijke effectiviteit. Het managementteam heeft een management developmenttraject en ook op afdelingsniveau zijn ontwikkeltrajecten geïnitieerd. Daarnaast is in het kader van het bevorderen van doorstroming in de organisatie gestart met het opstellen van een mobiliteitsplan, hetgeen naast een HRM-kadernotitie mede de basis zal vormen voor een strategisch personeelsplan en een strategisch opleidingsplan.

De samenwerking met de gemeente Maastricht op het gebied van E-HRM is in goede harmonie beëindigd. In het laatste kwartaal van 2018 is het ons gelukt om de eerste fase van E-HRM – gericht op de uitvoering van een volledige, tijdige en juiste salarisadministratie – zonder noemenswaardige problemen te implementeren, waardoor een basis is gelegd voor de uitrol van nieuwe producten – gericht op verzuimbeheersing, performancemanagement en mobiliteitsbevordering – in de eerste helft van 2019.

Overzicht van de personele kosten

	Personele kosten (bedrag x € 1.000)	Begroting 2018 na wijziging	Realisatie 2018	Vershil
1	College B&W	628	603	25
2	Raadsleden	307	290	17
3	Griffie	181	190	-9
4	Personeel	10.108	10.100	8
	Totaal personele kosten	11.224	11.183	41
5	Inhuur	1.690	1.682	8
	Totale personele kosten en inhuur	12.914	12.865	49

Toelichting grootste verschillen:

De onderschijding van € 41.000 is voornamelijk veroorzaakt omdat in 2018 geen kosten zijn gemaakt voor de re-integratie van de aftredende wethouders en de werkelijke kosten van de raadsleden voordeliger zijn geweest dan geraamd.

Overzicht aantal FTE's

	Per 1-1-2018	Per 31-12-2018	Vershil
Aantal FTE's (incl. openstaande vacatures)	147	153	6

Informatiemanagement

In 2018 is het informatiemanagement binnen onze organisatie opnieuw vormgegeven, gericht op het leveren van toegevoegde waarde aan de ontwikkeling van onze dienstverlenings- en bedrijfsprocessen. Deze verandering vloeit voort uit onze visie op informatiemanagement, die de landelijke leidraad "Digitale Agenda 2020" van VNG Realisatie volgt. Speerpunten uit deze visie zijn:

- Innovatieve dienstverlening.
- kwaliteits- en efficiencyverbeteringen in processen.
- Datagedreven werken.

- Regievoering en ketensamenwerking.
- Waarborgen van stabiele basisvoorzieningen ten behoeve van bedrijfsvoering en dienstverlening.

2018 heeft in het teken gestaan van kwaliteits- en efficiencyverbeteringen in processen en het organiseren van datagedreven sturing hierop. Ten behoeve van procesverbetering is geïnvesteerd in opleiding en kennis met betrekking tot Lean. Om uitvoering aan procesverbetering te geven is een ontwikkelplan opgesteld. Verbeteringen hieromtrent worden in samenhang ontwikkeld met onze informatievoorziening. Het digitale werken vormt hierbij het uitgangspunt. Het digitale werken leidt ertoe dat onze analoge archieven de komende jaren worden vervangen door digitale archieven. Op basis van een nulmeting met betrekking tot de toestand van onze archieven, is in 2018 gestart met het substitutieproces van analoge naar digitale archivering. In dat licht wordt voorgesorteerd op de aansluiting op een E-depot voor duurzame archivering.

Om sturing te geven aan onze organisatie-ontwikkeling, zijn een negental kritische prestatie-indicatoren (KPI's) rondom HRM, financiën en dienstverlening ontwikkeld en vertaald in een dashboard. Door het werken met KPI's in dashboardvorm is onze stuurinformatie in toenemende mate beschikbaar en wordt deze de komende jaren verbreed en uitgediept. Op grond hiervan vindt vanaf eind 2018 gerichtere sturing plaats, op bedrijfsvoeringszaken en dienstverlening in het bijzonder.

Focus op het leveren van toegevoegde waarde aan de ontwikkeling van dienstverlening en organisatie betekent dat beheersmatige, specialistische activiteiten waar mogelijk aan specialistische, professionele partijen worden overgelaten. Nadat in een eerder stadium beheersmatige ICT-werkzaamheden zijn uitbesteed is in 2018 het beheer van geografische basisadministraties overgedragen aan het Gegevenshuis. In samenwerking met het Gegevenshuis zal hier de komende jaren ontwikkeling op plaatsvinden, zodat de mogelijkheden en de toepasbaarheid van geografische informatie voor onze organisatie wordt verhoogd.

Informatiebeveiliging

Gemeenten dienen aan een landelijk normenkader voor informatiebeveiliging te voldoen, in de vorm van de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG). De BIG stelt eisen aan beleid, maatregelen, procedures en de organisatie van informatiebeveiliging.

In het verlengde van de BIG geldt de jaarlijkse verantwoordingsprocedure ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit). De prioriteit van ENSIA ligt bij horizontale verantwoording aan de gemeenteraad over Informatiebeveiliging. Tevens geeft ENSIA invulling aan verticale verantwoording naar de Rijksoverheid over de Basisregistratie Personen (BRP), Paspoortuitvoeringsregeling (PUN), Digitale persoonsidentificatie (DigiD), Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) en de Structuur Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (Suwinet). Het normenkader van de BIG vormt de onderlegger voor de verantwoordingsprocedure van ENSIA.

De kern van ENSIA is de Collegeverklaring, waarin het College aangeeft al dan niet in control te zijn rondom informatiebeveiliging. De Collegeverklaring wordt jaarlijks in het eerste kwartaal na het voorafgaande jaar opgesteld en wordt getoetst door een onafhankelijk IT-auditor. Op basis van deze toets stelt de auditor een assurancerapport op. Voor 2018 heeft de scope van ENSIA betrekking op beveiligingsnormen voor DigiD en Suwinet.

Op 26 maart 2019 heeft het college verklaard dat op 31 december 2018 de interne beheersingsmaatregelen van de gemeente Eijsden-Margraten in opzet en bestaan voldoen aan de geselecteerde normen inzake

Suwinet en DigiD. De Collegeverklaring is door een onafhankelijk IT-auditor gecontroleerd, waarna deze een assurancerapport met een positieve verklaring heeft opgesteld.

Gegevensbescherming

Als gemeente hebben we een grote verantwoordelijkheid als het gaat om de omgang met, en beveiliging van persoonsgegevens. Zo dienen we aanvullend op de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG), aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) te voldoen, die vanaf 25 mei 2018 van toepassing is. In de eerste helft van 2018 zijn de voorbereidingen richting de invoering van de AVG afgerond. Onderdeel hiervan was de benoeming van een Functionaris Gegevensbescherming benoemd en het samenstellen van een privacyteam. Het privacyteam draagt zorg voor inbedding van de AVG richtlijnen en adviseert de organisatie over de toepassing hiervan. De Functionaris Gegevensbescherming heeft hierin een controlerende taak. Twee keer per jaar vindt verslaglegging richting de gemeenteraad plaats, over privacy-gerelateerde incidenten.

Verbonden partijen

De gemeente Eijsden-Margraten heeft bestuurlijke en/of financiële belangen in een aantal verbonden partijen, waaronder gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen.

Een verbonden partij is een derde rechtspersoon, waarin de gemeente een bestuurlijk en/of een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een verbonden partij of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de betreffende rechtspersoon en/of als de gemeente aangesproken kan worden door derden ingeval van financiële problemen bij de verbonden partij.

Deze verbonden partijen voeren beleid uit voor de gemeente. Uiteraard blijft de gemeente Eijsden-Margraten beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheden houden ten aanzien van deze partijen.

In de Nota Verbonden Partijen wordt het door de gemeente Eijsden-Margraten gevoerde beleid inzichtelijk gemaakt. Ook wordt ingegaan op de begrippen en juridische kaders waaraan verbonden partijen moeten voldoen.

De uitgangspunten voor deelname in een verbonden partij zijn uitvoerig vastgelegd in de Nota Verbonden Partijen. Belangrijke uitgangspunten zijn:

- De gemeente participeert alleen in derde partij (verbonden partij) indien daarmee publiek belang gediend wordt.
- De financiële gevolgen en mogelijke risico's van deelname in een verbonden partij dienen inzichtelijk te worden gemaakt.

Voor meer inhoudelijke informatie wordt verwezen naar deze nota.

De gemeente kent de volgende verbonden partijen:

Programma 1 Dienstverlening

Veiligheidsregio Zuid Limburg		
Soort	Gemeenschappelijke regeling	
Vestigingsplaats	Maastricht	
Openbaar belang	Het realiseren van een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie van brandweezorg, geneeskundige hulpverlening, gemeentelijke bevolkingszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing.	
Betrokken partijen	18 Gemeenten in Zuid-Limburg, brandweer, Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR).	
Visie	"De zorg voor veiligheid binnen de samenleving blijft bij de Veiligheidsregio Zuid-Limburg voorop staan. Daarom richten we ons op het zo goed mogelijk bestrijden van incidenten, rampen en crises en op het verminderen van risico's. We leren van incidenten en passen waar nodig de werkwijze aan, zodat we burgers, bedrijven en instellingen in Zuid-Limburg nog beter kunnen (be)dienen."	
Financieel belang	Bijdragen Eijsden-Margraten 2018 aan de Veiligheidsregio Zuid-Limburg:	
	Begroot	Realisatie
	Brandweer	€ 1.308.841
		€ 1.353.696

	GHOR	€ 40.062	€ 40.549
	Bevolkingszorg	€ 14.978	€ 8.607
	Veiligheidsbureau	€ 36.843	€ 17.979
	Burgernet	€ 2.907	€ 1.410
	MCC	€ 5.025	€ 5.138
	Totaal	€ 1.408.656	€ 1.427.379
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende regiogemeenten.		
Financiële situatie	Ultimo 2018 bedraagt het eigen vermogen		
Vermogen	x 1.000	1-1-2018	31-12-2018
	eigen vermogen	€ 8.607	€ 8.374
	te bestemmen resultaat	-/- € 718	€ 1.053
	vreemd vermogen	€ 43.461	€ 43.590
Ontwikkelingen	In de loop van 2017 is een bestuurlijk traject ingezet over de toekomst van de brandweer (brandweereinhoudelijk, organisatorisch, financieel). Op verzoek van het Dagelijks Bestuur is er voor gekozen de discussie over de verdeelsleutel en de intensivering van het programma Brandweer qua tijd te synchroniseren en hiervoor de ambities op te houden tot 2020. Hierdoor wordt er ook recht gedaan aan het principe van democratische legitimatie: de nieuwe gemeenteraden worden door het oprekken van de tijd in de positie gebracht gedegen te kunnen oordelen over de gevraagde budgetuitbreiding. Het uitstellen kan echter niet zonder consequenties. Het weerstandsvermogen in de vorm van de algemene reserve is niet toereikend; er wordt intern een omvangrijk maatregelenpakket ingezet en er wordt een bestuurlijk voorstel gedaan om de egalisatiesreserve kapitaallasten te gebruiken. Hieronder leest u onder het kopje oplossingsrichting hierover meer. Met het opschorten van de budgetuitbreiding naar de begroting 2020 wordt daar bovenop nog een zware wissel getrokken op het invullen van de ambities op de vijf speerpunten zoals die door het management van de brandweer zijn benoemd. Het blijven leveren van adequate brandweertzorg, zowel op repressief als preventief terrein, staat onder druk. Dit lijkt de opmaat naar een organisatie- doorontwikkeling, die komend jaar uitgewerkt zal worden, waarbij ook de relatie naar de andere programmaonderdelen aandacht verdiend en intensieve interactie met het bestuur gewenst is. De inzet is er nu op gericht om vóór de begroting 2020 de integrale discussie rondom het programma Brandweertzorg, zowel op inhoud als financiën, af te ronden. In dat traject zal tevens een structurele oplossing moeten worden gevonden voor het vraagstuk rondom de terugval in eigen inkomsten. Door autonome ontwikkelingen vallen deze met ingang van 2019 terug met € 600.000. Dit leidt in de begroting 2019 tot incidenteel tekort voor genoemd bedrag. In de begroting zal dit tekort moeten worden gedekt vanuit de reservepositie. Los van genoemd tekort moest, om de begroting 2019 sluitend te krijgen, een omvangrijk en ingrijpend maatregelenpakket worden ingezet. Het gaat om een vacaturestop gedurende de begrotingsjaren 2018 en 2019, de kaasschaaf op een aantal generieke zaken, anders vorm geven van de multifunctionele pool in de repressieve dienst en een aantal stafdiensten en procesingrepen. Behalve een fundamentele discussie over een maatregelenpakket om de begroting		

	structureel sluitend te krijgen, is binnen het Programma Brandweezorg naar de reservepositie gekeken. Binnen dit programma bestaat nog een egalisereserve kapitaallasten. Deze is bedoeld om de gemeentelijke bijdragen op langere termijn stabiel te houden. Deze systematiek is eindig, omdat de reserve op termijn wordt uitgeput (naar verwachting rond 2028). Niettemin wordt voorgesteld om voor de hierboven geschetste incidentele problematiek een incidentele onttrekking uit de egalisereserve kapitaallasten te doen van in totaal € 2,0 mln.: • € 500.000 middels begrotingswijziging 2018; • € 1,5 mln. in de nu voorliggende begroting 2019 waarmee het tekort 2019 van € 600.000 wordt afgedekt en de algemene reserve wordt versterkt met € 900.000. De consequenties hiervan zullen nader in beeld moeten worden gebracht. Vooralsnog is helder dat het omslagpunt waarop de reserve is uitgeput naar voren schuift van 2028 naar 2026. Ten behoeve van de volgende beleidsplanperiode c.q. de begroting 2020 zal de totale reservepositie van het Programma Brandweezorg worden geëvalueerd. De hierboven geschetste oplossingsrichting is verwerkt in de begroting.
Risico's	Bij uittreden of opheffing participeert de gemeente in de aanwezige schulden en kosten van liquidatie.

Programma 2 Burgerschap

Sociale Zaken Maastricht Heuvelland	
Soort	Overige verbonden partijen / centrumregeling (lichte gemeenschappelijke regeling)
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokken partijen	De gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittern, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul.
Openbaar belang	Uitvoering gezamenlijke sociale dienst voor de zes Maastricht-Heuvellandgemeenten.
Visie	Sociale Zaken Maastricht Heuvelland wil alle inwoners die een beroep doen op ondersteuning bij werk en inkomen perspectief bieden. Het belangrijkste doel van de landelijke wetgeving alsook het (regionaal) gemeentelijk beleid is immers economische zelfstandigheid. SZMH wil inwoners de mogelijkheid geven om in hun eigen levensonderhoud te voorzien d.m.v. het verrichten van regulier werk en wanneer dat (nog) niet lukt, om naar vermogen mee te doen in de samenleving en daarmee het beste te halen uit zichzelf. De individuele situatie van de inwoner en diens mogelijkheden staan daarbij altijd voorop.
Beleidsvoornemens	De dienstverlening van SZMH richt zich op het faciliteren en/of tijdelijk ondersteunen van inwoners van 18 jaar tot de pensioengerechtigde leeftijd. Kern van de dienstverlening is het voorkomen van (langdurige) uitkeringsafhankelijkheid en de risico's die hiermee verbonden zijn, zoals het vergroten van de problematiek door het opbouwen van schulden, mogelijke uithuisuitzetting etc. De inwoner blijft daarbij primair zelf verantwoordelijk. SZMH richt zich met name op de verbetering van de arbeidsmarktpositie en, in samenwerking met Podium24, op directe plaatsing in een reguliere baan of een (tijdelijk) gesubsidieerde baan, om die

	risico's te minimaliseren en daarmee de kans te vergroten dat mensen binnen afzienbare tijd weer geheel of gedeeltelijk economisch zelfredzaam zijn. Toeleiding naar (zo) regulier (mogelijk) werk staat daarbij altijd voorop. Daarnaast is soms (tijdelijke) financiële ondersteuning nodig. Ook dat wordt geregeld door de uitvoeringsorganisatie, zonder de verantwoordelijkheid over te nemen.
Financieel belang	Bijdrage in de bedrijfsvoering (personeelskosten en de materiële kosten). Voor 2018 bedroeg de bijdrage € 957.506. Bijdrage in de uitvoering van de sociale regelingen (re-integratie, inkomen en minimaregelingen). Voor 2018 bedroegen deze € 3.801.996. Deels betreft dit doorbetaling van Rijksmiddelen. Deels wordt dit bekostigd uit eigen gemeentelijke middelen.
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder sociale zekerheid en arbeidsmarkt (wethouder Piatek) heeft zitting in het portefeuillehoudersoverleg Sociale Zaken Maastricht Heuvelland. Dit portefeuillehoudersoverleg ziet toe op de uitvoering van beleid door SZMH als ware het Dagelijks Bestuur van de uitvoeringsorganisatie.
Financiële situatie	Niet van toepassing. De samenwerking met SZMH vindt plaats op grond van een zogeheten centrumregeling, gezien het een organisatieonderdeel van de gemeente Maastricht betreft en in die zin dus geen zelfstandige organisatie is, zoals bijvoorbeeld in de zin van de WGR. Zoals vastgelegd in de centrumregeling dragen de deelnemende gemeenten (naast de kosten voor de uitvoering van de sociale regelingen) de kosten voor de bedrijfsvoering van SZMH conform een afgesproken verdeelsleutel. Het aandeel van Eijsden-Margraten daarin bedraagt 4,55%.
Ontwikkelingen	In 2018 stond de doorontwikkeling van de dienstverlening in teams die gebiedsgericht en integraal gaan werken en stroomlijning van de samenwerking met de andere uitvoeringsorganisaties Podium24 en MTB centraal. Daarbij is bijzondere aandacht uitgegaan naar het terugbrengen van de stijging van het uitkeringsbestand, die met name veroorzaakt werd door de inhaalslag op de taakstelling huisvesting statushouders. Het uitkeringsbestand eind 2018 is daarbij gedaald naar het niveau van voor de verhoogde asielinstroom.
Risico's	Sociale uitkeringen zijn een open einde regeling. Het risico bestaat dat de kosten hoger zijn dan de daarvoor te ontvangen rijksbijdragen. Beide rijksbudgetten (BUIG-budget en Participatiebudget) zijn de afgelopen jaren fors verminderd en staan als gevolg van de decentralisaties en ontschotting met de WSW nog verder onder druk. Teneinde de uitkeringskosten beheersbaar te houden, dient het re-integratiebudget dan ook zo efficiënt en effectief mogelijk te worden ingezet, zo veel mogelijk gericht op regulier werk. Het risico is zeer wel aanwezig dat het re-integratiebudget uit gemeentelijke middelen moet worden opgehoogd om uiteindelijk aan de kant van het inkomensbudget een besparing te kunnen realiseren.

Centrumregeling inkoop Jeugd	
Soort	Overige verbonden partijen
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokken partijen	De gemeenten Eijsden-Margraten, Maastricht, Valkenburg aan de Geul, Gulpen-Wittem, Meerssen en Vaals. Maastricht is centrumgemeente.
Openbaar belang	Het gezamenlijk uitvoeren van taken op het gebied van jeugdzorg (inkoop en backoffice).

Visie	Profiteren van de al aanwezige administratieve slagkracht en knowhow van Maastricht.
Beleidsvoornemens	Continueren. Uitbreiding met backoffice WMO wordt overwogen.
Financieel belang	Ruim € 4,6 miljoen per jaar.
Bestuurlijk belang	Wethouder Piatek is lid van de stuurgroep Jeugdzorg.
Financiële situatie	Lokale overheid.
Ontwikkelingen	Niet specifiek, betreft continue functie.
Risico's	Financieel: beperkt risico faillissement zorgaanbieders. Dit wordt beperkt door monitoring van verstrekte voorschotten door Maastricht en evaluatie prestaties zorgaanbieders door inkoopteam Maastricht.

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zuid Limburg (GGD Zuid Limburg)				
Soort	Gemeenschappelijke regeling			
Vestigingsplaats	Geleen			
Betrokken partijen	Alle 18 gemeenten in Zuid-Limburg.			
Openbaar belang	Zorgdragen voor publieke gezondheid, toezicht op de kwaliteit WMO, Veilig Thuis, ambulancezorg, GHOR, vangnetfunctie en crisiszorg verslaafden, dak- en thuislozen, sociaal medische advisering.			
Visie	In het regionaal gezondheidsbeleid is vastgelegd dat het doel is om de levensverwachting in Zuid-Limburg te brengen naar het Nederlands gemiddelde en hierbij in de periode 2016-2025 zichtbaar in te lopen op bestaande achterstanden in levensverwachting en in te zetten op een stijging van de ervaren gezondheid. Via de beleidslijnen gezonde jeugd, de gezonde wijk en kwetsbare personen wordt invulling aan het beleid gegeven. De GGD is een belangrijke partner in de realisatie van het gezondheidsbeleid. Voor de beleidsperiode 2016 tot en met 2019 is door de deelnemende gemeenten gekozen voor een groeiscenario, waarin de GGD gepositioneerd wordt als partner binnen het totale sociale domein. De mate van groei is afhankelijk van de gezamenlijke behoefte en wordt gedurende de beleidsperiode nader ingevuld.			
Beleidsvoornemens	Uitvoeren van het regionale gezondheidsbeleid "van signaalrood naar Bronsgroen" 2016-2019.			
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage basistakenpakket (jeugd)gezondheidszorg aangevuld met bijdrage inzake maatwerk (jeugd)gezondheidszorg en huiselijk geweld. De bijdrage voor 2018 bedraagt € 611.790 inclusief Veilig Thuis.			
Bestuurlijk belang	In het algemeen bestuur is de gemeente Eijsden-Margraten vertegenwoordigd door wethouder Piatek.			
Financiële situatie	Per 31-12-2018 bedraagt het eigen vermogen € 3.364.963 en het vreemd vermogen € 8.099.923.			
Vermogen	x 1.000	1-1-2018	31-12-2018	
	eigen vermogen	€ 3.659	€ 3.365	
	te bestemmen resultaat	-/- € 97	-/- € 559	
	vreemd vermogen	€ 22.790	€ 26.652	
Ontwikkelingen	De GGD heeft zowel te maken met een bezuinigingstaakstelling als met veranderingen in het sociaal domein.			
Risico's	Bij uittreden of opheffing participeert de gemeente in de aanwezige schulden en kosten van liquidatie.			

Omnibuzz				
Soort	Gemeenschappelijke regeling			
Vestigingsplaats	Geleen			
Openbaar belang	Het bevorderen van openbaar vervoer (op maat) ten behoeve van de inwoners van de deelnemende gemeenten in het algemeen, en bewoners met een WMO indicatie in het bijzonder. Zorg dragen voor een goede uitvoering van collectief en individueel vervoer van die reizigers, die aangewezen zijn op één van de door de gemeenten te behartigen vormen van doelgroepenvervoer. Vooralsnog beperkt dit vervoer zich tot het regiotaxi-vervoer, gebaseerd op de Wet maatschappelijke ondersteuning.			
Betrokken partijen	Alle gemeenten in Limburg met uitzondering van de gemeente Mook en Middelaar.			
Financieel belang	Bijdrage in de exploitatie voor 2018 was begroot op € 275.000. De werkelijke bijdrage bedroeg € 357.691.			
Bestuurlijk belang	Wethouder Piatek maakt deel uit van het algemeen bestuur.			
Financiële situatie	Eind 2018 bedraagt het eigen vermogen € 1.304.120. Het vreemd vermogen bedraagt € 1.138.539. Het resultaat over 2018 bedraagt € 179.163. Dit resultaat wordt als volgt bestemd: vanuit de baten terug te storten aan de deelnemende gemeenten.			
Vermogen	x 1.000	1-1-2018	31-12-2018	
	eigen vermogen	€ 1.373	€ 1.304	
	te bestemmen resultaat	€ 633	€ 179	
	vreemd vermogen	€ 1.139	€ 2.862	
Ontwikkelingen	De ontwikkelingen van de vervoersvraag en –volumes in het vraagafhankelijk vervoer is steeds moeilijker te voorspellen. In 2018 zal Omnibuzz een onderzoek afronden naar de achterliggende aspecten die de instroom van klanten en hun vervoersbehoefte bepalen, zoals demografische ontwikkelingen (vergrijzing). Aanbestedingsresultaten van toekomstige aanbestedingen zijn uiteraard bepalend voor de financiële impact. Mogelijke factoren zijn: • Taxibedrijven kampen met een tekort aan chauffeurs; • Kostenontwikkeling in de taxibranche; • De vervoerssector staat onder permanente druk, waardoor de gecontracteerde vervoerders in moeilijkheden kunnen komen.			
Risico's	De regelingen op grond waarvan aanspraak bestaat op doelgroepenvervoer zijn open-eind-regelingen. Daarmee is een overschrijding van de kosten niet uit te sluiten.			

MTB Regio Maastricht N.V.	
Soort	Naamloze vennootschap
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokken partijen	De gemeenten Eijsden-Margraten, Maastricht en Meerssen.
Openbaar belang	Uitvoering (en afbouw) 'oude' Wet Sociale Werkvoorziening voor de drie deelnemende gemeenten alsook diverse buitengemeenten. Leerwerkbedrijf voor de brede doelgroep Participatiewet van de zes Maastricht-Heuvellandgemeenten. Uitvoeringsorganisatie arbeidsmatige dagbesteding voor de zes Maastricht-

	Heuvellandgemeenten. (Primair in het kader van het Maastricht-Heuvelland alternatief beschut werk, maar daarnaast ook vanuit de zorginkoop Wmo.)
Visie	In opdracht van de gemeenten ondersteunt MTB inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt actief bij het vergroten van de kansen op de arbeidsmarkt (arbeidsfit maken). Van oorsprong betreft het een uitvoeringsorganisatie voor de Wet Sociale Werkvoorziening maar inmiddels ook voor de brede doelgroep Participatiewet. Dit gebeurt in hoofdzaak door mensen een leer-werktraject aan te bieden, onder zo regulier mogelijke omstandigheden en zo mogelijk bij reguliere bedrijven (inclusief samenwerkingspartners, eigen joint ventures en dochterondernemingen). Zo kunnen mensen zich ontwikkelen en zelf hun arbeidsmarktkansen vergroten. Voor inwoners die daar blijvend op zijn aangewezen, blijft MTB een beschutte werkomgeving bieden.
Financieel belang	De gemeenten Eijsden-Margraten, Maastricht en Meerssen zijn allen aandeelhouder van MTB. Het belang van Eijsden-Margraten in het geplaatste aandelenkapitaal (99 aandelen) is 11% met een verkrijgingprijs van € 4.950. Door de gemeente Maastricht is aan de MTB een achtergestelde renteloze lening verstrekt ter grootte van € 12.100.000 onder zekerheidstelling van het eerste recht van hypotheek op de panden van de MTB. Het aandeel van de gemeente Eijsden-Margraten in deze gegarandeerde kasgeldlening bedraagt € 1.331.000. Voor deze zekerheidsstelling is een voorziening gevormd voor het gehele bedrag.
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder financiën (wethouder Custers) en de portefeuillehouder sociale zekerheid en arbeidsmarkt (wethouder Piatek) hebben beide zitting in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders MTB. Alleen de eerste heeft daarbij formeel stemrecht.
Financiële situatie	Per 1-1-2019 bedraagt het eigen vermogen € 8,1 miljoen negatief (-/- € 8,1 miljoen plus achtergestelde lening € 11,3 miljoen brengt garantievermogen op € 3,2 miljoen) en het vreemd vermogen € 8,5 miljoen. Het resultaat over 2018 bedraagt € 2,7 miljoen negatief. Dit is € 0,8 miljoen positiever dan begroot. Het begrote resultaat over 2018 bedraagt € 3,5 miljoen negatief. Ten behoeve van de actuele reorganisatie heeft MTB een voorziening gevormd ter grootte van € 2.358.086. Het aandeel van onze gemeente hierin bedraagt € 259.390 (maximumbedrag). Deze voorziening bedraagt per ultimo 2018 € 492.915.
Ontwikkelingen	Vanaf 2017 krijgt niet langer de gemeente waar een Sw'er woont, maar de gemeente waar deze werkt de rijksbijdrage op haar rekening gestort. Onderlinge verrekening met de buitenschappen, is daardoor niet meer nodig (Sw'ers die in gemeente Eijsden-Margraten wonen maar bijvoorbeeld werkzaam zijn voor sw-bedrijf Wozl) .
Risico's	De taken die MTB voor de gemeenten uitvoert, zijn onderhevig aan veranderingen als gevolg van gewijzigd rijksbeleid. Een wijziging van taken brengt uiteraard ook gevolgen voor de organisatie en bedrijfsvoering met zich mee. De gemeenten hebben hier lang niet altijd (voldoende) invloed op, terwijl ze uiteindelijk wel financieel verantwoordelijk zijn. Het risico bestaat dan ook dat autonome ontwikkelingen een negatief effect hebben op het resultaat van MTB en daarmee op het kostenaandeel van de gemeenten.

Stichting Podium24	
Soort	Stichting
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokken partijen	De gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittern, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul.

Openbaar belang	Uitvoering van de regionale werkgeversdienstverlening, vraaggericht en aanbodgeschikt.
Visie	In opdracht van de gemeenten verbindt Podium24 vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. De organisatie verstevigt de samenwerking tussen het bedrijfsleven en gemeentelijke partijen en fungeert daarbij als centraal aanspreekpunt. Primair staat hierbij de werkgeversvraag centraal, maar ook worden nadrukkelijk werkzoekenden aan het werk geholpen, waardoor voor de gemeenten schadelastbeperking (besparing op de uitkeringen) wordt gerealiseerd. Daarbij heeft Podium24 speciale aandacht voor de (gemeentelijke) doelgroep met een afstand tot de arbeidsmarkt waarmee tevens de werkgever geholpen wordt diens maatschappelijke verantwoordelijkheid in te vullen.
Beleidsvoornemens	Podium24 is het werkgeversservicepunt voor de regio Maastricht-Heuvelland en daarbij verantwoordelijk voor de plaatsing van inwoners op (zo) regulier (mogelijk) werk. Vanuit het uitgangspunt van een 'vraaggerichte en aanbodgeschikte dienstverlening' ligt hier voor Podium24 een belangrijke taak ten aanzien van het aanbodgeschikt maken van de werkgeversvraag. Dit in nauwe samenwerking met SZMH die verantwoordelijk is voor het vraaggeschikt maken van het aanbod (van werkzoekenden).
Financieel belang	Bijdrage in de uitvoering van de arbeidsmarkttoeleiding (groeibanen, loonkosten- en uitstroomb subsidies) inclusief aandeel in de schadelastbeperking, bedraagt in 2018 € 246.899 te bekostigen uit het Participatiebudget en het BUIG-budget.
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder sociale zekerheid en arbeidsmarkt (wethouder Piatek) heeft zitting in het bestuur van Stichting Podium24. Dit stichtingsbestuur ziet toe op de uitvoeringsorganisatie als ware het Dagelijks Bestuur.
Financiële situatie	Bij het opstellen van de jaarrekening 2018 bedraagt het eigen vermogen van de stichting € 1.445.982. In de komende jaren wordt (vooralsnog) geen tekort verwacht. Dit in verband met het verdienmodel, doorlopende opbrengsten uit de markt en een doorlopend aandeel in de (groeierende) schadelastbeperking voor de gemeenten.
Ontwikkelingen	Podium24 is gestart per 1 januari 2016. Daarbij is een herverdeling van taken afgesproken met de andere uitvoeringsorganisaties langs de routing die de burger doorloopt; diagnose-plaatsing-ontwikkeling. Aandachtspunten voor de komende periode zijn de doorontwikkeling van de dienstverlening en stroomlijning van de samenwerking met de andere uitvoeringsorganisaties.
Risico's	Het verdienmodel van Stichting Podium24 bestaat uit opbrengsten uit de markt, het aandeel in Podium24 BV, opbrengsten vanuit de werkzaamheden voor de gemeenten (inclusief een aandeel in de schadelastbeperking) en opbrengsten vanuit detachering van eigen medewerkers naar Podium24 BV en SZMH. Het risico bestaat dat opbrengsten (om uiteenlopende redenen) tegenvallen, wat uiteraard gevolgen heeft voor het resultaat van de stichting. Het wordt weliswaar niet verwacht, maar mocht een exploitatietekort zich in de toekomst onverhoopt voordoen, dan komt dit (conform vastgestelde statuten) allereerst ten laste van de financiële reserves van Stichting Podium24. Indien deze reserves ontoereikend zijn, dan wordt het tekort door de deelnemende gemeenten gedragen volgens de afgesproken verdeelsleutel SZMH. Hierbij moet worden opgemerkt dat aanpassing van die verdeelsleutel SZMH dus ook doorwerkt in geval van een eventueel tekort bij Podium24.

Annex BV / Stichting Re-integratie Inbesteding Maastricht en Mergelland (SRIMM)	
Soort	Besloten vennootschap / onderdeel van stichting
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokken partijen	De gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittern, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul.
Openbaar belang	Uitvoering van praktijk- en aanvullende diagnostiek in het kader van re-integratie voor de zes Maastricht-Heuvellandgemeenten. Dit middels een quasi in house constructie. Het betreft in hoofdzaak het Transferium Werk en Bijstand (TWB), daarnaast andere diagnostische activiteiten en aanvullende testen alsmede de werkleiding van het Buurteam Eijsden-Margraten.
Visie	Vanuit de 'work first' aanpak, die de zes Maastricht-Heuvellandgemeenten voorstaan, wordt iedere burger die een beroep doet op ondersteuning bij werk en inkomen al vanaf het eerste contact geconfronteerd met werk. (Zo) regulier (mogelijk) werk gaat immers boven een uitkering. In dit kader kan ook Annex / het TWB worden ingezet. Hierin komen mensen meteen in een reële werkomgeving (geen simulatie) terecht en kunnen zij hun werknemers- en vakvaardigheden onderhouden en ontwikkelen. Ook wordt aan de hand van het werk in het TWB de diagnose gesteld, op grond waarvan samen met de consulent het verdere re-integratietraject kan worden bepaald.
Beleidsvoornemens	De verdiepende diagnose vindt plaats in een praktijkomgeving, bij voorkeur bij reguliere werkgevers. Als dat geen optie is, wordt het TWB binnen de infrastructuur van MTB georganiseerd, waardoor ook de samenwerkingspartners en joint ventures van MTB kunnen worden ingezet. De medische en arbeidskundige diagnostiek alsmede aanvullende testen worden door Annex uitgevoerd.
Financieel belang	Bijdrage in de uitvoering van de praktijkdiagnostiek in het kader van re-integratie (TWB, diagnostiek en Buurteam) bedraagt in 2018 € 126.257; te bekostigen uit het Participatiebudget.
Vermogen	De netto vermogenswaarde ultimo 2018 van Annex bedraagt € 738.054. In 2018 heeft B.V. Annex een positief resultaat behaald van € 411.038.
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder sociale zekerheid en arbeidsmarkt (wethouder Piatek) heeft zitting in het bestuur van BV Annex alsook het bestuur van SRIMM. De portefeuillehouder vertegenwoordigt daarbij ook de (voormalige Pentasz)gemeenten Gulpen-Wittern, Meerssen en Vaals. Dit bestuur ziet toe op de beheersstichting alsook de uitvoeringsorganisatie als ware het Dagelijks Bestuur.
Financiële situatie	BV Annex heeft 2018 afgesloten met een bedrijfsresultaat van € 411.038 na belastingen. Bijgevolg bedraagt het eigen vermogen van BV Annex ultimo 2018 € 738.054. De financiën gemoeid met de Stichting Re-integratie Inbesteding Maastricht en Mergelland zijn zeer beperkt, gezien het de beheersstichting van BV Annex betreft. De omzet bestaat dan ook uit de vergoeding van de beheerskosten door de BV en de stichting kent geen eigen vermogen.
Ontwikkelingen	Bij het regionaal collegebesluit tot omvorming van MTB en een andere organisatie van de re-integratieactiviteiten in juli 2015 is o.a. besloten om SRIMM en Annex BV op te heffen. Tevens is besloten om de diagnostische functionaliteiten over te brengen van Annex BV naar MTB. Bij de voorbereiding van die opheffing is echter gebleken dat de aanbestedingsregels, in combinatie met de regionale samenwerking op het gebied van werk en inkomen, mogelijk om een andere positionering van de organisatie(activiteiten) vraagt, teneinde de opdrachtverstrekking rechtmatig te houden. Dit wordt momenteel

	onderzocht. Tot het moment van definitieve duidelijkheid (en besluitvorming) worden uiteraard geen onomkeerbare stappen gezet.
Risico's	De ontwikkelingen ten aanzien van de positionering van Annex BV hebben mogelijk gevolgen voor het takenpakket en daarmee het exploitatieresultaat van MTB. Daar waar Annex een organisatie van de zes gemeenten in de regio Maastricht-Heuvelland is, is MTB de financiële verantwoordelijkheid van slechts drie van die gemeenten. Het risico bestaat dan ook dat een herpositionering van Annex die door allen gewenst is vanuit regionale samenwerkingsoptiek, mogelijk financiële gevolgen (nadelig dan wel voordelig) met zich mee brengt voor de helft van die gemeenten. Dit wordt uiteraard in beeld gebracht bij de definitieve besluitvorming.

Anti Discriminatie Voorziening Limburg				
Soort	Stichting			
Vestigingsplaats	Maastricht			
Betrokken partijen	De gemeenten Beek, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gulpen-Witter, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Nederweert, Nuth, Onderbanken, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Schinnen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Voerendaal, Weert.			
Openbaar belang	Antidiscriminatievoorziening Limburg heeft de Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) status en is de professionele partner voor 29 Limburgse gemeenten in het handhaven van artikel 1 van de grondwet. Namens die gemeenten voeren we sinds 2009 de taken uit de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen uit.			
Visie	ADV Limburg draagt bij aan het voorkómen van discriminatie en ongelijke behandeling, via onder meer voorlichtings- en preventieactiviteiten. Dat doen ze voor én vooral met gemeenten, politie, scholen, bedrijven en instanties in Limburg. Zo willen zij onze bijdrage leven aan een veilige, leefbare en aangename Limburgse samenleving, in al haar diversiteit.			
Beleidsvoornemens	Mensen en organisaties die willen weten hoe ze moeten omgaan met discriminatie vanuit hun beroep, bedrijf of instelling, kunnen bij ADV Limburg terecht voor informatie en advies. "Antidiscriminatievoorziening Limburg is de vanzelfsprekende plek waar individuen, bedrijven en instellingen terecht kunnen met klachten over discriminatie. Maar ook met alle vragen over dit thema. Of voor alleen een luisterend oor. Door het verzamelen en bundelen van alle ervaringen, zetten wij discriminatie op de agenda. Van je werkgever, van je buurman, van de media, van de politiek."			
Financieel belang	De subsidiebat van ADV Limburg in 2017 bedragen € 402.274: - Reguliere subsidie Gemeente Maastricht € 235.054 - Reguliere subsidie Gemeente Roermond € 154.605 - Subsidie Maastricht VR Project implementatie €12.615 De gemeente Maastricht vertegenwoordigt voor de gemeente in Zuid-Limburg hierin de rol van centrumgemeente. De bijdrage van de gemeente Eijsden-Margraten hierin was € 10.300.			
Vermogen	x 1.000	1-1-2017	31-12-2017	

	eigen vermogen	€ 157	€ 181	
	vreemd vermogen	€ 100	€ 80	
	resultaat		€ 24	
Bestuurlijk belang	De wethouder (Piatek) heeft hierin geen formele rol.			
Financiële situatie	De Stichting bestaat voornamelijk uit de bijdragen van de deelnemende gemeenten. Het resultaat in 2017 bedroeg € 23.734. Het positieve resultaat is toegevoegd aan de Overige Reserve.			
Ontwikkelingen	Aan het Regionaal Discriminatie Overleg (RDO) nemen portefeuillehouders en contactpersonen discriminatie van politie-eenheid Limburg, het Openbaar Ministerie (OM) arrondissementsparket Limburg, gemeenten Roermond en Maastricht en ADV Limburg deel. Het overleg vindt twee maal per jaar plaats en bestaat uit een zaakinhoudelijk deel en een strategisch deel (met ambtelijk vooroverleg). Tijdens het zaakinhoudelijke deel worden de meldingen en aangiften van discriminatie, of met een discriminatieaspect, in Limburg besproken. Doel van dit overleg is het uitwisselen van informatie om een juiste aanpak en afhandeling van de meldingen en aangiften te bespreken. Door het periodieke contact met de politie is er voldoende vertrouwen ontstaan om in 2018 een slag te maken met het geven van voorlichting aan het korps door ADV Limburg.			
Risico's	ADV Limburg voert voor de gemeente Eijsden-Margraten de taken uit de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen uit. Financieel dienen de deelnemende gemeente mogelijke tekorten op te vangen echter de algemene reserve bedraagt € 180.600. Het risico op een extra bijdrage, bovenop de reguliere, is zeer gering.			

Programma 5 Gemeenschap

Centrumregeling sanering afvalwaterlozingen buitengebied	
Soort	Centrumregeling
Vestigingsplaats	Roermond
Openbaar belang	Doelmatige en duurzame sanering van ongezuiverde lozingen van huishoudelijk afvalwater in het buitengebied. Gemeenten hebben zorgplicht bewoners in het buitengebied die niet op riolering zijn aangesloten een IBA (individuele behandeling afvalwater) aan te bieden. WBL heeft als zuiveraar taak om beheer en onderhoud van IBA's te verrichten.
Betrokken partijen	Waterschapsbedrijf Limburg en Limburgse gemeenten.
Financieel belang	Niet van toepassing.
Bestuurlijk belang	Wethouder Custers maakt deel uit van het algemeen bestuur.
Financiële situatie	Niet van toepassing.
Ontwikkelingen	In de regio worden momenteel plannen uitgewerkt met als doel samenwerking in de (afval)waterketen. Deze samenwerking wordt van overheidswege gestimuleerd. Samenwerking in de afvalwaterketen is een noodzaak om de drie doelstellingen (3 K's) kostenvermindering, kwaliteitsverbetering en vermindering kwetsbaarheid te realiseren.
Risico's	De gemeente is eigenaar van de aangelegde IBA's en een eventuele vervanging is voor rekening van de gemeente. De kosten worden dan gedekt uit het vGRP. Het onderhoud wordt uitgevoerd door WBL.

Programma 6 Bedrijfsvoering

GR Reinigingsdiensten Rd4				
Soort	Gemeenschappelijke regeling			
Vestigingsplaats	Heerlen			
Openbaar belang	Het verzorgen van de inzameling en verwerking van afvalstromen voor diverse gemeenten. Het beheren van milieuparken in deelnemende gemeenten, het verzorgen van straatreiniging, transport, kringloopactiviteiten en gladheidbestrijding. Daarnaast het adviseren van gemeenten bij hun afvalbeleid.			
Betrokken partijen	De gemeenten Eijsden-Margraten, Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Nuth, Onderbanken, Simpelveld, Vaals en Voerendaal.			
Financieel belang	Begrote bijdrage in 2019 bedraagt € 1.386.529.			
Bestuurlijk belang	Wethouder Dreessen maakt deel uit van het dagelijkse bestuur.			
Financiële situatie	Ultimo 2018 bedraagt het eigen vermogen € 2.750.619 en het vreemd vermogen € 40.622.061. Resultaat van het boekjaar is € 637.061. Dit leidt tot een uitkering aan Gemeente Eijsden-Margraten ad. € 6.400. Gemeente Eijsden-Margraten is in 2014 toegetreden tot de GR Reinigingsdiensten Rd4. Als maatschappelijke organisatie is er geen winstdoelstelling. Eventuele overschotten ontvangen de gemeenten jaarlijks retour, waarbij een deel hiervan wordt toegevoegd aan het weerstandsvermogen.			
Vermogen	x 1.000	1-1-2018	31-12-2018	
	eigen vermogen	€ 2.501	€ 2.751	
	te bestemmen resultaat	€ 637	€ 1.194	
	vreemd vermogen	€ 32.860	€ 40.622	
Ontwikkelingen	M.i.v. 1 januari 2014 is de gemeente Eijsden-Margraten toegetreden tot de GR Reinigingsdiensten Rd4. De inwoners van onze gemeente kunnen hun afval kwijt bij twee milieuparken; in Margraten en in Rijckholt. Uitgangspunt is dat in alle Rd4-gemeenten gestart wordt met de invoering van nieuw afvalbeleid. Belangrijk punt blijft het terugdringen van de hoeveelheid restafval per inwoner. Doelstelling is < 100kg afval per persoon per jaar. Dit is in Eijsden-Margraten al, als enige gemeente van de GR, gerealiseerd.			
Risico's	Het financiële risico is beperkt aangezien er weerstandsvermogen is opgebouwd om risico's te dekken.			

N.V. Reinigingsdiensten Rd4	
Soort	N.V.
Vestigingsplaats	Heerlen
Openbaar belang	Het tot stand brengen van doelmatige, milieu-hygiënisch verantwoorde en marktconforme inzameling en verwerking van afvalstoffen, alsmede het adviseren op het gebied van ontwikkeling en implementatie van milieubeleid
Betrokken partijen	De gemeenten Eijsden-Margraten, Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Nuth, Onderbanken, Simpelveld, Vaals en Voerendaal.
Financieel belang	Bij toetreding heeft de gemeente Eijsden-Margraten een kapitaalstorting gedaan van € 46.909. De gemeente heeft 2.478 aandelen in de NV met een nominale waarde van € 4,54 per stuk, bij elkaar € 11.250. Het verschil betreft het aandeel in reeds opgebouwde reserves. Over 2018 wordt een dividend van € 18.512 uitgekeerd aan onze gemeente.
Bestuurlijk belang	Wethouder Custers maakt deel uit van het dagelijkse bestuur.

Financiële situatie	Ultimo 2018 bedraagt het eigen vermogen € 594.221. Resultaat van het boekjaar is € 213.857. Er wordt in totaal een bedrag van € 220.569 uitgekeerd als dividend aan de deelnemende gemeenten.		
Vermogen	x 1.000	1-1-2018	31-12-2018
	eigen vermogen	€ 533	€ 594
	te bestemmen resultaat	€ 249	€ 214
	vreemd vermogen	€ 11.876	€ 586
Ontwikkelingen	De gemeente Eijsden-Margraten is in 2015 toegetreden tot de N.V. Reinigingsdiensten Rd4.		
Risico's	Het financiële risico is beperkt.		

Regionale Uitvoeringsdienst Zuid-Limburg				
Soort	Gemeenschappelijke regeling			
Vestigingsplaats	Maastricht			
Openbaar belang	Uitvoering van de gemeentelijke milieutaken voor vergunningverlening, toezicht en handhaving conform het Besluit Omgevingsrecht (BOR).			
Betrokken partijen	De provincie Limburg en 18 andere gemeenten in de regio Zuid-Limburg.			
Financieel belang	Bijdrage Eijsden-Margraten in 2018 aan de RUD.			
		Begroot	Realisatie	
	Bijdrage Eijsden-Margraten	€ 96.000	€ 100.245	
Vermogen	x 1.000	1-1-2018	31-12-2018	
	eigen vermogen	€ 1.090	€ 1.142	
	te bestemmen resultaat	€ 1.067	€ 491	
	vreemd vermogen	€ 1.207	€ 4.168	
Bestuurlijk belang	Wethouder Dreessen maakt deel uit van het algemeen bestuur.			
Financiële situatie	Het jaar 2018 is afgesloten met een positief resultaat van € 491.336 voor de RUDZL. Op basis van dit resultaat bedraagt de winst uitkering voor onze gemeente € 5.958.			
Ontwikkelingen	De wijzigingen van de begroting 2019 ten opzichte van de gewijzigde begroting 2018 op een rij: De begroting 2019 neemt ten opzichte van 2018 toe vanwege prijs- en loonstijgingen volgens het geldende beleid zijn deze indexeringen afgestemd met de veiligheidsregio. Er zijn vier belangrijke ontwikkelingen: 1. Veranderingen in de Organisatie: In 2019 worden geen veranderingen in de organisatie verwacht ten opzichte van de gewijzigde begroting 2018. Hierop is één uitzondering: in 2019 is voor het eerst een bedrag geraamd voor de functionaris gegevensbescherming. 2. Omgevingsdiensten: In Nederland bestaat een stelsel van 29 Omgevingsdiensten (regionale uitvoeringsdiensten) die belast zijn met uitvoeringstaken op het terrein van het omgevingsrecht. Van deze diensten zijn er zes gespecialiseerd in de uitvoering van de Brzo- en RIE-4-taken, waaronder de RUD Zuid-Limburg. De verzorgingsgebieden van deze zes diensten levert een landelijk dekkend beeld op voor genoemde taken. 3. Uitvoeringskwaliteit: In 2014 is een kwaliteitssysteem in de RUD Zuid-Limburg opgestart met als doel dit ingevoerd en organisatorisch verankerd te hebben teneinde te voldoen aan landelijke kwaliteitseisen.			

	De landelijke kwaliteitseisen zoals beschreven in de kwaliteitscriteria VTH 2.1 zijn in 2016/2017 verankerd voor de basistaken door de deelnemers in verordeningen kwaliteit VTH omgevingsrecht. 4. Verbetering VTH applicatie: In 2016 is de aanbesteding van een nieuw VTH pakket door de Provincie Limburg gestart. In de overeenkomst Huur en ICT met de Provincie is vastgelegd dat de RUD Zuid-Limburg het VTH pakket van de provincie in gebruik krijgt. Bij de nieuwe aanbesteding is het de wens dat zoveel mogelijk partners deelnemen aan dit nieuwe pakket. Hierdoor wordt de aanbesteding economisch interessant en wordt uitwisseling van gegevens eenvoudiger. De huidige gecreëerde hulpstructuur voor informatie-uitwisseling kan voor die deelnemers die gebruik gaan maken van het nieuwe VTH pakket worden verlaten. Deze en de RUD Zuid-Limburg kunnen gezamenlijk gebruikmaken van de in het systeem vastgelegde data. Naar verwachting wordt de aanbesteding van het nieuwe VTH pakket in 2018 afgerond. Doelstelling is dat het nieuwe VTH pakket in 2019 volledig in gebruik genomen wordt en de aansluitingen om gegevens uit te wisselen gerealiseerd zijn. Daarmee kan voldaan worden aan de wettelijk verplichte aansluiting op inspectieview milieu. 5. Omgevingswet: • Er wordt gewerkt aan een fundamentele en omvangrijke herziening van het omgevingsrecht. Sinds juni 2015 wordt toegewerkt naar één wet met onderliggende uitvoeringsregelgeving gericht op een volledig integrale werkwijze. De omgevingswet vervangt 15 wetten waaronder de Wet ruimtelijke ordening, de Waterwet, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en de gebiedsgerichte delen uit de Wet milieubeheer. Met de Omgevingswet wil het kabinet de regels ten aanzien van de fysieke leefomgeving bundelen en vereenvoudigen. Er komt dus een omvangrijke wijziging van het regelstelsel. De invoering van de wet is momenteel voorzien in 2021. • De RUD Zuid-Limburg zal de ontwikkelingen rondom de Omgevingswet, de Uitvoerings-AMvB's, de Invoeringswet en de Aanvullingswetten op de voet volgen en haar bijdrage leveren in het proces bij de deelnemers. De RUD Zuid-Limburg zal daarnaast voorbereidingen treffen voor het uitvoeren van een implementatie traject om haar werkprocessen Omgevingswet-proof te maken, zodat in de toekomst adequaat invulling kan worden gegeven aan de taken van de wet. In dit kader wil de RUD Zuid-Limburg gesprekspartner zijn voor de deelnemers bij de (verdere) implementatie van de nieuwe wet.
Risico's	Risico's kunnen worden onderscheiden in reguliere en strategische risico's: Reguliere risico's doen zich regelmatig voor en zijn over het algemeen goed meet- en beheersbaar. Voorbeelden van beheersmaatregelen zijn het afsluiten van verzekeringen, het vormen van voorzieningen, het creëren van bestemmingsreserves en het adequaat inrichten van de administratieve organisatie en de interne controle. Strategische risico's zijn niet of nauwelijks beïnvloedbaar. De kans dat het risico zich voordoet is vaak klein maar de financiële gevolgen kunnen groot zijn. Dergelijke risico's kunnen samenhangen met rijksbrede bezuinigingen, onvoorziene kostenstijgingen, productiviteitsverlies en veranderingen in de vraag.

	Op basis van de gemeenschappelijke regeling wordt weerstandsvermogen opgebouwd. De opbouw van weerstandsvermogen is vastgelegd in artikel 30 van de gemeenschappelijke regeling en het beleid aangaande het weerstandsvermogen is bepaald in de beleidsnota Weerstandsvermogen die is vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 8 oktober 2014. Bij de risico inventarisatie is het gewenste weerstandsvermogen berekend op € 543.252. Het weerstandsvermogen bedraagt per einde 2018 € 562.252. Het weerstandsvermogen bedraagt daarmee 1,035. Het weerstandsvermogen zegt iets over het vermogen van de RUD om de gevolgen van niet-begrote strategische risico's op te vangen zonder ingrijpende maatregelen in de eigen bedrijfsvoering te moeten nemen.
--	---

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank)				
Soort	Naamloze vennootschap			
Vestigingsplaats	Den Haag			
Openbaar belang	Met gespecialiseerde dienstverlening en kredietverlening tegen gunstige voorwaarden bijdragen aan zo laag mogelijke kosten van gemeenschappelijke voorzieningen voor de burger.			
Betrokken partijen	Gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in Nederland.			
Financieel belang	0,0942% belang in het geplaatste aandelenkapitaal, zijnde 52.455 aandelen, met een verkrijgingprijs van € 131.137,50. In 2019 zal een bedrag ad € 149.497 dividend 2018 worden ontvangen. (Begroot was € 131.138).			
Vermogen	x 1.000.000	1-1-2018	31-12-2018	
	eigen vermogen	€ 4.700	€ 5.000	
	te bestemmen resultaat	€ 393	€ 337	
	vreemd vermogen	€ 135.300	€ 132.500	
Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in de aandeelhoudersvergadering.			
Financiële situatie	Ultimo 2018 bedraagt het eigen vermogen € 5.000 miljoen en het totaal vermogen € 137.500 miljoen. De nettowinst van € 337 miljoen is na belasting beschikbaar voor uitkering aan dividend (50%; € 159 mln.) en het restant wordt toegevoegd aan de reserves.			
Ontwikkelingen	Hoewel kernklanten terughoudend zijn met nieuwe investeringen, nam de kredietverlening toe. De strategische doelstellingen op het gebied van rendement en marktaandeel zijn gerealiseerd en mede dankzij een toename van de nettowinst en de plaatsing van hybride kapitaal verstevigde het eigen vermogen en de balans van de bank. BNG handhaaft haar missie te allen tijde te voorzien in goedkope financiering van overheden en instellingen van maatschappelijk belang.			
Risico's	Het financiële risico is zeer beperkt.			

Waterleiding Maatschappij Limburg N.V.	
Soort	Naamloze vennootschap

Vestigingsplaats	Maastricht		
Openbaar belang	WML stelt de drinkwatervoorziening in Limburg veilig en doet dit op duurzame wijze. Ook toont WML haar maatschappelijke betrokkenheid in Limburg en daarbuiten.		
Betrokken partijen	Limburgse gemeenten en Provincie Limburg		
Financieel belang	Een belang van 1,8% in het geplaatste aandelenkapitaal, zijnde negen aandelen, met een verkrijgingprijs van € 40.842.		
Bestuurlijk belang	Wethouder Custers vertegenwoordigt de gemeente in de aandeelhoudersvergadering.		
Financiële situatie	Per 1-1-2018 bedraagt het eigen vermogen (inclusief winst boekjaar 2017) € 203,2 miljoen en het vreemd vermogen € 377,2 miljoen. De verhouding tussen eigen vermogen en het totale vermogen (solvabiliteit) bedraagt 35%. In 2017 is geen dividend ontvangen. De AVA heeft op 20 juni 2018 besloten om het positieve resultaat over 2017 toe te voegen aan de algemene reserve van WML.		
Vermogen		1-1-2017	31-12-2017
	eigen vermogen	€ 194.707	€ 194.707
	te bestemmen resultaat	€ 6.217	€ 8.444
	vreemd vermogen	€ 384.252	€ 377.182
Ontwikkelingen	WML wil op de lange termijn de kwaliteit van de drinkwaterbronnen veilig stellen en ook is er de ambitie om op termijn klimaatneutraal te worden. Daarnaast zet WML in op een sterker (drink) watermerk: kraanwater is immers een gezond, duurzaam en goedkoop alternatief voor bronwater uit de fles.		
Risico's	Het financiële risico is zeer beperkt.		

Enexis Holding N.V.	
Soort	Naamloze vennootschap
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Openbaar belang	Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door state of the art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen én excellent netbeheer uit te voeren. Deze doelen worden gerealiseerd op basis van de volgende strategieën: • Netwerk en dienstverlening tijdig gereed voor veranderingen in de energiewereld; • Betrouwbare energievoorziening; • Excellente dienstverlening: hoge klanttevredenheid en verlaging kosten; • Samen met lokale partners Nederlandse klimaatdoelen realiseren; • Innovatieve, schaalbare oplossingen om de energietransitie te versnellen. De provincie tracht met haar aandeelhouderschap in Enexis de publieke belangen te behartigen. De infrastructuur voor energie is een vitaal onderdeel voor onze economie en voor onze samenleving.
Betrokken partijen	Gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in Zuid-Nederland.

Financieel belang	Een belang van 0,3742% in het geplaatste aandelenkapitaal, zijnde 560.250 aandelen, met een verkrijgingprijs van € 97.876. Bij de verzelfstandiging hebben de aandeelhouders een bruglening van Essent omgezet in aandeelhoudersleningen met verschillende looptijden met een totale waarde van € 1,8 miljard. Met ingang van 2012 is Enexis begonnen met het aflossen en herfinancieren van deze leningen vanuit een programma van beursgenoteerde obligatieleningen. Deze vorderingen van de aandeelhouders op Enexis Holding NV zijn ondergebracht in de entiteit "Vordering op Enexis BV", volledigheidshalve wordt alhier naar betreffende verbonden partij verwezen. Voor 2019 e.v. heeft Eijsden-Margraten een dividend opbrengst van € 446.100 begroot en meerjarig € 375.400.			
Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in de aandeelhoudersvergadering.			
Vermogen	x 1.000.000	1-1-2018	31-12-2018	
	eigen vermogen	€ 3.601	€ 3.705	
	te bestemmen resultaat	€ 207	€ 319	
	vreemd vermogen	€ 3.860	€ 3.691	
Financiële situatie	De jaarrekening 2018 laat een eigen vermogen zien van € 3.705 miljoen en vreemd vermogen van € 3.691 miljoen. Het resultaat bedraagt € 319 miljoen.			
Ontwikkelingen	Enexis is, als één van de ondertekenaars, een belangrijke partner in de Brabantse Energie Alliantie. Ook in het Provinciale energieprogramma zijn verschillende thema's zoals warmte, energieke landschappen, Nul op de meter, sustainable energy farming en groene mobiliteit waar de rol van Enexis van grote meerwaarde kan zijn. Enexis, Provincie en deelnemende gemeenten hebben op dit moment al een meerjarige samenwerking voor de ontwikkeling en uitrol van laadinfrastructuur voor elektrisch vervoer in Brabant. Ook zijn er aanvullende afspraken over samenwerken in Buurkracht en nul op de Meter. In 2018 wordt deze samenwerking, mede op basis van de doelstelling "versnellen van de energietransitie" verdiept en verbreed. De alliantie tussen Enexis en provincie biedt door zowel concrete en strategische samenwerking een belangrijk fundament voor het kunnen behalen van de energiedoelstellingen ten aanzien van CO2 reductie en groene groei in Noord- Brabant.			
Risico's	Enexis is financieel gezond. Enexis heeft de Standard & Poor's (S&P) rating A+ (Stable outlook) en bij Moody's Aa3 (stable outlook). De aandeelhouders lopen het risico (een deel van) de boekwaarde ad € 6,2 miljoen te moeten afwaarderen. Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V. Wettelijk is minimaal 40% eigen vermogen vereist, Enexis heeft op dit moment meer dan 50% eigen vermogen. Gecombineerd met de achtergestelde status van de 'Vordering op Enexis vennootschap' die loopt tot september 2019, levert dit een laag risico op voor de aandeelhouders van Enexis Holding N.V. Een aanvullend risico is het achterblijven van de geraamde dividendinkomsten. Het risico is echter gemitigeerd middels een overeengekomen streefwaarde van € 100 miljoen voor het jaarlijkse dividend.			

Soort	Besloten vennootschap			
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch			
Openbaar belang	Onderdeel van Essent in 2009 bij de verkoop aan RWE, was het 50% aandeel in NV Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Het bedrijf Delta NV, tevens voor 50% eigenaar van EPZ, heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE in 2009 bij de rechter aangevochten. Als consequentie op deze gerechtelijke procedure is in 2009 het 50% belang van Essent in EPZ tijdelijk ondergebracht bij Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV ("PBE"). In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland als belangrijkste aandeelhouder van Delta NV een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen. In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond. Op 30 september 2011 is, twee jaar na de verkoop van de aandelen Essent, het 50% belang in EPZ alsnog geleverd aan RWE. PBE blijft bestaan met een beperkt takenpakket. PBE zal de zaken afwikkelen die uit de verkoop voortkomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Hiermee is een termijn van 8 jaar na verkoop gemoeid. Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap BV.			
Betrokken partijen	Gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in Zuid-Nederland.			
Financieel belang	0,3742% belang in het geplaatste aandelenkapitaal, zijnde 560.250 aandelen, met een verkrijgingsprijs van € 41.045.			
Vermogen	x 1.000	1-1-2018	31-12-2018	
	eigen vermogen	€ 1.638	€ 1.620	
	te bestemmen resultaat	-/- € 18	-/- € 15	
	vreemd vermogen	€ 18	€ 24	
Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in de aandeelhoudersvergadering.			
Financiële situatie	Ultimo 2018 bedraagt het eigen vermogen € 1.620.245 en het vreemd vermogen € 23.506. Het resultaat 2018 is € 15.300 nadelig en wordt ten laste van het eigen vermogen gebracht.			
Ontwikkelingen	Ondanks dat het escrow fonds in juli 2016 is uitbetaald en geliquideerd (zie Verkoop Vennootschap B.V.), dient de vennootschap nog in stand gehouden te worden tot en met 2019. De reden hiervoor is dat de vennootschap partij is in een aantal juridische overeenkomsten (convenanten) die bij de overdracht van EPZ aan RWE c.q. Delta zijn afgesloten.			
Risico's	Het financiële risico is beperkt tot het gemeentelijk aandeel in het eigen vermogen.			

Verkoop Vennootschap B.V.				
Soort	Besloten vennootschap			
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch			
Openbaar belang	In het kader van de verkoop in 2009 van Essent aan RWE hebben de Verkopende Aandeelhouders een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan RWE. Het merendeel van deze garanties en vrijwaringen is door de Verkopende Aandeelhouders overgedragen			

	aan Verkoop Vennootschap. Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims had RWE bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst door de Verkopende Aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd in het General Escrow Fonds wordt aangehouden. Buiten het bedrag dat in het General Escrow Fonds zal worden gehouden, waren de Verkopende Aandeelhouders niet aansprakelijk voor inbreuken op garanties en vrijwaringen. Daarmee was de functie van Verkoop Vennootschap BV dus tweërlei: • namens de Verkopende Aandeelhouders eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RWE; • het geven van instructies aan de escrow agent wat betreft het beheer van het bedrag dat in het General Escrow Fonds is gestort. Het General Escrow Fonds wordt belegd conform de FIDO/RUDDO-regels, die gelden voor decentrale overheden. Het vermogen in het General Escrow Fonds was bij de oprichting van het fonds in 2009, € 800 miljoen. In april 2011 is het eerste deel (€ 360 miljoen) en in september 2015 (€ 326,9 miljoen) is het tweede deel van het General Escrow minus gemelde claims door RWE, vrijgevallen en aan de aanhouders uitgekeerd. Eind juni 2016 zijn RWE en Verkoop Vennootschap BV tot een compromis gekomen voor de afwikkeling van alle (fiscale) claims, te weten EUR 29.768.308. Het restbedrag in het General Escrow Fonds van EUR 83.090.962,93 is door JP Morgan uitbetaald aan Verkoop Vennootschap BV. Het restantbedrag afgerond € 83.090.962,93 is door JP Morgan uitbetaald aan de vennootschap. Op het moment vindt doorbetaling plaats aan de aandeelhouders naar rato van hun belang in Verkoop Vennootschap BV.			
Betrokken partijen	Gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in Zuid-Nederland.			
Financieel belang	0,3742% belang in het geplaatste aandelenkapitaal met een verkrijgingprijs van € 75.			
Vermogen	x 1.000	1-1-2018	31-12-2018	
	eigen vermogen	€ 218	€ 151	
	te bestemmen resultaat	-/- € 67	-/- € 39	
	vreemd vermogen	€ 6	€ 30	
Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in de aandeelhoudersvergadering.			
Financiële situatie / Ontwikkelingen	Eind juni 2016 is het General Escrow Fonds geliquideerd. De vennootschap zal pas in 2019 kunnen worden geliquideerd omdat zij partij is een aantal andere juridische overeenkomsten die bij de verkoop van Essent aan RWE zijn afgesloten.			
Risico's	Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Het financiële risico is na de liquidatie van het General Escrow Fonds relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap.			

CBL Vennootschap B.V.	
Soort	Besloten vennootschap
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Openbaar belang	De functie van deze vennootschap is de verkopende aandeelhouders van energiebedrijf Essent ("Verkopende Aandeelhouders") te vertegenwoordigen als medebeheerder (naast

	RWE, Essent en Enexis) van het CBL Escrow Fonds en te fungeren als "doorgeefluik" voor betalingen in en uit het CBL Escrow Fonds.		
Betrokken partijen	Gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in Zuid-Nederland.		
Financieel belang	0,3742% belang in het geplaatste aandelenkapitaal met een verkrijgingsprijs van € 75.		
Vermogen	x 1.000	1-1-2018	31-12-2018
	eigen vermogen	€ 166	€ 147
	te bestemmen resultaat	-/- € 19	-/- € 10
	vreemd vermogen	€ 17	€ 22
Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in de aandeelhoudersvergadering.		
Financiële situatie / Ontwikkelingen	Ultimo 2018 bedraagt het eigen vermogen € 146.779 en het vreemd vermogen € 22.040. Het negatieve resultaat over 2018 ad. € 9.822 zal in mindering gebracht op de overige reserves. De vennootschap zal pas in 2019 kunnen worden geliquideerd omdat zij partij is een aantal andere juridische overeenkomsten die bij de verkoop van Essent aan RWE zijn afgesloten.		
Risico's	Met de liquidatie van het CBL Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de Verkopende Aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat wordt aangehouden in de vennootschap. (\$ 1 miljoen). Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de Verkopende Aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.		

Vordering Enexis B.V.	
Soort	Besloten vennootschap
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Openbaar belang	Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland werd Essent per 30 juni 2009 gesplitst in een netwerkbedrijf (later Enexis) enerzijds en een productie- en leveringsbedrijf (het deel dat verkocht is aan RWE) anderzijds. Essent heeft eind 2007 een herstructurering doorgevoerd waarbij de economische eigendom van de gas- en elektriciteitsnetten binnen de Essent-groep zijn verkocht en overgedragen aan Enexis tegen de geschatte fair market value. Omdat Enexis destijds over onvoldoende contante middelen beschikte om de koopprijs hiervoor te betalen is deze omgezet in een lening van Essent. In de Wet Onafhankelijk Netbeheer was opgenomen dat er na splitsing geen financiële kruisverbanden mochten bestaan. Omdat het op dat moment niet mogelijk was om de lening extern te financieren is besloten de lening over te dragen aan de Verkopende Aandeelhouders van Essent. Op het moment van overdracht in 2009 bedroeg de vordering € 1,8 miljard. De vordering is vastgelegd in een lening-overeenkomst bestaande uit vier tranches: 1ste Tranche: • Totaalbedrag lening EUR 450 miljoen. • Looptijd 3 jaar (tot 30 september 2012). • Rente 3,27%. • Deze tranche is reeds vervroegd afgelost in januari 2012. 2de Tranche: • Totaalbedrag lening € 500 miljoen.

	• Looptijd 5 jaar (tot 30 september 2014). • Rente 4,1%. • Deze tranche is reeds vervroegd afgelost in oktober 2013. 3de Tranche: • Totaalbedrag lening € 500 miljoen. • Looptijd 7 jaar (tot 30 september 2016). • Rente 4,65%. • Deze tranche is reeds vervroegd afgelost in april 2016. 4de Tranche: • Totaalbedrag lening € 350 miljoen. • Looptijd 10 jaar (tot 30 september 2019). • Rente 7,2%. • Op basis van de aanwijzing van de Minister van Economische Zaken is deze tranche van € 350 miljoen geormerkt als mogelijke toekomstige conversie naar eigen vermogen. • Op 30 september 2016 is de jaarlijkse rente over deze tranche, een totaalbedrag van € 25.200.000, uitgekeerd aan de aandeelhouders.			
Betrokken partijen	Gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in Zuid-Nederland.			
Financieel belang	Een belang van 0,3742% in het geplaatste aandelenkapitaal met een verkrijgingprijs van € 75. Daarnaast heeft de gemeente een aandeel in de lening 4de tranche ad € 1.300.000 die eind september 2019 zal worden afgelost. De jaarlijkse rentevergoeding in de periode 2018-2021 bedraagt € 94.000 in 2017 en teruglopend naar € 70.000 in 2019. Het eigen vermogen bedraagt € 9.000, het vreemd vermogen € 356.320.			
Vermogen	x 1.000	1-1-2018	31-12-2018	
	eigen vermogen	€ 24	€ 9	
	te bestemmen resultaat	-/- € 15	-/- € 11	
	vreemd vermogen	€ 356.329	€ 356.322	
Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in de aandeelhoudersvergadering.			
Financiële situatie / Ontwikkelingen	Op het moment resteert alleen nog de lening van de 4de tranche. De 4de tranche mag niet vervroegd worden afgelost. Afhankelijk van het resultaat van een aantal financiële ratio's zou de 4de tranche eventueel geconverteerd kunnen worden in eigen vermogen.			
Risico's	De aandeelhouders lopen zeer beheerst geachte risico's op Enexis voor de niet -tijdige betaling van rente en/of aflossing en, in het ergste geval, faillissement van Enexis. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.			

CSV Amsterdam B.V.	
Soort	Besloten vennootschap
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Openbaar belang	Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap BV gewijzigd in CSV Amsterdam BV. De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult: a. namens de Verkopende Aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON;

	b. namens de Verkopende Aandeelhouders eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO BV ("Waterland"); c. het geven van instructies aan de escrow-agent voor wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening is gestort na de verkoop van Attero.			
Betrokken partijen	Gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in Zuid-Nederland.			
Financieel belang	Een belang van 0,3742% in het geplaatste aandelenkapitaal met een verkrijgingprijs van € 75. Daarnaast heeft de gemeente een vordering van € 51.000 die geheel is voorzien; dit betreft ons aandeel in de Escrow-rekening naar aanleiding van de verkoop van Attero. In 2017 heeft een dividenduitkering ad. € 2.229.404 plaatsgevonden. Minus dividendbelasting is dit voor gemeente Eijsden-Margraten € 7.093			
Vermogen	x 1.000	1-1-2018	31-12-2018	
	eigen vermogen	€ 980	€ 870	
	te bestemmen resultaat	-/- € 110	-/- € 124	
	vreemd vermogen	€ 53	€ 45	
Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in de aandeelhoudersvergadering.			
Financiële situatie	Het eigen vermogen bedraagt eind 2018 € 869.698 positief en het vreemd vermogen bedraagt € 44.765. Het negatieve resultaat ad € 123.708 zal in mindering gebracht op de overige reserves van CSV Amsterdam BV.			
Ontwikkelingen	De looptijd van deze vennootschap is afhankelijk van de periode dat claims (die door Waterland tot 5 jaar na completion, mei 2019, kunnen worden ingediend) worden afgewikkeld. Conform de koopovereenkomst zal de escrow-rekening tot 5 jaar na completion blijven staan voor de afwikkeling van potentiële claims van Waterland.			
Risico's	Het financiële risico is beperkt tot eventuele claims van Waterland als gevolg van garanties en vrijwaringen die door de Verkopende Aandeelhouders zijn afgegeven en tot het maximale bedrag van € 13,5 miljoen op de escrow-rekening. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.			

Bodemzorg Limburg B.V.				
Soort	Besloten vennootschap			
Vestigingsplaats	Maastricht Airport			
Openbaar belang	Het vinden van duurzame oplossingen voor gesloten stortplaatsen en andere verontreinigde locaties.			
Betrokken partijen	Bodemzorg Limburg bestaat als zelfstandige organisatie met de gemeenten in Limburg als aandeelhouders.			
Financieel belang	Jaarlijkse solidariteitsafdracht van € 0,25 per inwoner in 2017,			
Vermogen	x 1.000	1-1-2017	31-12-2017	
	eigen vermogen	€ 3.209	€ 3.209	
	vreemd vermogen	€ 26.962	€ 27.426	
	resultaat		€ 643	
Bestuurlijk belang	De gemeente Eijsden-Margraten is als aandeelhouder vertegenwoordigd door wethouder Dreessen.			

Financiële situatie	Ultimo 2017 bedraagt het eigen vermogen € 3,9 miljoen en het vreemd vermogen € 27,4 miljoen. Het positieve resultaat ad € 642.991 wordt toegevoegd aan het eigen vermogen. Gegevens 2018 zijn nog niet bekend d.d. 11-2-2019.
Ontwikkelingen	In samenwerking met de gemeente Eijsden-Margraten wordt onderzocht of het mogelijk is om op Het Tiende Vrij in Eijsden een parcours aan te leggen voor mountainbikers. Er is inmiddels een onderzoek afgerond naar de natuurwaarden van deze locatie. De provincie Limburg heeft dit onderzoek beoordeeld en heeft geconstateerd dat de aanleg van de mountainbikeroute niet strijdig is met de voorwaarden die in de Natuurbeschermingswet worden gesteld, mits een aantal specifieke maatregelen in acht wordt genomen.
Risico's	Het financiële risico is zeer beperkt.

Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)				
Soort	Gemeenschappelijke regeling			
Vestigingsplaats	Roermond			
Openbaar belang	Als uitvoeringsorganisatie van de deelnemende waterschappen en gemeenten de zorg behartigen voor het volledig, tijdig, rechtmatig, juist en doelmatig heffen en innen van de lokale belastingen en de uitvoering van de wet WOZ.			
Betrokken partijen	30 Limburgse gemeenten en 2 Limburgse waterschappen.			
Financieel belang	Bijdrage in de exploitatie voor 2018 bedroeg € 328.000.			
Bestuurlijk belang	De gemeente Eijsden-Margraten is als aandeelhouder vertegenwoordigd door wethouder Custers.			
Vermogen	x 1.000	1-1-2018	31-12-2018	
	eigen vermogen	€ 593	€ 593	
	te bestemmen resultaat	-/- € 433	-/- € 325	
	vreemd vermogen	€ 5.870	€ 5.895	
Financiële situatie	Ultimo 2018 bedraagt de algemene reserve € 593.000. Het resultaat over 2018 bedraagt -/- € 325.000. Het eigen vermogen (de som van de algemene reserve en het resultaat over 2018) bedraagt ultimo 2018 € 268.000.			
Ontwikkelingen	Met ingang van 1 januari 2015 is de gemeente Eijsden-Margraten toegetreden tot de gemeenschappelijke regeling BsGW Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen. BsGW zal actief verdere samenwerkingsvormen met andere Limburgse gemeenten initiëren met als doel door schaalvergroting de bijdragen van de deelnemers te verlagen. De kwaliteit van de dienstverlening wil BsGW in stand houden of verbeteren en de digitale dienstverlening vergroten.			
Risico's	De gemeente is mede verantwoordelijk voor negatieve resultaten. Daarnaast het risico op mogelijk onvolledige belasting inning.			

GR Gegevenshuis	
Soort	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Landgraaf
Openbaar belang	Het Gegevenshuis ontzorgt (lokale) overheden op het gebied van het opzetten en het beheren van object- en ruimte gerelateerde (Basis-)registraties en geometrie, alsmede het daarmee samenhangende beeldmateriaal. Hiermee kunnen (lokale) overheden voldoen aan wettelijke verplichtingen op dit gebied en kunnen dienstverlening en bedrijfsvoering kwalitatief

	hoogwaardig en kosteneffectief worden uitgevoerd.			
Betrokken partijen	De gemeenten Eijsden-Margraten, Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Nuth, Onderbanken, Schinnen, Simpelveld, Voerendaal en het Waterschap.			
Vermogen	x 1.000	1-1-2018	31-12-2018	
	eigen vermogen	€ 225	€ 248	
	te bestemmen resultaat	€ 114	€ 139	
	vreemd vermogen	€ 774	€ 609	
Financieel belang	Met ingang van 2018 is de gemeente Eijsden-Margraten een betrokken partij. De gemeentelijke bijdrage 2018 bedroeg € 174.107. Begrote gemeentelijke bijdrage in 2019 bedraagt € 2.633.659. De bijdrage van de gemeente Eijsden-Margraten hierin is € 177.042.			
Bestuurlijk belang	Wethouder Custers maakt deel uit van het algemeen bestuur.			
Financiële situatie	Ultimo 2018 bedraagt het eigen vermogen € 386.546 en het totale vermogen € 996.228. Het solvabiliteitsratio bedraagt 30,44% Resultaat van het boekjaar is € 138.549. Hieromtrent is voorgesteld € 96.838 te doteren aan de voorziening inhuur derden en € 41.711 uit te keren aan de deelnemers (de gemeente Eijsden-Margraten is 1-1-2018 toegetreden).			
Ontwikkelingen	Het stelsel van de object- en ruimte gerelateerde basisregistraties is nog steeds sterk in ontwikkeling. Vanaf 2017 zijn alle basisregistraties die door Het Gegevenshuis worden verzorgd in de structurele beheerfase. In toenemende mate wordt nu ingezet op andere registraties die te maken hebben met ruimte en gebouwen, zoals riool en openbare ruimte. Op basis van de missie en visie vormen 2 pijlers het fundament onder de strategische agenda: groei en innovatie. Bij groei moet gedacht worden aan 3 richtingen: uitbreiding van bestaande diensten ten behoeve van huidige deelnemers, nieuwe diensten ten behoeve van de huidige deelnemers en uitbreiding van deelnemers of afnemers. In 2016 is onderzoek verricht naar het al dan niet aanschaffen van een grondradar voor het in kaart brengen van ondergrondse leidingen. Wegens het ontbreken van kengetallen en adequate software om deze techniek structureel in te zetten voor het (geautomatiseerd) in kaart brengen van de ondergrond, is dit nog niet tot besluitvorming gebracht. De ontwikkelingen op de markt (onder meer via een Engelse universiteit) gaan minder snel dan gehoopt. Mogelijk dat in 2018 adequate software beschikbaar komt zodat een businesscase kan worden opgemaakt. Gerealiseerde groei draagt bij aan een robuuste organisatie en leidt er uiteindelijk toe dat de bijdrage van de deelnemers lager kan worden. Immers de overhead stijgt niet evenredig met de groei en inkoopvolumevoordelen zijn met name bij software te halen.			
Risico's	De kans dat er sprake is van niet begrote, onvoorziene kosten (risico's) is op basis van de inrichting en werkwijze van Het Gegevenshuis klein. Tegenover alle te leveren producten en diensten staan baten in de zin van bijdragen van de deelnemers. Alle kosten worden toegerekend naar deze producten en diensten via voorcalculatie op basis van ervaringsgegevens. Dus alle afspraken worden aan de voorkant gemaakt. De solvabiliteitsratio bedraagt in 2017 30,44% en dat is voldoende. Dit ratio zal in de toekomst, bij afnamen van het vreemd vermogen, alleen maar toenemen. Op basis van de solvabiliteit kan worden beoordeeld of de organisatie in staat is om op korte en lange termijn te voldoen aan haar betalingsverplichtingen.			

Naast de genoemde gemeenschappelijke regelingen waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft, neemt de gemeente nog deel in twee gemeenschappelijke regelingen waarvoor geen bestuurlijke vertegenwoordiging benoemd hoeft te worden:

- De gemeenschappelijke regeling regionale samenwerking leerplicht en RMC, waarbij de gemeente Maastricht als centrumgemeente optreedt en verder geen bestuur aanwezig is. Doel van de betreffende regeling is samenwerking op het gebied van leerplicht, voortijdig schoolverlaten en regionale meld- en coördinatiefunctie. Begroot in 2018 was een bijdrage van € 86.000, de werkelijke kosten 2018 hebben € 90.943 bedragen.
- Per 1 januari 2013 is de gemeente Eijsden-Margraten toegetreden tot de Gemeenschappelijke Regeling Leerlingenvervoer. Centrumgemeente Maastricht verzorgt de uitvoering van het leerlingenvervoer mede voor Meerssen en Valkenburg. De begrote bijdrage vervoerskosten bedroeg in 2018 € 275.000. De werkelijke kosten bedroegen € 282.560. Voor de financiering van de kantoorkosten was in de begroting 2018 € 33.000 opgenomen, de werkelijke kosten bedroegen € 25.440.

Risico's

Voor zover er, buiten de in deze paragraaf genoemde financiële consequenties, nog substantiële additionele risico's verbonden zijn aan deelname in gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen dan zijn deze vermeld in de paragraaf weerstandsvermogen.

Grondbeleid

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten staat dat de paragraaf over het grondbeleid ten minste bevat:

- a. Een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting.
- b. Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert.
- c. Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie.
- d. Een onderbouwing van de geraamde winstneming.
- e. De beleidsuitgangspunten over de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

a. Een visie op het grondbeleid

Binnen Eijsden-Margraten is er gekozen voor een vorm van situatief grondbeleid: per situatie beoordelen we of we een actieve grondexploitatie voeren, een faciliterende rol vervullen dan wel een vorm van publiek-private samenwerking aangaan. Daarbij hanteren we het uitgangspunt van faciliterend grondbeleid, tenzij zich bijzondere omstandigheden (verwachte winst en/of maatschappelijk nut) voordoen waardoor actief grondbeleid meer voor de hand ligt.

Een andere in dit kader relevante ontwikkeling doet zich voor ten aanzien van het gemeentelijk (vastgoed)eigendom. Steeds meer gemeentelijke gebouwen verliezen hun veelal maatschappelijke functie en komen diensgevolge leeg te staan. Indien dergelijke gebouwen geen strategisch nut meer hebben, komen zij voor verkoop in aanmerking. Als een pand te lang leeg staat, al dan niet in leegstandsbeheer, dan is dat nadelig voor de staat van het gebouw en voor de vitaliteit van de leefomgeving (vaak een dorpskern). Aandachtspunt is dan ook om leegstandssituaties te voorkomen en tijdig over alternatieve bestemmingen na te denken.

Volledigheidshalve wordt in dit kader op deze plaats tevens verwezen naar de paragrafen “Weerstandsvermogen” en “Kapitaalgoederen”.

b. Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert

In het kader van het dualisme is het College van burgemeester en wethouders bevoegd tot het doen van grondaankopen. Grondtransacties kunnen plaatsvinden op basis van door de raad beschikbaar gestelde middelen. Dit kan via een afzonderlijk werkkrediet bestemd voor aankopen of via een vastgestelde exploitatie-opzet.

Van lopende bestemmingsplannen zijn exploitatie-opzetten vastgesteld, bijvoorbeeld Karreweg te St. Geertruid en 12de septemberlaan te Noorbeek. In deze exploitatie-opzetten, respectievelijk randkaders, is voorzien in de eventueel noodzakelijke aankoop van gronden alsook in aanleg van infrastructurele voorzieningen, uitvoering van benodigde onderzoeken (bodem, archeologie, civieltechnisch onderzoek etc.) en eventuele advieskosten.

Bij aankopen c.q. bekostiging van haalbaarheidsonderzoeken betreffende locaties waarvoor géén exploitatie-opzetten dan wel specifieke financiële randkaders zijn vastgesteld, dient door de raad een apart krediet beschikbaar te worden gesteld.

c. / d. / e. Prognose resultaten / onderbouwing winstneming / reserves en voorzieningen, risico's

De opbouw van dit onderdeel is als volgt:

- Doorkijk van de gemeentelijke grondexploitaties.
- Doorkijk van de projecten.
- Financieel kader.

Doorkijk Gemeentelijke grondexploitaties

Onderstaand volgt eerst een verloopoverzicht van de boekwaarden per 31 december 2018 van de bestemmingsplannen die per ultimo 2018 in exploitatie zijn en hun meerjarig geraamde boekwaarden. Tevens is voor de betreffende plannen het te verwachten saldo en het vermoedelijke jaar van realisatie aangegeven.

(bedragen in duizenden Euro's)	Boekwaarde 31-12-2018								totaal te verwachten saldo:		realisatie in
	Bruto Boekwaarde	Winstneming voorgaande jaren	Winstneming boekjaar	Netto Boekwaarde	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	verlies	winst	
Actief											
<i>Woningbouw</i>											
Karreweg	876	-817	-200	-141	963	1.089	0	0		1.232	2021
12e Septemberlaan	-56	0	0	-56	322	0	0	0		642	2020
Totaal actief	820	-817	-200	-197	1.285	1.089	0	0	0	1.874	
Faciliterend											
Heiligenweg	-333	0	0	-333	-341	-349	-358	-367		0	2025
Totaal faciliterend	-333	0	0	-333	-341	-349	-358	-367	0	0	
Totaal actief en faciliterend	487	-817	-200	-530	944	739	-358	-367	0	1.874	

Het meerjarig verloop in boekwaarden is gebaseerd op de feitelijk gerealiseerde boekwaarden per 31 december 2018 (onder aftrek van voorzieningen voor oninbare verliezen), (bijgestelde) begrotingscijfers voor het boekjaar 2019, en aangevuld met de in de meerjarenbegroting 2019-2022 geraamde gelden voor de aankoop van gronden, aanleg van infrastructurele voorzieningen, uitvoering van benodigde onderzoeken (bodem, archeologie, civieltechnisch onderzoek, etc.) en eventuele advieskosten.

Hierbij dient in zijn algemeenheid vermeld te worden dat:

- Indien de betreffende locaties (versneld) tussentijds in exploitatie worden genomen er significante wijzigingen in de boekwaarden op kunnen treden als gevolg van verkooptransacties, kosten verbonden aan uitvoering, en het rente-effect over de aanwezige boekwaarden.
- Indien de betreffende locaties vertraagd in exploitatie worden genomen – c.q. als “warme grond” worden aangehouden – dienen de kapitaallasten over de boekwaarden van betreffende gronden ten laste van het begrotingssaldo en / of reserves gebracht te worden (in plaats van jaarlijkse bijbeschrijving op de aanwezige boekwaarden).
- Indien de betreffende locaties naar verwachting niet meer (of slechts gedeeltelijk) in exploitatie worden genomen, dient op het moment van constatering ter grootte van de op dat moment aanwezige boekwaarde (gedeeltelijk) een voorziening te worden gevormd ten laste van het begrotingssaldo en / of reserves.

Feitelijke stand en meerjarig geraamd verloop reserves en voorzieningen

(bedragen in duizenden Euro's)		Boekwaarde			Boekwaarde geraamd boekwaarde per:				
		01-01-2018	Vermeerdering	Vermindering	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
Reserve Bestemmingsplannen (GreX)	9100055	0	200	200	0	0	0	0	0
Totaal		0	200	200	0	0	0	0	0

(bedragen in duizenden Euro's)		Boekwaarde			Boekwaarde geraamd boekwaarde per:				
		01-01-2018	Vermeerdering	Vermindering	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
Voorziening Bestemmingsplannen (GreX)	9300064	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal		0	0	0	0	0	0	0	0

In 2018 uitgevoerde dotaties en onttrekkingen van de Reserve bestemmingsplannen (grondexploitatie) zijn:

- Uitbreidingslocatie Karreweg te St Geertruid € 200.000 tussentijdse winstneming

NB: De respectievelijke bedragen zijn, na toevoeging aan de Reserve bestemmingsplannen (grondexploitatie), overgeheveld naar de Algemene Reserve.

Meerjarig geraamde dotaties en onttrekkingen van de Reserve bestemmingsplannen (grondexploitatie) zijn:

- 2021: € 215.000 Uitbreidingslocatie Karreweg te St. Geertruid
- 2020: € 642.000 12^e Septemberlaan

Wijziging winstnemingssystematiek

Als gevolg van wijziging in wet- en regelgeving (Commissie BBV, stellige uitspraak) dient met ingang van het verslagjaar 2017 de zogenaamde "Percentage-Of-Completion" – methode toegepast te worden ten aanzien van winstneming bij grondexploitaties. Dit houdt in dat winstneming verhoudingsgewijs dient te geschieden naar gelang de voortgang van realisatie van kosten en opbrengsten binnen de betreffende exploitatie.

Als gevolg hiervan heeft in 2018 een tussentijdse winstneming plaats dienen te vinden ad € 200.000,- bij de exploitatie van de Uitbreidingslocatie Karreweg te St Geertruid.

Eventuele bijstelling van het verwachte resultaat van de exploitatie, zowel in positieve alsook in negatieve zin, gedurende de resterende looptijd, dient eveneens tussentijds in de exploitatie tot uitdrukking gebracht te worden.

Actief Grondbeleid

Woningbouw

Sint Geertruid – Karreweg

In het plan Karreweg fase I worden 53 wooneenheden gerealiseerd. De raad heeft dit op 19 juni 2012 bij de vaststelling van het woningbouwprogramma 2012-2022 bepaald.

Begin 2018 resteerden nog 9 kavels waarvan er in 2018 zes zijn verkocht en geleverd. In totaal resteren derhalve nog 3 kavels. We gaan ervan uit dat bij de afsluiting van de exploitatie eind 2021 in totaal een voordelig resultaat van € 1.232.000 zal zijn gerealiseerd. Op grond van de "Percentage-Of-Completion" – methode heeft hiervan in 2018 reeds een tussentijdse winstneming ad € 200.000 plaatsgevonden.

Noorbeek - Kern Noorbeek / 12de Septemberlaan

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft het beroep, zoals ingesteld tegen het aanwijzingsbesluit van Gedeputeerde Staten gegrond verklaard. Als gevolg hierop is het vastgestelde

bestemmingsplan ter inzage gelegd. Er is vervolgens een beroep ingediend door een omwonende. Dat beroep is door de Afdeling ongegrond verklaard en derhalve is het bestemmingsplan voor de bouw van vijf woningen aan de 12de septemberlaan met ingang van 16 november 2017 onherroepelijk. Naar aanleiding hiervan is de exploitatie van het bestemmingsplan weer opgestart en heeft betaling van een contractueel overeengekomen vergoeding aan derde plaats gevonden.

We gaan ervan uit dat bij de afsluiting van de exploitatie eind 2020 in totaal een voordelig resultaat van € 642.000 zal zijn gerealiseerd. Op grond van de "Percentage-Of-Completion" – methode heeft in 2018 nog geen tussentijdse winstneming plaatsgevonden (er zijn enkel kosten gemaakt, nog géén opbrengst gegenereerd). Van de verwachten winst is € 530.000 in de begroting 2019-2022 ingezet.

Faciliterend Grondbeleid

Margraten – Heiligerweg

Van de 75 woningen uit de grote fase 1 zijn in deelfase 1 en 2 de 25 woningen verkocht en gebouwd of worden momenteel gebouwd. Voor deelfase 3 is in 2018 gestart met de verkoop van de volgende 14 woningen, deze zijn allen verkocht. Van de 12 bouw kavels van de ontwikkelaar zijn er 11 verkocht, 4 bouw kavels worden particulier verkocht.

Eveneens is in 2018 conform de afgesloten Exploitatieovereenkomst het laatste gedeelte van de verhaalbare kosten van fase 1 door BPD betaald. Te weten 25% van € 600.000 d.w.z. €150.000.

Projecten

Margraten - Project Herontwikkeling Kern Margraten (HKM) / Dislocatie Clermontstraat

De laatste fase van dit project is gestart. De infrastructuur om het terrein bouwrijp te maken is in de eerste helft van 2017 uitgevoerd. Hierbij zijn tevens 34 parkeerplaatsen gerealiseerd. Eind 2017 / begin 2018 zijn ter plaatse 11 levensloopbestendige woningen gerealiseerd. Voor de realisatie van de woningbouw is een overeenkomst gesloten met projectontwikkelaar Swentibold. Na de realisatie van de woningen wordt het openbaar gebied, naar verwachting in het voorjaar van 2019, definitief afgewerkt.

Margraten - Realisatie bestuurscentrum

Op 16 augustus 2013 werd het Huis van de Burger door de firma Haegens opgeleverd. Een week later ging deze firma failliet. Door het faillissement van Haegens kon het project nog niet definitief financieel worden afgesloten. Vooralsnog gaan we ervan uit dat we het project ruim binnen het beschikbare budget van € 10.000.000 kunnen afronden. Finale (lumpsum)afrekening met de curator voor beide projecten – Amerikaplein én "Huis van de Burger" - heeft inmiddels plaatsgevonden. Intern dient nog nader bezien te worden hoe deze eindafrekening tussen beide projecten verdeeld dient te worden. Eerder is, uitgaande van een voorzichtig scenario ten aanzien van resterende kosten voortvloeiend uit afwikkeling van het faillissement, in de investeringsstaat reeds rekening gehouden met een investeringsvoordeel ad € 800.000. Definitieve afrekening vindt plaats zodra de fiscaliteit is afgewikkeld.

Eijsden - Centrumplan Eijsden: Veldje

In 2018 zijn de resterende woningen aan de Veldjesstraat/ Veldje gesloopt. Er is een aanvraag omgevingsvergunning ingediend voor de te realiseren 15 sociale huurappartementen aan het Veldje. In de Veldjesstraat is de riolering vervangen. Er is aan de zuidzijde een nieuwe insteekweg aangelegd en dit gebied is verder bouwrijp gemaakt.

Poelveld

Eind 2018 is het woningbouwprogramma nagenoeg ingevuld. Er zijn nog een paar kavels te koop. De afbouw van de openbare ruimte vindt plaats in de periode tot en met 2020 en wordt vervolgens (per 2022) aan de gemeente in beheer en onderhoud overgedragen.

Randvoorwaarden

Onderstaand volgt een nadere toelichting op:

- Aanpassingen verslaggevings- en waarderingssystematiek.
- Effecten krimp op de waardering.
- Prijsbeleid, indexatie en inflatie.
- Methodiek winst- en verliesneming.

De financiële voortgang en forecast per afzonderlijke exploitatie is reeds onder “doorkijk gemeentelijke grondexploitaties” beschreven. Voorts is aldaar een overzicht opgenomen van de stand en het verloop van de reserves en voorzieningen, en een doorkijk ten aanzien van te verwachten plansaldi.

Voor de thans in ontwikkeling zijnde plannen zijn exploitatieopzetten dan wel specifieke financiële randkaders door de raad vastgesteld.

Aanpassingen verslaggevings- en waarderingssystematiek

De commissie BBV heeft de afbakening, definiëring en verslaggevings- en waarderingsregels rondom grondexploitaties kritisch onder de loep genomen. De reden hiervoor is een aantal ontwikkelingen op het gebied van grondexploitaties. Namelijk: de afboekingen van gemeenten op grondposities in de afgelopen jaren, de aanbevelingen uit het rapport Vernieuwing BBV over transparantie en vergelijkbaarheid, en de aankomende Omgevingswet. De afbakening is ook onvermijdelijk in het kader van de vennootschapsbelastingplicht voor gemeenten (Vpb). Het kan namelijk helpen in de fiscale discussie over de afbakening van de ondernemers-activiteit en de toe te rekenen kosten en opbrengsten.

De commissie BBV heeft een aantal voorstellen uitgewerkt die hebben geleid tot **wijzigingen in het BBV** en de uitwerking hiervan. Bij opstelling van onderhavige “Jaarstukken 2018” is rekening gehouden met betreffende (technische) wijzigingen.

Op grond van geldende regelgeving (Besluit begroting en verantwoording, BBV) dienen te verwachten verliezen inzake gemeentelijke grondexploitaties - op grond van het voorzichtigheidsprincipe - voorzien te worden op het moment van aanname / constatering.

Mochten tussentijdse ontwikkelingen op regionaal, provinciaal of landelijk niveau leiden tot betere inzichten of andere uitgangspunten dan nu voorzien, en derhalve bijstelling van gehanteerde uitgangspunten en berekeningen vragen – zowel in positieve alsook in negatieve zin – dan zullen wij u hieromtrent in 2019 nader informeren middels de bestuursrapportages.

Prijsbeleid, indexatie en inflatie

Voor de eigen gemeentelijke exploitaties wordt, enerzijds voor de categorie woningbouw en anderzijds voor de categorie industrie, een uniform prijsbeleid voorgestaan. Eventuele tekorten binnen de exploitatie van een specifiek bestemmingsplan of uitbreidingslocatie worden in principe, middels de hiertoe gevormde reserves, gedekt uit exploitatie-overschotten binnen andere locaties.

Aandachtspunt in deze exploitaties blijft de ingecalculeerde jaarlijkse indexering van de verkoopprijzen van bouwgrond. Voor de feitelijke situatie wordt aangesloten op de ontwikkeling van het Prijsindexcijfer gezinsconsumptie (CPI), dat gepubliceerd wordt door het CBS.

Met ingang van 1 juli 2008 is de Grondexploitatiewet in werking getreden. De Grondexploitatiewet beoogt een eenduidig kader te scheppen waarbinnen de gemeente het kostenverhaal bij gebiedsontwikkeling in rekening dient te brengen. De nu wettelijk vastgelegde berekeningsmethodiek maakte het noodzakelijk om het vigerende uniforme uitgifteprijsbeleid te heroverwegen. Deze heroverweging is meegenomen bij opstelling van de Nota Grondbeleid, welke eind 2012 is vastgesteld. Voor de al in uitgifte zijnde gemeentelijke bouwkvavels wordt hierbij vastgehouden aan de al geldende vaste (uniforme) grondprijs, waarbij jaarlijks wordt bezien in hoeverre tot indexering wordt overgegaan. De uitgifteprijs is in 2018 niet geïndexeerd, dat wil zeggen dat de uitgifteprijs 2018 gelijk is aan de uitgifteprijs 2017.

Voor eventuele toekomstige exploitaties waarbij sprake is van een actief grondbeleid biedt de Nota de mogelijkheid om te differentiëren binnen bandbreedtes.

In zijn algemeenheid dient daarnaast vermeld te worden dat vooralsnog ervan wordt uitgegaan dat alle op dit moment lopende en voorgenomen gemeentelijke exploitaties gecontinueerd worden binnen de door de raad vastgestelde maximale bandbreedtes en hieruit voortvloeiende financiële en planologische randkaders.

Conclusie bouwgrondexploitatie

Uit bovenstaand verslag blijkt dat de bouwgrondexploitatie op een financieel verantwoorde, realistische en gedegen wijze wordt uitgevoerd.

Vooralsnog is uitgegaan van continuering van eigen exploitaties binnen de kaders van de vastgestelde bandbreedtes en kaders, waar nodig onder afdekking van al voorzienbare verliezen als gevolg van planaanpassing (conform voorzichtigheidsprincipe).

Indien en voor zover in de nabije toekomst uitvoering van individuele bestemmingsplannen en/of uitbreidingslocaties heroverwogen zou worden, heeft een en ander wel een grote impact op reserves en weerstandsvermogen.

Rechtmatigheid

Begrotingsafwijkingen en -overschrijdingen (beleidsmatig en/of financieel) behoeven autorisatie door de gemeenteraad. In de regel zullen begrotingswijzigingen vooraf door het college aan de raad worden voorgelegd ter autorisatie. Hiermee wordt toestemming gevraagd voor het te realiseren beleid en voor de besteding van het benodigde bedrag. Slechts indien de omstandigheden een autorisatie vooraf niet mogelijk maken zal achteraf een begrotingswijziging moeten worden voorgelegd. Indien de raad ermee instemt wordt de besteding alsnog geautoriseerd en is deze rechtmatig. Begrotingswijzigingen moeten volgens de Gemeentewet in het jaar zelf nog aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Indien een wijziging niet meer in het jaar zelf is voorgelegd zijn bestedingen boven het begrotingsbedrag strikt genomen onrechtmatig en dienen deze conform artikel 28 van het BBV goed herkenbaar in de jaarrekening te worden opgenomen. (zie onderstaand overzicht) Toch kan voor de accountant bij de controle vaststaan dat een aantal (begrotings)overschrijdingen binnen de beleidskaders van de gemeenteraad vallen. Onderstaand is een overzicht opgenomen conform de richtlijnen platform rechtmatigheid provincies en gemeenten welke vallen binnen de beleidskaders.

Lastenoverschrijding programma	Begrotingsafwijking	Onrechtmatig, telt niet mee	Onrechtmatig, telt wel mee
Burgerschap € 642.505	De overschrijding in dit programma wordt met name veroorzaakt door overschrijdingen in de beleidsvelden Zorg en Welzijn en onderwijs. Het beleidsveld Werk en inkomen laat een onderschrijding zien. Zorg en Welzijn: De overschrijding wordt voor het overgrote deel veroorzaakt door een overschrijding op Jeugdzorg. De kosten die te maken hebben met de gemeentelijke zorgtaken zijn gestegen in 2018; met name Zorg in Natura. Dit betreft een open-einde regeling. Onderwijs: Op het beleidsveld Onderwijs is een overschrijding van de lasten te zien van €30.367. Hier staan echter wel huurinkomsten tegenover. Werk en inkomen: De onderschrijding is met name veroorzaakt door lagere lasten voor bijstandsuitkeringen en lagere lasten door een positief resultaat van de MTB. In de begroting 2018 zijn de twee d's als compartiment opgenomen. Dat wil zeggen dat de meeruitgaven gedekt worden door een aanwending van de reserve sociaal domein. Door deze aanwending wordt de overschrijding nagenoeg te niet gedaan.	X	

	Lasten Burgerschap € 642.505 Aanwending reserve <u>€ 540.582</u> Saldo € 101.923 Hiermee blijft de overschrijding binnen de door de gemeenteraad vastgestelde marges.		
--	---	--	--

DEEL 2 JAARREKENING

Overzicht van baten en lasten

Het resultaat over het jaar 2018 bedraagt -/- € 224.186. Het resultaat kan worden gesplitst in het resultaat voor bestemming en resultaat na bestemming.

Bij het resultaat voor bestemming zijn deze gezuiverd van dotaties en onttrekkingen aan reserves. Hierdoor kan beter inzicht worden verschaft in structurele en incidentele dekkingsmiddelen.

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Programma			Begroting 2018	Rekening 2018	Afwijking 2018
1. Dienstverlening					
	Totaal lasten		€ 3.720.328,00	€ 3.793.909,19	€ -73.581,19
	Totaal baten		€ -501.393,00	€ -559.099,93	€ 57.706,93
	Totaal saldo van lasten en baten		€ 3.218.935,00	€ 3.234.809,26	€ -15.874,26
	1.4 Mutatie reserves programma 1		€ 60.000,00	€ 60.000,00	€ -
	Gerealiseerd resultaat		€ 3.278.935,00	€ 3.294.809,26	€ -15.874,26
2. Burgerschap					
	Totaal lasten		€ 21.524.613,00	€ 22.167.118,40	€ -642.505,40
	Totaal baten		€ -14.137.137,00	€ -14.202.491,98	€ 65.354,98
	Totaal saldo van lasten en baten		€ 7.387.476,00	€ 7.964.626,42	€ -577.150,42
	2.4 Mutatie reserves programma 2		€ -803.713,00	€ -1.344.295,02	€ 540.582,02
	Gerealiseerd resultaat		€ 6.583.763,00	€ 6.620.331,40	€ -36.568,40
3. Landschap					
	Totaal lasten		€ 937.798,00	€ 916.368,82	€ 21.429,18
	Totaal baten		€ -120.350,00	€ -126.372,58	€ 6.022,58
	Totaal saldo van lasten en baten		€ 817.448,00	€ 789.996,24	€ 27.451,76
	3.4 Mutatie reserves programma 3		€ -2.500,00	€ -2.500,00	€ -
	Gerealiseerd resultaat		€ 814.948,00	€ 787.496,24	€ 27.451,76
4. Ondernemerschap					
	Totaal lasten		€ 198.800,00	€ 206.902,35	€ -8.102,35
	Totaal baten		€ -549.166,00	€ -561.663,67	€ 12.497,67
	Totaal saldo van lasten en baten		€ -350.366,00	€ -354.761,32	€ 4.395,32
	4.3 Mutatie reserves programma 4		€ -125.504,00	€ -125.504,00	€ -
	Gerealiseerd resultaat		€ -475.870,00	€ -480.265,32	€ 4.395,32
5. Gemeenschap					
	Totaal lasten		€ 13.414.942,00	€ 13.091.075,36	€ 323.866,64
	Totaal baten		€ -6.877.584,00	€ -6.487.521,50	€ -390.062,50
	Totaal saldo van lasten en baten		€ 6.537.358,00	€ 6.603.553,86	€ -66.195,86
	5.8 Mutatie reserves programma 5		€ 229.110,00	€ 411.904,43	€ -182.794,43
	Gerealiseerd resultaat		€ 6.766.468,00	€ 7.015.458,29	€ -248.990,29
6. Bedrijfsvoering					
	Totaal lasten		€ 12.901.230,00	€ 13.143.949,20	€ -242.719,20
	Totaal baten		€ -29.632.590,00	€ -29.906.941,65	€ 274.351,65
	Totaal saldo van lasten en baten		€ -16.731.360,00	€ -16.762.992,45	€ 31.632,45
	6.5 Mutatie reserves programma 6		€ -236.884,00	€ -250.651,00	€ 13.767,00
	Gerealiseerd resultaat		€ -16.968.244,00	€ -17.013.643,45	€ 45.399,45
	Eindtotaal				
	lasten		€ 52.697.711,00	€ 53.319.323,32	€ -621.612,32
	baten		€ -51.818.220,00	€ -51.844.091,31	€ 25.871,31
	Totaal saldo van lasten en baten		€ 879.491,00	€ 1.475.232,01	€ -595.741,01
	Mutaties reserves		€ -879.491,00	€ -1.251.045,59	€ 371.554,59
	Gerealiseerd resultaat		€ -	€ 224.186,42	€ -224.186,42

Voor een nadere toelichting op de verschillen per programma en per beleidsveld wordt verwezen naar het onderdeel “programmaverantwoording”.

Balans

Balans per 31 december	(bedrag x € 1.000)	
	2018	2017
ACTIVA		
Vaste activa		
<i>Immateriële vaste activa</i>		
- kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen, agio/disagio	5.414	5.601
- kosten van onderzoek en ontwikkeling	131	153
- bijdragen aan activa in eigendom van derden	1.019	1.129
	6.564	6.883
<i>Materiële vaste activa</i>		
- investeringen met een economisch nut		
Investeringen met een economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven	22.746	21.816
Gronden uitgegeven in erfpacht	0	0
Overige investeringen met een economisch nut	38.699	38.602
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	12.482	11.105
	73.927	71.523
<i>Financiële vaste activa</i>		
- kapitaalverstrekkingen aan:		
Deelnemingen	1.841	1.841
Gemeenschappelijke regelingen	0	0
Overige verbonden partijen	0	0
- leningen aan		
Openbare lichamen als bedoeld in art 1, onderdeel a Wet Fido	0	0
Woningbouwcorporaties	931	1.317
Deelnemingen	0	0
Overige verbonden partijen	0	0
- overige langlopende leningen	3.910	3.268
- uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd langer dan één jaar	0	0
- uitzettingen in NL schuld papier met een rentetypische looptijd langer dan één jaar	0	0
- overige uitzettingen met een rentetypische looptijd langer dan één jaar	0	0
	6.682	6.426
Totaal vaste activa	87.173	84.832
Vlottende activa		
<i>Vorraden</i>		
- grond- en hulpstoffen	0	0
- onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie	274	1.115
- gereed product en handelsgoederen	0	0
- vooruitbetalingen	0	0
	274	1.115
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>		
- vorderingen op openbare lichamen	3.510	3.005
- verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen als bedoeld in art 1, onderdeel a Wet Fido	0	0
- overige verstrekte kasgeldleningen	0	0
- uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	0	0
- rekening-courantverhouding met het Rijk	204	4.386
- rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	0	0
- uitzettingen in NL schuld papier met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	0	0
- overige vorderingen	2.409	2.554
- overige uitzettingen	0	0
	6.123	9.945
<i>liquide middelen</i>		
- Kassaldi	3	2
- Bank- en girosaldi	738	2.331
	741	2.333
<i>Overlopende activa</i>		
- De van EU en NL lichamen nog te ontvangen voorschotten die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een spec. bestedingsdoel	41	160
- Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	3.949	3.117
	3.990	3.277
Totaal vlottende activa	11.128	16.670
Totaal activa	98.301	101.502

Balans per 31 december	(bedrag x € 1.000)	
	2018	2017
PASSIVA		
Vaste passiva		
<i>Eigen vermogen</i>		
- algemene reserve	9.520	8.923
- bestemmingsreserves	13.806	15.477
- nog te bestemmen resultaat	-224	177
	23.102	24.577
<i>Voorzieningen</i>		
- voorzieningen ten behoeve van verplichtingen, verliezen en risico's	2.470	2.165
- egalisatievoorzieningen	803	966
- van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	1.959	1.768
- bijdragen toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor heffing wordt geheven	0	0
	5.232	4.899
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</i>		
- obligatieleningen	0	0
- onderhandse leningen van:		
Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	0	0
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	52.281	54.417
Binnenlandse bedrijven	0	0
Openbare lichamen als bedoeld in art 1, onderdeel a Wet Fido	0	0
Overige binnenlandse sectoren	0	0
Buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	0	0
- door derden belegde gelden	0	0
- waarborgsommen	4	4
- Overige leningen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0	0
	52.285	54.421
Totaal vaste passiva	80.619	83.897
Viottende passiva		
<i>Netto viottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>		
- kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen als bedoeld in art 1, onderdeel a Wet Fido	0	0
- overige kasgeldleningen	7.500	5.000
- bank- en giroaldi	0	0
- overige schulden	6.408	6.340
	13.908	11.340
<i>Overlopende passiva</i>		
- verplichtingen (nog te betalen bedragen)	2.341	3.410
- de van EU en NL lichamen ontvangen voorschotten op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	1.126	2.231
- overige vooruitontvangen bedragen en overlopende passiva	307	624
	3.774	6.265
Totaal viottende passiva	17.682	17.605
Totaal passiva	98.301	101.502
Gewaarborgde geldleningen	28.938	29.030
Garantstellingen	0	0

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld conform voorschriften welke zijn opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Voor zover het BBV géén specifieke grondslagen voorschrijft is aangesloten bij algemene waarderingsgrondslagen zoals opgenomen in BW2 Titel 9.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

Algemeen

De waardering van de activa en de passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het betreffende balansonderdeel anders is vermeld, worden de activa en de passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden, conform het “matching-principe”, toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden hierbij slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd, conform het “Realisatieprincipe”. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het begrotingsjaar worden, conform het “voorzichtigheidsprincipe”, in acht genomen indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden eerst dan als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Met betrekking tot de verwerking van de Algemene Uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de Algemene Uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling. De gemeente Eijsden-Margraten verwerkt de Algemene Uitkering op basis van daadwerkelijke ontvangsten, alsmede de op basis van de accresmededeling nog te ontvangen Algemene uitkering over het verslagjaar (factuurstelsel).

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeente afdraagt, geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2017 van de Commissie BBV het volgende: Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK enkel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen WMO-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en de volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen géén gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheid over de omvang en hoogte van de eigen bijdragen kan worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Specifiek voor de gemeente Eijsden-Margraten

In onderhavige programmarekening is rekening gehouden met de verordeningen welke op grond van de artikelen 212, 213 en 213a door de raad zijn vastgesteld, alsmede met de nota waarderen en afschrijven vaste activa gemeente Eijsden-Margraten.

Er wordt afgeschreven en rente berekend over de balanswaarde per 1 januari van het boekjaar.

Balans

Algemeen

De activazijde van de balans geeft inzicht in bezittingen van de gemeente. Niet alle investeringen die de gemeente in het verleden heeft gedaan, zijn terug te vinden op de activazijde van de balans. Investeringskosten die werden gedekt uit reserves zijn als het ware in een keer afgeschreven en hebben geen boekwaarde. Zo is het dus goed mogelijk dat de gemeente activa bezit die geen boekwaarde hebben, maar wel een waarde hebben in het economische verkeer. Dit zijn stille reserves.

Op de passivazijde van de balans wordt inzicht gegeven hoe de gemeente deze bezittingen financiert: door middel van eigen vermogen of vreemd vermogen.

De gemeente Eijsden-Margraten hanteert, conform het BBV, de algemene grondslagen ten aanzien van waardering, activering en afschrijving van vaste activa. Voor zover ten aanzien van individuele activaklassen daarnaast nog specifieke grondslagen van toepassing zijn, wordt hier bij de desbetreffende toelichtingen nader op ingegaan.

Nota waarderen en afschrijven vaste activa

De meest actuele "Nota waarderen en afschrijven vaste activa" is in december 2016 vastgesteld.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

In de balans worden onder de immateriële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio
- kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief
- bijdragen aan activa in eigendom van derden.

De afschrijvingsduur voor de immateriële vaste activa - zijnde kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio - is maximaal gelijk aan de looptijd van de lening.

De afschrijvingsduur voor de immateriële vaste activa - zijnde kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief - is ten hoogste vijf jaar.

Kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief kunnen worden geactiveerd indien:

- het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen;
- de technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien vaststaat;
- het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut zal genereren en;
- de uitgaven die aan het actief zijn toe te rekenen betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. Hierbij is de afschrijvingsduur maximaal gelijk aan die van de activa waarvoor de bijdrage aan derden wordt verstrekt.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden kunnen worden geactiveerd, indien:

- er sprake is van een investering door een derde;
- de investering bijdraagt aan een publieke taak;
- de derde zich heeft verplicht tot het daadwerkelijk investeren, op een wijze zoals is overeengekomen en;
- de bijdrage kan worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op activa die samenhangen met de investering.

De andere categorieën immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Materiële vaste activa

In de balans worden onder de materiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- investeringen met een economisch nut;
- investeringen met een economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Materiële vaste activa met een economisch nut

In erfpacht uitgegeven gronden

De gemeente Eijsden-Margraten heeft géén in erfpacht uitgegeven gronden.

Overige investeringen met economisch nut

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het verslagjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggedragen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

Materiële vaste activa met een economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven

Wanneer investeringen grotendeels worden gedaan voor riolering of voor het inzamelen van huishoudelijk afval, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie:

Materiële vaste activa met een economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven.

Voor een overzicht van de gehanteerde afschrijvingstermijnen wordt volledigheidshalve verwezen naar de nota waarden en afschrijven vaste activa.

Specifieke grondslagen ten aanzien van materiële vaste activa:

- alle investeringen met een economisch nut worden geactiveerd;
- investeringen hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen;
- kunstvoorwerpen met een cultuur-historische waarde worden niet geactiveerd;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd;
- voor zover investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd, kan hierop extra worden afgeschreven;
- over grond wordt niet afgeschreven.

Financiële vaste activa

In de balans worden onder de financiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- kapitaalverstrekkingen aan:
 - deelnemingen
 - gemeenschappelijke regelingen
 - overige verbonden partijen
- leningen aan:
 - openbare lichamen als bedoeld in art. 1, onderdeel a Wet Fido
 - woningbouwcorporaties
 - deelnemingen
 - overige verbonden partijen
- overige langlopende leningen
- uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd langer dan één jaar
- uitzettingen in Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd langer dan één jaar
- overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid e BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken.

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

De onder financiële vaste activa opgenomen leningen verstrekt aan derden en (overige) uitzettingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, verminderd met ontvangen aflossingen. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Vlottende activa

Algemeen

Onder de vlottende activa zijn afzonderlijk opgenomen:

- de voorraden
- de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
- de liquide middelen, en
- de overlopende activa.

Vorraden

In de balans worden onder de voorraden afzonderlijk opgenomen:

- grond- en hulpstoffen, zijnde overige grond- en hulpstoffen
- onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie
- gereed product en handelsgoederen
- vooruitbetalingen op voorraden.

De gemeente Eijsden-Margraten heeft géén voorraden grond- en hulpstoffen.

De onder de onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie worden opgenomen tegen de verkrijgingprijs vermeerderd met de vervaardigingskosten verminderd met de opbrengsten wegens de gerealiseerde verkopen en ontvangen (rijks-)subsidies.

De vervaardigingskosten omvatten de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend zoals grondaankopen, kosten van bouw- en woonrijp maken (grondwerk en aanleg van infrastructurele voorzieningen), uitvoering van benodigde onderzoeken (bodem, archeologie, civieltechnisch onderzoek etc.), overige plan- en advieskosten en rentekosten over de aanwezige boekwaarden.

Ten aanzien van winstneming bij bouwgronden in exploitatie wordt de zogenaamde "Percentage-Of-Completion" – methode toegepast. Dit houdt in dat winstneming verhoudingsgewijs dient te geschieden naar gelang de voortgang van realisatie van kosten en opbrengsten binnen de betreffende exploitatie.

Voor eventuele verwachte negatieve resultaten, waarvoor de omvang per balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs is in te schatten, wordt een voorziening gevormd.

Bij de periodieke evaluatie van resultaatontwikkeling van de individuele exploitaties wordt rekening gehouden met:

- Indien locaties (versneld) tussentijds in exploitatie worden genomen, kunnen er significante wijzigingen in de boekwaarden op treden als gevolg van verkooptransacties, kosten verbonden aan uitvoering, en het rente-effect over de aanwezige boekwaarden.
- Indien locaties vertraagd in exploitatie worden genomen – c.q. als "warme grond" worden aangehouden – worden de kapitaallasten over de boekwaarden van betreffende gronden ten laste van het begrotingssaldo en / of reserves gebracht (in plaats van jaarlijkse bijschrijving op de aanwezige boekwaarden).
- Indien locaties naar verwachting niet meer (of slechts gedeeltelijk) in exploitatie worden genomen, wordt op het moment van constatering ter grootte van de op dat moment aanwezige boekwaarde (gedeeltelijk) een verliesvoorziening gevormd ten laste van het rekeningsaldo en / of reserves.

Onder de voorraden gereed product en handelsgoederen worden activa opgenomen waarvoor het stellige voornemen tot vervreemding bestaat. Deze worden gewaardeerd tegen historische verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met gedane lineaire afschrijvingen tot moment van "sfeerovergang". Indien de marktwaarde duurzaam lager is dan boekwaarde, vindt waardering tegen marktwaarde. Per balansdatum zijn er géén activa aanwezig waarvoor een dergelijk stellig voornemen bestaat.

De gemeente Eijsden-Margraten heeft géén vooruitbetalingen verricht op voorraden.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Onder de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden afzonderlijk opgenomen:

- vorderingen op openbare lichamen
- verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen als bedoeld in art. 1, onderdeel a Wet Fido
- overige verstrekte kasgeldleningen
- uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
- rekening-courantverhouding met het Rijk
- rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen
- uitzettingen in Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
- overige vorderingen
- overige uitzettingen.

Vorderingen worden tegen de nominale waarde gewaardeerd, onder aftrek van eventuele voorzieningen voor oninbare vorderingen.

Financiële verordening

Voor openstaande vorderingen wordt een voorziening wegens oninbaarheid getroffen op basis van een statische beoordeling op oninbaarheid van de individuele openstaande vorderingen.

Liquide middelen

In de balans worden onder de liquide middelen de kas-, bank- en girosaldi opgenomen.

Dit betreft allen saldi luidende in Euro's.

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende activa

De overlopende activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Onder de overlopende activa worden afzonderlijk opgenomen:

- De van Europese en Nederlandse (overheids)lichamen ontvangen voorschotten die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen
- Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen.

Passiva

Algemeen

Op de balans worden de passiva onderscheiden in vaste en vlottende passiva.

Tenzij anders vermeld worden passiva gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vaste passiva

Algemeen

Onder de vaste passiva worden afzonderlijk opgenomen:

- eigen vermogen;
- voorzieningen
- vaste schulden, met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Nota reserves en voorzieningen gemeente Eijsden-Margraten

De nota reserves en voorzieningen gemeente Eijsden-Margraten is in december 2016 vastgesteld.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves, alsmede het resultaat vóór bestemming volgend uit de programmarekening. De winstbestemming over het afgelopen boekjaar vindt plaats in het (volgend) jaar van vaststelling, conform het hiertoe strekkende raadsbesluit.

In de balans worden de reserves onderscheiden naar:

- de algemene reserve
- de bestemmingsreserves.

Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd wegens:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.
- op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.
- van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de van de Nederlandse en Europese overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren. Genoemde voorschotbedragen worden afzonderlijk verwerkt onder de overlopende passiva.
- kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
- de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven.

Voorzieningen worden niet gevormd voor aan jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan.

Eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid worden (aan de actiefzijde) met de nominale waarde van leningen en vorderingen verrekend.

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

De (onderhouds)egalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn.

In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen is het beleid ter zake nader uiteengezet.

De rioolvoorziening en de afvalvoorziening zijn verwerkt o.b.v. nominale waarde en met inachtneming van artikel 44, lid 2 BBV. Vanuit het GRP en het afval is er geen inzicht in de wijze waarop het tarief is opgebouwd en is een voorziening o.b.v. artikel 44, lid 1 onderdeel d BBV niet mogelijk.

Vaste schulden

In de balans worden onder de vaste schulden afzonderlijk opgenomen:

- Obligatieleningen
- Onderhandse leningen van:
 - Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen
 - Binnenlandse banken en overige financiële instellingen
 - Binnenlandse bedrijven
 - Openbare lichamen als bedoeld in art. 1, onderdeel a Wet Fido
 - Overige binnenlandse sectoren
 - Buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren
- Door derden belegde gelden
- Waarborgsommen
- Overige leningen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

De gemeente Eijsden-Margraten heeft géén verplichtingen voortvloeiend uit financial leaseovereenkomsten en overige leningen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

Algemeen

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Onder de vlottende passiva worden afzonderlijk opgenomen:

- de netto-vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
- de overlopende passiva.

Netto-vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

In de balans worden onder de netto-vlottende schulden afzonderlijk opgenomen:

- kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen als bedoeld in art 1, onderdeel a Wet Fido
- overige kasgeldleningen
- bank- en girosaldi
- overige schulden.

Overlopende passiva

In de balans worden onder de overlopende passiva afzonderlijk opgenomen:

- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot uitbetaling komen, met uitzondering van jaarlijks aan terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume;
- De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren;
- Overige vooruit ontvangen bedragen en overlopende passiva, die ten bate van de volgende begrotingsjaren komen.

Garantstellingen

Aan de passiefzijde van de balans wordt- buiten de balanstelling - opgenomen het bedrag waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt.

Onder de toelichting op de balans is omtrent de hieruit voortvloeiende verplichtingen onder “niet in de balans opgenomen verplichtingen” een nadere toelichting opgenomen.

Single audit en single information (SiSa)

Met ingang van het rekeningjaar 2006 is single information en single audit ingevoerd voor een groot aantal specifieke uitkeringen.

Met de invoering zijn aparte verantwoordingen, controleprotocollen en accountantscontroles voor deze specifieke uitkeringen vervallen. In plaats hiervan moet ingaande 2006 in de jaarrekening een bijlage als toelichting op de jaarrekening worden opgenomen met daarin de verantwoordingsinformatie over de voor de gemeente van toepassing zijnde specifieke uitkeringen.

Toelichting op de balans

Vaste activa

Het verloop van de vaste activa was in 2018 als volgt (bedragen in duizenden):

Omschrijving	Boek- waarde 1-1-2018	Herrubrice- ring	Ver- meerderin- gen	Ver- mindering- en	Afschrijvin- gen/afloss- ingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	boek- waarde 31-12-2018
Immateriële vaste activa								
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen, agio / disagio	5.601	0	0	0	187	0	0	5.414
Kosten onderzoek en ontwikkeling	153	0	27	0	49	0	0	131
Bijdragen aan activa derden	1.129	0	0	0	110	0	0	1.019
<i>Totaal immateriële vaste activa</i>	<i>6.883</i>	<i>0</i>	<i>27</i>	<i>0</i>	<i>346</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>6.564</i>
Materiële vaste activa								
Gronden en terreinen	4.117	0	1.303	0	73	0	0	5.347
Bedrijfsgebouwen	32.665	0	828	818	1.163	0	0	31.512
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	22.140	496	1.156	0	737	0	0	23.055
Vervoermiddelen	356	0	17	0	58	0	0	315
Machines, apparaten en installaties	242	0	75	0	37	0	0	280
Overige materiële vaste activa	898	0	115	0	77	0	0	936
<i>Totaal materiële vaste activa met een economisch nut</i>	<i>60.418</i>	<i>496</i>	<i>3.494</i>	<i>818</i>	<i>2.145</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>61.445</i>
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	11.105	-496	2.215	0	342	0	0	12.482
<i>Totaal materiële vaste activa met een maatschappelijk nut</i>	<i>11.105</i>	<i>-496</i>	<i>2.215</i>	<i>0</i>	<i>342</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>12.482</i>
<i>Totaal materiële vaste activa</i>	<i>71.523</i>	<i>0</i>	<i>5.709</i>	<i>818</i>	<i>2.487</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>73.927</i>
Financiële vaste activa								
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	1.841	0	0	0	0	0	0	1.841
Leningen aan woningbouwcorporaties	1.317	0	0	0	386	0	0	931
Overige langlopende leningen	3.268	0	735	0	93	0	0	3.910
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Totaal financiële vaste activa</i>	<i>6.426</i>	<i>0</i>	<i>735</i>	<i>0</i>	<i>479</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>6.682</i>
Totaal vaste activa	84.832	0	6.471	818	3.312	0	0	87.173

Activaklassen welke niet van toepassing zijn, zijn als zodanig niet in bovenstaand verloopoverzicht opgenomen.

Voor een overzicht van de belangrijkste investeringen wordt verwezen naar bijlage “overzicht restant-kredieten 2018”.

Omschrijving	(Bedrag x€ 1.000)							
	Boek-waarde 1-1-2018	Herrubri- cering	Vermeer- deringen	Vermind- eringen	Afschrijvi- ngen / aflossing en	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12-2018
Materiële vaste activa economisch nut								
Waarvoor geldt heffingen van toepassing	21.816	496	1.155	0	721	0	0	22.746
Waarvoor geldt geen heffingen van toepassing	38.602	0	2.339	818	1.424	0	0	38.699
Totaal materiële vaste activa met economisch nut	60.418	496	3.494	818	2.145	0	0	61.445

De afschrijvingen worden lineair berekend; Voor een overzicht van de gehanteerde afschrijvingstermijnen wordt volledigheidshalve verwezen naar de nota waarderen en afschrijven vaste activa.

Immateriële vaste activa

Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen, agio / disagio

De post “kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen, agio / disagio” betreft:

- Marktwaaardeverrekening welke in 2017 is voldaan bij vervroegde aflossing van de lopende onderhandse leningen

Het verloop was in 2018 als volgt:

(Bedrag x € 1.000)	
Stand per 1 januari 2018	5.601
Vermeerderingen in 2018	0
Verminderen in 2018	0
Afschrijvingen	187
Stand per 31 december 2018	5.601

De mutaties betreffen:

Afschrijvingen

- Afschrijving Boekresultaat / marktwaaardeverrekening € 186.710

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

In 2018 hebben géén investeringsbijdragen aan activa in eigendom van derden plaatsgevonden.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen

De post kapitaalverstrekkingen heeft betrekking op de volgende deelnemingen:

Kapitaalverstrekkingen	(Bedrag x € 1.000)	
	31-12-2018	31-12-2017
Vordering op Enexis B.V.	1.282	1.282
MTB Regio Maastricht N.V.	5	5
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	123	123
N.V. Waterleidingmaatschappij Limburg	23	23
Enexis Holding N.V.	347	347
Deelneming op Enexis B.V.	-	-
Claim Staat Vennootschap B.V.	51	51
Voorziening Escrow verkoop Attero	-/- 51	-/- 51
CBL Vennootschap B.V.	-	-
Verkoop Vennootschap B.V.	-	-
Essent Milieu Holding B.V.	0	0
Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.	14	14
N.V. Reinigingsdiensten Rd4	47	47
Totaal	1.841	1.841

Essent N.V.

In 2009 is een groot deel van Essent (67%) verkocht aan RWE. De voormalige aandeelhouders van Essent blijven eigenaar van de aandelen in Enexis Holding N.V. (netwerkbedrijf), Essent Milieu Holding B.V. en Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. (centrale Borssele). Deze aandelen hebben een aanzienlijke actuele waarde en blijven op grond van de provinciale en gemeentelijke verslagleggingsregels (BBV) gewaardeerd op verkrijgingsprijs.

Naast deze deelnemingen bezitten de aandeelhouders 100% van de aandelen in een viertal B.V.'s (Vordering op Enexis B.V., Claim Staat Vennootschap B.V., CBL Vennootschap B.V. en Verkoop Vennootschap B.V.) welke ter zekerheid dienen van mogelijke claims, voortvloeiende uit de transactie of rechtshandelingen van voor de verkoop.

De resterende tranche D van de aan Vordering op Enexis B.V. verstrekte bruglening zal naar verwachting, conform aflossingsschema, in september 2019 worden afgelost.

Op 30 september 2015 was de claimtermijn voor RWE verstreken. RWE en Verkoop Vennootschap BV zijn in 2017 tot een compromis gekomen voor de afwikkeling van alle (fiscale) claims. Verkoop Vennootschap BV zal waarschijnlijk nog enige tijd moeten voortbestaan, omdat zij nog partij is in een aantal andere juridische overeenkomsten die bij de verkoop zijn overeengekomen.

MTB Regio Maastricht N.V.

MTB Regio Maastricht N.V. heeft een negatief eigen vermogen. De aandeelhouders hebben begin 2018 uitgesproken dat de continuïteit van de onderneming gegarandeerd blijft. Derhalve vindt waardering tegen nominale waarde plaats. Wij verwijzen in dit kader tevens naar de onder de passiva opgenomen garantstelling.

Leningen aan woningbouwcorporaties

De leningen aan woningbouwcorporaties betreffen de aan Woonpunt doorgesluisde geldleningen. Dit in verband met de verkoop van het gemeentelijk Woningbedrijf per 1 januari 1998.

Overige langlopende leningen

Dit betreft:

- 40-jarige renteloze Hypothecaire lening BMR ad oorspronkelijk groot € 500.000; Hierbij wordt de aflossingstermijn jaarlijks, op verzoek hiertoe, kwijtgescholden.
- 30-jarige lineaire Hypothecaire Lening Stichting Dorpshuis Mheer met een oorspronkelijke hoofdsom ad € 208.600, met als onderpand het pand gelegen aan de Dorpsstraat 3 te Mheer, met een rentevergoeding van 1,78% per jaar, en lineaire aflossing in 30 jaar middels betaling van maandelijkse termijnen.
- 30-jarige lineaire Hypothecaire Lening Stichting Cultureel Centrum Eijsden met een oorspronkelijke hoofdsom ad € 400.000, met als onderpand het pand gelegen aan de Breusterstraat 21-23 te Eijsden, met een rentevergoeding van 1,78% per jaar, en lineaire aflossing in 30 jaar middels betaling van maandelijkse termijnen.
- Leningen u/g zonnepanelenproject; Dit betreffen 15-jarige annuïtaire leningen aan individuele huishoudens en instellingen binnen de gemeente ten behoeve van de aanschaf en aanleg van zonnepanelen, met een vast rentepercentage van 1%.
- Gemeentelijk aandeel in verstrekte Startersleningen.

Het verloop was in 2018 als volgt:

Omschrijving	(bedrag x € 1.000)						
	Boek-waarde 1-1-2018	Ver-meerder-ingen	Ver-minder-ingen	Afschrij-vingen/ aflossin-gen	Bijdragen van derden	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2018
Overige langlopende leningen							
Renteloze lening BMR	475	0	0	12	0	0	463
Lening u/g Dorpshuis Mheer	206	0	0	7	0	0	199
Hypothecaire lening Stichting Cultureel Centrum Eijsden	0	400	0	7	0	0	393
Leningen u/g Zonnepanelenproject	2.314	326	0	0	0	0	2.640
Startersleningen	273	9	0	67	0	0	215
Totaal overige langlopende leningen	3.268	735	0	93	0	0	3.910

Overzicht (benaderde) actuele waarde

Per 31 december 2018 waren er géén activa aanwezig waarvan op korte termijn afstoting overwogen wordt. Derhalve is géén overzicht opgenomen van de (benaderde) actuele waarde.

Vlottende activa

Voorraden

- De onderhanden werken zijn opgenomen tegen de verkrijgingprijs vermeerderd met de vervaardigingskosten verminderd met de opbrengsten wegens de gerealiseerde verkopen en ontvangen (rijks-)subsidies. De vervaardigingskosten omvatten de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend zoals grondaankopen, kosten van bouw- en woonrijp maken (grondwerk en aanleg van infrastructurele voorzieningen), uitvoering van benodigde onderzoeken (bodem, archeologie, civieltechnisch onderzoek etc.), overige plan- en advieskosten en rentekosten over de aanwezige boekwaarden.
- Gereed product en handelsgoederen omvat de boekwaarde van bedrijfsgebouwen, gronden en terreinen waarvoor per balansdatum het stellige voornemen tot vervreemding bestaat. Hiervan was per eind 2018 géén sprake.

Ten aanzien van winstneming bij bouwgronden in exploitatie wordt de zogenaamde "Percentage-Of-Completion" – methode toegepast. Dit houdt in dat winstneming verhoudingsgewijs dient te geschieden naar gelang de voortgang van realisatie van kosten en opbrengsten binnen de betreffende exploitatie.

Als gevolg hiervan heeft in 2018 een tussentijdse winstneming plaats dienen te vinden ad € 200.000 bij de exploitatie van de Uitbreidingslocatie Karreweg te St Geertruid.

Het verloop van de voorraden was in 2018 als volgt:

Omschrijving	(Bedrag x € 1.000)					Boekwaarde 31-12-2018
	Boekwaarde 1-1-2018	Herrubri- cering	Vermeerdering	Vermindering	Afschrijving	
Onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie	1.115	0	730	1.571	0	274
Gereed product en handelsgoederen	0	0	0	0	0	0
Vooruitbetalingen	0	0	0	0	0	0
Totaal voorraden	1.115	0	730	1.571	0	274

Nadere toelichting op de post voorraden onderhanden werk:

Exploitatie	(Bedrag x € 1.000)						Boekwaarde 31-12-2018
	Boekwaarde 1-1-2018	Herrubricering	Investeringen	Opbrengsten	Winstuitname	Voorziening	
<i>Woningbouw</i>							
Karreweg, St. Geertruid	532	0	10	601	200	0	141
Heiligenweg, Margraten	478	0	5	150	0	0	333
Herontwikkeling Kern Margraten	521	0	23	420	0	0	124
12° Septemberlaan, Noorbeek	54	0	3	0	0	0	57
Centrumplan, Eijsden	-395	0	489	400	0	0	-306
Vorbereidingskrediet Kampweg	-75	0	0	0	0	0	-75
Totaal	1.115	0	530	1.571	200	0	274

Exploitatie	(Bedrag x € 1.000)			
	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Winstneming t/m dienstjaar	Verwacht totaal saldo (batig)
<i>Woningbouw</i>				
Karreweg, St. Geertruid	67	422	1.017	1.232
Heiligerweg, Margraten	52	385	0	0
Herontwikkeling Kern Margraten	125	249	0	0
12 ^e Septemberlaan, Noorbeek	25	724	0	642
Centrumplan, Eijsden	1.266	1.657	0	697

Hiervan zijn aan te merken als actieve grondexploitaties:

- Karreweg, St. Geertruid
- 12^e Septemberlaan, Noorbeek

Hiervan zijn faciliterend en projecten:

- Heiligerweg, Margraten
- Herontwikkeling Kern Margraten
- Centrumplan, Eijsden
- Voorbereidingskrediet Kampweg, Gronsveld

Het meerjarig verloop in boekwaarden en verwachtingen omtrent kosten en opbrengsten zijn gebaseerd op de feitelijk gerealiseerde boekwaarden per 31 december 2018 (onder aftrek van voorzieningen voor oninbare verliezen), (bijgestelde) begrotingscijfers voor het boekjaar 2019, en aangevuld met de in de meerjarenbegroting 2019-2022 geraamde gelden voor de aankoop van gronden, aanleg van infrastructurele voorzieningen, uitvoering van benodigde onderzoeken (bodem, archeologie, civieltechnisch onderzoek, etc.) en eventuele advieskosten.

Kosten en opbrengsten worden hierbij geraamd tegen nominale waarde, zonder inflatiecorrectie.

Voor een nadere toelichting op de grondexploitaties wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor openstaande vorderingen, niet zijnde vorderingen van openbare lichamen, wordt een voorziening wegens oninbaarheid gevormd. Dit door middel van een statische beoordeling op oninbaarheid van de individuele openstaande vorderingen.

Het te vorderen bedrag kan als volgt worden gespecificeerd:

Omschrijving	(Bedrag x € 1.000)	
	31-12-2018	31-12-2017
Vorderingen op openbare lichamen	3.510	3.005
Verstrekte kasgeldleningen (art. 1, onderdeel a Wet Fido én overige)	0	0
Overige verstrekte kasgeldleningen	0	0
Uitzettingen in schatkist met rentetypische looptijd korter dan één jaar	0	0
Rekening-courantverhouding met het Rijk	204	4.386
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	0	0
uitzettingen in NL schuld papier met rentetypische looptijd korter dan één jaar	0	0
Overige vorderingen , te verdelen in:		
debiteuren algemeen	950	1.336
debiteuren belastingen	54	59
debiteuren sociale zaken	1.607	1.792
overige debiteuren	0	5
af: voorziening dubieuze debiteuren	-/- 239	-/- 674
kortlopende leningen (i.v.m. calamiteiten en voorfinanciering)	37	36
Overige uitzettingen	0	0
Totaal	6.123	9.945

Onder de vorderingen op openbare lichamen is een vordering opgenomen op de belastingdienst inzake (compensabele) BTW ad € 3,510 mln.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn als volgt samengesteld:

Omschrijving	(Bedrag x € 1.000)	
	31-12-2018	31-12-2017
Kas	3	2
Bank Nederlandse Gemeenten	400	400
Paraplurekening rekening courant Ministerie van Financiën	0	0
Rabobank	8	5
SVN	331	272
ING-bank	0	1.655
KAS-bank	-/-1	-/-1
Totaal	741	2.333

Overlopende activa

Dit betreft de per balansdatum vooruitbetaalde bedragen en de per balansdatum nog te vorderen posten zoals de rente op leningen en deposito's. De post is als volgt samengesteld:

Omschrijving	(Bedrag x € 1.000)	
	31-12-2018	31-12-2017
De van EU en NL lichamen nog te ontvangen voorschotten die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	41	160
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen, te verdelen in:		
Nog te ontvangen bedragen	2.332	2.066
Vooruitbetaalde bedragen	1.617	1.046
Overige overlopende activa	0	5
Totaal	3.990	3.277

*Nadere toelichting op de post van EU en NL lichamen nog te ontvangen voorschotten die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel (bedragen * € 1.000) :*

Regeling	Saldo begin	Vermeerderingen	Verminderingen	Herrubricering	Saldo eind
70 jaar Liberation	16	0	16	0	0
ISV2 05/09 Centrumplan kern Eijsden	144	0	144	0	0
XBMob EU Eijsden-Margraten	0	41	0	0	41
Totaal	160	41	160	0	41

Vaste passiva

Reserves en voorzieningen

Het verloop van de reserves en de voorzieningen kan als volgt worden weergegeven:

omschrijving	(bedragen in duizenden Euro's)						
	Stand 1-1-2018	Bestemming resultaat vorig boekjaar	toevoeging	onttrekking	Vrijval	Vermindering ter dekking afschrijving	Stand 31-12-2018
Algemene reserve	8.923	177	430	10	0	0	9.520
Bestemmingsreserves	15.477	0	1.021	2.149	0	543	13.806
Nog te bestemmen resultaat	177	-177	0	224	0	0	-224
<i>Eigen vermogen</i>	<i>24.577</i>	<i>0</i>	<i>1.451</i>	<i>2.383</i>	<i>0</i>	<i>543</i>	<i>23.102</i>
Voorzieningen ten behoefte van verplichtingen, verliezen en risico's	2.165	0	426	86	35	0	2.470
Egalisatievoorzieningen	966	0	441	604	0	0	803
Van derden verkregen middelen die specifiek bested moeten worden	1.768	0	253	62	0	0	1.959
Bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringe n waarvoor een heffing wordt geheven	0	0	0	0	0	0	0
<i>Voorzieningen</i>	<i>4.899</i>	<i>0</i>	<i>1.120</i>	<i>752</i>	<i>35</i>	<i>0</i>	<i>5.232</i>
Totaal reserves en voorzieningen	29.476	0	2.571	3.135	35	543	28.334

Een gedetailleerd verloopoverzicht per reserve en voorziening alsmede een toelichting op de reserves en voorzieningen:

Naam van de reserve	Saldo aan het begin van het dienstjaar	Vermeerderingen zoals stortingen in de reserve	Verminderingen zoals beschikking over en bedragen uit de reserve	Verminderingen ter dekking van kapitaallasten	Saldo aan het einde van het dienstjaar
Algemene reserves					
Algemene reserve	8.923.056	607.411	10.000		9.520.467
Algemene reserve, onverdeeld rekeningssaldo	177.411	-224.186	177.411		-224.186
Totaal algemene reserves	9.100.467	383.225	187.411		9.296.281
Bestemmingsreserves					
Reserve dekking kapitaallasten zwembad	256.795			66.106	190.689
Reserve gemeenschapshuizen	152.214		25.450		126.764
Reserve multifunctionele accommodatie	519.366			14.259	505.107
Bruteringsreserve gebruiksveilig maken Techn. School	38.415			16.520	21.895
Bestemmingsreserve gemeentehuis	8.018.500			222.500	7.796.000
Bruteringsreserve MFA Margraten	1.374.250			224.250	1.150.000
Reserve personeel	143.730				143.730
Reserve prioriteiten	187.000	520.260	187.000		520.260
Reserve bestemmingsplannen (Grex)		200.000	200.000		
Bestemmingsreserve bomen	36.965		1.000		35.965
Bestemmingsreserve organisatie-ontwikkeling	106.759		15.000		91.759
Reserve gladheidsbestrijding					
Reserve Brainport	327.178		125.504		201.674
Bestemmingsreserve gemeentelijk kwaliteitsfonds	125.395	154.375	60.000		219.770
Reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen	80.752		61.645		19.107
Reserve sociaal domein	2.374.345		1.327.775		1.046.570
Bruteringsreserve aanpassingen / nieuwbouw SOVSO-school	1.500.000				1.500.000
Bruteringsreserve waterveld (Hockeer)		146.625			146.625
Reserve frictiekosten	235.154		145.297		89.857
Totaal bestemmingsreserves	15.476.818	1.021.260	2.148.671	543.635	13.805.772
Naam van de voorziening	Saldo aan het begin van het dienstjaar	Vermeerderingen zoals stortingen in de voorziening	Verminderingen zoals beschikking over en bedragen uit de voorziening	Vrijval voorzieningen	Saldo aan het einde van het dienstjaar
Voorzieningen van de algemene dienst					
Voorziening gemeentelijke gebouwen	769.556	305.999	410.140		665.415
Voorziening Dubieuze debiteuren	189.947	32.865	37.029		185.783
Voorziening MTB	1.331.000				1.331.000
Voorziening parkeervoorzieningen	80.000				80.000
Voorziening afvalstoffenheffing	333.631		61.948		271.683
Voorziening pensioenen voormalige wethouders	648.051	419.579	41.194	35.221	991.215
Voorziening onderhoud gemeentelijke sportvelden	196.096	135.000	193.496		137.600
Voorziening GRP	1.434.581	252.476			1.687.057
Voorziening dubieuze debiteuren Sociale Zaken	484.201		431.412		52.789
Voorziening herstructurering MTB	106.094		45.121		60.973
Voorziening Escrow verkoop Attero	50.566				50.566
Voorziening inhouding ww-reparatie		6.383			6.383
Totaal voorzieningen	5.623.723	1.152.302	1.220.340	35.221	5.520.464

In de onttrekkingen aan reserves zijn verminderingen opgenomen ter dekking afschrijvingen op activa / kapitaallasten ad € 543.635 Deze zijn van structurele aard.

Dit betreft de volgende bestemmingsreserves:

- Reserve dekking kapitaallasten zwembad € 66.106
- Reserve Multifunctionele accommodatie Margraten € 14.259
- Reserve gemeentehuis Eijsden-Margraten € 222.500
- Bruteringsreserve MFA Margraten € 224.250
- Bruteringsreserve gebruiksveilig maken technische school € 16.520

NB: Een aantal van de getroffen voorzieningen is aan de debetzijde zichtbaar in mindering gebracht op de respectievelijke activa waar ze betrekking op hebben. Het betreft hier de voorzieningen:

- Voorziening Escrow verkoop Attero
- Voorziening dubieuze debiteuren
- Voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken

Toelichting reserves en voorzieningen

Overzicht reserves

Naam	Algemene reserve
Programma	Diverse
Beschikkingsbevoegdheid	Raad
Doelstelling	Functie van financiering van de lopende rekening (bestemming van het resultaat), maakt onderdeel uit van het weerstandsvermogen.
Toevoegingen	• € 177.411 onverdeeld rekeningresultaat 2017 • € 200.000 tussentijdse winstneming Karreweg • € 230.000 terugstorting 1/10^e deel aanwending 60+ regeling
Onttrekkingen	• € 5.000 ten behoeve van opstellen gebiedsplan Bovenmaas • € 5.000 ten behoeve van frictiekosten BsGW
Omvang	Geen minimale / maximale omvang.
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Algemene reserve onverdeeld rekeningresultaat
Programma	Bedrijfsvoering
Beschikkingsbevoegdheid	Raad
Doelstelling	N.v.t.
Toevoegingen	-/- € 224.186 negatief resultaat 2018
Onttrekkingen	€ 177.411 zijnde resultaat 2017 ten gunste van de algemene reserve
Omvang	Niet benoemd in nota reserves en voorzieningen.
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Reserve dekking kapitaallasten zwembad
Programma	Gemeenschap
Beschikkingsbevoegdheid	Raad
Doelstelling	De reserve is ingesteld om de kapitaallasten van het zwembad gedurende de afschrijvingstermijn van het zwembad te kunnen dekken.
Toevoegingen	n.v.t.
Onttrekkingen	€ 66.106 t.b.v. de jaarlijkse afschrijvingslasten van het zwembad.
Omvang	Niet benoemd in nota reserves en voorzieningen.
Looptijd	Tot en met 2020.

Naam	Reserve gemeenschapshuizen
Programma	Burgerschap
Beschikkingsbevoegdheid	Raad
Doelstelling	De reserve is bedoeld om de eigenaren / beheerders van de 14 gemeenschapshuizen in onze gemeente te ondersteunen bij de in stand houding van deze accommodaties door bij te dragen in de kosten van het groot onderhoud.
Toevoegingen	In 2018 heeft geen toevoeging plaatsgevonden.
Onttrekkingen	€ 25.450 ten behoeve van dekking kosten groot onderhoud gemeenschapshuizen.
Omvang	N.v.t.
Looptijd	Onbeperkt

Naam	Reserve multifunctionele accommodatie Margraten
Programma	Bedrijfsvoering
Beschikkingsbevoegdheid	Raad
Doelstelling	De reserve is ingesteld voor de realisatie van een multifunctionele accommodatie in Margraten.
Toevoegingen	De reserve is eenmalig gevoed. Geen toevoegingen in 2018.
Onttrekkingen	Onttrekkingen vinden plaats in het kader van de doelstelling van de reserve. Onttrekking in 2018, zijnde € 14.259 conform begroting.
Omvang	Niet benoemd in nota reserves en voorzieningen.
Looptijd	Gelijk aan afschrijvingstermijn van 40 jaar.

Naam	Bruteringsreserve gebruiksveilig maken Technische school
Programma	Burgerschap
Beschikkingsbevoegdheid	Raad
Doelstelling	De reserve dient ter afdekking van de kapitaallasten van de investering.
Toevoegingen	De reserve is gevoed uit de algemene uitkering. In 2018 geen toevoegingen.
Onttrekkingen	€ 16.520 zijnde onttrekking ter grootte van de kapitaallasten van krediet gebruiksveilig maken voormalige technische school.
Omvang	Niet benoemd in nota reserves en voorzieningen.
Looptijd	Tot en met 2020.

Naam	Bestemmingsreserve gemeentehuis Eijsden-Margraten
Programma	Bedrijfsvoering
Beschikkingsbevoegdheid	Raad
Doelstelling	De reserve is gevormd voor de realisatie van de bouw van een nieuw gemeentehuis.
Toevoegingen	De reserve is eenmalig gevoed. Geen toevoeging in 2018.
Onttrekkingen	De lineaire afschrijvingslasten worden met ingang van 2014 gedurende 40 jaar gedekt uit de reserve en bedragen in 2018 € 222.500.
Omvang	Niet benoemd in nota reserves en voorzieningen.
Looptijd	Gelijk aan afschrijvingstermijn van 40 jaar, tot en met 2051.

Naam	Bruteringsreserve MFA Margraten
Programma	Bedrijfsvoering
Beschikkingsbevoegdheid	Raad
Doelstelling	De reserve is gevormd als bruteringsreserve voor de realisatie van de MFA Margraten.
Toevoegingen	De reserve is eenmalig gevoed uit de algemene reserve. Geen toevoegingen in 2018.
Onttrekkingen	€ 224.250 conform primaire begroting.
Omvang	De reserve mag niet negatief worden.
Looptijd	Niet benoemd in nota reserves en voorzieningen.

Naam	Reserve personeel
Programma	Bedrijfsvoering
Beschikkingsbevoegdheid	College
Doelstelling:	De reserve is bedoeld om kosten te dekken van onder andere ouderschapsverlof, zwangerschapsverlof, extra beloningen en opleidingskosten. De reserve kan ook ingezet worden om knelpunten incidenteel (zoals inhuurkosten in verband met ziekteverzuim) op te vangen.
Toevoegingen	Geen toevoegingen in 2018.
Onttrekkingen	Geen onttrekkingen in 2018.
Omvang	Maximaal € 300.000.
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Reserve prioriteiten
Programma	Diverse programma's
Beschikkingsbevoegdheid	College
Doelstelling	Het overhevelen van budgetten van jaar X naar jaar X+1
Toevoegingen	• € 10.000 storting restantbudget Lijn 50 • € 50.000 storting budget inzet cameratoezicht op bedrijventerreinen en inzet flexibele camera's • € 20.000 storting budget project Gebiedsvisie Middenteras • € 10.000 storting budget geluids- en milieubeschermende maatregelen door beplanting A2 Gronsveld • € 8.500 storting budget nog te regelen zaken in het verlengde van grenscorrectie • € 50.000 storting budget opdracht uitvoeren minnelijke traject voor het project 2-meterstroken • € 25.000 storting budget uitvoeringswerkzaamheden wandel- en fietsknooppunten • € 30.000 storting budget opnieuw formeren cluster informatiemanagement • € 19.860 storting budget project Kampweg • € 29.600 storting budget verhuizing Grueles naar de Kampweg • € 25.000 storting budget uitvoering werkzaamheden rondom burgerparticipatie • € 18.300 storting budget uitvoering werkzaamheden bestuurlijke vernieuwing • € 50.000 storting budget opstellen meerjarig uitvoeringsprogramma duurzaamheid inclusief participatie, opstellen functieprofiel en werving extra capaciteit • € 20.000 storting budget projecten in het kader van het uitvoeringsprogramma duurzaamheid • € 70.000 storting budget voorbereiding verduurzaming gemeentelijke gebouwen.

	• € 84.000 storting budget transformatie cluster VTH en afdeling Openbare Ruimte Stortingen zijn allen conform 2^e bestuursrapportage 2018 en betreffen budgetten die worden overgeheveld van 2018 naar 2019.
Onttrekkingen	• € 30.000 ten behoeve van Gebiedsvisie Middenerras • € 10.000 ten behoeve van Meer met de Maas • € 20.000 ten behoeve van Buitengewoon Buitengebied • € 127.000 ten behoeve van statushouders Onttrekkingen betreffen budgetten die van 2017 naar 2018 zijn overgeheveld.
Omvang	Niet benoemd in nota reserves en voorzieningen.
Looptijd	De toevoegingen van jaar X dienen in jaar X+1 aan deze reserve onttrokken te worden.

Naam	Reserve bestemmingsplannen (GREX)
Programma	Gemeenschap
Beschikkingsbevoegdheid	Raad
Doelstelling	Deze reserve is ingesteld om eventuele positieve of negatieve exploitatiesaldi van bestemmingsplannen tijdelijk weg te zetten.
Toevoegingen	€ 200.000 i.v.m. tussentijdse winstneming Karreweg
Onttrekkingen	€ 200.000 overheveling tussentijdse winstneming naar algemene reserve
Omvang	Niet benoemd in nota reserves en voorzieningen.
Looptijd	Onbeperkt

Naam	Reserve bomen
Programma	Landschap
Beschikkingsbevoegdheid	College
Doelstelling	Betreffende reserve is bedoeld als een bijdrage in de kosten die burgers/bedrijven hebben aan het in stand houden van monumentale of waardevolle bomen (conform bomenlijst Eijsden-Margraten) vastgesteld. Eigenaren van de bomen kunnen een subsidie ontvangen van € 250 per boom per jaar.
Toevoegingen	Conform raadsbesluit bestuursrapportage 2012 is incidenteel € 40.000 ten laste van de algemene reserve ten gunste van deze reserve gestort. Geen toevoegingen in 2018.
Onttrekkingen	Onttrekking in 2018 ad € 1.000 conform werkelijke kosten / subsidies monumentale bomen.
Omvang	Niet benoemd in nota reserves en voorzieningen.
Looptijd	Onbeperkt

Naam	Reserve organisatieontwikkeling
Programma	Bedrijfsvoering
Beschikkingsbevoegdheid	College
Doelstelling	Extra opleiding en training van onze medewerkers, outplacementtrajecten en afkoopsommen in kader van organisatie-ontwikkelingstraject.
Toevoegingen	Geen toevoeging in 2018.
Onttrekkingen	€ 15.000 ten behoeve van inzet werkbudget organisatie-ontwikkeling
Omvang	Niet benoemd in nota reserves en voorzieningen.
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Reserve gladheidsbestrijding
Programma	Gemeenschap
Beschikkingsbevoegdheid	College
Doelstelling	De reserve is bedoeld om de gladheidsbestrijding te continueren als de reguliere budgetten niet toereikend zijn; aankoop strooizand en strooizout en gladheidsbestrijding door derden.
Toevoegingen	Geen toevoeging in 2018
Onttrekkingen	Geen onttrekking in 2018
Omvang	Maximaal € 40.000.
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Reserve Brainport
Programma	Ondernemerschap
Beschikkingsbevoegdheid	Raad
Doelstelling	In dekking voorzien voor de kosten deelname Brainport
Toevoegingen	Geen toevoeging aan reserve in 2018
Onttrekkingen	€ 125.504 conform begroot
Omvang	Niet benoemd in nota reserves en voorzieningen.
Looptijd	Tot en met 2019.

Naam	Bestemmingsreserve gemeentelijk kwaliteitsfonds
Programma	Landschap
Beschikkingsbevoegdheid	Raad
Doelstelling	Inzetten bij projecten LOP en Vitaal Platteland.
Toevoegingen	• € 123.050 bestemmingsplan Kasteel Oost • € 31.325 bestemmingsplan resort Mooi Bemelen
Onttrekkingen	€ 60.000 aanwending ten behoeve van LOP/VIP 2018 cf primaire begroting 2018.
Omvang	Niet benoemd in nota reserves en voorzieningen.
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Reserve onderhoud gemeentegebouwen
Programma	Bedrijfsvoering
Beschikkingsbevoegdheid	Raad
Doelstelling	Reserve is ingesteld ten behoeve van de uitvoering van onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen.
Toevoegingen	Geen toevoegingen in 2018
Onttrekkingen	€ 61.645 cf primaire begroting 2018
Omvang	Maximaal € 199.000
Looptijd	Tot en met 2019.

Naam	Bruteringsreserve SOVSO-school
Programma	Burgerschap
Beschikkingsbevoegdheid	Raad
Doelstelling	Dekking kapitaallasten investering SOVSO school
Toevoegingen	Initiële toevoeging € 1.500.000 ten behoeve van vorming reserve SOVSO school tlv algemene reserve in 2016. Geen toevoeging in 2018.
Onttrekkingen	Geen onttrekking in 2018
Omvang	Niet benoemd.
Looptijd	Onbeperkt

Naam	Reserve sociaal domein
Programma	Burgerschap
Beschikkingsbevoegdheid	Raad
Doelstelling	Zorgen voor een financiële zachte landing op het sociaal domein als reactie op de overheveling van taken en de bezuinigingen door de rijksoverheid.
Toevoegingen	Geen toevoeging in 2018
Onttrekkingen	€ 1.327.775 onttrekking in 2018
Omvang	Er is vooralsnog geen limiet aan deze reserve toegekend,
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Bruteringsreserve waterveld (Hockeer)
Programma	Gemeenschap
Beschikkingsbevoegdheid	Raad
Doelstelling	Dekking kapitaallasten investering waterveld (Hockeer)
Toevoegingen	Initiële toevoeging € 146.625 ten behoeve van vorming bruteringsreserve waterveld (Hockeer).
Onttrekkingen	Geen onttrekking in 2018
Omvang	Er is vooralsnog geen limiet aan deze reserve toegekend,
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Reserve frictiekosten
Programma	Bedrijfsvoering
Beschikkingsbevoegdheid	College
Doelstelling	Ingeval zich een situatie voordoet waarbij de wegen van een medewerker en de organisatie zich moeten scheiden leidt dat veelal tot extra kosten (frictiekosten). In deze bestemmingsreserve is een bedrag opgenomen ter grootte van € 250.000,- waarmee, indien nodig, frictiekosten uit kunnen worden gefinancierd.
Toevoegingen	Initiële storting ad € 250.000 in 2017. Geen toevoeging in 2018
Onttrekkingen	€ 145.297 onttrekking in 2018
Omvang	Er is vooralsnog geen limiet aan deze reserve toegekend,
Looptijd	Onbeperkt.

Overzicht voorzieningen

Naam	Voorziening onderhoud gemeentegebouwen
Programma	Gemeenschap
Beschikkingsbevoegdheid	College
Doelstelling	Deze voorziening dient ter afdekking van uitgaven ten behoeve van het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen. Onttrekkingen zijn gebaseerd op het meerjarenonderhoudsplan gemeentelijke gebouwen en door de raad genomen besluiten. Aan de hand van een actualisatie van de onderhoudsplannen wordt bekeken of de jaarlijkse storting in de voorziening vanuit de exploitatie voldoende is om het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen op een adequate manier uit te voeren. Vanaf 2008 worden de onderhoudskosten van o.a. het gemeentehuis, de gemeentewerf, de brandweerkazerne, de woonwagens, de gymzalen en legionellawerkzaamheden rechtstreeks onttrokken aan de voorziening.
Toevoegingen	• € 2.651 ten behoeve van het programma Burgerschap • € 233.971 ten behoeve van het programma Gemeenschap • € 58.376 ten behoeve van het programma Bedrijfsvoering
Onttrekkingen	€ 410.140
Omvang	Gebaseerd op het meerjarenonderhoudsplan gemeentegebouwen.
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Voorziening dubieuze debiteuren
Programma	Bedrijfsvoering
Beschikkingsbevoegdheid	College
Doelstelling	De voorziening dubieuze debiteuren is in het leven geroepen om verliezen van oninbare vorderingen op te vangen. De oninbare vorderingen worden ten laste gebracht van deze voorziening.
Toevoegingen	€ 32.865 toevoeging in 2018
Onttrekkingen	€ 37.029 onttrekking in 2018
Omvang	De maximale omvang is afhankelijk van de grootte van de post dubieuze debiteuren. De voorziening mag niet negatief zijn.
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Voorziening MTB
Programma	Bedrijfsvoering
Beschikkingsbevoegdheid	College
Doelstelling	Invulling geven aan de aan de gemeente Maastricht verstrekte garantie met betrekking tot een negatief eigen vermogen van de MTB ultimo enig jaar. Deze garantie houdt in dat een negatief vermogen van de MTB naar verhouding van het aandelenkapitaal voor rekening van de gemeente komt.
Toevoegingen	Geen toevoeging in 2018
Onttrekkingen	Geen onttrekking in 2018
Omvang	Afhankelijk van negatief exploitatiesaldo MTB.
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Voorziening parkeervoorzieningen
Programma	Gemeenschap
Beschikkingsbevoegdheid	College
Doelstelling	Deze voorziening is in 2009 gevormd voor de aanleg van parkeervoorzieningen. De ontvangen bedragen moeten binnen tien jaar besteed worden aan de aanleg van parkeervoorzieningen. Indien de gelden niet zijn besteed binnen de termijn van 10 jaar moet het geld terug betaald worden aan de aanvrager.
Toevoegingen	Geen toevoegingen i.v.m. ontvangen bijdragen in 2018
Onttrekkingen	Geen onttrekking in 2018
Omvang	Niet benoemd in nota reserves en voorzieningen.
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Voorziening afvalstoffenheffing
Programma	Bedrijfsvoering
Beschikkingsbevoegdheid	College
Doelstelling	De voorziening is ingesteld om schommelingen in het tarief voor de afvalstoffenheffing tegen te gaan waarbij is uitgegaan van kostendeckende tarieven.
Toevoegingen	Geen toevoeging in 2018
Onttrekkingen	€ 61.948 saldo 2018 beleidsveld afvalverwijdering
Omvang	Niet benoemd in de nota reserves en voorzieningen.
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Voorziening pensioen voormalige wethouders
Programma	Bedrijfsvoering
Beschikkingsbevoegdheid	College
Doelstelling	De voorziening is bedoeld om uitvoering te geven aan de wethouderspensiolen. Dit op grond van de rechtspositie van bestuurders. De uitvoering is uitbesteed aan Raet.
Toevoegingen	€ 419.579 bijstorting t.b.v. voormalige wethouders.
Onttrekkingen	€ 76.415 vrijval pensioen voormalige wethouders
Omvang	De voorziening mag niet negatief zijn.
Looptijd	Bij leven wethouder(s).

Naam	Voorziening onderhoud gemeentelijke sportvelden
Programma	Bedrijfsvoering
Beschikkingsbevoegdheid	College
Doelstelling	Deze voorziening is ingesteld ten behoeve van de uitvoering van het groot onderhoud aan de gemeentelijke sportvelden. Het MeerjarenOnderhoudsPlan (MOP) sportaccommodaties is in 2013 vastgesteld. De voorziening wordt gevoed aan de hand van dat meerjarenonderhoudsplan.
Toevoegingen	€ 135.000 tbv tennisaccommodaties, buitensportaccommodaties en de groene sportvelden.
Onttrekkingen	Onttrekking van € 193.496 in 2018.
Omvang	Jaarlijkse berekening op basis van het MOP sportaccommodaties.
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Voorziening GRP
Programma	Bedrijfsvoering
Beschikkingsbevoegdheid	College
Doelstelling	Deze voorziening is ingesteld ten behoeve van de oude / bestaande GRP's van beide gemeenten. Het GRP is vastgesteld in 2013.
Toevoegingen	€ 252.476 saldo 2018 beleidsveld riolering
Onttrekkingen	Geen onttrekking in 2018
Omvang	Berekend op basis van vigerend GRP.
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken
Programma	Bedrijfsvoering
Beschikkingsbevoegdheid	College
Doelstelling	De voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken is in het leven geroepen om eventueel oninbare vorderingen van debiteuren sociale zaken op te vangen.
Toevoegingen	Geen toevoegingen in 2018.
Onttrekkingen	€ 431.412 onttrekking in 2018.
Omvang	De maximale omvang is afhankelijk van de grootte van de post dubieuze debiteuren sociale zaken. De voorziening mag niet negatief zijn.
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Voorziening herstructurering MTB
Programma	Bedrijfsvoering
Beschikkingsbevoegdheid	College
Doelstelling	In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 10 december 2015 is besloten tot opname van een reorganisatievoorziening in de jaarrekening 2015 van MTB regio Maastricht NV. Het aandeel van de gemeente Eijsden-Margraten in betreffende voorziening bedroeg per 31 december 2016 € 191.487,-.
Toevoegingen	Geen toevoeging in 2018
Onttrekkingen	Vrijval € 45.121 in 2018 i.v.m. door MTB bijgestelde hoogte voorziening.
Omvang	Niet benoemd in nota reserves en voorzieningen.
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Voorziening Escrow verkoop Attero
Programma	Bedrijfsvoering
Beschikkingsbevoegdheid	College
Doelstelling	In het kader van de verkoop van Attero zijn een aantal garanties gegeven aan RWE. Indien één of meer van deze garanties achteraf onjuist blijken te zijn, kunnen de claims uit deze voorziening afgedekt worden.
Toevoegingen	Geen toevoeging in 2018
Onttrekkingen	Geen onttrekkingen in 2018
Omvang	De voorziening mag niet negatief zijn.
Looptijd	Onbeperkt.

Naam	Voorziening inhouding ww reparatie
Programma	Bedrijfsvoering
Beschikingsbevoegdheid	College
Doelstelling	De voorziening is bestemd ter dekking van mogelijke toekomstige claims i.v.m. reparatie ww (opbouw en maximale lengte).
Toevoegingen	€ 6.383
	Geen onttrekkingen in 2018
Omvang	De voorziening mag niet negatief zijn.
Looptijd	Onbeperkt.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

De vast schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer betreffen:

- onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen
- Waarborgsommen

Deze balanspost kan als volgt worden gespecificeerd:

Omschrijving	(bedragen x 1.000 Euro)	
	31-12-2018	31-12-2017
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen, bestaande uit:		
Leningen BNG	31.253	32.664
Leningen NWB	21.028	21.753
Waarborgsommen	4	4
Totaal	52.285	54.421

Het verloop van deze leningen was in 2018 als volgt:

(bedragen x 1.000 Euro)	
Stand per 1 januari 2018	54.417
Opgenomen in 2018	0
Aflossingen in 2018	2.135
Stand per 31 december 2018	52.282

De post langlopende leningen heeft betrekking op:

Omschrijving	(bedragen x 1.000 Euro)	
	stand 31-12-2018	stand 31-12-2017
Opgenomen geldleningen bij binnenlandse banken t.b.v. de Algemene Dienst	51.350	53.453
Opgenomen geldleningen bij binnenlandse banken t.b.v. Woonpunt	931	964
Totaal	52.281	54.417

De rentelast met betrekking tot de langlopende geldleningen bedroeg over 2018 in totaal € 793.174.

Flottende passiva

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Deze balanspost kan als volgt worden gespecificeerd:

Omschrijving	(bedragen x 1.000 Euro)	
	31-12-2018	31-12-2017
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen als bedoeld in art 1, onderdeel a Wet Fido	0	0
Overige Kasgeldleningen, bestaande uit:		
Kasgeldlening BNG	7.500	5.000
Bank- en giroaldi	0	0
Overige schulden	6.408	6.340
Totaal	13.908	11.340

- Het saldo van de algemene crediteuren heeft voornamelijk betrekking op de onderhanden zijnde betalingen.
- De kasgeldlening bij de BNG dient binnen 1 maand afgelost te worden.

Overlopende passiva

De overlopende passiva zijn als volgt samengesteld:

Omschrijving	(bedragen x 1.000 Euro)	
	31-12-2018	31-12-2017
Verplichtingen (nog te betalen bedragen)	2.341	3.410
De van EU en NL lichamen ontvangen voorschotten op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	1.126	2.231
Overige vooruitontvangen bedragen en overlopende passiva		
Vooruit ontvangen bedragen	36	414
Overige overlopende passiva	271	210
Totaal	3.774	6.265

Verloopoverzicht: de van EU en NL lichamen ontvangen voorschotten op uitkeringen:

Regeling (bedragen * € 1.000,-)	01-01-2018	Vermeerderingen	Verminderingen	Herrubricering	31-12-2018
ISV-2 HKM Margraten	1.238	0	1.238	0	0
Geluid ISV-3	3	0	3	0	0
Numericanal	37	0	0	0	37
HKM / Clermontstraat Mgt ISV-3	212	0	3	0	209
Geluidsanering wegverkeerslawaaï	32	0	0	0	32
Veiligheid in en om school Maastricht en Heuvelland	5	0	0	0	5
Maatschappelijke participatie	520	34	0	0	554
Restauratie en stimulering herbestemming monumenten	176	0	37	0	139
JOGG Project	8	0	8	0	0
Trambaanfietsroute	0	150	0	0	150
Totaal	2.231	184	1.289	0	1.126

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Waarborgen en garanties

Het betreft hier leningen die externe partijen hebben afgesloten en waarvoor Eijsden-Margraten borg / garant staat. Deze kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Overzicht gewaarborgde geldleningen (bedragen x 1.000 euro, afgerond).					
Geldnemer / geldgever	Percentage borgstelling	Einde looptijd	Hoofdsom	Aandeel in restantbedrag lening per 1-1-2018	Aandeel in restantbedrag lening per 31-12-2018
Woonpunt / BNG	100%	2021	17.000	17.000	17.000
Woonpunt / NWB	100%	2024	9.500	9.500	9.500
Totaal Woonpunt			26.500	26.500	26.500
MTB / Gemeente Maastricht	11%	2028	12.100	1.331	1.331
			12.100	1.331	1.331
Oos Heim (obligatielening)	100%	2047	250	242	234
			250	242	234
Achtervang (na WSW)					
Servatius / NWB	Achtervang na WSW 100%	2039	936	661	639
Servatius / BNG	Achtervang na WSW 50%	2019	908	68	35
Servatius / BNG		2019	681	51	26
Servatius / BNG		2041	402	177	173
Totaal Servatius			2.926	957	873
TOTAAL			44.838	29.030	28.938

Woonpunt

In het kader van de convenant Financiering Volkshuisvestelijke Activiteiten staat de gemeente Eijsden-Margraten garant voor twee leningen die Woonpunt heeft afgesloten om invulling te geven aan haar taken op het gebied van volkshuisvesting in de gemeente. Beide leningen worden op de einddatum in één keer volledig afgelost.

Als zekerheid heeft de gemeente als enige het eerste recht van hypotheek: als Woonpunt niet meer kan voldoen aan haar verplichtingen dan kan de gemeente haar recht invoeren en woningen verkopen.

MTB

Gemeente Maastricht heeft een achtergestelde renteloze lening van € 12.100.000 verstrekt aan de MTB. Hiertoe heeft gemeente Maastricht twee leningen afgesloten bij BNG. Beide leningen zijn in januari 2018 in één keer volledig afgelost. Per gelijke datum is een nieuwe lening onder dezelfde condities afgesloten tegen een rentepercentage van 0,955%. Eijsden-Margraten staat hierbij garant voor 11% van het totaalbedrag ad. € 12.100.000, zijnde € 1.331.000.

Oos Heim / obligatielening

Stichting Oos Heim heeft een obligatielening van € 250.000 uitgeschreven voor de financiering van de bouw van het nieuwe gemeenschapshuis. De looptijd is maximaal 32 jaar waarvan de eerste twee jaar aflossingsvrij en vervolgens jaarlijkse aflossing door middel van uitloting. De jaarlijkse aflossing bestaat uit tenminste 1/30

ste deel van de lening. De jaarlijkse aflossing bedraagt € 8.500 (34 obligaties a € 250 per obligatie) en heeft voor het eerst plaatsgevonden op 1 september 2017.

Eijsden-Margraten staat garant voor de betalingsverplichtingen van stichting Oos Heim richting obligatiehouders, bestaande uit rente en aflossing. Als zekerheid heeft de gemeente een eerste recht van hypotheek ter grootte van maximaal € 250.000 op het nieuw gebouwde gemeenschapshuis.

Servatius (achtervang na WSW)

Eind jaren tachtig zijn de risico's van hypothecaire geldleningen aan woningcorporaties (met gemeentegarantie) bij het Waarborgfonds Sociale woningbouw (WSW) ondergebracht tegen betaling van een eenmalige vergoeding. Eijsden-Margraten fungeert in deze constructie als achtervang: in eerste instantie is het WSW aansprakelijk als Servatius niet aan haar verplichtingen kan voldoen. Kan het WSW echter eveneens niet aan haar verplichtingen voldoen, dan zullen de banken Eijsden-Margraten verzoeken de nog openstaande saldi te voldoen.

Per 31-12-2018 gaat het in totaal om vier leningen van Servatius bij twee banken, te weten NWB (1) en BNG (3):

- NWB: Voor de resterende lening is Eijsden-Margraten als achtervang 100% aansprakelijk. Het openstaande saldo van deze lening per 31-12-2018 bedraagt € 639.191.
- BNG: Voor deze drie leningen is zowel Eijsden-Margraten als het ministerie van Financiën als achtervang ieder voor 50% aansprakelijk. Het openstaande saldo van deze leningen per 31-12-2018 bedraagt € 467.917. Derhalve is de gemeente voor € 233.959 aansprakelijk.

In totaal staat Eijsden-Margraten eind 2018 garant voor € 873.150 als achtervang na het WSW.

Langlopende financiële verplichtingen

Lease	Looptijd	Jaarlijkse kosten (x € 1.000)
4x bedrijfsauto MB Smart	2015 t/m 2020	17
1x bedrijfsauto Renault	2015 t/m 2019	6
		23
Huur		
<u>Gebouwen</u>		
Breusterhof 2	2013 t/m 2019	15
Zoerbeemden 9 c/d	2013 t/m 2018	18
		33
<u>ICT middelen</u>		
Econocom	2014 t/m 2019	219
Canon	2013 t/m 2017	74
		293
TOTAAL		349

WNT (Wet Normering Topinkomens)

In het kader van de Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector melden wij u dat er binnen de gemeentelijke organisatie een tweetal functies gekwalificeerd worden als topfunctionaris. In onderstaand overzicht treft u de namen en de functies aan.

bedragen x € 1	Severijns	Verbeet
Functiegegevens	Secretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 102.457	€ 92.779
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 16.851	€ 15.596
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 119.308</i>	<i>€ 108.375</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 189.000	€ 189.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	€ 119.308	€ 108.375
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017		
bedragen x € 1	Severijns	Verbeet
Functiegegevens	Secretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 105.752	€ 95.715
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 15.509	€ 12.513
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 121.261</i>	<i>€ 108.228</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 181.000	€ 181.000
Totale bezoldiging	€ 121.261	€ 108.228

Staat van herkomst en besteding middelen (kasstroomoverzicht)

Staat van herkomst en besteding van middelen (kasstroomoverzicht) (* € 1.000,-)		
Resultaat na mutaties reserves		-224
<i>Mutaties Algemene Reserve en Bestemmingsreserves</i>		
Mutaties algemene reserve	420	
Mutaties bestemmingsreserves	-1.671	
		-1.251
<i>Afschrijvingen/aflossingen en overige waardeveranderingen vaste activa</i>		
Afschrijvingen immateriële vaste activa	346	
Afschrijvingen materiële vaste activa	2.487	
Afschrijvingen/aflossingen financiële vaste activa	479	
Ontvangen bijdragen van derden in immateriële vaste activa	0	
Afwaarderingen immateriële vaste activa	0	
Afwaarderingen materiële vaste activa	0	
Afwaarderingen financiële vaste activa	0	
		3.312
<i>Mutatie voorzieningen</i>		333
<i>Mutaties in werkkapitaal</i>		
Mutatie voorraden onderhanden werk (zijnde bouwgronden in exploitatie)	841	
Mutatie in vorderingen op openbare lichamen	-505	
Mutatie in rekening-courantverhouding met het rijk	4.182	
Mutatie in overige vorderingen	145	
Mutatie in overlopende activa	-713	
Mutatie in overige schulden (zijnde crediteuren)	68	
Mutatie in overlopende passiva	-2.111	
		1.907
<i>Investerings en desinvesteringen vaste activa</i>		
Investerings in immateriële vaste activa	-27	
Desinvesteringen immateriële vaste activa	0	
Investerings in materiële vaste activa	-6.089	
Desinvesteringen materiële vaste activa	818	
Investerings in financiële vaste activa	-735	
Desinvesteringen in financiële vaste activa	0	
		-6.033
<i>Mutaties in vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</i>		
Opnames vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0	
Aflossingen vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-2.136	
Ontvangen waarborgsommen	0	
		-2.136
<i>Mutaties in kasgeldleningen</i>		
Mutaties in overige kasgeldleningen	2.500	
		2.500
Mutaties liquide middelen		-1.592

Single Information Single Audit 2018

 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 								
SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2019								
BZK	C7C	Investering stedelijke vernieuwing (ISV) II Provinciale beschikking en/of verordening Project-gemeenten (SISA tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Cumulatieve bestedingen ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting afwijking
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 01	Aard controle R Indicatornummer: C7C / 02	Aard controle R Indicatornummer: C7C / 03	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 04	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 05	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 06
			1 2009/2633 Reconstructie t Veldje	€ 0	€ 451.124	€ 288.600	€ 1.483.329	
			2 Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording Ja/Nee	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen) Afspraak Alleen in te vullen na afloop project	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen) Realisatie Alleen in te vullen na afloop project	Activiteiten stedelijke vernieuwing Toelichting afwijking Alleen in te vullen na afloop project	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 08	Aard controle D1 Indicatornummer: C7C / 09	Aard controle D1 Indicatornummer: C7C / 10	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 11	
			1 2009/2633 Reconstructie t Veldje	Nee				
			2					
IenW	E27B	Brede doelluitkering verkeer en vervoer (SISA tussen medeoverheden) Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 05	
			1 2015/49253 Voormalige Mergellandroute N593	€ 0	€ 351.360			
			2 2016/65718 Herontwikkeling stationsgebied Eijsden	€ 0	€ 13.315		€ 10.758	
			3 2017/38604 Verkeersveiligheid N591	€ 0	€ 270.262			
			4 2017/38616 Fietsverbinding De Bukel	€ 16.585	€ 0			
			5					
			6					
			7					
			8					
			9					
			10					
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 08	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 10	
			1 2015/49253 Voormalige Mergellandroute N593	€ 1.300.000	€ 2.479.685		Ja	
			2 2016/65718 Herontwikkeling stationsgebied Eijsden	€ 175.000	€ 191.428	Bedrag E27B/08 is incl. correctie E27B/05 ad. € 10.758.	Ja	
			3 2017/38604 Verkeersveiligheid N591	€ 165.000	€ 522.409		Ja	
			4 2017/38616 Fietsverbinding De Bukel	€ 16.585	€ 0		Nee	
			5					
			6					
			7					
			8					
			9					
			10					

 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 								
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2018 Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
			€ 2.971.021	€ 74.987	€ 247.154	€ 479	€ 6.293	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.l. Indicatornummer: G2 / 12
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2018 Besluit	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Besteding (jaar T) Bob Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06
			€ 6.969	€ 9.026	€ 3.373	€ 45.028	€ 2.462	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.l. Indicatornummer: G3 / 09			
			€ 0	€ 0	Nee			

BIJLAGEN

A Overzicht restantkredieten ultimo 2018

Investeringskrediet	Begrotingsjaar	Geopend in	Budget	Realisatie t/m 2018	Restant
<u>Wegen</u>					
Upgrade openbare ruimte HKM	2012	2012	670.000	93.620	576.380
Gemeentelijk VerkeerVeiligheidsPlan 2014	2014	2014	758.500	621.391	137.109
Verbetering verkeersveiligheid voormalige N593	2015	2015	3.924.000	3.779.685	144.315
Rijbaan von Geusauplein	2016	2016	85.000	60.257	24.743
Realisatie oude trambaanfietsroute Mstr-Aken	2016	2017	400.000	66.562	333.438
Bijdrage rotonde Hoogruts	2016	2018	200.000	0	200.000
Terhorst, levensverlengend onderhoud	2017	2018	150.000	0	150.000
Grote Straat Banholt, levensverlengend onderhoud	2018	2018	300.000	0	300.000
Fietspad Sint Geertruideweg - De Bukel	2018	2018	2.000.000	16.585	1.983.416
			8.487.500	4.638.098	3.849.402
<u>Riolering</u>					
Afkoppelplan Terlinden	<2011	<2011	258.000	179.446	78.554
Renovatie pompinstallaties 2015	2015	2015	130.000	0	130.000
Migratie telemetriesysteem pompinst. web based	2015	2015	80.000	46.604	33.396
BRP Heugem-Limmel	2015	2015	40.000	0	40.000
Relining Veldje en verv Veldjesstraat	2017	2018	350.000	75.000	275.000
Bijdrage reconstructie De Hut - De Planck	2017	2018	200.000	0	200.000
Vervanging mechanisch electrisch deel pompgemalen	2017	2018	222.000	23.140	198.860
Persriool Blankenberg - Einderweg	2018	2018	75.000	24.391	50.609
Vervanging Groenereijn Wangraaf 2 pompgemalen en persleidingen	2018	2018	800.000	0	800.000
Reparatie riolering 2018	2018	2018	250.000	15.000	235.000
			2.405.000	363.581	2.041.419
<u>Gecombineerde projecten wegen / riolering</u>					
Keerestraat	2016	2016	595.000	432.483	162.517
Prins Willem-Alexanderstraat	2017	2017	305.000	232.030	72.970
Breusterstraat en Raadhuisstraat Eijsden	2017	2018	826.224	582.415	243.809
Basisinspanning Sint Geertruid	2017	2018	1.143.000	90.400	1.052.600
Klein Welsden	2018	2018	620.000	536.041	83.959
Bat en Batstegen ; vervangen huisaansluitingen	2018	2018	212.010	73.914	138.096
RWA en RWA Diepstraat ; vervangen huisaansluitingen	2018	2018	608.000	25.514	582.486
Kerkplein Mesch	2018	2018	155.000	24.603	130.397
			4.464.234	1.997.401	2.466.833
<u>Overige</u>					
Pickup enkele cabine/kiep/kraan	2016	2018	50.000	0	50.000
Versnipperaar	2017	2018	17.870	0	17.870
Bladzuigwagen	2017	2018	32.500	0	32.500
Gesloten bestelwagen	2018	2018	31.000	0	31.000
BI-tool	2018	2018	20.000	12.327	7.673
KPI's fase 1	2018	2018	30.000	15.044	14.956
Uitbreiding camerabeveiliging	2018	2018	200.000	0	200.000
Realisatie openbaar WIFI-netwerk	2015	2015	45.000	16.539	28.461
Herontwikkeling station Eijsden	2016	2016	200.000	166.337	33.663
Versnelde vervanging armaturen openbare verlichting door LED	2017	2017	327.000	186.843	140.157
Aandeel vervanging verkeersinstallatie kruising Rijksweg	2017	2018	59.000	0	59.000
Parkeerplaats historische kern Eijsden	2016	2018	515.000	0	515.000
Aanpassing en nieuwbouw SOVSO school	2016	2017	385.000	65.936	319.064
Inventarisatie oud archief 2e fase	2010	2010	52.336	31.873	20.463
Kunstgrasveld vv Keer*	2018	2018	450.000	490.710	-40.710
Hockeyer uitbreiding kwart kunstgrasveld	2017	2018	72.000	74.371	-2.371
Hockeyer conversie kunstgrasveld - waterveld	2017	2018	893.000	811.017	81.983
Herplant bomen Pisartlaan	2018	2018	108.000	87.361	20.639
LED armaturen kantoorruimtes gemeentehuis	2018	2018	49.833	14.773	35.060
E-HRM Centric implementatie	2018	2018	38.000	0	38.000
Aanvullende maatregelen huisvesting statushouders	2017	2017	748.000	603.397	144.603
			4.323.539	2.576.528	1.747.011
Totaal generaal			19.680.273	9.575.608	10.104.665
* De overschrijding betreft de nog te verrekenen Btw.					

B Recapitulatie per taakveld

Hoofdtakveld	L/B	Taakveld	Taakveld omschrijving	Begroting 2018	Rekening 2018	Afwijking	Toelichting
0. Bestuur en ondersteuning	Lasten	0.1	Bestuur	1.542.794,00	1.816.004,10	273.210,10	nadeel
		0.10	Mutaties reserves	1.051.260,00	1.451.260,00	400.000,00	nadeel
		0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-203.805,00	-	203.805,00	nadeel
		0.2	Burgerzaken	580.000,00	639.573,69	59.573,69	nadeel
		0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-	-	-	
		0.4	Overhead	9.365.894,00	9.089.630,33	-276.263,67	voordeel
		0.5	Treasury	-52.175,00	-74.040,76	-21.865,76	voordeel
		0.61	OZB woningen	5.000,00	171,43	-4.828,57	voordeel
		0.62	OZB niet-woningen	-	-	-	
		0.63	Parkeerbelasting	-	-	-	
		0.64	Belastingen Overig	-	-	-	
		0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-	9.834,00	9.834,00	nadeel
		0.8	Overige baten en lasten	200,00	2.624,06	2.424,06	nadeel
		0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-	20.000,00	20.000,00	nadeel
			Totaal	12.289.168,00	12.955.056,85	665.888,85	
	Baten	0.1	Bestuur	-	-454.800,64	-454.800,64	voordeel
		0.10	Mutaties reserves	-1.930.751,00	-2.702.305,59	-771.554,59	voordeel
		0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	
		0.2	Burgerzaken	-446.535,00	-485.813,08	-39.278,08	voordeel
		0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-	-	-	
		0.4	Overhead	-179.546,00	-174.228,98	5.317,02	nadeel
		0.5	Treasury	-667.167,00	-680.938,10	-13.771,10	voordeel
		0.61	OZB woningen	-4.132.510,00	-4.145.775,49	-13.265,49	voordeel
		0.62	OZB niet-woningen	-1.023.443,00	-1.083.126,56	-59.683,56	voordeel
		0.63	Parkeerbelasting	-	-	-	
		0.64	Belastingen Overig	-149.233,00	-155.728,74	-6.495,74	voordeel
		0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-29.751.932,00	-29.743.043,89	8.888,11	nadeel
		0.8	Overige baten en lasten	-1.361.277,00	-1.097.309,89	263.967,11	nadeel
		0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	
			Totaal	-39.642.394,00	-40.723.070,96	-1.080.676,96	
1. Veiligheid	Lasten	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.378.237,00	1.443.160,39	64.923,39	nadeel
		1.2	Openbare orde en veiligheid	184.270,00	168.658,54	-15.611,46	voordeel
			Totaal	1.562.507,00	1.611.818,93	49.311,93	
	Baten	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-43.000,00	-43.872,81	-872,81	voordeel
		1.2	Openbare orde en veiligheid	-8.200,00	-27.525,45	-19.325,45	voordeel
			Totaal	-51.200,00	-71.398,26	-20.198,26	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	Lasten	2.1	Verkeer en vervoer	2.611.020,00	2.638.526,32	27.506,32	nadeel
		2.2	Parkeren	15.179,00	15.179,48	0,48	nadeel
		2.3	Recreatieve havens	-	-	-	
		2.4	Economische havens en waterwegen	15.000,00	12.900,00	-2.100,00	voordeel
		2.5	Openbaar vervoer	20.222,00	23.136,72	2.914,72	nadeel
			Totaal	2.661.421,00	2.689.742,52	28.321,52	
	Baten	2.1	Verkeer en vervoer	-55.500,00	-59.240,80	-3.740,80	voordeel
		2.2	Parkeren	-	-	-	
		2.3	Recreatieve havens	-	-	-	
		2.4	Economische havens en waterwegen	-	-	-	
		2.5	Openbaar vervoer	-6.000,00	-6.000,00	-	
			Totaal	-61.500,00	-65.240,80	-3.740,80	
3. Economie	Lasten	3.1	Economische ontwikkeling	156.732,00	170.606,36	13.874,36	
		3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-	-	
		3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	166.136,00	152.378,00	-13.758,00	voordeel
		3.4	Economische promotie	555.381,00	580.808,94	25.427,94	nadeel
			Totaal	878.249,00	903.793,30	25.544,30	
	Baten	3.1	Economische ontwikkeling	-10.000,00	-10.000,00	-	
		3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-	-	
		3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-116.350,00	-112.059,30	4.290,70	nadeel
		3.4	Economische promotie	-475.613,00	-472.900,20	2.712,80	nadeel
			Totaal	-601.963,00	-594.959,50	7.003,50	
4. Onderwijs	Lasten	4.1	Openbaar basisonderwijs	20.000,00	14,16	-19.985,84	voordeel
		4.2	Onderwijshuisvesting	1.318.363,00	1.363.543,83	45.180,83	nadeel
		4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	555.314,00	511.197,76	-44.116,24	voordeel
			Totaal	1.893.677,00	1.874.755,75	-18.921,25	
	Baten	4.1	Openbaar basisonderwijs	-	-	-	
		4.2	Onderwijshuisvesting	-299.377,00	-355.447,50	-56.070,50	voordeel
		4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-15.434,00	-	15.434,00	nadeel
			Totaal	-314.811,00	-355.447,50	-40.636,50	

Hoofddtaakveld	L/B	Taakveld	Taakveld omschrijving	Begroting 2018	Rekening 2018	Afwijking	Toelichting
5. Sport, cultuur en recreatie	Lasten	5.1	Sportbeleid en activering	228.135,00	222.444,36	-5.690,64	voordeel
		5.2	Sportaccommodaties	1.324.893,00	1.387.157,73	62.264,73	nadeel
		5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	441.879,00	405.797,14	-36.081,86	voordeel
		5.4	Musea	3.000,00	1.981,25	-1.018,75	voordeel
		5.5	Cultureel erfgoed	75.482,00	56.152,33	-19.329,67	voordeel
		5.6	Media	343.302,00	343.386,80	84,80	nadeel
		5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.793.851,00	1.850.359,62	56.508,62	nadeel
			Totaal	4.210.542,00	4.267.279,23	56.737,23	
	Baten	5.1	Sportbeleid en activering	-32.520,00	-3.918,00	28.602,00	nadeel
		5.2	Sportaccommodaties	-351.761,00	-312.115,52	39.645,48	nadeel
		5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-250,00	-	250,00	nadeel
		5.4	Musea	-	-	-	
		5.5	Cultureel erfgoed	-	-	-	
		5.6	Media	-	-	-	
		5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-3.400,00	-8.695,97	-5.295,97	voordeel
			Totaal	-387.931,00	-324.729,49	63.201,51	
6. Sociaal Domein	Lasten	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.571.132,00	2.294.719,36	-276.412,64	voordeel
		6.2	Wijkteams	1.061.063,00	1.136.138,27	75.075,27	nadeel
		6.3	Inkomensregelingen	4.836.615,00	4.764.694,32	-71.920,68	voordeel
		6.4	Begeleide participatie	2.828.599,00	2.703.405,05	-125.193,95	voordeel
		6.5	Arbeidsparticipatie	-	-	-	
		6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	450.000,00	281.755,95	-168.244,05	voordeel
		6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	3.120.235,00	3.235.632,58	115.397,58	nadeel
		6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	4.656.018,00	5.734.543,95	1.078.525,95	nadeel
		6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-	-	-	
		6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-	-	-	
			Totaal	19.523.662,00	20.150.889,48	627.227,48	
	Baten	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-149.928,00	-122.268,89	27.659,11	nadeel
		6.2	Wijkteams	-	-	-	
		6.3	Inkomensregelingen	-3.606.739,00	-3.633.317,91	-26.578,91	voordeel
		6.4	Begeleide participatie	-	-	-	
		6.5	Arbeidsparticipatie	-	-	-	
		6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-	-	-	
		6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-300.000,00	-262.868,57	37.131,43	nadeel
		6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-	-	-	
		6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-	-	-	
		6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-	-	-	
			Totaal	-4.056.667,00	-4.018.455,37	38.211,63	
7. Volksgezondheid en milieu	Lasten	7.1	Volksgezondheid	887.611,00	902.573,70	14.962,70	nadeel
		7.2	Riolering	3.497.812,00	3.163.812,28	-333.999,72	voordeel
		7.3	Afval	2.052.658,00	2.074.467,92	21.809,92	nadeel
		7.4	Milieubeheer	180.955,00	157.035,62	-23.919,38	voordeel
		7.5	Begraafplaatsen en crematoria	162.530,00	98.824,42	-63.705,58	voordeel
			Totaal	6.781.566,00	6.396.713,94	-384.852,06	
	Baten	7.1	Volksgezondheid	-5.666,00	-	5.666,00	nadeel
		7.2	Riolering	-3.536.613,00	-3.201.007,08	335.605,92	nadeel
		7.3	Afval	-2.375.151,00	-2.405.062,88	-29.911,88	voordeel
		7.4	Milieubeheer	-3.000,00	-1.350,00	1.650,00	nadeel
		7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-75.000,00	-65.064,35	9.935,65	nadeel
			Totaal	-5.995.430,00	-5.672.484,31	322.945,69	
8. Volksgezondheid, ruimtelijke orde	Lasten	8.1	Ruimtelijke ordening	762.795,00	936.028,64	173.233,64	nadeel
		8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.449.905,00	1.287.371,57	-162.533,43	voordeel
		8.3	Wonen en bouwen	1.735.479,00	1.697.133,11	-38.345,89	voordeel
			Totaal	3.948.179,00	3.920.533,32	-27.645,68	
	Baten	8.1	Ruimtelijke ordening	-319.064,00	-416.988,35	-97.924,35	voordeel
		8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-1.604.413,00	-1.641.018,08	-36.605,08	voordeel
		8.3	Wonen en bouwen	-713.598,00	-662.604,28	50.993,72	nadeel
			Totaal	-2.637.075,00	-2.720.610,71	-83.535,71	
			Totaal Generaal	-	224.186,42	224.186,42	nadeel